

בעזהשׁי"ת

סֵפֶר

אור האורות

הַמַּפְתֵּחַ לְלִקְוֵי מוֹתֵר"ץ

על התורה

עם לקוטי תפילות

פְּרֵשֶׁת מְשֻׁפְּטִים

אור
האורות

רבינו נחמן מברסלב

זי"א

בעזה"ש"ת

ספר

אור האורות

הַמַּפְתָּח לְלִקוּטֵי מוֹהַר"ז על התורה

עם ליקוטי תפילות

פרשת משפטים

מהדורה שישית - שנת תשפ"ה

לזכר עולם יהיה צדיק

רע"נ הרה"צ חו"פ

רבי אשר יעקב

בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל

נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט

תנצב"ה

רע"נ הרה"ג איש צדיק תמים

רבי אהרן גרשון מנחם

ב"ד אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח

תנצב"ה

האור האודות

רבינו נחמן מברסלב

זיע"א

לחיות

באור הפרשה

עם תורה

דעתיקא סתימאה

דערנידא

לארנגליא

לערתיד-לבא

יו"ל בעו"ה ע"י

מכון אור האורות

רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת מִשְׁפָּטִים

וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁמִּקְבֵּל מֵהֶם עֲצָתָם,
נִחְקַק בּוֹ אֲמַת' וְכוּ'. כִּי
הָעֲצוֹת' שֶׁמִּקְבֵּל מֵהֶם - הוּא בְּחִינַת
'נְשׂוּאִין וְזוּנָג'.

וְכִשְׁמִקְבְּלִין עֲצוֹת' מ'רְשָׁעִים' - הוּא
בְּחִינַת 'נְשׂוּאִין בְּקִלְפָּה'.

וְלָמָּה נִקְרָא 'עֲצָה' בְּבְחִינַת 'נְשׂוּאִין'? - כִּי
"הַפְּלִיּוֹת יוֹעֲצוֹת" (בְּרִכּוֹת סא.).
וּבְכָלִיּוֹת' הֵם 'פְּלִי הַהוֹלְדָה', 'פְּלִי הַזָּרַע'.
נִמְצָא: כִּשְׁמִקְבְּלִין 'עֲצָה' מֵאָדָם, כְּאֵלּוּ
מִקְבְּלִין מִפְּנֵי 'זָרַע' וְכוּ'!

וְהַכֹּל לְפִי אָדָם, אִם רָשָׁע אוֹ צַדִּיק וְכוּ'.
'וְעֲצַת-הַצַּדִּיק', הוּא "כֹּל זָרַע
אֲמַת'" (יְרֵמְיָה ב, כא).

וְדַע: שְׁעַל-יְדֵי 'מִצְוֹת צִיצִית' - נִצּוֹל
מ'עֲצַת הַנְּחָשׁ', מ'נְשׂוּאִין שֶׁל רָשָׁע',
מְבַחֲנִת 'נְאוּף', כִּי 'צִיצִית' שְׁמִירָה ל'נְאוּף'
וְכוּ'.

הֵינּוּ: עַל-יְדֵי 'צִיצִית', יְכוּלִין לְבֹא
ל'עֲצַת-צַדִּיקִים', לְבַחֲנִת אֲמַת'.
וְעַל-יְדֵי אֲמַת', בָּאִים ל'אֲמוּנָה'. וְעַל-יְדֵי
'אֲמוּנָה', בָּא ה'גְּאֻלָּה'.

וְזֶה פֶּרוּשׁ: "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם" (שְׁמוֹת כא, א). אָמְרוּ
חַז"ל (קְדוּשֵׁין לַה. בְּבֵא-קָמָא טו.): "הִשְׁווּ אִשָּׁה
לְאִישׁ".

וְאִתָּא ב'מְכִילְתָּא' (מִשְׁפָּטִים, נְזִיקִין א):
"יְכוּל יִהְיֶה הַתְּלַמִּידִים לְוָמְדִין
וְאִינָם מְבִינִים? - תְּלַמּוּדֵי-לְוָמְדִין: אֲשֶׁר

כִּי עַל-פִּי דְבָרִים הָאֵלֶּה הַמְּבִאֲרִים בְּסִפְרֵים הָאֵלֶּה, יוֹכֵל
כָּל אָדָם, לְהַבִּין וּלְהַטְפִּיל מִרְחֹק, גְּדֻלוֹת נוֹרְאוֹת
וּנְפִלְאוֹת כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה וְכָל דִּין וְדִין מִפְּרָטֵי הַמִּצְוָה.
וְאִפְלוּ הַדֵּינִים שֶׁבֵּין אָדָם לְחֻבְרוֹ הַמְּבִאֲרִים ב'חֻשְׁן-
מִשְׁפָּט', אֲשֶׁר אֵין אִישׁ שֶׁם עַל לֵב, לְהַבִּין מֵהֶם רְמִזִּים
וְדָרְכִים לְעִבּוּדַת הַטֵּם יִתְבָּרֵךְ - וּבְחֻסְדֵי-הַטֵּם בְּאֵלּוּ
הַסִּפְרִים, יְרוּה אֶת נַפְשׁוֹ, הִצְמָא לְטַמַּע דְּבִרֵי-הַטֵּם.

כִּי זֶה יָדוּעַ: שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַדֵּינִים וְהַהֲלָכוֹת שֶׁבְּכָל
חֻלְמֵי הַתּוֹרָה - מִכֹּל צְרִיכִין לְהוֹצִיא עֲצוֹת וְדָרְכִים
וּרְמִזִּים, לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאֲמַת. וְכַמְבָּאָר בְּדַבְרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה "חֻדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן" בְּסִימָן ס"א:
"שֶׁמִּכָּל הַלְמוּדִים שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד, צְרִיכִין לְהוֹצִיא
מִשְׁפָּטֵי הַנְּהַגוֹת יִשְׂרָאֵל" וְכוּ'. עֵינֵי-טֵם.

(הַקְדָּמַת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת)

[כָּל עֲנִינֵי הַדֵּינִים וְהַמִּשְׁפָּטִים שֶׁבֵּין אָדָם לְחֻבְרוֹ הַנִּמְצָא בְּפֶרֶשְׁתֵּן
'פְּרַשְׁת מִשְׁפָּטִים' - תִּמְצָא בְּסִפְרֵי-הַקְדוּשׁ 'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת' חֶלֶק
'חֻשְׁן-מִשְׁפָּט' בְּטַנֵּי הַחֻלְמִים. (וְכֵן מִיָּתֵר לְצִין: שֶׁשָּׂאָר חֻלְמֵי הַפְּרָשָׁה,
נִמְצָאִים בְּשָׂאָר חֻלְמֵי 'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת', וְכַמּוֹ בְּכָל פְּרָשָׁה וּפְרָשָׁה).]

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם"

(שְׁמוֹת כא, א)

א.

(ח"א ז, א-ב-ג-ד-ה-בסוף)

דַּע: כִּי עַקֵּר ה'גְּלוּת' אִינּוּ אֵלָּא בְּשִׁבִיל
'חֶסְרוֹן אֲמוּנָה'. וְכִשְׁתִּתְּרַבֶּה 'אֲמוּנָה'
בְּעוֹלָם, אָז יָבֹא 'מְשִׁיחַ', כִּי עַקֵּר ה'גְּאֻלָּה'
תְּלוּי בְּזֶה וְכוּ'.

אָבֵל אִי-אֲפָשָׁר לְבֹא ל'אֲמוּנָה' - אֵלָּא
עַל-יְדֵי אֲמַת', כְּמוֹבָא בְּזִהָר (בְּלֶק
קצח): "אֲמוּנָה אֲתִקְרִיאַת, כִּד אֲתִחְבֵּר בָּהּ
אֲמַת".

וְאִי-אֲפָשָׁר לְבֹא ל'אֲמַת' - אֵלָּא עַל-יְדֵי
'הַתְּקַרְבוֹת-לְצַדִּיקִים', וְיִלְךְ
בְּדַרְךְ עֲצָתָם'.

תָּשִׁים לַפְּנִיָּהֶם, עָרְכֶם לַפְּנִיָּהֶם פְּשַׁלְחֶי-
עֲרוֹךְ.".

"וְאֵלֶּה" - "כָּל-מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵלֶּה,
מוֹסִיף" (רש"י; שְׁמוֹת-רַבָּה ל, ג). זֶה
בְּחִינַת 'יוֹסֵף', בְּחִינַת 'שְׁמִירַת-הַבְּרִית',
בְּחִינַת 'צִיצִית'.

"הַמְּשַׁפְּטִים" - זֶה בְּחִינַת: "כָּלֵה זֶרַע
אֱמֶת", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים
יט, י): "מְשַׁפְּטֵי ה' אֱמֶת" - שְׁזוּכָה לְעֵצַת-
צַדִּיקִים, לְבְּחִינַת 'אֱמֶת'.

"אֲשֶׁר תָּשִׁים לַפְּנִיָּהֶם" - זֶה בְּחִינַת: "כִּד
אֶתְחַבֵּר בָּהּ אֱמֶת".

וְזֶה בְּחִינַת: "הִשְׁוֵו אִשָּׁה לְאִישׁ" - כִּי זֶה
'אִישׁ וְאִשָּׁה', הֵם בְּחִינַת 'הִתְחַבְּרוּת
אֱמֶת וְאַמוּנָה' - וּבְזֶה תְּלוּי הַגְּאֻלָּה, כִּנ"ל.

וְזֶה: "יָכוֹל שִׁיְהִי הַתְּלַמִּידִים לְוֹמְדִים
וְאִין מְבִינִים, תְּלַמּוּד־לְוֹמֵר וְכוּ',
עָרְכֶם לַפְּנִיָּהֶם פְּשַׁלְחֶי-עֲרוֹךְ" - זֶה בְּחִינַת
הַגְּאֻלָּה - שֶׁלְעֵתִיד יִתְגַּלוּ כָּל הַחֻכְמוֹת
כְּ'שַׁלְחֶי-עֲרוֹךְ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁעִיָּה יא, ט):
"וּמְלָאָה הָאָרֶץ דַּעַה".

ב.

(ח"א י, הו"ז-ח"י)

"הַעֲצָה הַיְעוּצָה" (לְשׁוֹן הַכְּתוּב יִשְׁעִיָּה יד, כו)
לְבַעַל הַגְּאֻלָּה [עַל-פִּי דְפוּס מוֹהַרנ"ת: עֵין
בְּאוּרֵי-הַלְקוּטִים. נֶסֶח הַרְגִּיל: לְבַטֵּל הַגְּאֻלָּה], שֶׁהִיא
הַעֲבוּדָה-הַזָּרָה - הָעֶקֶר הוּא עַל-יַדֵּי
'הִתְקַרְבוּת לְצַדִּיקִים'.

וְ'צַדִּיק' הוּא בְּחִינַת 'רוּחָא', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(בְּמִדְבָר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ".

וְעַל-יָדוֹ - נִכְנַע "רוּחַ גְּבוּהָ" (מְשַׁלֵּי טז, יח:
"גְּבוּהַ רוּחַ"), "אֵל אַחֵר" (שְׁמוֹת לז,
יד), 'כְּפִירוֹת'.

וְזֶה בְּחִינַת 'רְקוּדִין וְהַמְחָאת-כַּף' - כִּי
'רְקוּדִין וְהַמְחָאת-כַּף', נִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת הַרוּחַ-שֶׁבַּלְבֵי.

כִּנְרָאָה בְּחוּשׁ: כִּי עַל-יַדֵּי 'שְׁמַחַת-הַלֵּב'
הוּא מְרַקֵּד וּמְכַה כַּף אֵל כַּף,
וְכַמוּבָא בְּתַקוּנִים (תַּקוּנֵי-זֶהַר נא): "וְהֵאֵי רוּחָא
נָשִׁיב, בְּשִׁית פְּרָקִין וְדְרוּעָא, וּבְשִׁית פְּרָקִין
דְּשׁוּקִין", וְהִיא בְּחִינַת 'הַמְחָאת-כַּף' וּבְחִינַת
'רְקוּדִין'.

וּכְשֶׁנֶּתְעַלָּה הַרְגְּלִין עַל-יַדֵּי הַרְקוּדִין,
וְנִתְבַטֵּל הַגְּאֻלָּה, הֵינּוּ
הַעֲבוּדָה-הַזָּרָה - עַל-יַדֵּי-זֶה נִמְתַּקֵּן הַדִּינִים.

כִּי "כָּל-זְמַן שֵׁישׁ עֲבוּדָה-זָרָה בְּעוֹלָם,
חֲרוּן-אַף בְּעוֹלָם" (סִנְהֶדְרִין קיא: סְפָרֵי רֵאָה
מד), וּכְשֶׁנֶּתְעַבֵּר הַעֲבוּדָה-הַזָּרָה, נִתְעַבֵּר
הַחֲרוּן-אָף, וְנִמְשָׁכִין 'חֻסְדִּים', וְאֵז הַרְגְּלִין
הֵם בְּבְחִינַת 'חֻסְדִּים', וְנִתְבַטְּלוּ הַמִּינּוֹת
וְהַכְּפִירוֹת'.

וְגַם זֶה בְּחִינַת 'הַמְחָאת-כַּף' - כִּי עַל-יַדֵּי
הַרוּחַ, נִתְגַּלָּה הָאֲרַת-הַיָּדִים וְכוּ', וְאֵז
נִתְבַטֵּל הַעֲבוּדָה-הַזָּרָה, הֵינּוּ הַכְּפִירוֹת'.

נִמְצָא: שֶׁעַל-יַדֵּי הַצַּדִּיק, הֵינּוּ: בְּחִינַת
'רוּחַ-שֶׁבַּלְבֵי' - נִתְגַּלָּה הָאֲרַת
הַיָּדִים וְהַרְגְּלִים, הֵינּוּ: בְּחִינַת 'רְקוּדִין
וְהַמְחָאת-כַּף'. וְנִתְבַטֵּל הַגְּאֻלָּה וְהַכְּפִירוֹת,
וְנִתְרַבָּה הַגְּאֻנָּה'.

וְהַתּוֹרָה הִיא גַם-כֵּן בְּחִינַת 'יָדִין וְרַגְלִין' -
כִּי יֵשׁ בְּהַתּוֹרָה 'נִגְלָה וְנִסְתָּר'.
'נִגְלָה' בְּחִינַת 'יָדִים' וְכוּ'; וְנִסְתָּר' בְּחִינַת
'רַגְלִין' וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת: 'מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר', וְהָמֵן,
בְּחִינַת 'פּוֹרִים' וְכוּ' - כִּי הָמֵן בְּחִינַת
הַעֲבוּדָת-אֱלִילִים' (מְגִלָּה יז), וְ'מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר'

הֲיָה לָהֶם כַּח לְבַטֵּל הָעֲבוֹדַת־אֱלִילִים שֶׁל
הָמֶן וְכוּ'.

וְזֶה פֶּרוּשׁ (שְׁמוֹת כ"א, א): "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם". כִּי אֵי תֵּא
בְּמִכִּילֶתָא' (מְכִילֶתָא דְרֵשָׁב"י; קדושין לה. בְּבִאֲרָקְמָא
טו.): "אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם" - הַשְׁוּי אִשָּׁה
לְאִישׁ לְכָל דֵּינִים שֶׁבַתּוֹרָה."

פֶּרוּשׁ: "לְכָל דֵּינִים שֶׁבַתּוֹרָה" שֶׁצָּרִיךְ
לְהַמְתִּיקָם, צָרִיךְ לְהַשְׁוֹת, הֵינּוּ:
לְיַחַד 'קֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא וְשִׁכְנִיתָהּ, שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'אִשָּׁה וְאִישׁ, בְּחִינַת 'מֶרְדְּכַי וְאַסְתֵּר'.

וְזֶה פֶּרוּשׁ: "וְאֵלֶּה" - "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר
'וְאֵלֶּה, מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" (רש"י;
שְׁמוֹת-רַבָּה ל, ג), בְּחִינַת 'תּוֹסֵפּוֹת וְרַבּוּי, בְּחִינַת
'גִּאּוּה', 'עֲבוֹדַת־זָרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ז, ז):
"לֹא מִרְבֶּכֶם חָשַׁק ה'", שֶׁפֶּרוּשׁוֹ: 'גִּאּוּה'.

וְזֶה בְּחִינַת: "מוֹסִיף עַל הָרֵאשׁוֹנִים" -
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הָמֶן-עֲמֹלֵק, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר כ"ד, כ): "רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֹלֵק".

וְתַקּוּנּוֹ: "הַמִּשְׁפָּטִים" - בְּחִינַת 'רוּחַ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה כח, ו): "וְלָרוּחַ
מִשְׁפָּט וְכוּ' מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה" - כִּי עַל-יַדִּי
הָרוּחַ, נִתְתַּקֵּן ה'גִּאּוּה' וְהָעֲבוֹדַת־אֱלִילִים,
כִּנּוּ"ל.

וְעַל-יַדֵּי-זֶה: "אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם" -
הֵינּוּ: "הַשְׁוּי אִשָּׁה לְאִישׁ
לְכָל דֵּינִים שֶׁבַתּוֹרָה", הֵינּוּ: בְּחִינַת
הַמְתַּקַּת־הַדֵּינִים'.

כִּי "כָּל-זְמַן שֶׁיֵּשׁ עֲבוֹדַת־אֱלִילִים בְּעוֹלָם,
'הַרוּחַ אֵף וְדֵינִים' בְּעוֹלָם, וְעַל-יַדֵּי
הָרוּחַ הַנִּלְכָּל, נִתְיַחַד 'קֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא
וְשִׁכְנִיתָהּ, וְנִמְתַּקֵּן הַדֵּינִים, וְנִסְתַּלַּק
'הַרוּחַ אֵף' מִן הָעוֹלָם.

וְהֵנָּה כָּלֵל הַדְּבָרִים אֵלּוּ: שֶׁעַל-יַדֵּי
ה'צַדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרוּחַ' -
"אֲתַעֲבֹר אֶל אַחֶר" (תַּקּוּנֵי-זֶהַר מ.ח.), 'כְּפִירוֹת,
וְעַל-יַדֵּי הָרוּחַ' בָּאִים דְּקוֹדֵין וְהַמְחַאֲתֵי-כַף'.
כִּי עַל-יַדֵּי ה'צַדִּיק' שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרוּחַ,
נִתְעַלּו הַרְגֵלִיו, וְנִתְגַּלְּה 'הָאֶרֶץ-הַיְדִים',
וְנִתְרַבָּה ה'אֱמוּנָה'.

ג.

(ח"א טו, ב)

בְּמָה מַעֲלִין אֶת ה'יְרָאָה'?! - בְּבְחִינַת
'מִשְׁפָּט'! כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי כ"ט, ד):
"מִלֶּךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ". וְ'אֶרֶץ' הוּא
בְּחִינַת 'יְרָאָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ע"ו, ט):
"אֶרֶץ יְרָאָה".

הֵינּוּ: שֶׁיִּשְׁפָּט וְיִדִּין בְּעֵצְמוֹ כָּל עֶסְקָיו! -
וּבְזֶה יִסִּיר מֵעַלְיוֹ כָּל ה'פְּחָדִים',
וְיַעֲלֶה בְּחִינַת 'יְרָאָה בְּרָה וְנִקְיָה, וְתִשָּׂאֵר אֶף
'יְרֵאת־הַשָּׁם, וְלֹא 'יְרָאָה אַחֶרֶת'.

כִּי כְּשֶׁאִין אָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת-עֵצְמוֹ, אֲזִי
דָּנִין וְשׁוֹפֵטִין אוֹתוֹ לְמַעַלָּה - כִּי "אִם
אִין דִּין לְמַטָּה, יֵשׁ דִּין לְמַעַלָּה" (דְּבָרִים-רַבָּה ה,
ה; תַּנְחוּמָא מִשְׁפָּטִים ה).

וּכְשֶׁשׁוֹפֵטִין אֶת הָאָדָם בְּ'מִשְׁפָּט דְּלַעֲלָא'
- אֲזִי הַדִּין נִתְלַבֵּשׁ בְּכָל
הַדְּבָרִים, וְכָל הַדְּבָרִים נַעֲשִׂים שְׁלוּחִים
לְמָקוֹם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָאִישׁ "מִשְׁפָּט כְּתוּב"
(תְּהִלִּים קמ"ט, ט). כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (נְדָרִים מ"א -
עַל תְּהִלִּים קי"ט, צ"א): "לְמִשְׁפָּטֵיךָ עָמְדוּ" - אֲזִי
(שם): "הַכֹּל עֲבָדֶיךָ", לַעֲשׂוֹת דִּין בְּזֶה הָאָדָם.

אֲבָל כְּשֶׁשׁוֹפֵט אֶת-עֵצְמוֹ, וְכִּי שִׁישׁ דִּין
לְמַטָּה אִין דִּין לְמַעַלָּה" - אִין
ה'יְרָאָה' מִתְלַבֵּשׁ בְּשׁוֹם דְּבַר לְעוֹרֵר הָאָדָם,
כִּי הוּא בְּעֵצְמוֹ נִתְעוֹרֵר.

וְזָהוּ (תהלים ג, כג): "וְשֵׁם דְרֹךְ" - "מִי שֵׁשׁ אֲרָחוֹתָיו" (סוטה ה:), הֵינּוּ: 'שְׁשׁוּפֹט אֲרָחוֹתָיו', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שמות כא, א): "וְאֵלֶּה הַמְּשָׁפְטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים".

עַל-יְדֵי-זֶה (תהלים שם): "אֲרָאנוּ בְּיִשַׁע אֱלֹקִים" - זֶה בְּחִינַת 'יְרָאָה', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (קהלת יב, יג): "אֵת הָאֱלֹקִים יִרָא" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'יְרָאָה', עוֹלָה מִה'קִלְפָּה' וּמִה'אֲמוֹת' עַל-יְדֵי 'מְשַׁפֵּט' - בִּי מִתְחַלְּפָה הִיְתָה נִתְלַבֵּשׁ ב'קִלְפָּה'.

וְזָהוּ שֶׁהָאָדָם מִפְּחַד אֶת עַצְמוֹ מֵאִיזָה דָּבָר, מִשֵּׁר אִזּוֹ מִנְּגַבִּים וּשְׂאָר פְּחָדִים - זֶה הוּא שֶׁה'יְרָאָה' נִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדָּבָר! - כִּי אִם לֹא הָיָה נִתְלַבֵּשׁ, לֹא הָיָה כַּח בְּזֶה הַדָּבָר לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם.

[וַתִּנְחַוְמָא, מְשַׁפְטִים ה: רַבִּי אֶלְעִזֶּר אֹמֵר: אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּן, אִין דִּין לְמַעְלָן. וְאִם אִין דִּין לְמִטָּן, יֵשׁ דִּין לְמַעְלָן. כִּיצַד? אִם יַעֲשֵׂוּ הַתַּחֲתוֹנִים אֶת הַדִּין מִלְּמַטָּה, אִין הַדִּין נַעֲשֶׂה מִלְּמַעְלָן. לְפִיכָךְ אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: שְׁמְרוּ אֶת הַמְּשַׁפֵּט, שֶׁלֹּא תִגְרַמוּ לִי לַעֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט מִלְּמַעְלָן, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאֵלֶּה הַמְּשַׁפְטִים".]

ד.

(ח"א סא, א)

עַל-יְדֵי אֱמוּנַת-חֲכָמִים, יְכוּלִין לְהוֹצִיא 'מְשַׁפְטָנוּ' לָאוֹר.

כִּי 'מְשַׁפֵּט' הוּא 'עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא', בְּחִינַת 'דְּרֹךְ הַמְּצַע' שְׂאִינוּ נוֹטֵה לְיָמִין וְלְשִׂמְאֵל.

וְזֶה זֹכִיךְ עַל-יְדֵי אֱמוּנַת-חֲכָמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים יז, יא): "לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמְאֵל".

וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵא ה'מְשַׁפֵּט' בְּרוּר, בְּבַחֲיִנַת (תהלים יט, י): "מְשַׁפֵּט אֱמֶת". הֵינּוּ: כִּי כָל הַלְמוּדִים

שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד, צְרִיךְ שִׁיקְבֵּל וַיּוֹצִיא מֵהֶם "מְשַׁפֵּטֵי אֱמֶת", שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבַחֲיִנַת "מְשַׁפֵּט מְעַקֵּל" (חֲבִקוּק א, ד).

דְּהֵינּוּ: שִׁיקְבֵּל וַיִּלְמַד מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁלוֹמֵד, 'מְשַׁפֵּטֵי הַנְּהַגוֹת יִשְׁרוּת', שִׁידַע אִיךְ לְהַתְנַהֵג, הֵן לְעַצְמוֹ, הֵן לְאַחֵרִים שְׂמַתְנַהֲגִים לְפִי דַעְתּוֹ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינַתּוֹ וְכוּ', בְּבַחֲיִנַת: "מְשַׁפֵּטֵי אֱמֶת" - שְׂאִינוּ נוֹטֵה לְיָמִין וּשְׂמְאֵל.

וְכַל-זֶה זֹכִיךְ עַל-יְדֵי אֱמוּנַת-חֲכָמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת: "לֹא תִסּוּר" וְכוּ'. אֲבָל בְּשִׁפּוּגִים ב'אֱמוּנַת-חֲכָמִים' - אִזִּי נִדוֹן ב'גִּיעַת בְּשָׂר', הֵינּוּ: ב'מוֹתְרוֹת' וְכוּ'.

וְכָל ה'מְשַׁפְטִים', הֵן מִן ה'מַח', בְּבַחֲיִנַת (מלכים-א ג, כח): "וַיִּירָאוּ מִפְּנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי רָאוּ כִּי חֲכָמַת אֱלֹקִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט".

וְה'מַח', הוּא לְפִי ה'מְזוּזָן. וְכִשְׁהַגּוֹף נָקִי - אִזִּי הַמַּח בְּרוּר, וְאִזִּי יְכוּל לְהוֹצִיא "מְשַׁפֵּטֵי אֱמֶת", הַנְּהַגוֹת יִשְׁרוּת'.

אֲבָל בְּשִׁנְדוֹן ב'מוֹתְרוֹת' עַל-יְדֵי פְגָם אֱמוּנַת-חֲכָמִים כְּנ"ל - אִזִּי עוֹלִים 'עֲשָׂנִים סְרוּחִים' אֶל הַמַּח, וּמַעֲרַבְבִים וּמְבַלְבְּלִין דַּעְתּוֹ. וְאִזִּי אִינוּ יְכוּל לְהוֹצִיא "מְשַׁפֵּטֵי אֱמֶת", וְאִזִּי יוֹצֵא "מְשַׁפֵּט מְעַקֵּל", בְּבַחֲיִנַת (תהלים קמז, כ): "מְשַׁפְטִים כָּל יַדְעוּס", הֵינּוּ: ב'לְבוֹל הַמּוֹחִיךְ'.

וְדוֹאג' - עַל-יְדֵי שְׁלִמּוּדוֹ הִיָּה מְבַחֲיִנַת אֵלוֹ ה'מוֹתְרוֹת' וְכוּ' - לֹא הִיָּה מוֹצִיא מִלְמוּדוֹ "מְשַׁפֵּטֵי אֱמֶת", רַק "מְשַׁפֵּט מְעַקֵּל" וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הִיָּה דוֹן: "שְׂאִין דָּוִד רָאוּי לָבוֹא בְּקִהֵל" (בְּמֹת עו:).

דברי ה'משא-ומתן', ולעשות מהם 'תורה'!
- ואזי מראים לו: שכל ה'משא-ומתן', הוא
'תורה' - כי עבשו נעשה מהכל, 'דין-תורה'
בנ"ל.

כי בודאי הוא צריך להביא כל הדברים,
אפלו כל המחשבות, לפני ה'דינים'!
כי אם חסר איזה דבור או איזה מחשבה -
יתקלקל ה'דין-תורה', והם עושין מזה 'דין-
תורה'.

נמצא: שחזר ונעשה מה'משא-ומתן',
'תורה' - ומראין לו: שאין הדבר
כמו שהוא סבר מתחלה, שאין בה'משא-
ומתן', 'תורה'! - כי הלא ראה בעיניו: "שכל
דברי ה'משא-ומתן' כלם, הם 'תורה' - כי
עבשו נעשה מהכל, 'דין-תורה', בנ"ל.

והכל לפי הפגם - כי יש אחד שאין ענשו
רק שצריך לדון, אבל זוכה בדין, רק
שמראין לו שפגם בנ"ל! - אבל יש אחד
שעקר יותר ה'משא-ומתן' מן ה'תורה' - אזי
ענשו יותר, שגם אינו זוכה בדין.

כי באמת: כשעושין 'משא-ומתן' - צריך
שיהיה רק 'היצונית המחשבה' בתוך
ה'משא-ומתן'! - אבל 'פנימיות מחשבתו',
צריך לקשר אל ה'תורה', בנ"ל!

ו.

(ספר-המדות, למוד י)

כל ידיעה ב'משפטי התורה', הן מצות
שבין אדם לחברו, הן מצות שבין
אדם לקונו' - הידיעה הזאת בעצמה, היא
'הצלחת-הנפש'.

ה.

(ח"א רפ)

דע: מי שצריך לדון לפני דינים בדין-
תורה - זה לו ענש ונקמה שהתורה
נוקמת בו!

כי באמת: כל ה'משא-ומתן' הוא 'תורה',
כי למשל הדין (בבא-מציעא פ"ח מ"ד):
'המחליף פרה בחמור' - הוא 'תורה'.
ומכל-שכן כשעושין הדבר בעצמו, הוא
בודאי 'תורה' - וכמו שמשפירין בשם הבעל-
שם-טוב ז"ל (מאור-עינים - 'שמח-לב', מסכת-שבת
דבור-המתחיל נשאת ונתת באמונה).

ועל-כן כשעושין 'משא-ומתן', צריך
שיקשר מחשבתו רק בהתורה
והדינים המלבשים שם.

ומי שעוקר ה'משא-ומתן' מן ה'תורה',
ונופל אל ה'משא-ומתן' בעצמו,
ואינו מקשר מחשבתו אל התורה המלבש
שם - אזי ענשו: שאחר-כך הוא צריך לדון
בדין-תורה!

ואזי צריך לחזר ולהביא כל הדברים, וכל
המחשבות, וכל העסקים, שהיה לו
בשעת המשא-ומתן מתחלתו ועד סופו -
צריך להביא הכל אל ה'תורה' - דהינו:
שצריך לחזר ולספר הכל לפני ה'דינים',
והם פוסקים על-זה 'דין-תורה'.

נמצא: שחזר ונעשה מכל דברי ה'משא-
ומתן', 'תורה' - והוא לו 'נקמה',
שהתורה נוקמת בו, על אשר עקר ה'דינים'
המלבשים בה'משא-ומתן', מן ה'תורה', ונפל
אל ה'משא-ומתן' בעצמו, כאלו אין שום
'תורה' בה'משא-ומתן'.

על-כן ענשו: שצריך לבוא לפני 'דין-
תורה'! - ואזי צריך להביא כל

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

(שמות כא, א)

פתח ר' שמעון ואמר: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", תרגום: "אלין דיניא דתסדר קדמיהון"; אלין אינון 'סדורין דגלגולא' דינין דנשמתינן, דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה. (זהר משפטים צד.)

[עין בספר 'בעל-שם-טוב' על התורה, פרשת משפטים אות א, מספר 'דגל-מחנה-אפרים', ועין שם בהערות 'מקור-מיס-תיים', אות א, הספור מהבעל-שם-טוב זיע"א].

ז.

(ח"א יד, ט)

"אמר: איכא גנבא הקא (בבא-בבא עד). - שגונבים השפע שלי.

"השיב לו: גלגלא דרקייעא דהדרא" (שם) - הינו: גלגולין דנשמתינן, היא הגורמת שאין לצדיק כדי פרנסתו.

כמו שכתוב גבי רבי פדת (תענית כה): "אי בעית דאחרוב עלמא, ואפשר דאיברית בשעתא דמזונא" (עין תקוני זהר ק).

ח.

(ח"א כא, ו)

"אשר בצאתו מרחם אמו" (במדבר יב, ב) - זה בחינת יבום, שעל-ידי היבום "אתתה אמה" (זהר משפטים ק: סבא דמשפטים) - שאשתו נעשית לו אם.

"ויאכל חצי בשרו" (במדבר שם) - הינו שאין לו בת-זוג, כי הבעל ואשתו הם תרי פלגא גופא, ועכשו שאשתו היא אמו, נמצא שנאכל חצי בשרו ואין לו בת-זוג.

פרוש: כי מי שמת בלא בנים, אזי אשתו צריכה להתיבם, ועל-ידי היבום נתגלגל המת בהבן הנולד מאשתו שנתיבמה לאחיו, כמבאר בסבא (זהר משפטים ק:): "אתתה

אמה" - הינו: שהוא צער וענש גדול להמת, שאשתו נעשית לו אם, כי עכשו מכרח להיות נולד מאשתו, ואשתו נעשית לו אם.

ומחמת-זה: בן היבמה הזה שנוכד מהיבום, אי אפשר לו למצא

זוגו כי אם ברחמים גדולים, כמובא (זהר לך לך צב). כי זה בן היבמה, שבאמת הוא בעלה של היבמה, ואשתו נעשית לו אם - אין לו בת-זוג, מאחר שבת-זוגו נעשית לו אם.

ט.

(ח"א לא, בסוף)

וזה בחינות גלגולי הנפשות. כי ה'דבור, שמשם יוצאים ה'נפשות' - נעשה על-ידי חתוך האותיות באויר וכו', עד שמגיעין לאזן השומע וכו'. והנפשות יוצאים ומתגלגלים.

וכלל הדבר: שמאד יקר הפסופין וההשתוקקות לדבר-שבקדשה - כי על-ידם נתהוה 'נפש', ונגמר על-ידי ה'דבור' כנ"ל, ויוצא ומתגלגל.

ולפעמים מתגלגל ובא ה'נפש-דקדשה' לתוך ה'רשע', ונופלים לו הרהורי-תשובה, ותוכל להחזירו למוטב. וכן להפך: פמה רעות גורמים הפסופין לדבר רע חסוֹשֶׁלום. כי ה'נפש' שנתהוה על-ידי 'פסופין-רעים', מתגלגל לפעמים לתוך הצדיק, ותוכל להחטיאו חסוֹשֶׁלום.

י.

(ח"א לו, ו)

"הזהרו בורידין פרבי יהודה" (סנהדרין צו). כי "הדם' הוא הנפש" (דברים יב, כג), שבא בגלגול, וצריך השוחט לכון: "להעלות הנפש שבדם!"

גם עקר 'חסרון הפרנסה' שנתמעט בדורות הללו - איננה אלא על-ידי השוחטים שאינם מהגנים וכו'.

ובשביל-זה: ה'חליף' נקרא 'מאכלת', כמו שכתוב (בראשית כב, י): "ויקח את המאכלת" - כי יש שוחט הגון מאכיל ומפרנס לישראל, כי הוא מלביש את הנפש שבחי, ב'מדבר' - הינו בדבור הברכה שהוא מברך. וה'דבור' הוא בחינת 'שכינה', כמו שכתוב (פתח אליהו): "מלכות פה". וכו'.

כי השכינה נקראת "חרב לה", והיא בחינת 'דבור', בחינת "חרב פיפיות" (תהלים קמט, ו), לשון 'פה'. וכשהנפש באה בתוך חרב לה, בתוך הדבור, בבחינת מיין-נוקבין - אזי השכינה מזדווגת.

וזוה: "חרב לה' מלאה דם" (ישעיה לז, ו), מנפשות העולות בה בבחינת מיין-נוקבין. ועל-ידי הזיווג היא מקבלת פרנסה לישראל.

וכשהשוחט אינו הגון, ואינו מעלה הנפש בבחינת מיין-נוקבין, וכשעומד עם החליף לשחט את החי, הוא עומד פרוצח נפשות, והחליף שלו הוא "חרב המדבר" (איכה ה, ט), ואינו 'חרב להשם', שהוא 'חרב המדבר'.

ויש צער להנפש החי, שצועקת בקול מר (שירי-השירים ה, ו): "נפשי יצאה", כשיצאת בשביל להכניס "בדברו" של הברכה, בבחינת מיין-נוקבין. וכשיצאתי, "בקשתיו ולא מצאתיו, קראתיו ולא ענני" - כי אינו שם בשעת הברכה, וחושב מחשבת פגול.

על-ידי-זה (שם שם, ז): "מצאני השומרים הסבבים בעיר, הפוני פצעוני, נשאו את רידי מעלי" - הינו: שהמעלה

שהיה להנפש בבחינת חי, גם זה לקח ממנה, כי עכשו אין לה "מנוח לכף רגלה" (בראשית ח, ט).

אוי לו להשוחט הזה, אוי להנפש שהרג את הנפש ומסר אותה בכף אויביה, ואין להשכינה מיין-נוקבין להמשיך טרף לביתה.

ועל-ידי-זה (איכה ה, ט): "בנפשנו נביא לחמנו" ביגיעה וטרחה גדולה - "מפני חרב המדבר" (שם).

ואבני-הברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל סה: רבי שמעון ז"ל רצה ללמד עצמו 'שחיטות', ושאל את אדמו"ר ז"ל. השיב לו רבנו ז"ל: שילמד עצמו דאקטריןא [רפואה]. אמר לו רבי שמעון: "אתם רוצים שאהיה רוצח?! - השיב אדמו"ר ז"ל: "וכי אין זה רציחה שלוקחין את התרנגול מגלגול של איש זקן, והוא תופס אותו בזקנו ושוחטו?! - ומאז בטל מללמד להיות שוחט ובודק].

[**פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב ד, מה** (הספור של רבנו ז"ל אצל השוחט בתענית-אסתר בקאמיניץ): והוכיח אותו רבנו ז"ל ואמר לו: "היתכן איה לוקחים איש זקן ומרימים את זקנו ושוחטין אותו בספין פגום?! - ואמר: "מדוע בספין פגום?! - ואמר רבנו ז"ל: "שהוא ישאר פה, וישלחו את הבני-הנעורים להביא את הספין! - וכן הנה, שהספין היה פגום וכו'].

יא.

(ח"א נה, ה)

בחינת ה'תפלה', צריכה לבחינת "עפר ואפר" וכו' (בראשית יח, כז). ו'עפר שבתפלה' - הינו: שיקשר את-עצמו בכלל ובפרט, עם נפשו ורוחו ונשמתו של 'שוכני עפר', ויעורר אותם בתפלתו, שיתפללו עמו, בבחינת (ישעיה כו, יט): "הקיצו ורננו שוכני עפר".

ולעורר 'שוכני עפר' - זה יש בפרט, ובכלל. בפרט, הינו: חלקי נפש-רוח-נשמה שלו שבאו כבר בגלגול ונתקו.

ובכלל, הינו נפש-רוח-נשמה של שוכני עפר' אחרים, לעורר אותם שיתפללו עמו.

ואפלו אם לאו - אולי הוא מעב עתה 'בנין בית-המקדש', ונחשב גם-כן כאלו הוא גרם להחריבו.

יב.

(ח"א ר)

הטעם שהצדיקים שבזמן-הזה הם עשירים, ובזמנים הקודמים היו רבם עניים ואביונים, זה מרמז במשנה (אבות פ"ד מ"ט): "כל המקיים את התורה מעני, סופו לקימה מעשר", והצדיקים שבזמן-הזה, הם הם הצדיקים שהיו בזמנים הקודמים בסוד הגלגול, וכבר קימו התורה מעני, על-כן זוכים עתה לקימה מעשר.

והשם-יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון (ישעיה סא, ג): "לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר".

טו.

(ח"ב קנא)

ושמעתי שהיה מדבר עם איש פשוט אחד מענין תפלה, שקשה מאד להתפלל, ונתן לו עצה ואמר לו: שיחשב בלבו, שאינו צריך להתפלל כ-אם עד "ברוך שאמר", כי אולי הוא צריך בגלגול זה לתקן רק חלק זה מהתפלה, כי אולי בגלגול הראשון כבר התפלל בכונה שאר חלקי התפלה, רק חלק זה עד "ברוך שאמר" הוא צריך עכשו בגלגול זה להתפלל בכונה, ועל-כן יכניס כל כחו בזה המעט להתפלל בכונה עד "ברוך שאמר".

יג.

(ח"א רכז)

שמעתי בשמו, שספר בשם צדיק אחד, שדרש בבית-הכנסת: שמה שאומרים בשעוברין על הקוצרים: "השם יעזר", ב' פעמים. פי יש רשעים שמגלגלים בעשבים הגדלים על הגנות, ואין להם עליה, פי אין קוצרין אותן העשבים.

ואחר-כך כשיגיע ל"ברוך שאמר", יחשב: אולי צריך לתקן חלק זה, כגון מ"ברוך שאמר" עד "ויברך דוד", ויתפלל עוד אותו החלק בכונה. וכן להלן.

וזה בחינת (תהלים קכט, וד"ח): "יהיו פחציר גנות וכו', שלא מלא כפו קוצר וכו', ולא אמרו העוברים ברפת ה' וכו'. פי אין קוצרין אותן, ואין אומרים עליהם ברפת ה' בשעה שעוברין עליהם, ועל-כן אין להם עליה. אבל אותה התבואה שקוצרין, אומרים העוברים ברפת ה' כנ"ל, ועל-ידי-זה יש לה עליה.

טז.

(ספר המדות, עניני גלגול')

[א] מי שהיה שקרן מגלגול העבר, על-ידי-זה כשנתגלגל, נעשה אטר-יד (אמת מח).

יד.

(ח"ב סז)

על-כן מאד צריך לזהר לקום בהצות, להיות מתאבל על 'חרבן בית-המקדש' - פי אולי בגלגול הראשון, היה הוא הגורם שיחרב ה'בית-המקדש'.

[ב] מי שנצרך ללוות על המשכון, בידוע שאלו הדברים הממשכנים היו נבזים בעיניו בגלגול אחר (בושה י).

[ג] בכל בעלי מחלקת נתגלגלים שם ניצוצין מנשמת דתן ואבירם (מריבה פד).

יז.

(שיחות-ה'ר"ן מ)

ובאמת דע: כי כל העולם כלו הוא בחינת 'גלגל-החוזר' (שקורין: דריידל). והכל חוזר חלילה ונתהפך - מאדם מלאך, וממלאך אדם; ומראש רגל, ומרגל ראש.

וכן שאר כל הדברים שבעולם, כלם חוזרים חלילה, ומתגלגלים ומתהפכים מזה לזה, ומזה לזה; מעליון לתחתון, ומתחתון לעליון. כי באמת בהשרש הכל אחד וכו'.

ועל-כן כל העולם כלו, הוא בחינת 'גלגל-החוזר', והכל חוזר ונתהפך. שעתה זה הדבר הוא בבחינה עליונה בבחינת 'ראש', ודבר אחר בבחינה שפלה בבחינת 'רגל'; ואחר-כך נתהפך וחוזר ונעשה מבחינת 'רגל', בחינת 'ראש', ומראש 'רגל'; וכן נתהפך מ'אדם' מ'מלאך', ומ'מלאך' מ'אדם' וכו'.

יח.

(שיחות-ה'ר"ן נד)

השם-יתברך אינו עושה שני פעמים דבר אחד. כי אפלו 'גלגולים', אין זאת הנשמה נתגלגלת פעם שנייה כמות שהיא, רק זאת הנפש עם זה הרוח; וכיוצא בזה, כידוע.

נמצא: שעכשו פשזה הנפש מתקבץ עם רוח אחר וכיוצא בזה - שוב אין זה מה שהיה קדם, כי אין השם-יתברך עושה שני פעמים דבר אחד.

[לקוטי-הלכות, תפילין ה, נט: כל נפש מישראל, הוא התגלות חדש ודעת חדש להכיר את מי שאמר והיה העולם. כי זה כלל: שאין הקדוש-ברוך-הוא עושה שתי פעמים דבר אחד.

כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-ה'ר"ן נד): שאפלו נשמות המתגלגלים, אין אותה הנשמה בעצמה באה בפעם שנייה כמו בראשונה, כי אין הקדוש-ברוך-הוא עושה שתי פעמים דבר אחד, ואין מתגלגלת אותה הנשמה בעצמה כמו בראשונה, רק נשמה זאת עם רוח זה, או נפש זה עם רוח זה וכו', וכיוצא בזה. נמצא: שהוא ענין אחר ודבר חדש לגמרי וכו', כמבאר בדברי רבנו ז"ל.

יט.

(שיחות-ה'ר"ן קנב)

שמעתי בשמו שאמר לאחד: שמי שהיה בעל מחלקת בגלגול העבר - אזי כשנתגלגל, נעשה "אטר יד" (שופטים ג, טו; כ, זט).

ובספר האלף-בית (ספר-המדות, אמת מח) כתב בענין אחר: "מי שהיה שקרן בגלגול העבר" וכו' [כשנתגלגל נעשה "אטר יד"].

כ.

(שיחות-ה'ר"ן קצה)

ענה ואמר: יש נשמות ערטלאין, שאין יכולין לבנם בגוף כלל, וגדל הרחמנות שעליהם גדול ועצום מאד מאד יותר מעל החיים, כי הם כבר נכנסו בגוף, ויש להם בנים, ויש להם מצוות.

אבל הרחמנות שעל אלו הנשמות הערמות, הוא גדול מאד מאד - כי אינם יכולים לעלות למעלה, וגם למטה אינם יכולים להתלבש בגוף, כנ"ל.

ויש גלגולים בעולם, שעדין לא נתגלו כלל בעולם. הפונה: כי יש גלגולים שדברו מהם בספרים שנתגלו על-ידי הקדמונים; אבל יש עוד גלגולים שעדין לא נתגלו כלל בעולם.

גם מדה זו הוא מצד הגלגול, שהגלגול מחייב שיהיה לו מדה זו שיתאווה תמיד

לְנַסֵּעַ לְדַרְכֵי, וַיְהִי מוֹכֵן לְנַסֵּעַ, וְאַחֲרֵי־כֵן
אֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדוֹ וְנִמְנָע מִלְנַסֵּעַ.

יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ מֵעַתָּה לָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה
לְפָנָיו כְּרָצוֹנוֹ הַטּוֹב (עי' דהר משפטים קט:).

נא.

(חיי-מוהר"ן תמו)

חֲזַרְתִּי וְשָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: "הֲלֹא יֵשׁ גְּלֹגֹלִים,
וְאוּלַי יִצְטָרֵךְ לוֹ לְהִתְגַּלְגֵּל עוֹד
פַּעַם-אַחַת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִם-כֵּן מַה פֶּעַל
בְּמָה שֶׁנִּפְטַר עִכְשָׁו מִצָּרוֹת עוֹלָם-הַזֶּה!"

הַשִּׁיב: "אִם יִרְצֶה, יוּכַל לְהִתְעַקֵּשׁ וְלִטְעֵן
שֵׁם: 'שְׂאִינוֹ רוּצָה בְּשׁוֹם-אִפֶּן
לְהִתְגַּלְגֵּל וְלִילֵךְ עוֹד הַפַּעַם בְּזֶה-הָעוֹלָם!"

שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: "וְכִי יוֹעִיל זֶה מַה שֶּׁלֹּא
יִרְצֶה לְהִתְגַּלְגֵּל?"

הַשִּׁיב: "בּוֹדְאֵי יוֹעִיל, אִם יִתְעַקֵּשׁ וְיִטְעֵן:
'עֲשׂוּ עִמִּי מַה שֶׁתִּרְצוּ כָּאֵן, וְעֲשׂוּ
עִמִּי הַגָּמָר וְהַסּוּף כָּאֵן כְּרָצוֹנְכֶם, רַק בְּזֶה-
הָעוֹלָם אֵל אֲחִזֵּר עוֹד לְהִתְגַּלְגֵּל חֶסֶד-וְשָׁלוֹם!"
[וְאָמַר בְּזֶה-הַלְשׁוֹן: "עֲקַט מִיט מִיר דָּא" - בּוֹדְאֵי יוּכַל
לְפַעַל זֹאת.

**וְכַפַּלְתִּי וְשִׁנִּיתִי בְּדַבְרֵי עַמּוֹ ז"ל כְּמָה
פְּעָמִים:** "אִם יוֹעִיל זֹאת?" -
וְאָמַר: "שְׁבוֹדְאֵי יוֹעִיל, אִם יְהִי חֶזֶק בְּדַעְתּוֹ
לִטְעֵן כֵּן!"

**וְלִקְחֹתִי זֹאת בְּדַעְתִּי הַיָּטֵב, וְקִשְׁרֹתִי אוֹתוֹ
בְּמַחֵי לְזָכַר זֹאת הַיָּטֵב הַיָּטֵב,
אוּלַי אֲזַכֶּה לְזָכַר זֹאת בְּעֶלְמָא-דְּאַתִּי, לִטְעֵן
כֵּן לְפָנָי הַבֵּית-דִּין שְׁלָמְעָלָה, לְמַעַן אוֹכַל
לְהַנְצִיל מִגְּלֹגֹלִים.**

**כִּי אֵיךְ שִׁיְהִי עִמִּי חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, כִּי אֵינִי
יֹדֵעַ בְּאִיזָה דְרָךְ מוֹלִיכִין אוֹתִי - אִף-
עַל-פִּי כֵן עַל-כָּל-פָּנִים טוֹב יוֹתֵר מִלְּהִתְגַּלְגֵּל
חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, וְלִהְיוֹת חֶסֶד-וְשָׁלוֹם בְּסַפְנָה גְדוֹלָה
שֶׁל הַבַּיִת הָעוֹלָם-הַזֶּה חֶסֶד-וְשָׁלוֹם. הַשֵּׁם-**

נב.

(לקוטי-הלכות, ברפת-השחר ג, ג)

**אֲצֵל כָּל אָדָם בְּפִרְטוּיֹת בְּפָנֵי-עַצְמוֹ,
נִתְרַבֵּים הַשְּׁנוּיִים וְהַתְּמוֹרוֹת בְּלִי
שְׂעוֹר וְעֶרֶךְ וּמִסְפָּר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כָּל הָעֲלִיּוֹת
וְהַיְרִידוֹת הָעוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם, כָּל יְמֵי חַיָּיו,
מִיּוֹם הַיּוֹתוֹ עַד יוֹם מוֹתוֹ, וְכָל הַגְּלֹגֹלִים
שֶׁמִּתְגַּלְגְּלִת נִשְׁמָתוֹ בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְגַּלְגְּלִת,
מִדּוֹר לְדוֹר עַד הַסּוּף.**

**שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִסּוּד 'הֵיכְלֵי-הַתְּמוֹרוֹת',
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ 'סוּד גְּלֹגֹל
הַנְּשָׁמוֹת', שֶׁמְטַרֵּיחַ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת-
עַצְמוֹ לְגַלְגֵּל הַנְּשָׁמוֹת, בְּכֶמֶה וּבְכֶמֶה גְּלֹגֹלִים
שׁוֹנִים, כְּדֵי לְבַרְרֵם מִבְּחִינַת 'הֵיכְלֵי-
הַתְּמוֹרוֹת', מִ'חֶטָּא אָדָם-הָרָאשׁוֹן', שֶׁמִּשָּׁם
כָּל הַחֶטָּאִים חֶסֶד-וְשָׁלוֹם.**

**כִּי מְבֹאָר בְּכַתְבֵי-הָאָרִיז"ל: בְּעֵינַי שְׂרוּאֵין
שֶׁלְפָעָמִים צְדִיק גָּדוֹל וְעוֹבֵד-הַשֵּׁם
נוֹפֵל מֵעֲבוֹדָתוֹ, וְלְפָעָמִים נוֹפֵל לְעֲבֹרוֹת
גְּמוּרוֹת רַחֲמָנָא-לְצַלָּן, עַד שֶׁיֵּשׁ שֶׁנִּפְלוּ
מָאד, שֶׁנִּעְשׂוּ רְשָׁעִים גְּדוֹלִים מְאֹד רַחֲמָנָא-
לְצַלָּן, שֶׁהִחֲטִיאוּ אֶת הַרְבִּים. וּמִתְחַלָּה הָיוּ
צְדִיקִים גְּדוֹלִים כְּמוֹ יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט, וְאַחֵר,
וְכִיּוֹצֵא בָהֶם בְּשָׂר הַדּוֹרוֹת.**

**וְכַל-זֶה נִמְשָׁךְ מִצַּד 'גְּלֹגֹלֵי הַנְּשָׁמוֹת' -
שֶׁלְפָעָמִים נִתְעַבֵּר בְּאָדָם, נִשְׁמַת
אָדָם בְּלִיעַל' וְכו', וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל פְּתָאוּם
חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, לְהִתְהַפֵּךְ לְאִישׁ אַחֵר חֶסֶד-
וְשָׁלוֹם. וְכֵן לְהַפְּךָ: שֶׁלְפָעָמִים נִתְעַבֵּר
בְּרָשָׁע, נִשְׁמָה קְדוֹשָׁה' - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
מִתְעוֹרֵר בְּתַשׁוּבָה.**

נג.

(לקוטי הלכות, שכירות פועלים ב, ד)

יש גלגולי נשמות בבהמות וחיות, בידוע (שערה הגלגולים הקדמה כב). וכמו שאמר הבעל-שם טוב ז"ל (צואת הריב"ש; מובא בספר 'בעל-שם טוב', פרשת ויקחי, אות ה): **"אוכלים בני-אדם, ושותים בני-אדם, ורוכבים על בני-אדם וכו', כי בכל מקום יש ניצוצי נשמות בני-אדם"**. וגדל הרחמנות שיש על הנפש המגלגל בבהמה או חיה ועוף, אין לשער.

וזהו ממש בחינת משאוי של עון, שאי אפשר לאיש-ישראלי לשא עליו כלל על בזה, כי מחמת עונות של זה האדם רחמנא-לצלן, נפל והתגלגל בבהמה וכו', כי ה'בהמה' וכו', הוא בבחינת 'עונות' הבאים מ'רוח-שטות', מ'העדר-הדעת', מבחינת 'בהמיות' וכו'.

נד.

(פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב לח)

איש אחד מאנשי-שלוֹמנו חלם לו, שאמר לו אחד בחלום: "אם יביאו לך מחר דג, תקנה אותו ותביאו לרבנו ז"ל!"

ובבקר בא ערל עם דג למכור, וקנה אותו והביאו. ותכף שאל אותו: "איפה הדג?" - ונתן לו. ואמר רבנו ז"ל איזה דבר בזיון על הדג, ואמר עליו: "א גרויסער שלא לשמה" [בעל שלא-לשמה גדול]. ואמר עליו: שזה גלגול אביו של זה שקנה אותו. ובשלו אותו על שבת-קדש, והיה לו תקון.

נה.

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל מב; שיח-שרפי-קדש ח"א תקלח)

רבנו זצוק"ל אמר: "אפלו מ'איז שוין א ערליכער יוד אין דעם גלגול, ווער

ווייסט וואס מ'האט אנגעארבעט אין יענעם גלגול!" [אפילו אם הוא כבר איש פשוט בגלגול זה, מי יודע מה עולל בגלגול שעבר].

[מהרש"א נדה ל. - שמעתי בסוד גלגול נשמות, בפסוק שאמר (קהלת ה, י): "וכן ראיתי רשעים קברים" - שכבר מתו ושבנו. "ובאו ממקום קדוש" - בגוף שני. "והוא משתבח בעיר" - שהוא הגוף, אשר פן עשה כבר, ולא שב ממעשיו ראשונים הרעים, שעשה בהיותו בגוף ראשון וכו'. ו"אפילו כל העולם כלו אומרים לך צדיק אתה, היה רשע בעיניך" (נדה ל:) - כי מי יודע במה תכפר עונותיך הראשונים שעשית בגוף ראשון].

[חומת-אנ"ך להחיד"א, ישעיה מה, כג: מאחר דיש גלגול בעולם, אפלו הוא צדיק בעיניו, ואמר כל העם. "יהיה בעיניו פושע" (נדה ל:) - דמי יודע מה חטא בגלגול הקדם. ואחר זמן ראיתי שקדמוני רבנו].

נו.

(שארית-ישראל, מכתב לב, רבי אלתר טעפליקער ז"ל; שיח-שרפי-קדש ח"א תעד)

והנה ידידי אהובי (רבי ישראל קרדווער ז"ל, שהיה גר בארץ-ישראל), מפותלי מכתבו אני מבין: שגם לנסע על ציון אדמו"ר ז"ל בשנה הזאת, יש לו מניעות עצומות.

אך באתי לעוררהו: שאף-על-פי-כן יתגבר על כל המניעות, ויבא עתה על-כל-פנים להשתטח על ציון הקדוש והנורא של אדמו"ר זצוק"ל, שאין דבר גדול מזה.

הלא ידוע גם לכם, מה שאמר מורנו מוהרנ"ת זצוק"ל, בעת שדבר ממה שאמר רבנו ז"ל מענין הגלגול (חיי-מוהר"ן תמו): "שבאם יאמר האדם: 'עקט מיט מיר דא, יועיל לו שלא יתגלגל עוד להיות בסכנה עצומה בזה העולם!"

ואף-על-פי-כן סיים מורנו מוהרנ"ת זצ"ל: "שבאם היה יודע, שיזכה גם-כן להשתטח על ציון אדמו"ר הקדוש ז"ל - היה מרוצה גם להתגלגל!"

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד, ובשבעת יצא לחפשי חנם" (שמות כא, ב)

בח.

(לקוטי-הלכות, מילה ד, יג - על-פי לקוטי-מזהר"ן ח"ב סא, 'השם-יתברך למעלה-מהזמן')

"כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד, ובשבעת יצא לחפשי חנם" (שמות כא, ב). ה'עבדות' אין שיה' לישראל ככל, כמו שכתוב (ויקרא כה, נה; קדושין כב:): **"כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם וכו'."**

וז'ה שנפל לבחינת 'עבדות', מחמת גדל חסרון דעתו שנפל ל'תחת-הזמן' כל-כך, עד שמכר עצמו ל'עבד' - צריכין לרחם עליו, שלא יעבד בו-כי אם **"שש שנים"** - כנגד 'ששת ימי המעשה'.

אבל "בשבעת", בחינת 'שבת' - **"יצא לחפשי"**. כי 'שבת' היא 'מעין עולם-הבא', שהיא בחינת 'למעלה-מהזמן'.

הינו: כי מבאר בכל הספרים (זהר פנחס רנז, זהר-חדש יתרו; פרדס-רמונים כג, י): **"ש'ששת ימי המעשה' - הם כנגד 'ששה מדות' - מ'חסד עד יסוד'; ו'שבת' - הוא בחינת 'מלכות', שהיא בחינת 'אמונה'."**

ולכאזרה אין מובן: כי הלא ה'ששה מדות', הם גבוהים מבחינת 'מלכות', ואיך שיה' ש'ששת ימי המעשה', יהיו חסו-שלום גבוהים מ'שבת'!?

אך באמת: זהו עצם מעלת ה'שבת-קדש'. כי כל ה'שש מדות' - הם בחינת 'דעת', בחינת 'תפארת', שכלול מכל ה'שש מדות', כידוע (זהר פנחס רלה:).

אבל ב'שבת' - משפיע 'דעת ושכל גדול', ממקום עליון ונורא מאד, עד שזוכין

ומי שיש לו מח בקדקדו - כשיעמיק בדבור הזה, יבין מעט גדלת הציזון הקדוש שלו, ודי למבין. ובפרט כי הסכנה להיות בחוץ-לארץ, היא קטנה הרבה יותר מ'סכנת הגלגול'.

כז.

(שיח-שורפי-קדש ח"ו תקנט)

הגיע פעם הבעל-שם-טוב אל יהודי אחד, ובין דבורם שאלו הבעל-שם-טוב: **"ממה פרנסתך?"**

ענה לו: פרנסתי הוא היות שיש לי סוס נפלא ביותר שאני עובד עמו, וסוס זה למזלי הטוב הנו סוס בריא ביותר! - וכך הלך והפליג במעלת סוסו הבריא.

שאלו הבעל-שם-טוב: האם זכור לך איזה יהודי שנשאר חייב לך סכום נכבד, אוכלם כבר שבק חיים והלך לעולמו!?

ואמר: "אכן היה לי חבר אחד כזה, שהיה חייב לי כסף, ומת והלך לעולמו בטרים פרעונו!"

הפציר בו הבעל-שם-טוב: ש'ימחל לו לגמרי על חובו! - עד שנענה לו, וכתב וחתם שטר מחילה על כל חובו, וקרע את שטר חובו. ותכה-ומיד אחר-כך נפל הסוס מת.

התחיל הלה לבכות לפני הבעל-שם-טוב: **"מה עשיתם לי, ומאין אקח פעת פרנסה?"**

ענה הבעל-שם-טוב ואמר לו: "סוס זה, היה חברך שבא בגלגול בסוס זה, ועבד אצלך כדי לפרע לך את חובו, וכעת שמחלת לו, ממילא התפגור!"

לידע האמת, שאין לנו שום דעת כלל, בבחינת: "תכלית הידיעה אשר לא נדע", בבחינת (קהלת ז, כג): "אמרתי אהבמה והיא רחוקה ממני".

ואז מאירה האמונה באור גדול - פי יודעין ומשיגין: שעקר השלמות האמתי, להתחזק את עצמו רק באמונה שלמה.

ועל-כן שבת, היא מעין עולם-הבא, בבחינת 'בטול-הזמן' - פי על-ידי 'שלמות-הדעת', זוכין ל'בטול-הזמן'.

אבל ב'עולם-הזה' - אין מי שיזכה לדעת הזה בשלמות, עד שיתבטל אצלו הזמן לגמרי, כפי-אם גדולי בחירי הצדיקים.

אבל ב'שבת-קדש' - אז זוכה כל אחד מישראל ל'שלמות האמונה', על-ידי עצם הדעת והחכמה נפלאה שמאיר אז, כפי-ל. שעל-ידי-זה זוכין לדע: שרחוקים מהחכמה, ולהתחזק את עצמו רק באמונה-שלמה, כפי-ל.

ועל-ידי אמונה, יכול כל אחד לזכות בבחינת 'בטול-הזמן' כפי-ל. ועל-

כן שבת, הוא בבחינת 'בטול-הזמן' - מחמת שאז זוכין ל'אמונה-שלמה', שעל-ידי-זה יכולין לבטל הזמן, גם ב'עולם-הזה', אפלו מי שאין דעתו שלם כל-כף.

כי הלא מרחוק אנו רואין ומבינים: שאין לה'זמן' שום ממש וכו', וכפי-ל. רק אפי' על-פירכך, מהות 'בטול-הזמן', אי-אפשר להכניס בשכלנו.

אבל על-ידי חזק האמונה הנמשך מ'שבת' - יכול כל אחד לזכות בבחינת 'בטול-הזמן'.

ומ'שבת' - ממשיכין הקדשה על כל 'ששת ימי החל', שגזקה תמיד

ל'אמונה-שלמה', עד שגזקה לבטל הזמן. ולא נהיה פרוכים חסדי-שלום, אחר תאות עולם-הזה, והבלי'ו, ומכאוביו, וכעסיו, ועבודתו, ועמלו, ויגיעו, וכו' - שכלם הם תחת הזמן, כפי-ל.

ועל-כן העבד שנפל לבחינת עבדות, לא יעבד על-כף-פנים יותר מ'שש', כנגד 'ששת ימי המעשה', ששם עקר אחיזת העבדות - מחמת ש'ששת ימי המעשה', יניקתם מה'מדות' שהם בבחינת 'דעת'. ול'דעת', לאו כל אדם זוכה - עד שיזכה לבטל הזמן שהוא בבחינת עבדות, כפי-ל.

אבל "בשבעת", בבחינת 'שבת' - יצא לחפשי חנם". כי "בשבעת", בבחינת 'שבת', מאיר בבחינת 'אמונה'. שעל-ידי-זה יכול כל-אחד לזכות בבחינת 'בטול-הזמן', ששם 'בטול העבדות' - פי 'למעלה-מהזמן', הוא בבחינת 'חפשי וחרות', כפי-ל.

"וכי ימכר איש את בתו לאמה, לא תצא נצאת העבדים" (שמות כא, ז)

"וכי ימכר איש" - דא קודשא-בריך-הוא. את בתו - אלו ישראל, דאינון מסטרא דבת-יחידה, אלקריאו בתו.
ואי תימא דיפקון כגוונא דאלין מסטרא דעבד, דאיהו מסטרו"ן, דנפקו במנוסה ממצרים? - לא תצא נצאת העבדים" - הדא הוא דכתיב (ישעיה נב, ט): "כי לא בחפזון תצאו, ובמנוסה לא תלכו".
(זהר משפטים צד:)

נט.

(ספורי-מעטיות, מעשה א מאבדת בת-מלך)
מעשה במלך אחד, שהיו לו ששה בנים ובת אחת. ואותה הבת היתה חשובה בעיניו מאד, והיה מחבבה ביותר, והיה משעשע עמה מאד.

פַּעַם-אַחַת הָיָה מִתּוֹעַד עִמָּה בְּיַחַד בְּאִיזָה יוֹם, וְנַעֲשֶׂה בְּרִגְזוֹ עָלֶיהָ, וְנִזְדַּקְקָה מִפִּיּוֹ דְבוּר: "שֶׁהֲלֹא טוֹב יִקַּח אוֹתָךְ" [דְּעַר נִיט גוֹטְעַר זָאל דִּיךְ נַעַמְעַן].

בְּלִילָה הִלְכָה לְחֻדְרָה, וּבִבְקָר לֹא יָדְעוּ הֵיכָן הִיא. וְהָיָה אָבִיהָ מְצַעֵר מְאֹד, וְהֵלֵךְ לְבִקְשָׁהּ אָנָּה וְאָנָּה.

עָמַד ה'שְׁנִי-לְמַלְכוּת, מַחֲמַת שְׂרָאָה שֶׁהַמֶּלֶךְ מְצַטְעַר מְאֹד, וּבִקְשׁוֹ: "שִׁיתְּנוּ לִּי מְשֵׁרֶת, וְסוֹס, וּמַעוֹת עַל הוֹצָאוֹת!" - וְהֵלֵךְ לְבִקְשָׁהּ. וְהָיָה מִבִּקְשָׁהּ מְאֹד זְמַן מְרַבָּה מְאֹד, עַד שֶׁמְצָאָהּ וְכוּ'. [עֵתָה מִסְפַּר אֵיךְ בִּקְשָׁה עַד שֶׁמְצָאָהּ].

וְהֵלֵךְ אֶל גְּבִיר, וְשָׁכַר לֹו מְזוֹנוֹת, בִּי צָרִיךְ לְשֵׁהוֹת שָׁם, בִּי צָרִיךְ לְשׁוֹם שֶׁכָּל וְחֻכְמָה לְהוֹצִיאָהּ. וְאֵיךְ שֶׁהוֹצִיאָה לֹא סִפַּר; וּבִסּוּף הוֹצִיאָהּ.

[עֵינֵי הַיֵּטֵב בְּהַקְדָּמָה שְׁנִיָּה לְמוֹהַרנ"ת ז"ל לְסַפְרוֹי־מַעֲשִׂיּוֹת]

"שֶׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע" (שְׁמוֹת כ"א, י)

ל.

(ח"ב ז, י)

דַּע: בִּי מִי שֶׁרוֹצֶה לְחַגֵּר מִתְּנִיּוֹ לְהִיּוֹת מְפָרְנָס, לְתַן פְּרִנְסָה לְהַתְּלוּיִים בּוֹ - הוּא צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה 'אִישׁ-חֵיל', וְלֹא יִהְיֶה הַהֶפֶד, שְׁקוֹרִין: "רַע־מְזֹל" "שְׁלִימְזֹל".

בִּי צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לֹו קֶצֶת מְמֻשְׁלָה, בִּי כָּל ה'פְּרִנְסָה' נִמְשָׁךְ מ'הַמְּלָכוֹת' וְכוּ'. וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל 'פְּרִנְסָה' - צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לֹו קֶצֶת מְמֻשְׁלָה, כְּדִי שְׂיִהְיֶה לֹו אִיזָה שְׂיִכּוֹת עִם ה'מְלָכוֹת'.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהַבַּעַל חוֹגֵר מִתְּנִיּוֹ נִגַּד אֶשְׁתּוֹ, וּמְחַיֵּב עֲצָמוֹ לְפְרִנְסָה, כְּמוֹ

שְׁכַתּוֹב בְּכַתְּבָהּ: "וְאֵנָּה אֶפְלָח וְאוֹקִיר וְאִזּוֹן" וְכוּ'! - אִזּוֹ נוֹתְנִים לֹו קֶצֶת מְמֻשְׁלָה וְכוּ', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית ג, טז): "וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ" - בִּי עַל-יְדֵי ה'מְמֻשְׁלָה', הוּא יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ ה'פְּרִנְסָה', כְּנ"ל.

לא.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'עוֹנָה')

[א] מִי שֶׁמְחַפֵּר עוֹנָת אֶשְׁתּוֹ, וַיֵּשׁ לָהּ צַעַר מְזָה, הוּא נֶעֱנַשׁ בְּמִיתָה (נְאוּף יג).

[ב] חוֹלָאת שֶׁל רְקִיקַת דָּם בָּא, עַל-יְדֵי שֶׁמְבַטֵּל עוֹנָה שֶׁל 'לֵיל טְבִילָה' (פְּרִישׁוֹת ח"ב ד).

לב.

(לְקוּטִי-הַלְכוּת, מִיֵּלָה ד, בְּסוּף - עַל פִּי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן ח"ב ס"א, 'הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְמַעַלְהַ-מְהֻזְמָן')

עַל-כֵּן 'זוּיג' נִקְרָא בְּשֵׁם 'עוֹנָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת כ"א, י): "וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע" - בִּי עַקֵּר ה'זוּיג בְּקִדְשָׁהּ, הוּא לִיַּחַד וְלְחַבֵּר ה'זְמַן' הַנֶּאֱחָז בְּה'אִשָּׁה', לְבַחֲיִנַת 'לְמַעַלְהַ-מְהֻזְמָן'.

וְכָל תְּקוּנָה: עַל-יְדֵי 'בַּעֲלָהּ', שֶׁמַּעֲלָה אוֹתָהּ, מְבַחֲיִנַת "רַגְלֶיהָ יִרְדוֹת מוֹת" (מְשָׁלִי ה, ה), שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תַּחַת-הַזְמָן' - וּמְקַשֵּׁר אוֹתָהּ לְבַחֲיִנַת 'לְמַעַלְהַ-מְהֻזְמָן', שֶׁשֵּׁם עַקֵּר ה'חַיִּים וְאֲרִיכוֹת-יָמִים'.

וְזָה כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם: לְקַשֵּׁר וּלְהַעֲלוֹת ה'זְמַן', לְבַחֲיִנַת 'לְמַעַלְהַ-מְהֻזְמָן', לְבַטֵּל 'תְּאוֹת-נָשִׁים'. וְלֹא יִפֹּל לְבַחֲיִנַת ה'זְמַן' חֲסוֹן-שְׁלוֹם, שֶׁשֵּׁם כָּל ה'בְּלִין וְכַסּוּפִין'.

אֲדַרְבֵּא: יִזְכָּה לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר ה'זְמַן', בְּחִינַת ה'אִשָּׁה' - לְבַחֲיִנַת 'לְמַעַלְהַ-מְהֻזְמָן', שֶׁהוּא בְּחִינַת זְכָר'. עַד שִׁיתְּבַטֵּל ה'זְמַן', וְיִכָּלֵל בְּבַחֲיִנַת 'לְמַעַלְהַ-מְהֻזְמָן', בְּבַחֲיִנַת (זֶהר חֲקַת כַּפָּנ): "בְּאֶתֶר דְּאִית

דָּבָר, נוֹקְבָא לֹא אֲדַכֵּר תַּמּוֹן" (עֵינֵי-שָׁם בְּפָנִים אוֹתוֹת רֹכַג).

"אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, ונקה המפה" (שמות כא, יט)

לג.

(שיחות-ה'ר"ן צח)

'אמירת תהלים, מעלה גדולה, פאלו אמרם 'דוד-המלך' בעצמו - כי הוא אמרם ב'רוח-הקדש', וה'רוח-הקדש' מנח בתוך התבות, וכשאומרם, הוא מעורר ברוח פיו את ה'רוח-הקדש', עד שנחשב פאלו אמרם 'דוד-המלך' עליו-השלום בעצמו.

והוא מסגל מאד לרפאות החולה, להיות לו 'בטחון' רק על השם-יתברך - שעל-ידי 'אמירת תהלים' יושיעו השם.

וה'בטחון' הוא בחינת 'משענת' - כמו שהאדם נשען על ה'מטה', בן הוא נשען על ה'בטחון' שבוטח שיושיעו השם, כמו שאמר דוד (תהלים יח, יט): 'ויהי ה' למשען לי'.

ועל-בן על-ידי-זה נתרפא החולה, כמו שכתוב (שמות כא, יט): 'אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה'.

וזה בחינת (ישעיה יא, א): 'ויצא חטר מגזע ישי', הנאמר על 'משיח' שהוא 'דוד', בחינת (איכה ד, כ): 'רוח אפינו משיח ה'.'

וזה בחינת (פסחים סח. זהר ויגרא קיד: חיי-שְׁרָה קלה): 'עתידין צדיקים שיחיו מתים על-ידי ה'משענת', בחינת (זכריה ח, ד): 'ואיש משענתו בידו', בחינת (מלכים-ב ד, כט-לא): 'ונתת המשענת על פני הנער'.

"רק שבתו יתן ורפא ירפא" (שמות כא, יט) - **עניני רפואה' -**

והכלל: פי בהיות ישראל שלמים והם רבים, לא יתנהג ענינם בטבע כלל, לא בגופם, ולא בארצם, לא בכללם, ולא ביחיד מהם, פי בדרך השם לחמם ומימם, ויסיר מחלה מקרבם, עד שלא יצטרכו לרופא, ולהשתמר בדרך מדרכי הרפואות כלל, כמו שאמר (שמות טו, כו): "פי אני ה' רפאך". וכן היו הצדיקים עושים בזמן הנבואה, גם פי יקום עון, שיחלו - לא ידרשו ב'רופאים', רק ב'נביאים' וכו' וכו'. אבל הדרוש השם ב'נביא', לא ידרוש ב'רופאים'. ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם, אחר שהבטיח (שם נג, כה): "וברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך" וכו'. אלו לא היה דרכם ברפואות, יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו ענש חטאו, ויתרפא ברצון השם, אבל הם נהגו ברפואות, והשם הניחם למקרי הטבעיים.

וזו היא פוננתם באמרם (פרכות ס. בבא-קמא פה. על שמות כא, יט): "ורפא ירפא - מפאן שנתנה רשות לרופא לרפאות".

לא אמרו: "שנתנה רשות לחולה להתרפאות!" - אלא בין שחלה החולה ויבא להתרפאות, פי נהג ברפואות, והוא לא היה מעדת השם שחלקם בחיים - אין לרופא לאסור עצמו מרפואתו. לא מפני חשש שמא ימות בידו, אחרי שהוא בקי במלאכה ההיא; ולא בעבור שיאמר פי השם לבדו הוא רופא כל בטר, שצבר נהגו.

ועל-בן האנשים הנצצים "שהכו זה את זה באבן או באגרף" (שם כא, יח) - יש על המכה תשלומי הרפואה, פי התורה לא תסמך דיניה על הנשים וכו'.

אבל ברצות השם דרכי איש, אין לו עסק ברופאים.

(רמב"ן פְּרֻשַׁת בְּחֻקוֹתַי - על הפסוק: 'ונתתי משכני בתוככם, ולא תגעל נפשי אתכם'. ויקרא כו, יא)

לד.

(ח"א יד, ט)

אפלו אלו תפלות המפרשים בתפלה שהם לצורך הגוף, כגון 'רפאינו' ו'ברך עלינו' ושאר 'צרכי-הגוף', לא היה פוננתו של רפה בר בר חנה' בשביל 'גופו' - אלא בשביל 'נשמתו', שהיה מבונן: ל'פרנסת נשמתו', ול'רפואתה'.

לה.

(ח"א יד, יא)

"טוב ה' לכל" (תהלים קמה, ט). זה בחינת תפלה, שמאמין בהשם, שהקדוש-ברוך-הוא טוב לכל - הן ל'רפואה', הן ל'פרנסה', הן לכל הדברים.

כְּשֵׁמֵאֲמִין בְּךָ - בְּיָדָי יִהְיֶה עֵקֶר
הַשְּׁתַדְלוֹתוֹ בְּתֵר קִדְשֵׁי-בְרִיךְ-
הוּא, וְלֹא יִרְדֹּף אַחַר תַּחֲבוּלוֹת רַבּוֹת.

כִּי מִי שֶׁאִין מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא -
צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל אַחַר תַּחֲבוּלוֹת רַבּוֹת.
לְמַשָּׁל: כְּשֶׁצָּרִיךְ לְרַפּוּאָה, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל
אַחַר עֲשׂוּבֵים רַבִּים.

וְלִפְעָמִים אֵלּוּ עֲשׂוּבֵים הַצָּרִיכִים לוֹ אֵינָם
בְּנִמְצָא בְּמִדְיַנְתּוֹ, וְהָעֲשׂוּבִים
הַנִּמְצָאִים אֵינָם טוֹבִים לְמַכְתּוֹ.

אָבֵל הַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא - טוֹב לְכָל
הַמְכוּוֹת לְרַפּוּאָתָם, וְהוּא בְּנִמְצָא
תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, ז): **"מִי פֹה"**
אֶלְכִינּוּ בְּכָל קְרֵאֵנוּ אֵלָיו".

לו.

(ח"א יד, יג)

"הַמְבֻזָּה תִלְמִיד־חֶכֶם, אֵין רַפּוּאָה לְמַכְתּוֹ"
(שַׁבָּת קיט:)
חֶכֶם וּמְזֻלָּזל יִרְאִי-הַשֵּׁם, נִמְצָא שְׁפוּגָם
בְּפָבוֹד, וְאֵינוֹ מַחְזִירוֹ לְשֵׁרֵשׁ הִירָאָה, וְאֵזִי
אֵין זוֹכֵה לְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן אֵין רַפּוּאָה לְמַכְתּוֹ.

כִּי כָל ה'חולאת' בָּאֵין עַל-יַדֵּי בְּחִינַת
'מַחֲלָקֶת', שֶׁאֵין שָׁלוֹם בְּעֲצָמוֹ, וְהִיסוּדוֹת
מִתְגַבְּרִין זֶה עַל זֶה, וְאֵין מִתְנַהֲגִים בְּשָׁלוֹם
בְּמִזְגֵּי-הַשְׂוֵה, וְעַל-יַדֵּי זֶה בָּא 'חולאת' בִּידוּעַ.

וְעַל-כֵּן בְּשֵׁמֵבֻזָּה תִלְמִיד־חֶכֶם וּפּוּגָם
בְּשָׁלוֹם, אֵין רַפּוּאָה לְמַכְתּוֹ - כִּי
עֵקֶר ה'רפואה' עַל-יַדֵּי ה'שָׁלוֹם' כַּנ"ל -
בְּבַחֲיַנַּת (ישעיה נז, יט): **"שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְרַחוּק**
וְלִקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתָיו".

לז.

(ח"א נג, ה)

אֵין דְּבַר שֶׁמִּפְסִיד הַחַיּוֹת, כְּמוֹ הַדְּאָגָה
וְהָעֲצָבוֹת, בִּידוּעַ לְחֶכְמֵי-הָרוּפְאִים.

לח.

(ח"א כז, ז)

כְּמוֹ שֶׁכָּל ה'רפואות' הֵם בְּסַמִּים מְרִים,
כֵּן ה'שָׁלוֹם' שֶׁהוּא 'רַפּוּאָה' לְכָל
הַדְּבָרִים, בְּבַחֲיַנַּת (ישעיה נז, יט): "שָׁלוֹם
לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתָיו".

וְלִפְעָמִים הַחֲלָשָׁה גּוֹבֶרֶת כָּל-כָּךְ - עַד
שֶׁאֵין יְכָלֶת בְּיַד הַחוֹלָה לְסַבֵּל
מְרִירוֹת ה'רפואות'! - וְאֵז ה'רוּפְאִים' מוֹשְׁכִין
יְדֵיהֶם מִן ה'חוללה, וּמִיָּאֲשִׁים אוֹתוֹ.

כֵּךְ כְּשֶׁה'עוֹנוֹת' שֶׁהֵם חֲלֵי ה'נִפְש' גּוֹבְרִים
מְאֹד, אֵז אֵין יְכוּל לְסַבֵּל מְרִירוֹת
ה'רפואות', וְאֵז (שָׁם שָׁם, כֹּא; וְשָׁם מַח, כב): "אֵין
שָׁלוֹם אָמַר לְרַשָּׁעִים".

לט.

(ח"א כט, ז)

עַל-יַדֵּי 'תְּקוּן-הַכֶּלֶל', שֶׁמְעוֹרֵר ה'מַחֲיין',
וּמְמַשִּׁיךְ 'לְבַנוּנִית' לְה'גִּידִין' - אֵזִי
נִתְרַפָּאת מ'חולאת הנפילה'.

מ.

(ח"א לב, ב)

כָּל מַה שֶׁהוּא קָטָן וּמְרַחֵק בְּיֹתֵר, צָרִיךְ
מְלַמֵּד גְּדוֹל בְּיֹתֵר. שִׁיחִיָּה אֲמֵן בְּזֶה,
שִׁיּוּכָל לְהַלְבִּישׁ שֶׁכָּל עֲלוּיֹן בְּזֶה, דְּהֵינּוּ
הַשְּׁגָתוֹ יִתְבָּרֵךְ-שְׁמוֹ, לְקַטָּן וּמְרַחֵק כְּמוֹתוֹ.
כִּי כָל מַה שֶׁהַחוֹלָה נַחֲלָה בְּיֹתֵר - צָרִיךְ
רוּפֵא גְּדוֹל בְּיֹתֵר!

עַל-כֵּן אֵין לְהֵאָדָם לֹאמֹר: "דֵּי לִי אִם
אֶהְיֶה מְקַרֵּב אֶצֶל אִישׁ נִכְבָּד וְיִרְאֵ-
הַשֵּׁם, אִף שֶׁאֵינוֹ מְפַלֵּג בְּמַעֲלָה - כִּי הַלְוָאֵי
שְׂאֵהִיָּה מְקַדָּם כְּמַהוּ!"

אֵל יֹאמַר כֵּן! - כִּי אֲדַרְבָּא: כְּפִי מַה שִׁידַע
אָנֹשׁ בְּנַפְשָׁה, גְּדוֹל פְּחִיתוּתוֹ, וְגְדוֹל

רחוקו שגרחק מאד מהשם יתברך, כל אחד ואחד כפי מה שיודע בנפשו; וכמו־כן כל מה שיודע בעצמו שהוא מרחק ביותר - צריך לבקש לנפשו רופא גדול מאד מאד, הגדול במעלה ביותר!

דהיננו: שיחזיר ויבקש תמיד, לזכות להתקרב להרבי הגדול מאד מאד כפי כולו! - כי כל מה שהוא קטן ביותר, צריך מלמד גדול ביותר, כפי כולו.

מא.

(ח"א נו, ח)

'שלום' הוא רפואה, כמו שפיתוב (ישעיה נז, יט): "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו".

כי עקר ה'חולאת' חסו־שלום, הוא מחמת העדר השלום, הינו מחלקת היסודות, שיסוד אחד מתגבר על חברו - ו'שלום' הוא רפואה.

מב.

(ח"א נז, א-בסוף)

כל ה'רפואות' תלויים ב'תורה', בבחינות (משלי ד, כב): "ולכל בשרו מרפא".

כי ה'תורה' נותנת כח למלאכים, וה'מלאכים' משפיעים לעשבים, ועשבים מרפאים ב'כה'תורה'.

ומי שפוגם באמונת החכמים, ופורץ גדרם - אזי "אין רפואה למפתו", בבחינות (שבת קי): "דלמא הויא דרבנן טרקה, שאין לו אסותא" וכו'.

ותקונו: שיקים אמונה הנפולה, ויאמין 'אמונת החכמים', ועל ידי אמונתו יתרפא.

ועל־כן "המבזה תלמיד־חכם, אין לו רפואה למפתו" (שבת קיט:).

כי כל ה'רפואות', הם ה'רפבות', סם פלוני' ועשב פלוני', במדה ובמשקל כף וכף וכו', וכן מכמה מינים. וכל עשב יש לו כח אחר, ומערבין ביחד, ועושין מהם ה'רפבה'. וזאת ה'הרפבה' יש לה כח לרפאות ה'חולאת'. ועל־כן צריך רופא ממחה' שיודע לעשות ה'הרפבה'.

אבל מי שאינו ממחה - אף אם יקח העשבים שיש להם כח לרפאות, לא יפעל כלל, כי אין יודע איך להרפבם.

כמו־כן ה'תורה' שהיא רפואה לכל דבר, כמו שפיתוב (משלי ד, כב): "ולכל בשרו מרפא" - אין מי שיודע אותה בלא חכמי־הדור, כי נמסרה להם לדרשה ב'שלש־עשרה מדות'.

אבל מ'התורה בעצמה' - אי־אפשר לידיע דבר וכו', וה'חכמים' מלקטין ומערבין ומרביבין את ה'תורה', ודורשין אותה ממקום למקום ב'שלש־עשרה מדות'.

ועל־כן כשפוגם בכבודם, אין רפואה למפתו, כי עקר 'כח הרפואה' שמקבלין מה'תורה', אי־אפשר לקבל בלאם על־ידם, כי להם נמסרה לדרש, והם יודעים להרביב אותיות התורה כפי כולו, שזה עקר 'כח הרפואה'.

כי כל העשבים מקבלין כח מה'תורה', כמבאר לעיל, ועקר כחם לרפאות הוא על־ידי ה'הרפבה' כפי כולו.

על־כן העקר: שיהיה לו אמונת החכמים, ולהזהר בכבודם, לרא מהם מאד, ולהשליך שכלו ודעתו, רק לסמוך עליהם.

ועסקנו באלו ה'סבות' - צריך להאמין
בהשם-יתברך לבד, ולא לעשות
מה'סבות' עקר.

מה.

(ח"א רלא)

בשעה שאומרים (בתפלת שחרית): "וצבא
השמים לך משתחיים" (נחמיה ט, ו)
- ראוי להתפלל על כל דבר!

כי כל הרפואות, על-ידי פחות
הגלגלים, שהם צבא השמים, וכל
אחד נותן פח באיזה סם ועשב השיך לו,
ומהם מקבלים ה'סמים ועשבים פח לרפאות.

וכשצריכים רפואה, מתחברים פמה
פחות מה'גלגלים, שזה נותן
פח ב'עשב זה, וזה ב'עשב אחר, וכיוצא,
ומתחברים כלם ועושין מהם הרפבה
לרפואה.

על-כן בעת שאומרים: "וצבא השמים לך
משתחיים" - שאז באים כלם
להשתחוות ולתן שבה והודיה אליו יתברך
- טוב לבקש מהשם-יתברך: שיצוה להם
שימשיכו אלו הפחות הצריכים לרפואתו,
בתוך התיבת להם, או בדבר אחר, ויתרפא
ממילא. (עין להלן מ'לקוטי-מוהר"ן ח"ב א).

מו.

(ח"א רסח)

בשאין האדם מסתפל על ה'תכלית',
למה לו היים!

והנה: הנפש מתגעגעת תמיד לעשות
רצון יוצרה, וכשרואה שאין האדם
עושה רצונו יתברך - אזי היא מתגעגע מאד
לחזור לשרשה, ומתחלת להמשיך עצמה
להסתלק מגוף האדם.

ואם נראה לו מהם דבר שאינו מפרש
בהתורה כך לפי דעתו, ונדמה לו
שהם עושים חס-ושלום כנגד התורה, הוא
צריך להאמין: "שבואי הם עושים נכונה
על-פי התורה!" - כי התורה נמסרה להם
וכו'.

מג.

(ח"א נה, ה)

שבת', משלח הארותיו לכל המדרגות,
בבחינת (זהר בראשית לב:): "חד יניק
לכמה סטריין" - ומרפא רפואות-הנפש
ורפואות-הגוף, בבחינת (שמות כא, יט): "רק
שבתו יתן ורפא ירפא" - שתי רפואות'
על-ידי שבת'.

מד.

(ח"א סב, ו)

יש חושבים: שהכל על-פי הטבע, עולם
כמנהגו נוהג.

ויש חושבים: שצריך לעבד את האמצעי,
כמו שטעו בעגל וכו', ועושים את
הסבות אמצעי' בינם לבין השם-יתברך,
שמאמינים בהשם-יתברך, אבל גם-כן
ב'אמצעי', ואומרים: שצריך לסבות.

למשל: בה'סבה של פרנסה' שהוא
ה'משא-ומתן' - ואומרים: ה'סבה
של משא-ומתן' עקר! - כאלו בלא זה אין
יכלת ביד השם-יתברך לתן להם פרנסה!

ובה'סבה של הרפואה' שהוא 'סמים',
עושים מהם עקר, כאלו בלי
ה'סמים' אין יכלת ביד השם-יתברך לרפא.

ואין הדבר כן - כי הקדוש-ברוך-הוא
סבת כל הסבות ו'עלת כל העלות',
ואין צריך לשום סבה.

ומזה נחלה האדם, על-ידי שנחלש ב'ח הנפש'.

ומה שחוזר לבריאותו על-ידי 'רפואות' - הוא מחמת שה'נפש' רואה: שזה האדם יכול לכף עצמו לעשות הפך תאוותו ורגילותו, כי הוא מרגל באכילת לחם ושאר מאכלים, ועכשו בופה תאוותו ומקבל רפואות וסמים מרים בשביל בריאותו.

ומחמת שה'נפש' רואה שהוא יכול לכף תאוותו בשביל איזה תכלית, על-פן היא חוזרת אליו, כי היא מצפה שיכף תאוותו בשביל ה'תכלית האמתית', לעשות רצון יוצרו יתברך.

מז.

(ח"ב א, ט)

נמצא להלך באריכות בפסוק (שמות כג, כח): "ועבדתם את ה' אלקיכם".

מח.

(ח"ב ג)

אחר ההמתקה והפדיון, אז דיקא טוב לרפואות החולה על-ידי רפואות, כי אזי דיקא יש רשות לרופא לרפואות.

כי הנה באמת, איך יכול הרופא להגר מתניו לרפואות החולה על-ידי רפואות וסמים, הלא אינו יודע הסם הצריך לרפואות אותו החולה, כי יש סמים הרבה שמסגלים לרפואות החולאת!?

אך בודאי - החולה אינו יכול להתרפא, כי אם על-ידי סם פלוני המיוחד לרפואתו, "כפי שנגזר למעלה, שיתרפא על-ידי סם פלוני ואיש פלוני, ביום פלוני" (עבודה זרה נה).

ואם-כן איך יכול הרופא להכניס עצמו לרפואות, הלא אינו יודע הסם שנגזר למעלה!?

אבל אחר ההמתקה והפדיון, אז יכול לרפואות!

כי מה שצריך שיתרפא דיקא על-ידי סם פלוני ואיש פלוני - הוא מחמת 'מדת-הדין' שנגזר שימשך החולאת עד אותו הזמן.

כי כפי הזמן שצריך שימשך החולאת, כך גוזרין הסבות לרפואתו, כדי שלא יוכל להתרפאות עד שיזדמנו יחד סבות אלו: סם פלוני ואיש פלוני, באפן שלא יהיה לו רפואה 'כיאם ביום פלוני'.

אבל בפעושין פדיון וממתיקין הדין, ונתבטל הגזרה - אזי קדם שגוזרין דין אחר - כי כשנמתק דין זה אזי גוזרין דין אחר - ובין כך ובין כך, יכול הרופא לרפואות החולה על-ידי סמים - כי אזי אין דין, ויוכל להתרפאות על-ידי איזה סם שיהיה, כי אין צריך דוקא סם פלוני וכו'.

נמצא: שאי-אפשר לרופא לרפואות - כיאם על-ידי 'פדיון' תחלה להמתיק הדין, ואז דיקא יש רשות לרופא לרפואות, כנ"ל.

וזהו (שמות כא, ט): "ורפא ירפא", עם שתי התבות - מספר 'פדיון' נפ"ש. כי עקר הרפואה, על-ידי 'פדיון' דוקא, שממתיקין הדין.

וזה שאמרו רז"ל (ברכות ס): "מפאן שנתנה תורה רשות לרופא לרפואות". "מפאן" דיקא - הינו: אחר הפדיון וההמתקה - אז דיקא יש לו רשות לרפואות. כי קדם הפדיון, אין רשות

לרפאות - כי צריך להתרפאות על-ידי סם פלוגי וכו', כנ"ל.

גם החלוק שבין הנקודות של "ורפא ירפא" - "ורפא" ב'חולם', "ירפא" ב'צירי'.

כי "חולם הוא בחינת המתקה" (לקוטי-תורה וישוב; פריי-עץ-חיים' שער העמידה פ"ז). ואזי אחר המתקה שהוא בחינת "ורפא" ב'חולם' - אזי דיקא יכולין להתרפאות על-ידי רפואות שהוא בחינת "ירפא" ב'צירי', בחינת (ירמיה ח, כב): "הצרי אין בגלעד אם רפא אין שם".

מט.

(ח"ב כד)

כל ה'חולאת' באין רק מ'קלוקל השמחה'. כי יש עשרה מיני נגינה, שהם בחינת שמחה, והם באין בתוך עשרה מיני דפיקין ומחין אותן.

ועל-כן פשיש קלוקל ופגם בה'שמחה' - באין 'חולאת' מן ה'יו"ד מיני דפיקין, שנתקלקלן על-ידי קלוקל ה'יו"ד מיני נגינה, שהם ה'שמחה'.

וגם 'חכמי הרופאים' האריכו בזה: שכל ה'חולאת' על-ידי מרה-שהרה' ו'עצבות'. וה'שמחה' הוא רפואה גדולה וכו'.

ג.

(שיחות-הר"ן ג)

מענין ד'אקטורים ורפואות' הרבה לדבר עמנו מאד, והיה מננה מאד מאד ענין רפואות ודאקטיריי'.

ומזהיר מאד מאד לכל מי שרוצה לחוס על חייו ועל חיי זרעו ובני-ביתו:

"שיתרחק עצמו מאד בתכלית הרחוק, מלעסק חסוּשֵׁלוֹם ב'רפואות ודאקטורים!"

ואפלו מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ואפלו אם החולאת חזק חסוּשֵׁלוֹם רחמנא-לצלן - אף-על-פי-כן ישליך על השם יהבו, וישען באלקיו לבד. ואל יעסק ב'רפואות ודאקטורים' ככל אפלו במקום שיש ד'אקטורים מפלגים' - אף-על-פי-כן אל יסמוך עליהם, ואל ימסר חייו בידם, כי הם קרובים למיתה יותר מחיים רחמנא-לצלן.

כי אפלו מי שהוא דאקטיר גדול - אי-אפשר לו לכונן החולאת והרפואה השייכת לו לפי מזגו וטבעו, וכפי החולאת שלו, וכפי העת והזמן.

כי יש בזה פמה וכמה שנויים שצריך הדאקטיר לכונן בהם מאד, וקשה לו מאד שיכון ולא יטעה בכל הפרטים, באשר הם בעצמם מודים בזה. ובקל בקל יוכל לקלקל לו הרבה הרבה, שלא יועיל שום תקנה לחייו חסוּשֵׁלוֹם.

ואפלו הדאקטיר הגדול מאד - מפלג-שבין וכל-שבין רב הדאקטורים המצויים במדינתנו, אשר רבם אינם יודעים בין ימינם לשמאלם, והם רוצחים ממש והורגים נפשות בידים חסוּשֵׁלוֹם, צריך לברח מהם כמטחוי קשת: לבל ימית עצמו, או החולה שמוסר להם בידים.

ואפלו כשסומך על דאקטורים גדולים - הוא סכנה גדולה מאד ורחוק מן החיים, מאחר שנפל ביד הדאקטיר.

וספר: שכשהיה בקהלת-קדש לעמבערג, שהוא מקום קבוץ דאקטורים

גדולים, העיד לפניו דאקטיר גדול בעצמו:
"שטוב להתרחק מרפואות ודאקטורים
בתכלית הרחוק!"

ואמר: שפבר חקרו כל-כף בהכמת
הדאקטירי, עד שעכשו אינם
יודעים כלל וכלל לא, פי מרבו חקירתם
כבר ראו: שאי-אפשר לחקר ולברר אמתת
הדברים על מכונם.

גם יש מחלוקות גדולות ביניהם בעניני
הרפואות וכו' וכו', וכל אחת מהפתות
מביאה ראיות חזקות לדבריהם, ולפי דעת
כל אחת מהפתות, מי שמתנהג בהפך
דעתם, הוא 'סם המות' חסו-שלום לפי
דעתם וכו'.

ואי-אפשר לברר בחוש עם מי האמת, פי
לפעמים נראה בחוש פפי
דעה זו, ולפעמים להפך, ואי-אפשר להם
לברר הדבר כלל.

נמצא: שאי-אפשר לסמוך על
הדאקטורים, מאחר שהם בעצמם
מבלבלים מאד מאד בחכמה זו, ואי-אפשר
להם לעמד על האמת-לאמתו.

ואיך ימסר חייו בידם, שהוא תלוי בחוט-
השערה, שכאשר הדאקטיר שוגה
איזה תנועה בעלמא בחוט-השערה, הרי הוא
מקלקל חייו וממיתו בידיים.

וכאשר רואין בחוש רב הפעמים: שרבים
מאד מתים מן העולם על-ידי
הדאקטורים.

פי יש בענין 'חכמת הדאקטירי, דקדוקים
הרבה הרבה מאד מאד, והם נעלמים
מהם מאד מאד, עד שאי אפשר שיכון
הדאקטיר בכל הדקדוקים והפרטים ולא

ישגה כלל. על-כן צריכים להתרחק ולברח
מהם מאד.

ואל יאמר האדם שהוא חולה, או שיש לו
חולה בתוך ביתו חסו-שלום: "אם-כן
על מי אסמך? פי בהכרח לעשות איזה עסק
בדרך-הטבע, ואיך אניח את החולה ולא
אשתדל בהצלתו"!

פי באמת זה שטות! - פי מאחר
שהדאקטיר רחוק מחיים וקרוב להפך
פנ"ל, וסוף כל סוף הוא צריך לסמוך רק על
השם-יתברך - טוב לסמוך מיד על השם-
יתברך, ואל יסכן את החולה בידיים על-ידי
הדאקטיר - פי על-פי-דב, הדאקטורים הם
'שלוחי המלאך-המות' רחמנא-לצלן.

וידמה בעיניו: "כאלו הוא יושב במדבר,
או ביער" - שבהכרח לסמוך על
השם-יתברך לבד, מאחר שאין מה לעשות.

כמו-כן אף-על-פי שיושב במקום שיש
דאקטורים ורפואות, אף-על-פי-
כן מאחר שהם בעצמם מבלבלים בחכמה זו,
ושאר החששות הרבה מאד שיש בענין
רפואות, אם-כן קרוב הדבר שעל-ידי
הרפואות והדאקטיר לא די שלא יועיל,
אדרבא יקלקל בודאי - ואם-כן למה יעשה
עסק בדרך-הטבע, מה שרחוק משכר וקרוב
להפסד!

ואמר: שפבר היה בעולם מלך אחד
שהרג כל הדאקטורים שבמדינתו,
מאחר שהם מזיקים מאד את בני-אדם.

ואמר בדרך צחות: שעל 'מלאך-המות',
קשה וכבד עליו לעשות הכל בעצמו,
להמית בעצמו, פי כל העולם תלוי בו.

על-כן העמיד שלושים במקומו בכל-
מקום, והם דאקטורים שהם

שְׁלוּחָיו לְהַמִּית אֲנָשִׁים, כִּי הֵם מְמִיתִים בְּנֵי-
אָדָם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד.

אֲשֶׁר־י מי שמתרחק מהם ומחזיק עצמו
בהשם-יתברך לסמך עליו לבד
וכו'. יהיה איד שיהיה חסוֹשֶׁלֹם, ישא
עיניו לשמים וישען בהשם לבד וכו'.

נא.

(שיחות הר"ן רמג)

צוה לאחד שהיה אצלו חולה בתוך ביתו:
שיקום קדם אור היום, ויאמר
"שיר-השירים" כלו!

ואמר: "שפל הרפואות שבעולם, כלם
כלולים ב"שיר השירים"!

וכן היה: שתכף היה שנוי להחולה, וחזר
לאיתנו.

"וכי ינצו אנשים, ונגפו אשה הרה, ויצאו
ילדיה, ולא יהיה אסון, ענוש יענש וגו'.
ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש"
(שמות כא, כב-כג)

נג.

(ח"א ו,ו)

"דשמיטן גדפיהו" [נוצותיהם היו שמוטות]
(בבא-בבא עג:). פרש רש"י:
"נוצות". זה בחינת 'מחלקת ובזיונות', כמו
שכתוב (שמות כא, כב; דברים כה, יא): "כי ינצו
אנשים".

הינו: שאין משגיחין על מחלקת ובזיונות
שמבזין אותן, ושומעים חרפתן
ואינם משיבים" (שבת פח:).

וזה לשון: "דשמיטן", כמו שכתוב (דברים
טו, ב - בשמטת כספים: "וזה דבר השמטה)

"שמוט כל בעל משה ידו" - הינו: שלא
יתבע עלבוננו.

נג.

(ח"ב כ)

על-ידי המחלקת שיש בעולם, נעשין
מפרסמים קדם זמנם.

(התורה הזה שיק לספר-המדות, מריבה ח"ב י;
מפרסם ג: על-ידי המריבה גורמים: שהתלמידים
הקטנים נתפרסמים קדם זמנם, וזהו בחינת הפלת
נפלים, שהנלד יוצא לאויר-העולם קדם זמנו, ועל-ידי-זה
גורם 'עניות', ולפעמים גורם 'מיתות' חסוֹשֶׁלֹם).

הינו: כי כשאחד נכנס בעבודת-השם -
צריך לשהות ולהתמהמה עד
שיתפרסם בעולם.

ועל-ידי 'פגם המחלקת' - נתפרסם קדם
זמנו. ועל-ידי-זה הם גורמים
הזק והפסד להאיש הזה, שנעשה מפרסם
קדם זמנו, או גם לה'דרך לעבודת-השם'
שהיה זה רוצה לגלות בעולם.

ואזי גורמין 'מיתה' ל'בעלי-המחלקת'.
ולפעמים שאין הפגם גדול כל-כך,
אזי גורמין 'עניות'.

כי כשמתחיל לכנס לאיזה 'דרך' - הוא
בחינת 'הריון', בבחינת (משלי ד, יא):
"בדרך חכמה הריתיך" - וצריך להתעלם
שם בבחינת 'עבור', לשהות שם ולהתמהמה,
לחמם עצמו שם כמו עפר במעי אמו, עד
שיגיע הזמן שיצא לאויר העולם, לגלות זה
הדרך בעולם.

וכשיוצא קדם זמנו - זה בחינת 'נפל'.
ופגם זה נעשה על-ידי 'מחלקת'
כנ"ל.

וזה הסוד מבאר בתורה בפסוק (שמות כא,
כב-כג): "וכי ינצו אנשים, ונגפו אשה

הָרָה, וַיֵּצְאוּ ילְדֶיהָ, וְלֹא יְהִי אָסוֹן, עֲנוּשׁ יַעֲנֹשׁ וְגו'. וְאִם אָסוֹן יְהִי וְנָתַתָּה נַפֶּשׁ תַּחַת נַפְשׁוֹ."

"וְכִי יִנְצְאוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו" - הֵינּוּ: 'מַחֲלֻקֹת'.

עַל-יְדֵי-זֶה: "וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וַיֵּצְאוּ ילְדֶיהָ" - הֵינּוּ: בַּחֲיִנַת ה'מְפָרְסָמִים שֶׁנַּעֲשִׂין קֶדֶם זְמַנָּם, שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנּוֹת 'נִפְלִיִּם' כִּנ"ל, וְעֲנֹשֶׁם 'מִיתָה' או 'עֲנִי, לְפִי הַפֶּגֶם כִּנ"ל.

וְזֶה: "אִם לֹא יְהִי אָסוֹן" - פִּרֵּשׁ רַש"י: "בְּאִשָּׁה" - הֵינּוּ שֶׁלֹּא יִפְסִידוּ וַיִּקְלְקְלוּ אֶת ה'דֶּרֶךְ-הַכְּמָה' בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בַּחֲיִנּוֹת "אִשָּׁה הָרָה" כִּנ"ל - רַק יִפְסִידוּ ה'נִפְלִיִּם', דִּהֵינּוּ: ה'אֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן' שֶׁנִּתְפָּרְסְמוּ וַיֵּצְאוּ בְּעוֹלָם קֶדֶם זְמַנָּם.

כִּי כִּמוֹ שֶׁב"אִשָּׁה הָרָה", כְּשֶׁנוֹגְפִין אוֹתָהּ עַד שֶׁמִּפְּלֹת נִפְלִיִּים, יֵשׁ שְׁתֵּי בַּחֲיִנּוֹת - שֶׁלְּפַעֲמִים הִיא מִפְּסֻדַת ה'נִפְלִיִּים' לְבָדָם, שֶׁמִּפְּלֹת אוֹתָם עַל-יְדֵי שֶׁיֵּצְאוּ בְּלֹא עֵתָם. וְלְפַעֲמִים, גַּם ה'אִשָּׁה הָרָה' בְּעֲצָמָה נִזְקָקַת עַל-יְדֵי-זֶה וְנִסְתַּלְקָה.

כִּמוֹ-כֵן בְּבַחֲיִנּוֹת הַנ"ל - שֶׁלְּפַעֲמִים נִפְסָדִין ה'אֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן' שֶׁנִּתְפָּרְסְמוּ קֶדֶם זְמַנָּם, שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת 'נִפְלִיִּים' - אֲבָל עֵדִין לֹא נִסְתַּלַּק ה'דֶּרֶךְ-הַכְּמָה' בְּעֲצָמוֹ, רַק ה'נִפְלִיִּים' לְבָד - וַיִּכּוּלִין אַחֲרֵים לְהַתְעַבֵּר שֶׁם בְּבַחֲיִנַת 'הַרְיוֹן' הַנ"ל, כִּמוֹ בְּמִשַׁל "אִשָּׁה הָרָה" כִּנ"ל.

וְלְפַעֲמִים נִפְסָד גַּם ה'דֶּרֶךְ-הַכְּמָה' בְּעֲצָמוֹ, בְּאִפְּן שֶׁאִפְלוּ אִישׁ אַחַר אֵינוֹ יְכוּל לְכַנֵּס לְשֵׁם בְּבַחֲיִנַת 'הַרְיוֹן', לְגִלּוֹת וּלְהוֹצִיא זֶה ה'דֶּרֶךְ' לְעוֹלָם - שֶׁזֶה בַּחֲיִנַת מִיתַת ה'אִשָּׁה הָרָה" כִּנ"ל.

וְלְפִי הַפֶּגֶם, כִּן הָעֲנוּשׁ - כִּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ בַּתּוֹרָה: "אִם לֹא יְהִי אָסוֹן, בְּאִשָּׁה" - "עֲנוּשׁ יַעֲנֹשׁ, בְּכִמּוֹן" - הֵינּוּ 'עֲנִיּוֹת' שֶׁנַּעֲשָׂה כְּשֶׁאֵין הַפֶּגֶם גָּדוֹל כָּל-כָּךְ כִּנ"ל.

"וְאִם יְהִי אָסוֹן, בְּאִשָּׁה" - שֶׁנִּגְרְמוּ לְהַפְסִיד גַּם ה'דֶּרֶךְ' בְּעֲצָמוֹ כִּנ"ל - אִזִּי: "וְנָתַתָּה נַפֶּשׁ תַּחַת נַפְשׁוֹ" - הֵינּוּ 'מִיתָה' כִּנ"ל, הַשֵּׁם-יִצְיָלוֹ.

- עֲנִינֵי נְזִיקִין -

נד.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, מִמוֹן ק)

לֹא יָבוֹא שׁוּם אֶחָד לְהַזִּיק אֶת חֲבֵרוֹ - אִם לֹא מ'נְצָאוֹת לְבוֹ'.

נה.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, מִצְרָנוֹת ד, יג - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹתֵר "ח"ב סז, 'בְּרֵאשִׁית, לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל')

"וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּ וְחִשְׁךָ עַל פְּנֵי תְּהוֹם" (בְּרֵאשִׁית א, ב) - זֶה בַּחֲיִנַת ה'אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת, שֶׁהֵם 'כָּל כָּל הַגְּלִיּוֹת', כִּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ב, ד): "תְּהוֹ זוֹ מַלְכוּת בָּבֶל" וְכו'.

הֵינּוּ: בַּחֲיִנַת פֶּגֶם ה'אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, שֶׁמֵּהֵם יוֹנְקִים "ה'אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת" -

שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת (בְּבֵא-קִמָּא פ"א מ"א): 'אַרְבַּעַת אַבוֹת נְזִיקִין' (אֲלִשִׁיף' מִשְׁפָּטִים, כב, ד-ה; מְגִלָּה-עֲמֻקּוֹת, שְׁמוֹת; וְאַתְחָנּוּ) - שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי שֶׁפּוֹגְמִין חֶסֶד-וְשָׁלוֹם בְּכַבוֹד הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא ה'רֵאשִׁיבִית'.

נו.

(לקוטי הלכות, נזקי ממון א - על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א ד, 'אנכי ה' אלקיך')

ענין "ארבעה אבות נזיקין שהאדם חייב לשמר אותם שלא יזיקו, שהם: "השור, והבור, והמבעה, וההבער" (בבא-קמא פ"א מ"א) - על-פי התורה "אנכי ה' אלקיך" (ח"א ד).

והיוצא משם לעניננו הוא, מה שמבאר שם על מאמר רז"ל (סוטה כא): משל לאחד שהיה מהלך באישון לילה ואפלה ומתירא וכו'.

והכלל: שיש 'ארבעה יסודות', אש רוח מים עפר - שהם בחינת דומם צומח חי מדבר.

ומאלו ה'ארבעה יסודות', נמשכין כל ה'מדות רעות' ותולדותיהן, כמבאר ב'משנת הסידים' (עשיה גופנית פ"א) בפרטיות, כל המדות הנמשכין מכל יסוד ויסוד.

ומי שרוצה לילך בדרך הקדש - הוא צריך לשפר כל ה'מדות רעות' ו'תאות רעות' הנמשכין מאלו ה'ארבעה יסודות.

ויספר לפני ה'תלמיד-הכם', הינו: ודיי-דברים'. וה'תלמיד-הכם' יפרש ויברר לו דרך לפי שרש נשמתו וכו' וכו'. ועל-ידי-זה אתה נכלל ב'אין-סוף' וכו'.

ועל-ידי-זה זוכין לבחינת "הטוב והמטיב", שיודעין: שכל מארעותיו הם לטובתו' - שזה בחינת מעין עולם-הבא, בחינת "כלו טוב ומטיב" (פסחים ג.), כמבאר שם היטב כל הענין הזה באריכות, עין-שם.

וזהו בחינת: "ארבעה אבות נזיקין", שמחייב האדם לשמרם מאד שלא יזיקו.

כי "ארבעה אבות נזיקין, נמשכין מבחינת ה'רע' שב'ארבעה יסודות'" (שערי-קדשה' לרבי חיים וויטל, א, א) - שמהם נמשכין כל ה'תאות רעות' וה'מדות רעות' ותולדותיהן, "שמהם נמשכין חסיו שלום כל החטאים" (שם) - שזהו בחינת "ארבעה אבות נזיקין", כנגד 'ארבעה יסודות' הנ"ל.

כי ה'חטאים' וה'מדות רעות' הנמשכין מ'ארבעה יסודות', הם בחינת "מזיקי עקמא" (זהר ויקרא כה.) - כי כל ההזקות שבעולם נמשכין מהם.

ועל-כן לעתיד שהכל ישובו להשם באמת, "ואת רוח הטמאה יעביר מן הארץ" (זכריה יג, ב), ויתבטל ה'רע שב'ארבעה יסודות' - על-כן באמת לא יהיה עוד שום הזק בעולם, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "לא ירעו ולא ישחיתו וכו' כי מלאה הארץ דעה את ה'" וכו'.

ועל-כן נקראין: "ארבעה אבות נזיקין" - "אבות מכלל דאיכא תולדות" (בבא-קמא ב.). [ממה שכתוב שיש 'אבות', מוכן הדבר שיש להם גם 'תולדות'].

כי גם בה'מדות רעות' הנמשכין מה'ארבעה יסודות' - יש בהם גם-כן 'אבות ותולדות', כמובא בהתורה הנ"ל: "עצבות ותולדותיו וכו', גאון ותולדותיו וכו'". ועל-כן הם "ארבעה אבות נזיקין", כנגד 'ארבעה יסודות' הנ"ל, כנ"ל.

וזה בחינת: "השור והבור והמבעה וההבער" - כי הם כנגד 'ארבעה יסודות' הנ"ל, שהם: 'אש רוח מים עפר' -

שֶׁהֵם בְּחִינַת: 'דוֹמֵם צוֹמֵחַ חַי מְדַבֵּר', בְּיָדוּעַ
(עֲצוּחִים ג, י; מְבוֹאֵי שְׁעָרִים, שְׁעָרֵי; ח"ב פ"י).

כִּי "הַשּׁוֹר" - זֶה בְּחִינַת ה'חַי', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
'יְסוּד הָרוּחַ'.

"וְהַבּוֹר" - זֶה בְּחִינַת 'דוֹמֵם', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
'יְסוּד הָעֶפֶר'.

"וְהַמְּבֻעָה" - "זֶה ה'שֵׁן" (בְּבִאֲקָמָא ג) -
זֶה בְּחִינַת 'תְּאוֹת־רַעוּת',
שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'צוֹמֵחַ', מִבְּחִינַת 'יְסוּד
הַמַּיִם', כַּמּוּבָא שָׁם (בְּהַתּוֹרָה).

וְזֶה בְּחִינַת: "מְבֻעָה, שֶׁהוּא הַשֵּׁן" -
בְּחִינַת 'תְּאוֹת אֲכִילָה וְשִׁתְיָה', שֶׁהֵם
'רֵאשֵׁי הַתְּאוֹת', שֶׁכָּל הַתְּאוֹת נִמְשָׁכִין
אַחֲרֵיהֶם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה
'וַיִּסַּב אֱלֹקִים" (ח"א סב).

"וְהַהֶבְעֵר" - "זֶה הָאֵשׁ" (ש"ס ד), בְּחִינַת
'יְסוּד הָאֵשׁ', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
בְּחִינַת 'מְדַבֵּר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צְאוּה'
וְתוֹלְדוֹתֶיהָ, כַּמּוּבָא שָׁם.

נִמְצָא: שֶׁ"אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין", הֵם
כְּנֶגֶד 'אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת', שֶׁמֵּהֶם
נִמְשָׁכִין כָּל הַהֶזְקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, הַכְּלוּלִים
בְּ"אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין" וְתוֹלְדוֹתֶיהָ,
כַּמּוּבָא.

וְעַל־כֵּן (גִּטִּין פ"ה מ"ב; מח:): "הַנְּזִיקִין נִפְרָעִין
מִן הָעֵדִית", כַּמּוּבָא שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת
כב, ד): "מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב כְּרָמוֹ יִשְׁלַם".

כִּי הַתְּקוּן שֶׁל "אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין",
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת' הַנִּלְכָּד -
הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'עֲלֵמָא־דְּאֵתִי', שֶׁהוּא
בְּחִינַת "כָּלֹּ טוֹב וּמִטֵּיב", שֶׁאֵזֶז יִתְבַּטְּלוּ כָּל
הַהֶזְקוֹת כַּמּוּבָא.

וּכְמּוּבָא הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּד: שְׁצָרִיכִין
לְשַׁבֵּר כָּל הָרָע שֶׁבְּאַרְבָּעָה
יְסוּדוֹת, שֶׁהֵם כָּל הַמְּדוּת־רַעוּת וְכוּ', וְאֵז
זוֹכָה לְבְּחִינַת "כָּלֹּ טוֹב וְהַמִּטֵּיב", כַּמּוּבָא
שֶׁמּוּבָא, עֵינֵי־שָׁם.

נִמְצָא: שֶׁבְּחִינַת "הַטּוֹב וְהַמִּטֵּיב", הוּא
הַתְּקוּן שֶׁל ה'אַרְבָּעָה־יְסוּדוֹת' - כִּי
לְבְּחִינַת "כָּלֹּ טוֹב וְהַמִּטֵּיב" זוֹכִין: עַל־יְדֵי
שְׁמֵתִקְנִין ה'אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת', עַל־יְדֵי
שְׁמֵשְׁבָרִין כָּל הַמְּדוּת־רַעוּת הַנִּמְשָׁכִין
מֵהֶם, כַּמּוּבָא.

וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לְשַׁלֵּם הַהֶזֶק שֶׁל
ה'אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין"
ב'מִיֵּטֵב', כַּמּוּבָא שֶׁכְּתוּב: "מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב
כְּרָמוֹ" וְכוּ' - כִּדֵּי לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה
בְּחִינַת "כָּלֹּ טוֹב וְהַמִּטֵּיב", בְּחִינַת 'עֲלֵמָא־
דְּאֵתִי', שֶׁאֵז יִתְבַּטְּלוּ ה'הֶזְקוֹת' כַּמּוּבָא.

כִּי 'תְּשֻׁלוּמֵי הַנֶּזֶק' - הֵם בְּחִינַת ה'תְּקוּן
שֶׁל הַהֶזְקוֹת' שֶׁל "אַרְבָּעָה אַבוֹת
נְזִיקִין", שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרָע שֶׁבְּאַרְבָּעָה
יְסוּדוֹת'.

וְעַל־כֵּן תְּקוּנָם: עַל־יְדֵי 'מִיֵּטֵב' דִּיקָא,
בְּחִינַת: "מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב
כְּרָמוֹ יִשְׁלַם" - כִּדֵּי לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה,
בְּחִינַת "כָּלֹּ טוֹב וְהַמִּטֵּיב", שֶׁהוּא ה'תְּקוּן
שֶׁל ה'אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת', כַּמּוּבָא.

נז.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, נְזִיקֵי־מִמוֹן ב - עַל־פִּי
לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א נו, וְבִיּוֹם הַבְּפוּרִים)

"אַרְבָּעָה אַבוֹת נְזִיקִין" (בְּבִאֲקָמָא פ"א מ"א)
- הֵם בְּחִינַת 'מְלָכוֹת־הַרְשָׁעָה',
שֶׁהֵם מְזִיקִין מִמּוֹן יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם מִתְגַּבְּרִין
עַל הַמּוֹן לְפָנָם אוֹתוֹ, מִחֲמַת שֶׁשָּׁם כָּל
ה'טוֹב'.

על-פי מה ש**מבאר** במאמר **וביום** **הבפורים** (סימן נו): **"שמלכות-הרשעה, שהיא פנגד מלכות-דקדשה, מתגברת לאסוף ולכנס ממון, כי שם כל הניצוצות הקדשה, ועל-כן היא מתגברת בתאות-ממון וכו'.** אבל יש כח במלכות-דקדשה להוציא בלעז מפיו וכו', שמוציאין מהם כל הקדשה, ונעשה מזה תורה גבה מאד דיקא" וכו'.

ועל-כן הם **"ארבעה"** - פי **'מלכות-דקדשה'** היא בחינת ד', וכשנופל ונפגם, אזי נעשה מזה בחינת ד' מלכיות, שהם **'מלכות-הרשעה'**, בחינת **'עמלק'** שכולל מכל הד' מלכיות, כמובא במאמר **'מישראל-דסבינא'** (סימן ל).

על-כן הם מתגברים על ה'ממון' להזיקו - פי **'מלכות-דקדשה'**, תקונה ושלמותה על-ידי **"שונא בצע"** (שמות יח, כא) - לשונא הממון בתכלית השנאה, כמבאר שם במאמר **מישראל הנ"ל**.

ועל-כן להפוך: **'מלכות דסטרא-אחרא'**, שהם ה'ארבע מלכיות', מתגברין להזיק ממון ישראל, דהינו שמתגברין ב'תאות-ממון', שבזה הם מזיקין ממון ישראל, 'שפע-קדש', להכניסו אל התאוה, שהיא מסטרא-אחרא חסו-ושלום.

כי עקר הגליות, הם רק על-ידי ה'ממון' - פי שם כל ה'ניצוצות הקדושות', והם מתגברים להוציאם לחוץ חסו-ושלום, על-ידי 'תאות-ממון', ועל-ידי מה שגוזלין ל'ממון' ישראל. פי הם בחינה אחת - דהינו: גזלתם ממשי, והתגברות התאוה על ישראל - פי הכל בדי לינק ולקבל מ'שפע-קדש' הגנוז ב'ממון', כנ"ל.

אבל יש כח ב'**מלכות-דקדשה'**, להוציא בלעז מפיהם כנ"ל, וזה בחינת (שלח-ערוך, חשן-משפט שפט, ב): **"שצריכים לשלם במיטב"**, כמו שכתוב (שמות כב, ד): **"מיטב שדהו" וכו' -** פי מוציאין כל הטוב מהם.

ואדרבא: אפלו כל הניצוצות והטוב שהיה ביניהם מכבר - מוציאין מהם, על-ידי שנתקבץ הטוב יחד, על-ידי שהתגברו וינקו עוד הרבה טוב, שעל-ידי-זה נתקבץ ונתחבר ונדבק הניצוצות שהיו שם מכבר, שלא היו יכולים לצאת, ועכשו נתחברים בזה הטוב הנ"ל. ואחר-כך יוצא מהם הכל כנ"ל, בחינת (קהלת ח, ט): **"עת אשר שלט האדם באדם לרע לו"**.

כי על-ידי שליטתם והתגברותם, נשאר אצלם הרע לבד, בלי שום טוב - שזהו מפלתם, כי כל הטוב יוצא מהם.

וזוה בחינת: **"מיטב שדהו ומיטב פרמו ישלם"** - שכל הטוב שהיה כבוש ביניהם, צריכים לשלם ולהחזיר לבעלים אל הקדשה, כנ"ל.

וזוה בחינת מה שאמרו רז"ל (בבא-קמא פ"א מ"ג י): **"שהנזק והמזיק בתשלומין"**, פי **"המת יהיה לו"** (שמות כא, לד), **"שהבעלים מטפלין בנבלה"** (בבא-קמא י).

כי ה'נזקין' שהם ישראל, שמתגברין עליהם ה'מזיקין' שהם האמות, ב'תאות-ממון' כנ"ל, ועל-ידי-זה נזק ממזגם כנ"ל - הם צריכין לקבל את הנבלה המתה, לטפל בה למכרה, לברר הטוב והחיות, דהינו ניצוצות הקדשה של ממון ישראל שנשאר בה עדיו.

וזוה מטל על הבעלים הנזקין, שהם ה'ישראל' - פי להם לבד זה הפח,

לברר ולהוציא הטוב מן המתים והנשברים, כי גם הם חייבים בזה, וראוי להם לסבל גם-כן קצת בהזק, כמו שאמרו רז"ל: **"והנזק והמזיק בתשלומין"** - שגם על הנזק חל תשלומי ההזק.

היגו: שבודאי צריכין לתקן את אשר נמשכו אחריהם עד שנזקו, כי אנו צריכין לשמר עצמנו מן ההזק, היגו: לבלי למשך אחר תאוותיהם כנ"ל, ועל-כן בשלא שמרו עצמן עד שנזקו מהם, דהיגו ששהגברו עליהם כנ"ל - צריכין לטפל בנבלה המתה לברר הטוב ממנה, דהיגו: **הממון שנשאר בה כנ"ל.**

"ומותר ההזק, מוציאין מן המזיקין, שמעמידין אותן בדין, וצריכין לשלם במיטב", כנ"ל - דהיגו: שמוציאין הטוב מהם, כנ"ל.

וזה נעשה על-ידי השלשה דינים, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין פ"א מ"א; ב.): **"דיני נזיקין בשלשה"**.

כי השלשה דינים - הם בחינת השלשה אבות, שהם בחינת שלש-רגלים, שבהם עולה המלכות מביניהם, ואזי נכנע הסטרא-אחרא' שהיא מלכות-הרשעה, היגו: שמוציאין הטוב מהם, שמשלמין ב"מיטב" כנ"ל.

ועל-כן נקראים: "אבות נזיקין" - כנגד מלכות-דקדשה, שעקר

שלמותה על-ידי שלשה אבות, כמובא (זהר משפטים קיח.), שזה בחינת שלש-רגלים' כנ"ל, כמובא במאמר מישרא הנ"ל.

ו"את זה לעמת זה" (קהלת ז, יד) - מלכות-הרשעה, מקבלין מאבות-הטמאה, שעקרים המת', שהוא אבי אבות הטמאה,

שהוא בחינת עמלק, כמובא (עין ספר-הלכותים בשלח), והם מקבלין משם, כי הוא כלל כלם, כמו שכתוב (במדבר כד, ט): **"ראשית גוים עמלק"**, כמו שכתב רבנו ז"ל שם, ועל-כן נקרא מלכות-הרשעה - **"ארבעה אבות נזיקין"**.

וזה שאמרו במשנה (בבא-קמא פ"א מ"א; ב.) **"לא הרי זה פהרי זה, ולא הרי זה פהרי זה"** - כי הם בחינת עולם-הפרוד, בחינת (בראשית ב, י): **"ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים"** (בראשית ב, י) - הפך מלכות-דקדשה, שהיא בחינת "ד' דאחד" (דברים ו, ד), בחינת אחדות-פשוט'.

ועל-כן אין בהם אחדות והשתוות, רק מפרדין ומחלקין זה מזה, ו"אין בהם צדי-השנה, בייאם שדרבן להזיק" (בבא-קמא שם), כנ"ל ו"כשהזיק משלמין במיטב" כנ"ל.

ויש לפרש: "השור" - הוא בחינת יו"ן, שאמרו: **"כתבו לכם על קרן השור"** וכו' (בראשית-רבה ב, ד). **"קרן השור" דיקא, בחינת השור** - שהוא בחינת ה'קרן'.

"והבור" - זה מלכות-הרשעה, מלכות-אדום, שהוא עמלק, שהוא מוכן לתקלה, כי **"בור דא טחול"** (תקוני-זהר פה.), **"לילית אמא דערב-רב, תאות-נאוף"** (זהר בראשית כז:), שזה בחינת עמלק' (תקוני-זהר קטו:).

"והמבעה" - **"זה השין"** (בבא-קמא ב:), בחינת אכילה, בחינת **"פרס ומדי, שאוכלין בשר פדב"** וכו' (מגלה יא.), גם מדי' התגברו על ישראל, על-ידי אכילה בימי אחשורוש, על **"שנהנו מסעדתו של אותו רשע"** (שם יב:).

"וההבער" - זה 'בבל, נבוכדנצר,
שהבעיר אש בבית המקדש.

ואין מוכן לתקלה - כמו 'הבור, שהוא
'עמלק, 'תאוה-הכלליות, 'רע-
הכולל' - פי כלול מכלם, פנ"ל.

וזה שאמרו רז"ל (בבא-קמא ה:): "אי כתב
בור וחד מניהו, הוי ילפינן בלהו"

[אם היה נכתב בור, ועוד אחד מהאבות נזיקין, היינו יכולים ללמד מהם את כל הארבע אבות נזיקין] - **פי**
'בור' כלול מכלם, שהוא בחינת 'מלכות
עמלק' שכלול מכלם פנ"ל; וממנו נלמד
בכלם, פי הכל נלמדו ממנו.

כמו שפרש רש"י (לדברים כה, יח) על פסוק
(במדבר כד, ט): "ראשית גוים עמלק" -

'שהוא נזדוג לישראל תחלה' וכו'. נמצא:
שממנו למדו הכל להזדוג לישראל להזיק
להם חסוֹשִׁלום.

ומסיק בגמרא (תוספות בבא-קמא ב, דבור-
המתחיל: 'ולא זה וזה'): "שלא נכתבו
בכלם, אלא להגדיל תורה ויאדיר."

פי באמת, על-ידי ה'ארבעה אבות נזיקין,
שהם ה'ארבע מלכיות' - על-ידם דיקא
'יגדיל תורה ויאדיר' (ישעיה מב, כא), פי אחר-
כך מוציאין מהם בלעם מפיהם, בבחינת (איוב
כ, טו): "חיל בלע ויקאנו", ועושין מזה 'תורה'
שנקראת (משלי לא, ז): "אשת חיל". נמצא:
שידיקא על-ידם נגדלת ה'תורה.

וזה שאמרו רז"ל (בבא-קמא ב): "אבות,
מכלל דאיבא תולדות" - פי אלו
ה'ארבע-מלכיות, הם 'כלליות השבעים
אמין. נמצא: שיש להם 'תולדות, דהינו:
ה'שבעים אמין' שמתפשטין מהם.

נח.

(לקוטי-הלכות, נזקי-ממון ד, א-ב-ג - על-פי
לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, 'חותם בתוך חותם')

כל ה"מזיקי עלמא" (זהר ויקרא כה.)
נמשכין מ'עזות דסטרא-אחרא,
שהיא בחינת (ישעיה נו, יא): "והכלבים עזי
נפש" - שמשם נמשכין כל ההזקות
שבעולם.

וכנראה בחוש: שכל שדרךן להזיק, כגון
ה'כלבים' וכיוצא בהם - הם 'עזי
נפש' ביותר, כמו שכתוב: "והכלבים עזי
נפש"; ומשם נמשכין כל ההזקות שבעולם.

ועקר הכנעתם ותקונם: הוא על-ידי
'עזות-דקדשה' - שצריכין
להמשיך 'עזות-דקדשה' וכו'.

וזה בחינת מה שאיתא בתקונים (תקוני-זהר
קמז: על בראשית א, א): "ב'ראשית ב'רא
א'לקים" - "דא ב'ב'א, ואנון תלת בבי
דאיתרמיזו בתלת אלפין 'בראשית ב'רא
אלקים', שרמזים בשלש אותיות א". עין-
שם.

[**תרגום:** "בראשית ב'רא אלקים - זה ראשי-תבות 'בב"א'
(שער). והוא מרמז על 'שלשת הבבות' (השערים), שיש
במלים בראשית ב'רא אלקים].

פי מבאר בהתורה הנ"ל: ש"נעשה
ונשמע", שעל-ידם זוכין ל'עזות-
דקדשה, הם בחינת "בראשית ב'רא" וכו',
עין-שם.

ועל-כן רמזה התורה 'דיני ממונות
ונזיקין' המבארין ב'תלתא בבא' -
בפסוק: "בראשית ב'רא אלקים", שהוא
ראשי תבות 'בב"א'.

פי תקון הנזיקין, הוא על-ידי בחינת
"בראשית ב'רא", שהוא בחינת "נעשה

וְנִשְׁמַע" וכו', שהוא בחינת 'עזות-דקדשה'
- שמתקן ומכניע 'עזות דסטר-אחרא',
שמשם כל ה'נזיקין' כנ"ל.

וגם כל ה'דיני ממונות' שבשאר ה'תלתא
בבי' - הם גם-כן בבחינת 'תקון העזות
דסטר-אחרא', על-ידי 'עזות-דקדשה'.

כי כל ההכחות ומריבות שבין אדם
לחברו ב'דיני ממונות', הכל על-ידי
'פגם העזות', וכמו שאמרו רז"ל (בבא-מציעא
ג): "אין אדם מעז פנים בפני בעל-חובו"
וכו', וכמבאר מזה במקום-אחר (הלכות הלואה
הלכה ג).

ועל-כן כל המצות והדינים הקדושים
שצותה התורה ב'דיני ממונות
ו'נזיקין' - הכל הוא בשביל להכניע ולבטל
ה'עזות דסטר-אחרא', על-ידי ה'עזות-
דקדשה', שנמשך מבחינת 'נעשה ונשמע',
שהוא בחינת "בראשית ברא".

ועל-כן שם מרמז בראשי-תבות 'בב"א',
דאנון תלתא בבי שנאמר בהם כל
דיני ממונות ונזיקין, שהם בחינת הכנעת
ובטול ה'עזות דסטר-אחרא', על-ידי
ה'עזות-דקדשה' שנמשך מבחינת
"בראשית ברא", וכנ"ל.

ועל-כן כל המזיקין כלולין ב'ארבעה
נזיקין', שהם בחינת 'ארבעה
מלכיות דסטר-אחרא' ('אלשיך' משפטים, כב,
ד"ה; מגלה-עמקות, שמות; ואתחנן), שעקר מלכותם
על-ידי 'עזות', שהוא "מלכותא בלא תגא"
(סנהדרין קה).

ותקונם: על-ידי (בראשית ב, י): "הנהר
היוצא מעדן וכו', ומשם יפרד
והיה לארבעה ראשים".

שאלו ה'ארבעה ראשים' - שבשורשם
העליון שבקדשה, הם בחינת
'ארבע אותיות השם', כידוע (תקוני-זהר פח),
שמשם נמשכין כל ה'ארבעה יסודות',
שמהם נתהוו כל הדברים שבעולם -
מכניעין ומבטלין ממשלת ה'ארבע
מלכיות דסטר-אחרא', שהם בחינת
"ארבעה אבות נזיקין", שהם "מזיקי
עלמא" שהחריבו בית ראשון ושני.

ובמרמז בתקונים בתקון הנ"ל, כמו
שאיתא שם: "ובגין דא בשור
ובחמור דאנון ממנן דעשו וישמעאל, ייתון
רכיבין עליהו תרין משיחין וכו'".

[תרגום: ולכן על השור ועל החמור שהם המקנים על
עשו וישמעאל, עליהם יבואו רכובים שני המשיחיים].

כי כל 'דיני נזיקין', הם בשביל להכניע
כל ה'מזיקי עלמא', שהכנעתם על-
ידי 'עזות-דקדשה', הנמשך מבחינת
"בראשית ברא אלקים".

שעקר תקון זה בשלמות, יהיה על-ידי
'משיח צדקנו', שיקבל ה'מלכות-
דקדשה', על-ידי 'עזות-דקדשה', כמו
שכתוב (תהלים כא, ב): "ה' בעזך ישמח
מלך".

והוא יבטל כל ה'ארבע מלכיות דסטר-א'
אחרא', שהם בחינת "ארבעה אבות
נזיקין", "שהם בחינת: "תהו ובהו וחסך
ותהום" (בראשית א, ב; תקוני-זהר ו), "שהם
בחינת הארבע מלכיות" (בראשית-דפה ד, ב).

כי על-ידי 'עזות-דקדשה' שימשיך
'משיח' מבחינת "בראשית ברא" -
יבטל ה'עזות-הרע' שלהם, ויתתקן הכל.

בבחינת (בראשית שם): "ורוח אלקים
מרחפת על פני המים" - דא

"אם זרחה השמש עליו" (שמות כב, ב)

שמש בשבת צדקה לעניים, שנאמר: "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא". (תענית ח:)

סא.

(ח"א נז, ז)

ודע: שלבטל ולהכניע האויבים - די הצום או אכילת-שבת לבוד. אבל לרוב השלום - צריך גם להרבות בצדקה. כמאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מרבה צדקה, מרבה שלום".

וזהו שאמרו (ברכות ו:): **"אגרא דתעניתא, צדקתא"**, ואמרו (תענית ח:): **"שמש בשבת, צדקה לעניים"**.

'שמש' זה בחינת שלום, כמאמר חז"ל (ירושלמי כתבות פ"ד ה"ד; סנהדרין פ"ח ה"ח; מכילתא משפטים, נזיקין ו; ספרי תצא כז - על שמות כב, ב): **"וזרחה עליו השמש"** - **"מה שמש' הוא שלום לכל באי עולם"** וכו' [אף זה, אם ידוע בו שב'שלום' נהרג, הרי זה חיב].

וזהו: **'שמש'**, הינו ה'שלום' - אינו אלא על-ידי 'צדקה' לעניים.

"ושלח את בעירה, ובער בשדה אחר" (שמות כב, ד)

פרשו רבותינו (בבא-קמא ב:): **"ושלח"** - הוא נזקי מדריך פה רגל'. **"ובער"** - הוא נזקי השן האוכלת ומבערת. (רש"י)

הרגל מועדת לשיבר בדרך הלויכה. (בבא-קמא מ"א מ"ד; פ"ב מ"א)

הפלב והגדי שקפצו מראש הגג, ושררו את הכלים, משלם נזק שלם, מפני שהן מועדין. (בבא-קמא פ"ב מ"ג)

רוחו של משיח (זהר וישב קצב:), שהוא התקון של "תהו ובהו וחשך ותהום", שהם בחינת ה'ארבע מלכיות', כנ"ל.

"וכי יפתח איש בור או פי יכרה איש בור" (שמות כא, לג)

"כי יפתח איש בור" (שמות כא, לג) - אם עשה חס ושלום עבדות שגורמים לחפר בור, שהוא יסוד דנוקבא דקלפה, הפך ה'באר הקודש'. ונפל שמה שור או חמור" (שם) - משיח בן דוד, משיח בן יוסף. **"שילם ישלם"** (בעל הבור ישלם". (טעמי-המצות להאריז"ל, משפטים) שם פסוק לד).

נט.

(ח"א כג, ב)

ודע: שעל-ידי תקון ברית-קדש, נצול מפנים דסטרא-אחרא'.

על-ידי דם ברית, נתתקן דם נדה, תאות-ממון'.

כמו שכתוב (זכריה ט, יא): **"גם בדם בריתך"** - על-ידי ברית'.

"שלחתי אסיריך מבור" (שם) - **"בור, דא טחול"** (תקוני-זהר פה.), **"מרה-שחורה,** בעצבון תאכלנה" (בראשית ג, יז).

כי "ברית, הוא בחינת מלח', הממתיק מרירות ועצבון הפרנסה" (זהר ויחי רמא:).

ס.

(ספר-המדות, בושה טו)

מי שבורה בור - סוף שבא לידי איזה בזיון, ולפעמים הדבר גורם שנעשה שיחה בפני בני-אדם.

סב.

(ח"א סג)

יש נחש, ונמלה בתוך פיה. וזאת הנמלה אין לה ניהא בודאי, מחמת שהיא בתוך פיה של נחש. והנחש פעמים הולך, ופעמים מעופף וכו'.

ובכל הדבורים רעים שמדברים, ובפרט פשהם נוגעים על צדיקים וגדולים, באלו הדבורים הם עושים כנפים להנחש וכו'.

והנחש - הם אלו ה"חכמים להרע" (ירמיה ד, כב), החוקרים פילוסופיא ואפיקורסות וכו'. והם בחינות (בראשית ג, א): "והנחש היה ערום".

ועל-ידי דבורים רעים - עושים כנפים להחכמים אלו, שהם בחינת הנחש, שיוכלו לעוף ולפרח, הינו: שמעופפת ומתפשטת חכמתם ואפיקורסית שלהם בעולם, ומזיק מאד להעולם וכו'. וגם מזיק למרחוק, כמו המעופף שמעופף בשעה אחת למרחוק, וגם שמעופף חכמתם המשבשת, ונכנס ונדבק בהמח והלב בעמק גדול מאד.

והנמלה המנח בתוך פיה הנחש - הוא בחינות חכם-הדור, שהוא חכם הישר והצדיק ובעל מידות טובות.

ומחמת שהוא חכם גדול דקדשה, ונכנס באלו החכמות - אזי כשאלו החכמים נכנסים בחקירתם לחקר באלו החכמות, אז יש לו צער גדול מאד, ויש לו מלחמה גדולה עמהם, הינו עם בחינת הנחש הנ"ל - כי מתגברים עליו מאד בלבבולים ו'אמונות-כזביות'.

והוא בחינת "מבטח בוגד" - שמתגבר עליו בטחון בוגד, שאינו בטחון שלם

ואמת כראוי, שזהו בחינת 'אמונות-כזביות'.

וזהו בחינות (משלי כה, יט): "שן רעה, ורגל מועדת, מבטח בוגד" - הינו: שזה ה"מבטח בוגד", היא בחינות 'שן רעה את החכם', שהוא הנמלה שבתוך פיה, כנ"ל.

כי מחמת שהוא חכם, ונכנס בעבודת-השם - מתגברים עליו אלו ה'לבבולים' וה'אמונות-כזביות' ביותר, וצריך לו תמיד מלחמה גדולה עמהם וכו'. [עין בפנים כל הענין].

סג.

(ח"א רלה)

דע: שמי שהולך ונחלק ונופל, ואזי העולם שזחקין ממנו, והוא מתבייש מזה, זה בא על-ידי שפגם בשמחת יום-טוב. כי 'יום-טוב' נקרא "רגל", וגם נקרא "מועד", ועל-ידי שפגם בשמחת יום-טוב - נעשה מזה "רגל מועד", על-כן 'רגלו מועדה ונפל'.

וזה השחוק שזחקין - הוא בחינת ה'שמחות נפולות' מ'פגם שמחת יום-טוב, ועל-כן מתבייש.

כי 'עבודת-אלילים' נקרא "בשת" (הושע ט, י), ו"המבזה את המועדות, באלו עובד עכו"ם" (פסחים קיח.), על-כן באה עליו 'בושה'.

ולפעמים הוא לו לכפרה, ולפעמים אין נתפפר לו בזה, רק פדי להזכירו שישוב.

סד.

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל ט)

דרבו של רבנו זצוק"ל היה בהעלם גדול, שאפלו לפני חותנו היה מסתיר את-עצמו מאד וכו'. וסבר חותנו שאינו לומד כלל.

והוא [חותנו] הִיָּה מְכַנִּים אֹרַח גָּדוֹל, וְכָל הַצְּדִיקִים הָיוּ רִגְלִים לְהִתְאַכְסֵן אֶצְלוֹ. וּפְעַם אַחַת נִתְאַכְסֵן אֶצְלוֹ אֶחָד מִתְלַמְּדֵי הַמַּגִּיד, וְסֵפֶר לְפָנָיו צִעְרוּ: שֶׁלֶקַח לְחֻתָּן נֶכֶד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, אָבֵל אֵינוֹ לוֹמֵד כָּלֵל, וְאֶפְלוּ הָעֵבְרִי בּוֹדְאֵי שְׂכַח. וְאָמַר הָאֹרַח: שְׂבוּדְאֵי אֵינוֹ כֵּן, כִּי יָרָא לְדַבֵּר עַל נֶכֶד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב.

וְחוֹתְנֵנוּ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הִתְנַכַּח אִתּוֹ, עַד שֶׁאָמַר לוֹ הָאֹרַח: אִם-כֵּן אִתָּן לוֹ לִיִּנְעָן [לקרא], וְהִתְחִיל לְנַסּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זְצוּק"ל בְּהַמְשָׁנָה (בְּבִאֲרָקָא פ"ב מ"ג): **"הַפְּלֵב וְהַגְּדֵי שֶׁקֶפְצוּ מִרֹאשׁ הַגֵּן"**. וְהִתְחִיל רַבֵּנוּ ז"ל וְאָמַר: **"הַפְּלֵב וְהַגְּדֵי שֶׁקֶפְצוּ מֵאֲרֶשׁ"**. וְנִתְבַּיֵּשׁ הָאֹרַח הֵנ"ל מְאֹד.

וַיֹּאמֶר לוֹ חוֹתְנֵנוּ: **"הֲלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם, שְׂאֶפְלוּ הָעֵבְרִי שְׂכַח!"** - וְעַם-כָּל-זֶה לֹא הִקְפִּיד עַל רַבֵּנוּ זְצוּק"ל לְפָנָיו חוֹתְנֵנוּ, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה יָרָא לַעֲשׂוֹת אֵיבָה וְשִׁנְאָה לְחוֹתְנֵנוּ עָלָיו. מִחֲמַת שֶׁהוּא מְזַרְעַ הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב.

אָבֵל אַחֲר־כֵּן פָּגַע בְּרַבֵּנוּ זְצוּק"ל תַּחַת פֶּתַל הַבַּיִת בְּהַצְנַע, שֶׁאָלוֹ: **"הִיתָכֵן כְּזֹאת?"** הֲלֹא אִתָּה נֶכֶד הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב, וְנֶכֶד רַבִּי נַחֲמָן מִהָאֲרִיֶּדְעֵנְקָא! וְחוֹתְנֶכֶם פִּזְרֵ לְנֶדָן סָךְ רַב מִחֲמַת הַיְחוּס, וְאִתָּה לֹא תִלְמַד כָּלֵל עַד שְׂאֶפְלוּ הָעֵבְרִי שְׂכַחְתָּ! - וּבִתּוֹךְ אָלוּ הַדְּבָרִים נָתַן לוֹ שְׁנֵי פַעַטְשׁ הַכְּאוֹת עַל הַלְּחִי. וְרַבֵּנוּ ז"ל בָּכָה הַרְבֵּה, וְלֹא עָנָה אוֹתוֹ דְּבָר.

וְאַחֲר־כֵּן הָיָה מַעֲשֵׂה: שֶׁהָאִישׁ הֵנ"ל נָסַע בְּדֶרֶךְ דְּרֵךְ הַיַּעַר, וְשָׁמַע קוֹל צִעָקָה וְכוּ', וְשָׁמַע שֶׁזֶה קוֹל תְּפִלָּה וְכוּ'. וּבָא עַד מְקוֹם רַבֵּנוּ זְצוּק"ל, וּמָצְאוּ מַעֲטָף בְּטִלְיָת וְתַפְלִינֵי, וְצוּעַק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת עַד לֵב הַשָּׁמַיִם,

וּסְבִיבוֹ הָיָה כְּמוֹ נֶהָר מִן הַדְּמָעוֹת וְהַבְּכִיּוֹת, וְהִתְפַּלֵּל הַלְלוֹיֹת בְּפִסּוּקֵי דְזִמְרָה, וְנִתְבַּהַל מְאֹד.

וְהִמְתִּין לוֹ עַד שֶׁרַבֵּנוּ זְצוּק"ל סִים תְּפִלָּתוֹ. וְאָז הִתְחִיל לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ: **"שְׂיִמַּחֵל לוֹ עַל הַהִפְאוֹת וְהַזְלוּזִים!"** - וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבֵּנוּ זְצוּק"ל: **"שְׂכֹלָ יִמַּחֵל לוֹ, עַד שְׂיִבְטִיחַ לוֹ בּוֹדְאֵי שְׂכֹלָ יִפְרֶסֶם הַדְּבָר כָּל יְמֵי חַיֵּי רַבֵּנוּ ז"ל!"**

אָבֵל זֹאת פָּעַל אֶצְלוֹ: **"שְׂיִיחֹזֵר אֶל חוֹתְנֵנוּ וַיֹּאמֶר לוֹ, שְׂכֹלָ יִתְעַרֵב בְּדַבְרֵינוּ, וְלֹא יִפְרִיד אוֹתוֹ מִדְּרַכּוֹ, כִּי אֵין אָנּוּ יוֹדְעִים פְּשָׁטִים עַל נֶכֶדֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל!"**

וּמִחֲמַת שֶׁהוּא הָאֲרִיֶּךְ יָמִים אַחַר הַסְּתַלְקוֹת רַבֵּנוּ זְצוּק"ל, סֵפֶר כָּל הַמַּעֲשֵׂה הֵנ"ל לְפָנָיו הָרַב ר' חֵיקוּיִל אַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ עָלְיוֹ-הַשְּׁלוֹם.

"כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵּלִים לְשִׁמּוֹר"
(שְׁמוֹת כב, ו) - **עֲנִין 'פְּקוּדוֹן' וְ'אַרְבַּעַה שׁוֹמְרִים'**

סה.

(ח"א נד, ו)

עֵקֶר הַתְּקַבְּצוֹת וּבִגְנִין הָרוּחַ-נְבוּאָה, הוּא עַל-יְדֵי הַיָּד, כִּי שֵׁם 'פְּקוּדוֹנוֹת הָרוּחוֹת', כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (תְּהִלִּים לא, ו): **"בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי"**, וְכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (אִיּוֹב יב, י): **"אֲשֶׁר בִּידֶךָ נִפְשׁ כָּל חַי, וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ"**.

סו.

(ח"א סו, ב)

בְּבַחֲיִנַת הַיָּדִים, שֶׁהֵם 'כְּלֵי הָעֲשִׂיָה' - שֵׁם הוּא עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת בְּחִינַת הָרוּחַ, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים לא, ו): **"בִּידֶךָ אֶפְקִיד"**

רוּחִי", וּבְבַחֲנִינָת (איוב יב, י): "אֲשֶׁר בִּידוֹ נָפֵשׁ כָּל חַי, וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ".

סז.

(לקוטי-הלכות, שאלה א, ב)

'אַרְבַּעַה שׁוֹמְרִים' הַפְּתוּבִים בַּתּוֹרָה - כְּנֶגֶד בְּחִינַת: 'טַעֲמִים', 'נִקְדוּת', 'תְּגִים', 'אוֹתִיּוֹת', שֶׁהֵם 'כָּלל הַתּוֹרָה', בְּחִינַת: "תֵּלֶת גְּזֵינִין דְּעֵינָא, וּבַת-עֵינִין" (תקוני-זוהר יח: קכו).

כִּי עֵקֶר הַשְּׂמִירָה, עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פְּחֵ-הָרְאוֹת', בְּחִינַת 'הַשְּׂגָחַתוֹ יַתְּבַרְךְ', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה לְבַד עֵקֶר הַשְּׂמִירָה.

וְזֶה בְּחִינַת (שבועות דף מט:): "אַרְבַּעַה שׁוֹמְרֵינִי הֵן וְדִינֵיהֶן שְׁלֹשָׁה" - כִּי עֵקֶר הַגְּזֵינִין, הֵם 'תֵּלֶת גְּזֵינִין דְּעֵינָא'. אָבֵל 'בַּת-עֵינִין' אֵינָה בְּחִינַת גְּזֵין כָּלל, כִּי "הִיא כְּלוּלָה בְּכֹלם", כִּידוּעַ (זוהר ויחי קכו). וְעַל-כֵּן הֵם 'אַרְבַּעַה', שֶׁהֵם 'שְׁלֹשָׁה' - כִּי עֵקֶר 'שְׁנוּי הַגְּזֵינִין', הֵם 'תֵּלֶת'.

"וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים, אִם לֹא שִׁלַּח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רַעְהוּ" (שְׁמוֹת כב, ז)

הַחוֹשֵׁב לְשַׁלַּח יָד בַּפְּקֻדוֹן, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, חַיֵּב, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, אֵינוֹ חַיֵּב עַד שִׁיִּשְׁלַח בּוֹ יָד, שֶׁנֶּאֱמַר: "אִם לֹא שִׁלַּח יָדוֹ בְּמִלְאֲכַת רַעְהוּ". (בבא-מזיעא פ"ג מ"ב; דף מג:)

סח.

(ח"א סט)

דַּע: כִּי גַם עַל-יְדֵי 'חֻמְדָּה וְתַאֲוָה וְהַשְׂתַּוְקוּת' שִׁישׁ לוֹ לְמִמּוֹן חֶבְרוֹ, יוֹכֵל לְגַזְלוֹ! - כִּי הַמְּחַשְּׁבָה יֵשׁ לָהּ תַקְוָה גְּדוּלָּה! בְּמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם-אֲחֵר (לקוטי-מוהר"ן ח"א קצג; שיחות-הר"ן סב).

וְעַל-כֵּן יוֹכֵל לְהִיּוֹת, שִׁיְהִיָּה לְהָאָדָם מְמוֹן גְּזֻלָּה, אִם שָׁלַח גְּזֵל כְּלוּם בְּיָדָיו.

וְזֶהוּ הָאִסוּר הַלְּאוּ הַחֲמוּר שֶׁבְּעֵשְׂרֵת-הַדְּבָרוֹת' (שְׁמוֹת כ, יד): "לֹא תַחְמֹד". כִּי הַ'חֻמְדָּה' בְּעֵצְמָהּ, הוּא אִסוּר חֲמוּר מְאֹד רַחֲמָנָא-לְצַלְךָ - כִּי יֵשׁ פֶּחַ בְּהַ'חֻמְדָּה', לְגַזֵּל מִמֶּנּוּ מְמוֹנוֹ, וְנִפְשׁ בְּנִיּוֹ וּבְנוֹתָיו (עֵינִין בְּפָנִים).

וְעַל-כֵּן יֵשׁ אִסוּר, אֲפֹלוּ בְּמַחְשְׁבָה, לְשַׁלַּח יָד בַּפְּקֻדוֹן, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּבַא-מְצִיעָא' (פ"ג מ"ב; דף מג:): "הַחוֹשֵׁב לְשַׁלַּח יָד בַּפְּקֻדוֹן". כִּי הַפְּלִגְתָּא, הִיא רַק אִם חַיֵּב עַל-זֶה כְּמוֹ 'הַשּׁוֹלַח יָד' מִמֶּשׁ. אָבֵל אִסוּר, יֵשׁ בּוֹדָאֵי לְכַלֵּי-עֲלָמָא.

"מְכַשְׁפָּה לֹא תַחֲיֶה" (שְׁמוֹת כב, יז)

סט.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, בְּנִיּוֹת פז)

אִשָּׁה שֶׁעוֹסֶקֶת בְּכַשְׁפִּים, בְּנִיָּה מֵתִים וְנַעֲשִׂית אֶלְמָנָה.

[אוֹלֵי יֵשׁ קֶשֶׁר לְסְמִיכוֹת הַפְּסוּקִים - כִּי קֶצֶת אַחֲרֵי פְסוּק הַזֶּה, פְּתוּב (שְׁמוֹת כב, כא-כג): "כָּל אֶלְמָנָה וַיִּתּוֹם לֹא תַעֲנוּן; וְחָרָה אַפִּי וְגו', וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֶלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתְמִים"].

שְׂאֵר עֲנֵינֵי 'כְּשׁוּף' - נִמְצְאוּ בְּפְרֻשַׁת שׁוֹפְטִים, בַּפְּסוּק "לֹא יִמְצָא בְךָ וְגו', קֶסֶם קֶסְמִים, מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף"

"כָּל אֶלְמָנָה וַיִּתּוֹם לֹא תַעֲנוּן וְגו'. וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֶלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתְמִים" (שְׁמוֹת כב, כא-כג)

ע.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנֵינֵן 'יִתּוֹם-וְאֶלְמָנָה')

[א] כָּל הַמְּגַדֵּל יִתּוֹם בַּתּוֹף בֵּיתוֹ - פְּאֵלוֹ יְלָדוֹ. (בְּנִיּוֹת כו).

[ב] אִשָּׁה שְׁעוֹסֶקֶת בְּכַשְׂפִּים - בְּנִיָּה מֵתִים, וְנִעְשִׂית אֶלְמָנָה (בְּנִים פז).

[ג] עַל-יְדֵי הַחֲנֻפָּה - נִעְשִׂית אִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה, וּבְנָיו יְתוּמִים, וְאִין מְרַחֵם עֲלֵיהֶם (חֲנֻפָּה ב).

[ד] בְּעוֹזֵן 'נְבוּלָפֶּה' - צָרוֹת וּגְזֵרוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת, וּבַחֲזֵרֵי-יִשְׂרָאֵל מֵתִים חֵס-וְשָׁלוֹם, וִיתוּמִים וְאֶלְמָנוֹת צוֹעֲקִים וְאִינָם נִעְנִין (נְבוּלָפֶּה ג).

[ה] מִי שְׁעוֹזֵר לִיתוּמִים - עַל-יְדֵי-זָה מְשַׁבֵּר כְּהֵם שָׁל הָאֲמוֹת; וְעַל-יְדֵי שְׁבִירָתָן - רְשָׁעֵי-יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִין בְּתִשׁוּבָה (תְּשׁוּבָה לה).

”אם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי” (שְׁמוֹת כב, כד)
- עֲנִינֵי הַלְוָאוֹת וְחֻבוֹת -

”בא וראו: כל בריותיו של הקדוש-ברוך-הוא, לוֹוִין זֶה מִזֶּה” וכו'. (שְׁמוֹת-רַבָּה לא, טו; תַּנְחֻמָּא מִשְׁפָּטִים יב - עִין-שִׁים בְּאֵרִיכוֹת)

עא

(ח"א כג, ה-בסוף)

'עֲבוּדָה-זָרָה' הִיא 'חֻבָּה' (רש"י בְּרֵאשִׁית יד, טז) - שְׁמִכְרַעַת הַכֹּל לְכַף-חֻבָּה, וְכֹל הַמִּתְדַּבְּקִין בָּהּ הֵם 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת'.

כְּמוֹ שְׂאֲנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ: שְׂזָה הַמִּשְׁאָה תְּלוּי בְּצוּאָר בְּנֵי-אָדָם, שְׂאִין מִסְתַּפְּקִין בְּמִמּוֹנָם. וְלוֹוִין מִמּוֹן מְאַחֲרִים, וְנִדְמָה לָהֶם שְׁמִשְׁתַּפְּרִין שְׂכָר הַרְבֵּה, וְאַחֲרֵכֶּךָ מֵתִים 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת'.

וְאִם אִינָם מֵתִים 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת' - הֵם בְּחַיֵּיהֶם 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת', וּמִטְרִיחִים עֲצָמָם בְּטִרְחוֹת גְּדוּלוֹת, וּמִסְכָּנִים עֲצָמָם בְּסִפְנֵת דְּרָכִים, בְּשִׁבִיל שְׂכָר מְעַט.

בְּשִׁבִיל לְשָׁלֵם חוֹב אֲבִיהֶם, חוֹב עֲבוּדָה-זָרָה. כִּי "מִצְוָה לְקַיֵּם דְּבַרֵי הַמֵּת"

(תַּעֲנִית כֹּא. כְּתוּבוֹת ע. גִּיטִין יד); - וְזֶה הַדְּבָר לָהֶם כְּמוֹ 'צוּאָה' מֵאֲבִיהֶם: 'שִׁישְׁלָמוּ חֻבוֹתָיו'.

(מִזְהַרְנ"ת ז"ל כָּאן בְּהַתּוֹרָה: זֹאת הַתּוֹרָה הִיא לְשׁוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִצְמוֹ וְכו'. וְעוֹד לְאַלּוּהַ מַלִּין, מִה שְׁשִׁמְעֵתִי וְהַבְנַתִּי מִפִּי-הַקְּדוֹשׁ, בְּעַת שְׂזָכִיתִי לְשִׁמְעַת מִפִּי הַקְּדוֹשׁ (הַתּוֹרָה הַזֹּאת):

כִּי עַל-פִּי הָרַב: אֵלוֹ הַרוֹדְפִים בְּיֹתֵר אַחַר 'תְּאֻנוֹת-מִמּוֹן' - הֵם מֵתִים 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת', וּמֵאוּמָה אִין בְּיָדָם.

וְאֶפְלוּ אִם אִינָם מֵתִים 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת' - הֵם בְּחַיֵּיהֶם 'בְּעַלֵּי-חֻבוֹת' לְתֵאוֹתָם, שֶׁהֵם מִתְאֵוִים כְּלִיכָּךְ לְמִמּוֹן הַרְבֵּה, עַד שֶׁהֵם רָצִים וַיִּגְעִים מְאֹד כָּל יְמֵיהֶם בִּיגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וּמִסְכָּנִים עֲצָמָם בְּסִפְנֵת גְּדוּלוֹת, בְּשִׁבִיל לְמַלְאֵת תְּאֻתָם.

כְּאֵלוֹ הִיָּה עֲלֵיהֶם חוֹב גְּדוֹל לְשָׁלֵם, הִינּוּ 'חוֹב הָעֲבוּדָה-זָרָה' וְכו', כְּמִבְּאָר לְעִיל.

וְכֹל יְמֵיהֶם אִינָם יְכוּלִים לְמַלְאֵת תְּאֻתָם, וְלְשָׁלֵם חוֹב הַזֶּה שֶׁל תְּאֻתָם, כִּי "אִין אָדָם מֵת וְחָצִי תְּאֻתּוֹ בְּיָדוֹ" וְכו' (קַהֲלַת-רַבָּה א, לב; ג, יג).

נִמְצָא: שְׂאִין מִמּוֹנוֹ מִמּוֹן כָּלְל, כִּי אִין לוֹ שׁוּם הַנָּאָה מִמּוֹנוֹ, כִּי "אֵל אַחַר אֶסְתָּרָם וְלֹא עֶבֶד פִּרִּין" (זֵהָר מִשְׁפָּטִים קג). וְכו'.

[לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, רַבִּית ג, א (עַל-פִּי ח"א כג ה"ל): יִשְׂרָאֵל הֵם רְחוּקִים בְּשָׂרָשָׁם לְגַמְרֵי מִתְּאֻנוֹת-מִמּוֹן שֶׁהוּא 'עֲבוּדָה-זָרָה'. וְעַל-כֵּן הֵם רְחוּקִים מֵהַלְוָאוֹת וְחֻבוֹת בְּשָׂרָשָׁם, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב (דְּבָרִים כח, יב): "וְהַלְוִיָּהּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה" וְכו'; "וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט" (שָׁם טו, ו). כִּי 'חֻבוֹת וְהַלְוָאוֹת', הֵם עֶקֶר 'תְּאֻנוֹת-מִמּוֹן' שֶׁהוּא 'עֲבוּדָה-זָרָה' וְכו'. כְּמוֹכֵן בְּסוּף מֵאֲמָר (ח"א כג ה"ל).

פי תאנות־ממון, הוא מחמת שאין לו אמונה ובטחון, בהשם־יתברך שיכול להזמין לו פרנסתו בסבה קלה בלי יגיעות. ומחמת זה הוא רץ אחר פרנסתו תמיד ביגיעות רבות וכו', והוא מלא עצבות ודאגות ומרה־שחורה, ומרבה ללוות ממון מאחרים, מחמת שאינו מאמין שהשם־יתברך יזמין לו פרנסתו בעתו בלי יגיעות בסבה קלה וכו'.

עב.

(ח"ב א, ט"ג)

כְּשֶׁנִּגְאָלַת וְנִפְדִית ה'תַּפְּלָה' - אָזִי נֹפֵל כָּל ה'דָּאקטירי' - כִּי אֵין צְרִיכִין לְרַפּוּאוֹת!

כִּי כָּל הָרַפּוּאוֹת, הֵם עַל־יְדֵי עֲשָׂבִים, וְכָל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב מְקַבֵּל כַּח מְכֻכָּב וּמְזַל הַמִּיחָד לוֹ.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בְּרַאשֵׁית־רַבָּה י, ז): "אֵין לָךְ כָּל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב, שֶׁאֵין לוֹ כֻּכָּב וּמְזַל שְׂמֵכָה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: גְּדֹל".

וְכָל כֻּכָּב וּמְזַל - מְקַבֵּל כַּח מְכֻכָּבִים שְׂלֻמְעָלָה מִמֶּנּוּ. וְהַעֲלִיזוֹן - מֵהַעֲלִיזוֹן מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁמְקַבְּלִים כַּח מֵהַשָּׂרִים הַעֲלִיזִנִּים.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (תַּקוּנֵי־זֶהַר פב: שְׁמוֹת־רַבָּה לֵא, טו; תַּנְחוּמָא מְשַׁפְּטִים יב): "כָּל כֻּכְבֵּי־לְוִיִן דָּא מִן דָּא, סְהָרָא לְוִי מִן שְׂמֵשָׁא" וְכוּ', "כִּי גְבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ" וְכוּ' (קֵהֶלֶת ה, ז), וְהֵם כָּל־מִן בְּחִינַת 'לוֹוִים' זֶה מְזָה, וְזֶה מְזָה - עַד שֶׁמְקַבְּלִים וְלוֹוִיִן מֵהַשָּׂרִים הַעֲלִיזִנִּים, וְהַשָּׂרִים מְקַבְּלִים מֵהַעֲלִיזִנִּים מֵהֶם, "גְּבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ".

עַד שֶׁכָּל־מִן מְקַבְּלִים מ'שָׂרֵשׁ הַכֹּל, שֶׁהוּא "דְּבַר ה'", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תַּהֲלִים לג, ז): "בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאֵם".

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁזֹּכִין ל'תַּפְּלָה' - אֵין צְרִיכִין ל'רַפּוּאוֹת הָעֲשָׂבִים, כִּי ה'תַּפְּלָה' הִיא בְּחִינַת "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא 'שָׂרֵשׁ הַכֹּל'.

וְאָזִי יִכּוֹל לְהַפִּיר ה'מְפָרְסָמִים שֶׁהֵם עַל־יְדֵי עֲזוֹת' - כִּי עֲזוֹתָם נֹפֵל לְפָנָיו.

כִּי כְּשֶׁזֹּכֶה ל'תַּפְּלָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת "דְּבַר ה'" (תַּהֲלִים לג, ז), שֶׁהוּא ה'שָׂרֵשׁ הַעֲלִיזוֹן, שֶׁכָּל הַשָּׂרִים הַעֲלִיזִנִּים וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם, כָּל־מִן מְקַבְּלִים כַּח־מִן מִמֶּנּוּ - אָזִי הֵם כָּל־מִן בְּחִינַת 'לוֹוִי' אֲצִלוֹ, בְּבְחִינַת: "כָּל כֻּכְבֵּי־לוֹוִיִן דָּא מִן דָּא" וְכוּ'.

נִמְצָא: שֶׁכָּל־מִן בְּחִינַת 'לוֹוִים', עַד ה'שָׂרֵשׁ הַעֲלִיזוֹן, שֶׁהוּא "דְּבַר ה'", שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'בְּעַל־תַּפְּלָה', שֶׁהוּא ה'מְלוֹה הַגְּדוֹל, שֶׁכָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְכָל הַכַּחוֹת כָּל־מִן - הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִי' מִמֶּנּוּ.

בְּבְחִינַת (נְחֻמָּיָה ט, ז): "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים" - שֶׁכָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם, הֵם מִשְׁתַּחֲוִים וְנִכְנָעִים לְשָׂרֵשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת "דְּבַר ה'", בְּחִינַת ה'בְּעַל־תַּפְּלָה'.

וְזֶה (נְחֻמָּיָה ט, ז): "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים" - רֵאשֵׁי־תַבּוֹת 'מְלוֹ' ה' - כִּי כָּל־מִן בְּחִינַת 'לוֹוִי' זֶה מְזָה, וְזֶה מְזָה - עַד ה'מְלוֹה הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'בְּעַל־תַּפְּלָה', שֶׁהוּא ה'מְלוֹה הַגְּדוֹל' - כִּי הוּא בְּבְחִינַת ה'שָׂרֵשׁ הַעֲלִיזוֹן, שֶׁהוּא "דְּבַר ה'", כִּי כָּל־מִן.

וְעַל־כֵּן יִכּוֹל לְהַפִּיר בְּה'מְפָרְסָמִים שֶׁהֵם רַק עַל־יְדֵי עֲזוֹת' - כִּי "אֵין אָדָם מַעֲזוֹ פָּנָיו בְּפָנָי בְּעַל־חֻבוֹ" (כְּתוּבֹת יח. גְּטִין נא: בְּבִא־מְצִיעָא ג. וְעוּד), וְעַל־כֵּן עֲזוֹתָם נֹפֵל לְפָנָי ה'בְּעַל־תַּפְּלָה', שֶׁהוּא ה'מְלוֹה הַגְּדוֹל' כִּי כָּל־מִן - כִּי כָּל־מִן בְּחִינַת 'לוֹוִי' מִמֶּנּוּ, כִּי כָּל־מִן.

[לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, רֵאשֵׁי־חֲדָשׁ ב, ב (עַל־פִּי ה"ב א הני"ל): כְּשֶׁאֵין נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּחִינַת "דְּבַר ה'" - אֵין שִׁיבָה ה'הַלְוָאָה', "שֶׁכָּל־מִן לֹוִיִן זֶה מְזָה". כִּי מִתְנַהֵג הַכֹּל כַּסְּדֵר, שֶׁזֶה מְקַבֵּל מְזָה וְזֶה מְזָה וְכוּ'.

אבל בשנתגלה בחינת "דבר ה'" - אז נתבטליון כל ה'הלואות', כי אז נתגלה: שאין שום סדר חיובי הטבע ומערכת השמים כלל. רק הכל באשר לכל, כלם כאחד, מקבלין מה'מלכה הגדול', דהינו "דבר ה'".

כי (תהלים קג, יט): "מלכותו בכל משלה", וכמו ש'הגלגל העליון' מקבל מ"דבר ה'" - כן העשב הפחות מקבל מ"דבר ה'". כי זה ה'בעלתפלה' ממשיך ומגלה בחינת 'מלכות', בחינת "דבר ה'", למטה בעולם השפל הזה, וממשיך אלקותו ויתברך למטה].

עג.

(שיחות הר"ן קיב)

איתא: "אם התורה היתה נכתבת בסדר, היו יודעין כל ענשי־שכר' של כל לא־תעשה ועשה".

הנה: יש עברה שענשה של עברה ההיא, שיהא 'בעל־חוב' תמיד! - ואפלו יעשה כל טצדקי דאפשר, לא יועיל כלל, ויהיה 'בעל־חוב' תמיד.

ולפעמים גורם העברה, שמפיל גם אחרים להיותם 'בעלי־חובות'. ולזה יש עת שנעשו כמה 'בעלי־חובות' בעולם - זהו מחמת ה'עברה הנ'ל' שנתגברה בעולם חס־ושלום.

ועצה לזה: לשוב בתשובה בכלליות, ולהתחנן לפני השם־יתברך: "להצילו מעברה זו!" ולהתחרט בכלליות על 'עברה זו'. ועת לשוב על־זה, הוא כשהוא ב'מחין־דגדלות', אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא־יתברך על זה, ולשוב בתשובה.

כי 'מחין־דקטנות' הוא בחינת 'בעל־חוב'. כי אמרו רז"ל (קדושין מט:): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים". "שנה" - הוא בחינת 'מחין־דקטנות'. "עבדים" - בחינת (משלי כב, ז): "עבד לזה לאיש מלוה".

ולזה פשהוא ב'מחין־דגדלות' - אזי העת לשוב על־זה, ולבטל הענש של 'בעל־חוב', בחינת 'מחין־דקטנות'.

עד.

(שיחות הר"ן קכב)

שמעתי בשמו שאמר: "שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת־השם, כבר היה איש נוסע ומטלטל, כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה בנהוג עכשו!"

והפונה: כי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית, שעל־פי־רב חסר לאדם הרבה. פגון: לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים חשובים או 'דירה' וכו' - שצריכין להמתין לישועת־השם, ו"לבלי לדחק את השעה" (ערובין יג:) למלאות החסרון תכף ומיד. רק צריכין להמתין עד ירחם השם.

ואמר על־עצמו ענין הנ"ל: שאם לא היה ממתין, פגון פשהיה חסר לו איזה דבר - אם היה דוחק את השעה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו ולהיות 'בעל־חוב', עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל.

כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים, שהם מכרחים תמיד לפע על המדינה, מחמת שהם תמיד 'בעלי־חובות'.

וענין זה, צריכים לידע מאד - וצריכין ללמד עצמו להרגיל עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעלי־בתים ועשירים גדולים, מכל־שכן 'מקבלים', אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט, ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן.

וְאִם נִדְמָה לוֹ שִׁצְרִיף מְלִבוֹשׁ, אוּ
לְאִשְׁתּוֹ וּבְנָיו - אִף־עַל־פִּי שִׁמְכַרְח
לוֹ, אֵל יִדְחַק הַשָּׁעָה לְלוֹזוֹת וּלְהַקִּיף וּלְהִיזוֹת
'בְּעַל־חֹב!' - אִךְ יִמְתִּין, עַד שִׁיבֹא עִתּוֹ.

וְטוֹב לְסַבֵּל דַּחַק אֲפִלוּ בְּמִזְזוֹנוֹת! וְכָל־שִׁפְךָ
בְּמִלְבוֹשִׁים וְדִירוֹת וְכוּ'! וְלֹא לְהִיזוֹת
'בְּעַל־חֹב'!

וּמוֹטָב שִׁיחִיָּה 'בְּעַל־חֹב' לְעַצְמוֹ, אוּ
לְבָנָיו בֵּיתוֹ בְּ'מִלְבוֹשִׁים', מְלַחֲיוֹת
'בְּעַל־חֹב' לְהַחֲנוּנֵי אוּ לְאַחֲרֵים.

כִּי בְּכָל עֲנִינֵי 'פְּרִנְסָה', צְרִיכִין לְהִמְתִּין עַד
שִׁיבֹא 'עִתּוֹ' כִּנ"ל, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב (תּוֹחֵלִים
קמח, טו): "עֵינֵי כָל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה נוֹתֵן
לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעִתּוֹ".

ענה.

(חֵינֵי מוֹהֲר"ן תּמז)

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ זצ"ל, סִפֵּר מְשַׁל לְעֵינֵין מַה
שִׁצְרִיכִין לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים בִּירְאֵת־
שָׁמַיִם, וְזֵהוּ:

פְּעַם־אַחַד הָיָה גָּבִיר גְּדוֹל, שֶׁהָיָה לוֹ כַּמָּה
אֲלָפִים וּרְבָבוֹת. עָשָׂה הָעֵשִׂיר
הַנ"ל פְּקֻדָּה וְאָמַר: שִׁכָּל מִי שִׁצְרִיף לְלוֹזוֹת
מְעוֹת, יָבֹא אֲצִלוֹ וְהוּא יְלוֹהוּ. מִסְתַּמָּא הָיוּ
עַל זֶה בְּעַלְנֵים [קוֹפְצִים] הַרְבֵּה, וּבָאוּ אֲצִלוֹ
אֲנָשִׁים הַרְבֵּה, וְלוֹוּ אֲצִלוֹ מְעוֹת. וְהַגָּבִיר הַנ"ל
הָיָה אֲצִלוֹ פִּנְקָס עַל כָּל הַנ"ל.

פְּעַם־אַחַת לָקַח ה'פִּנְקָס' בִּידוֹ, וְהִתְחִיל
לְעֵינ בּוֹ, וְרָאָה שֶׁהוֹצִיא הַרְבֵּה
מְעוֹת מְאֹד עַל 'עֶסֶק הַהֲלוֹאוֹת', וְאִין אִישׁ
שָׁם עַל לֵב" (עַל־פִּי יִשְׁעִיה נז, א), שִׁיבֹא לְהַחֲזִיר
וּלְפָרַע לוֹ מַה שִׁלְּוָה מִמֶּנּוּ. מִסְתַּמָּא חָרָה לוֹ
עַל זֶה, וְהָיָה לוֹ לְעִגְמַת־נִפְשׁ.

בְּתוֹךְ הַלוֹוִים הַנ"ל, הָיָה אִישׁ אֶחָד שִׁלְוָה
גַּם־כֵּן אֲצֵל הַגָּבִיר, וְאֵבֶד וְהִפְסִיד
הַמְּעוֹת בְּאִיזָה מִשְׁאֵל־וּמְתָן, עַד שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ
מָמָה לְפָרַע חוּבוֹ, וְהָיוּ לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים
מְזָה. הֵינּוּ: שֶׁהָאִישׁ הַנ"ל הָיָה לוֹ יְסוּרִים
גְּדוֹלִים מְזָה שְׂאִין לוֹ לְפָרַע חוּבוֹ.

וְהִתְיַשֵּׁב הָאִישׁ הַנ"ל בְּדַעְתּוֹ: שֶׁעַל־כָּל־
פָּנִים צְרִיף לְהִתְרְאוֹת פָּנִים עִם
הַגָּבִיר, וּלְסַפֵּר לוֹ כָּל לְבוֹ, בְּאֲשֶׁר שֶׁהוּא אָנוּס
בְּדַבֵּר וְכוּ'.

וּבֹא אֲצֵל הַגָּבִיר, וְהִתְחִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו לְבוֹ:
בְּאֲשֶׁר שְׂאִיךְ שֶׁקִּבַּל אֲצִלוֹ מְעוֹת
בְּהִלּוֹאָה, וְהִגִּיעַ זְמַן פְּרִעוֹן, וְאִין לוֹ מָמָה
לְשַׁלֵּם, כִּי הִפְסִיד הַמְּעוֹת, וְאִינוּ יוֹדַע כָּלֵל
לְשִׁית עֲצוֹת בְּנִפְשׁוֹ מַה לְעַשׂוֹת בְּזָה.

וְעָנָה הַגָּבִיר וְאָמַר לוֹ: "מָה אֲכַפֵּת לִי
הַמְּעוֹת הַמְּגִיעַ אֲצִלְךָ, כִּי מַה נִּחְשָׁב
אֲצִלִּי סֶךְ קָטָן כְּזֶה שֶׁאַתָּה חָיֵב לִי כְּשֶׁתְּסַלֵּק,
אוּ לְהַפְּךָ - נִגַּד סֶךְ הַכּוֹלֵל מֵהַהֲלוֹאוֹת אֲשֶׁר
עוֹלָה לְאֲלָפִים וּלְרַבּוֹת.

עַל־כֵּן רְצוֹנִי: שֶׁתִּלְךָ אֲצֵל כָּל הַלוֹוִים
שְׁלִי, וְתִתְּבַע אוֹתָם, וְתִזְכִּיר אוֹתָם
שֶׁהֵם חָיִבִים לִי כָּל־כַּף מְעוֹת, וְלָמָּה אִין
מְסַלְּקִים לִי.

וְאֲפִלוּ אִם לֹא יִפְרְעוּ וַיִּסְלְקוּ אֶת הַכָּל, רַק
כָּל אֶחָד יִתֵּן וַיִּסְלַק מְעַט מִחוּבוֹ,
גַּם־כֵּן יַעֲלֶה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת פְּעֻמִּים, כְּמוֹ סֶךְ
כָּל הַחוּב וְהַלּוֹאָה שִׁלְךָ".

וְה'נִמְשָׁל' מוֹבָן מִמִּילָא, וְהִבֵּן.

עו.

(סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי הַלּוֹאוֹת וְחוּבוֹת)

[א] מִי שֶׁעוֹשֶׂה מְעֻשָׁיו בְּמַהֲרָה בְּלִי
'יְשׁוּב־הַדַּעַת' - נַעֲשֶׂה 'בְּעַל־חֹב' (מְמוֹן עז).

[ב] מי שצריך ללכות מאחרים - הוא דומה לבהמה (ממוך ח"ב יט).

[ג] על-ידי 'נאוף' - באים לגלות תחת יד שרים לצים, ונעשה 'בעל-חוב' (נאוף לו).

[ד] מי ששומע 'תוכחה', ואינו נתקבל אצלו - ידע שיצטרך ללכות אצל אחרים. וסימן לדבר (משלי כט, יט - וְשֵׁם כָּבֹד, ז): "בדברים לא יוסר עבד - לזה לאיש מלוה" (תוכחה ח"ב ג).

[ה] מי שרוצה לשוב - יזהר מלהיות 'בעל-חוב' (תשובה מו).

עז.

(לקוטי-הלכות, הלואה ה, אה - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לג, 'מי האיש החפץ חיים')

ה'הלואה' נמשכת - על-ידי שיש 'ימי טוב' ו'ימי רע'.

כי ה'הלואה', מחמת 'חסרון הפרנסה' שאין לו עתה, ומצפה שלאחר איזה ימים יוכל לשלם לו.

וזה מחמת שחושב: "שעתה הזמן אצלו, בהינת 'ימי רע', שממש כל ה'חסרון הפרנסה'! - ועל-כן הוא לזה מחברו, שימתין לו עד שיעברו ה'ימי-רע', ואז יוכל לסלק לו.

כמו שרגיל בפי העולם לומר בכל-פעם: "שהזמן רע עתה!" [די צייט איז שלעכט].

ובאמת: כל ימי חיייהם אומרים בן, ומעודי עד היום אני זוכר שאומרים בכל פעם בן, וכן בדורות הקודמים היו אומרים בכל פעם בן.

ועל-כן צריך כל-אחד להרחיק עצמו מאד מ'הלואות'! - כי צריכין להאמין: שגם בה'ימי-רע' בעצמם, יש

'טוב', בהינת 'ימי טוב', בהינת (קהלת ג, יד): "וביום רעה ראה", "ראה" דיקא.

ואז בודאי יוכל להשיג פרנסתו "דבר יום ביומו" (שמות טז, ד), ולא יצטרך לבוא לידי 'הלואות וחובות'.

על-כן באמת הזהיר רבנו ז"ל: "שיזהר מלהיות בעל-חוב, ובפרט מי שרוצה לעשות תשובה", כמו שכתוב בספר האלף-בית הקדוש (ספר-המדות, תשובה מו) וזה לשונו: "מי שרוצה לשוב יזהר מלהיות בעל-חוב".

כי מאחר שיודע בעצמו שחטא והגביר הרע על הטוב ועתה רוצה לשוב, ועקר התשובה על-ידי שמוצא הטוב בתוך הרע בעצמו, ומאמין שעדין יש בו טוב ויש לו תקנה לשוב.

בהינת (דברים ד, כט): "ובקשתם משם את ה' אלהיך", "משם" דיקא, מכל המקומות שנדח שם בין העכו"ם, כמוכן שם בפרשה.

על-כן צריך בודאי לזהר מלהיות בעל-חוב, שנמשך מחמת שאינו מאמין ואינו מסתכל שגם ב'ימי רע' יש 'טוב', שממש נמשכין כל ההלואות והחובות.

ולפעמים גם הצדיק מכרח לבוא לידי 'הלואות' - וזה לטובת העולם, בהינת "ירידה תכלית העליה".

כי על-ידי שה'ימי-רע' מתגברין כל-כף, עד שגם הצדיק אינו יכול להמשיך השפע מיד, ומכרח לבוא לידי 'הלואה' - על-ידי-זה הצדיק מתגבר אחר-כך ביותר, ומחפש ומבקש ומוצא 'טוב' הרבה, בתקף התגברות ה'ימי-רע' שהתגברו ביותר.

כי זה בחינת המלחמה של כל אחד מישראל, בפרט של הצדיק - שאינו נופל בדעתו, ואינו מיאש עצמו, בכל הימים רעים והעתים רעות העוברים עליו.

רק אדרבא: כל מה שמתגברין ה'ימירע' יותר ויותר - הוא מתגבר ביותר לחפש ולבקש גם בהם, עד שמוצא גם בהם 'אותיות התורה', ובונה מהם 'תורה'.

כי באמת: אין שום מקום נמוך וירוד בעולם, ולא שום יום ועת וזמן בעולם, שאין שם דברי-תורה בהעלם ובצמצום, שהוא בחינת אלקותו המחיה אותו המקום והזמן וכו'.

עח.

(לקוטי-הלכות, ערב ג, יב)

ה'לוה', הוא בבחינת 'עשיה' ו'עבדות', בחינת (משלי כב, ז): "עבד לזה לאיש מלוה".

כי עקר כל ה'הלואות' וה'חובות', שהם בחינת 'עניות ודחקות' - הכל נמשך מבחינת (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה" וכו', שהוא בחינת 'ל"ט מלאכות' - שפחמת-זה הוא כל 'הסרון הפרנסה', שעל-ידי-זה מכרחין לעשות כל העסקים.

וכל מי שנאחז בו ביותר זחמת-הנחש, נופל לטרדות ועבדות ועסקים יותר, עד שנופלים ל'חובות והלואות', שהם 'עבדות' ממש, 'תקף העשיה', בחינת "עבד לזה לאיש מלוה", כנ"ל.

וצריך ה'לוה', להשתדל מאד לקיים מצות "פריעת בעל חוב מצוה" (פחות פו. בבא-בתרא קעד. ערכין כב.), להשתדל לפרע להמלוה בזמנו.

ואזי מבטל בחינת ה'עבדות', בחינת ה'הלואה' וה'חוב', שהוא בחינת ה'עשיה'. וחוזר ונכלל ב'רצון' - כי חזר הדבר למקומו לה'מלוה', שהוא בחינת 'רצון', כי גמל עמו חסד, בנדבת לבו ורצונו הטוב וכו'.

"לא תשימון עליו נשך" (שמות כב, כד)

עט.

(ספר-המדות, עניני רבית')

[א] ה'רבית' - מפסיד ה'ראה' (ראה ח"ב ח; קמון ח"ב טו).

הרב מטשעהרין ז"ל צין לשמות-רבה לא, ו: "כל מי שלוקח רבית, אין ירא אלקים". וצין לשמות-רבה לא, יג: כל מי שנוטל רבית מישראל, אינו ירא מן המקום].

[ב] המלוה ברבית - נכסיו מתמוטטין ואינן עוזלין (קמון צה).

[ג] המלוה ברבית - אינו מוצא מי שילמד עליו זכות (קמון ח"ב טז).

"אם חבל תחבל שלמת רעך" (שמות כב, כה)

פ.

(ספר-המדות, בושה י)

מי שנצרך ללות על המשבון - בידוע שאלו הדברים הממשפנים, היו נבזים בעיניו בגלגול אחר.

והרב מטשעהרין ז"ל צין להמשיך שמות רבה הנ"ל: "וכן אתה מוצא: פשהדינין מתקללין, התבואה מתמעטת, שנאמר (רות א, א): "ויהי בימי שפט השפטים, ויהי רעב בארץ".

"פי היא כסותה לבדה, היא שמלתו לערו"
(שמות כב, כו)

פא.
(ח"א מז)

וזה פרוש (שמות כב, כו): "פי היא שמלתו לעורו", "דא עזר של תפלין" (תקוני-זהר ק:). שפה נכנס בחינת תפלין.

[מוהרנ"ת שם בהתורה: נראה פונתו הקדושה - פי למעלה מבאר: שעל-ידי תפלין, שהוא בחינת אמת, בחינת יעקב, שזוכין על-ידי שבירת תאות-אכילה - נצולין מדלות ועניות. וזהו מה שהביא מקרא זה: "פי היא שמלתו" וכו' לענין זה.

פרוש: כי מקרא זה נאמר על העני והאביון: "פי היא כסותה לבדה, היא שמלתו לעורו". ומרמז על עניות השכינה בגלותא, שמשם עקר העניות של ישראל בגלות. כמבאר בתקונים (שם).

וזהו: "פי היא כסותה וכו' היא שמלתו לעורו", דא תפלין" - הינו: שהתפלין הם עקר השמלה המנגת על ענית השכינה וכנסת-ישראל, כי תפלין מבטלין ה'דלות. כי עקר השפע והעשירות נמשך על-ידי בחינת יעקב, בחינת אמת, בחינת תפלין].

"אלהים לא תקלל, ונשיא בעמך לא תאר"
(שמות כב, כז)

"הרי זו אזהרה, לברפת השם, ואזהרה למלל דין".
(רש"י סנהדרין סו.)

פב.

(ספר-המדות, עניני בזוי דינים)

[א] על-ידי הבזיונות ש'מבזין את הדינים' - התבואה-נשתלח בה מארה (דין ו).

[הרב מטשעהרין ז"ל צין לשמות-רבה לא, ח: "הזהיר לך הכתוב (שמות כב, כז): "אלהים לא תקלל". ואם קללת, תבואתך אתה מקלל, שנאמר (שם פסוק כח): "מלאתך ודמעך לא תאחר" - לךך נכתבו זה אחר זה].

[ב] על-ידי ה'בזיונות' ש'מבזין דיני ישראל' - על-ידי-זה ה'יקר' הוה בעולם (דין ז).

"ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל)
- עניני טרפה -

פג.

(ח"א יז, ג-ד)

התקון להכניע ולבטל פסילות השכל' - הוא על-ידי בחינת מזבח, בחינת אכילה בפשרות, כי "שלהנו של אדם מכפר במזבח" (ברכות נה.).

כי עקר יניקת הפסילות, דהינו ה'קלפות', הוא רק מבחינת מזבח' (זהר תרומה קלט). ועל-כן אכלו אחר אכילת איש הפשר, בהכרח שיהיה לו 'בלבול הדעת' קצת אחר האכילה, מחמת שניקת הפסילות הוא משם.

אך צריך שלא לתן חיות לה'קלפות', כי-אם פדי חיונו בצמצום ולא יותר.

אבל בפאוכל כ"זולל וסובא" (דברים כא, כ). שזה בחינת פגם המזבח - אזי יונקים ה'קלפות', דהינו הפסילות, יותר מהראוי - ואזי מתגבר הפסילות על השכל.

וזה בחינת (זבחים נג:): "מזבח בחלקו של טורף" - זה בחינת (תהלים קיא, ה): "טרף נתן ליראיו" - בחינת אכילה בפשרות, שעל-ידי-זה מכניעין וטורפין אותן, את ה'קלפות' וה'פסילות'.

אבל על-ידי פגם-המזבח, הינו פגם-האכילה - נותן פח לה'פסילות',

וַנַּעֲשֶׂה מ'טוֹרָף, 'טרוף-הדעת' שמתגבר על-ידי-זה פנ"ל.

וְלֹהֲשָׁלִים פִּגְמֵי-הַמְּזַבַּח, הוא על-ידי גרים' וכו' (עין בפנים).

וְזֶה בְּחִינּוֹת (במדבר כג, כד): "לֹא יִשְׁכַּב עַד יֹאכַל טָרֵף וְדָם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה", ותרגומו: "וְנִכְסֵי עַמְּמִיא יִירֹת".

"יֹאכַל טָרֵף" - זֶה בְּחִינּוֹת 'שְׁלֵמוֹת הַמְּזַבַּח', בְּחִינַת: "מְזַבַּח בַּחֲלָקוֹ שֶׁל טוֹרֵף" פנ"ל.

וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי: "וְנִכְסֵי עַמְּמִיא יִירֹת", הֵינּוּ עַל-יָדֵי גָרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בבא-בבא מ.ב. נג. קמט. ועוד) לְעַנּוֹן יְרֻשַׁת הַגֵּר: "כָּל הַקּוֹדֵם בְּנִכְסֵי הַגֵּר, זָכָה".

[לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, טְרֵפָה א. ב: וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָא 'טְרֵפָה', לְשׁוֹן 'טְרוּף הַדַּעַת' - כִּי 'טְרֵפָה' הִיא בְּחִינַת 'פִּגְמֵי-הָאֲכִילָה', שֶׁמִּשָּׁם יוֹנֵק ה'בְּסִילוֹת' ו'טְרוּף-הַדַּעַת', הַמְזַכֵּר בַּמֶּאֱמָר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א יז הני"ל): "וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׁקִיָּהֶם".]

[לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּטוֹר שְׁנַתְעֵלִים מִן-הָעֵין ב, א (על-כִּי תוֹרָה יז הני"ל): "טָרֵף נָתַן לִירֵאִיו" (תהלים קיא, ה) - זֶה בְּחִינַת 'אֲכִילָה בַּפְּשׁוּרוֹת', הַפֶּה 'פִּגְמֵי-הָאֲכִילָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'טְרֵפָה', בְּחִינַת 'טְרוּף-הַדַּעַת', שֶׁהִיא הַפֶּה 'טָרֵף הַנִּלְכָּד'.]

פד.

(ח"א לז, ו)

"טָרֵף נָתַן לִירֵאִיו" (תהלים קיא, ה). "טָרֵף" יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי מִשְׁמָעוֹת: לְשׁוֹן 'טְרֵפָה' (זהר משפטים קכא:), וְלְשׁוֹן 'מְזוּן'. לְרַמֵּז: כְּשִׁישְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים עִצְמָם מ'טְרֵפָה' - עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהֶם 'פְּרִנְסָה'.

פה.

(ח"א מה)

מְחַאֲת-כַּפֵּיִם בַּתְּפִלָּה - כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרְרִים בְּחִינַת 'כַּנְפֵיִם',

שֶׁמִּשָּׁם בָּא ה'דְּבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (קה"ל י, כ): "וּבַעַל כַּנְפֵיִם יִגִּיד דְּבָר", וְכַתִּיב (יחזקאל א, ח): "וַיְדַי אָדָם מִתַּחַת כַּנְּפֵיהֶם".

נִמְצָא: שֶׁעַל-יָדֵי שֶׁאָדָם נִתְעוֹרֵר ב'יָדֵים' שָׁלוֹ - אַזִּי ה'כַּנְפֵיִם' נִתְעוֹרְרִים, הֵינּוּ: 'כַּנְּפֵי-רָאָה', שֶׁמִּשָּׁם נִתְהוּה ה'דְּבוּר'.

אָבֵל עֲדוֹן צְרִיכִין לְהַכִּין וּלְתַקֵּן פֶּה, לְקַבֵּל אֶת ה'דְּבוּר' בְּתוֹכוֹ. וְעַל-יָדֵי שֶׁמִּפֶּה כָּף אֵל כָּף, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְהוּה ה'פֶּה' וְכו' (עין בפנים).

וְה'פֶּה' מְקַבֵּל ה'דְּבוּרִים' מִה'כַּנְּפֵי-רָאָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וּבַעַל כַּנְּפֵיִם יִגִּיד דְּבָר". ו'כַּנְּפֵיִם' נִתְעוֹרְרִים בְּהִתְעוֹרְרוֹת 'יָדֵי אָדָם', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וַיְדַי אָדָם מִתַּחַת כַּנְּפֵיהֶם".

וְכַל-זֶה אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ: שֶׁה'יָדֵים', הֵם כֹּנְגֵד 'כַּנְּפֵי-רָאָה'. וּבְשִׁבְלֵי-זֶה אָמְרוּ הַפּוֹסְקִים (שְׁלַחַן-עֲרוּף יוֹרְהַדְעָה, נג. ב): "נִשְׁבֵּר הַגֵּף סָמוּךְ לַגּוֹף, טְרֵפָה" - כִּי בּוֹדָאֵי נִקְבַּע עַל-יְדֵי-זֶה ה'רָאָה'.

פו.

(ספרי-המדות, עניני 'אכילת טרפה')

[א] עַל-יָדֵי 'שְׁנֵאת-חֲנָם' - נִכְשַׁל ב'טְרֵפוֹת' (אֲהַבָּה ח"ב ד).

[ב] כְּשֶׁאֲרַע לְאָדָם 'טְרֵפָה' בְּבֵיתוֹ עַל-יָדֵי תַעֲרֻבַת אֲסוּר בְּהִתֵּר, וְאִין בְּהִתֵּר לְבַטֵּל אֶת הָאֲסוּר - זֶה מְרֵאִין לוֹ: שֶׁפִּגְמֵם בְּאִיזְהוּ 'יְחוּד וְזוּגָג עֲלִיוֹן'. כִּי ה'יְחוּד' וְה'זוּגָג' הוּא בְּחִינַת 'בְּטוֹל הָאֲסוּר בְּהִתֵּר', בְּבְחִינַת (תהלים סח, ז): "מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכּוֹשֵׁרוֹת" (הוֹרָאָה ח"ב ג).

[וכן איתא ב'לקוטי-מוהר"ן ח"ב כט, עם התחלת המאמר: כְּשֶׁאֲרַע שְׂאֵלָה' בְּבֵית הָאָדָם עַל-יָדֵי תַעֲרֻבַת אֲסוּר בְּהִתֵּר וְכו'.]

[ג] הַשׁוֹחֵט שֶׁהוּא מְקִים כְּבוֹד אָבִי – הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁמְרוֹ שֶׁלֹּא לְהֵאָכִיל 'טְרֵפוֹת', וְהוּא-הַדִּין לְהַפְּךָ (שׁוֹחֵט ח"ב ב).
 [ד] עַל-יְדֵי הַשׁוֹחֵטִים הִרְשָׁעִים הַמְּאֻכָּלִין 'טְרֵפוֹת' – הַגְּזֻלוֹת נִתְּרָבָה בְּעוֹלָם (שׁוֹחֵט ח"ב ג).

(שְׁמוֹת טו, כג): "וְלֹא יִכְלוּ לְשַׁתֵּת מִיָּם מִמֶּרְה",
 "מִיָּין מְסֻאָבִין" (תְּקוּנֵי-זֶהַר שָׁם), 'זָרַע טָמֵא' –
 אָזִי אֵין יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּבַחֲיִנַּת: "כָּל
 עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֵנָה".

וְאִז "כָּלכָּא נַחַת" (תְּקוּנֵי-זֶהַר קמ.), שֶׁהוּא
 בַּחֲיִנַּת "מִיָּין מְרִירִין", "שְׁצוּזָה: הַב
 הַב" (תְּקוּנֵי-זֶהַר שָׁם, עַל-פִּי מִשְׁלִי ל, טו).

וְזֶה שְׁנַצְטוּיְנוּ בְּקִרְבַּן-פֶּסַח' (שְׁמוֹת יב, מו):
 "וְעַצֶּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ" – כְּדֵי
 שְׂיִבְחֵנוּ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶת-עֲצָמוֹ, אִם
 'בְּרִיתוֹ' עַל תְּקוּנוֹ.

כִּי בְּפֶסַח' כְּתִיב בּוֹ (שָׁם יב, מח): "וְכָל עֶרְל
 לֹא יֵאָכֵל בּוֹ" – כִּי עֶקֶר הַפֶּסַח' תִּלְוִי
 בְּמִצּוֹת מִלְּהָ, בְּיָדוּעַ.

וְכַתּוּב בְּזֶהַר (בֵּא מא:): "שֶׁהִיוּ מְקִימִין
 בְּעֲצָמוֹת 'לְכָלכָּא תִשְׁלַכּוּן אֹתוֹ' (שָׁם
 כב, ל), וְזֶה הִיָּה קִשָּׁה מְאֹד לְהַמְצָרִים".

וּכְשֶׁהִשְׁלִיכוּ אֶת 'עֲצָמוֹתָיו' לְכָלכָּא,
 וְרָאוּ אִם שָׁלְטוּ בָהֶם
 הַכָּלכָּאִים חֲסוּדְשָׁלוֹם, הִיוּ יוֹדְעִים שֶׁאֵין
 הַבְּרִית' עַל תְּקוּנוֹ.

"לֹא תִשָּׂא שְׁמֵעַ שְׂוֵא" (שְׁמוֹת כג, א)

כְּתֻבָּה: "לֹא תִקַּבַּל שְׁמֵעַ דְשָׁקֵר" – אֲזַהְרָה
 לְמִקְבַּל 'לְשׁוֹן-הָרַע'. (רש"י: פְּסָחִים קִיח. מִכּוֹת כג.)

כָּל עֲנִינֵי 'לְשׁוֹן-הָרַע' נִמְצָאִים בְּפִרְשַׁת 'מְצוּרַע'

"לְכָלכָּא תִשְׁלַכּוּן אֹתוֹ" (שְׁמוֹת כב, ל)

אִם זָכוּ – אֲרִיָּה הָיָה נַחֲיִת לְמִיכָל קִרְבְּנָא. וְאִי לֹא
 – כָּלכָּא נַחֲיִת. (תְּקוּנֵי-זֶהַר קמ.)

פז.

(ח"א נ)

כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל וְטוֹעֵם מְתִיקוֹת' בְּדַבּוּרֵי-
 הַתְּפִלָּה' – זֹאת הַבַּחֲיִנָּה
 נִקְרָאת: "כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרֵנָה" (תְּהִלִּים לז, י).

וְאֵין יָכוֹל לְטַעַם מְתִיקוֹת' בַּתְּפִלָּה, אִלָּא
 כְּשֶׁתִּקַּן פְּגַם-הַבְּרִית', כִּי "מִיָּין
 מְתִיקוֹן" (זֶהַר נִשְׂא קכח. וְעוֹד) – זֶה בַּחֲיִנַּת 'מִיָּין
 יִדְבְּקוּן', 'זָרַע קִדְשׁ" (יִשְׁעִיָּה ג, יג), 'שְׁמִירַת-
 הַבְּרִית'.

וְכִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַּת 'מִיָּין מְתִיקוֹן' – אָזִי
 דַּבּוּרָיו מְתוּקִים וְטוֹבִים. וּכְשִׁיּוֹצְאִים
 מִפִּיו וּמִשְׁמִיעַ לְאֲזְנוֹ, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ (בְּרֻכּוֹת
 טו.): "הִשְׁמַע לְאֲזְנֶךָ" וְכוּ' – אָזִי נִכְנָסִים
 מְתִיקוֹת הַמִּיָּין לְתוֹךְ 'עֲצָמוֹתָיו', בְּבַחֲיִנַּת
 (מִשְׁלִי טו, ל): "וְשִׁמּוּעָה טוֹבָה תִּדְשָׁן עֵצִים".

וּכְשֶׁ'עֲצָמוֹת' מְרַגְּשִׁין מְתִיקוֹת הַדַּבּוּרִים,
 זֶה בַּחֲיִנַּת: "כָּל עֲצָמוֹתַי
 תֹּאמְרֵנָה". וְאִז: "אֲרִיָּה נַחַת וְאָכַל קִרְבְּנָה"
 (תְּקוּנֵי-זֶהַר קמ.). כִּי 'עֵצִים' זֶה בַּחֲיִנַּת 'אֲרִיָּה' (שָׁם).

אָבֵל מִי שֶׁפָּגַם בְּבְרִיתוֹ – הוּא בְּבַחֲיִנַּת
 "מִיָּין מְרִירִין" (תְּקוּנֵי-זֶהַר פ, א), בְּבַחֲיִנַּת

"לא תהיה אחרי רבים לרעת וגו',
אחרי רבים להטות" (שמות כג, ב)

פ.ת.

(שיחות שאחרי ספורי מעשיות)

דע: שיש שני מיני פלטיין שדומין זה לזה. באחד דר מ'לד', ובהשני דר 'עבד'.

ובודאי באמת: הוא חלוק גדול בינם. רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם.

כי יש 'קשר' שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם 'בית ופלטיין'. כי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד, עד שנעשה מהם 'יסוד'. ואחר-כך נעשה 'אהל', עד שנבנה מהם 'בית ומדור'.

וזוה ה'מדור' - הוא 'מדור' ל'אמת'. וכשצריכין לבקש 'אמת', מוצאין שם באותו ה'מדור'. הינו: בתוך ה'קשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה 'מדור' ל'האמת'.

ועל-כן צוּתה התורה (שמות כג, ב): "אחרי רבים להטות" - כי מאחר שרבים נתקשרו כאחד, בודאי שם האמת, בנ"ל.

אבל דע: שיש פנגד זה קשר של רשעים, שמתקשרין יחד הרבה נפשות של רשעים, ונעשה מהם 'בית' ו'מדור' ל'שקר'.

ועל-זה הזהיר הנביא (ישעיה ח, יב): "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר" - כי "קשר רשעים אינו מן המנין" (סנהדרין כו.). ועל-זה פתיב (שמות שם): "לא תהיה אחרי רבים לרעת".

"כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו,
וחדלת מעזב לו - עזב תעזב עמו" (שמות כג, ה)

פ.ט.

(שיחות הר"ן קכ)

צריך כל אחד ואחד, לחזק את חברו, לכלל יכל בדעתו משום דבר שבעולם.

ואפלו אם הוא יודע בעצמו שהוא כמו שהוא, אף-על-פי-כן יחזק את חברו, כי את חברו בקל יותר לחזק, מלחזק את עצמו, כי "אין חבוש מתיר את-עצמו" (ברכות ה:).

וכשיזכה לבלי להפיל את חברו, אף-על-פי שידע בעצמו שהוא רחוק מעבודתו - אדרבא יחזקו בכל מיני התחזקות, ויחיהו וישיבהו בכל מיני דבורים המשיבין את הנפש וכו' - על-ידי-זה יכול להיות: שאחר-כך יזכה גם הוא לחזר ולשוב לעבודת-השם על-ידי-זה.

צ.

(לקוטי הלכות, אבדה ומציאה ג, טו-טז)

וזוה בחינת מצות 'פריקה וטעינה', בחינת (שמות כג, ה): "כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו, וחדלת מעזב לו, עזב תעזב עמו". ודרשו רז"ל (פסחים קיג:): "שנאך - שעבר עברה".

וזוהו: "רבץ תחת משאו" - שקשה להגביהו ולהעלותו, מגדל ה'משאו' שמנח עליו, שהוא בחינת 'משאו' העונות בחינת (תהלים לח, ה): "כמשא כבד יכבדו" וכו'.

ועל-כן יכול להיות שיעלה על דעתך לחדל מעזב לו, בחינת: "וחדלת מעזב לו".

מעזב לו"? - כי ידמה לך: שקשה להעלותו מגדל המשאוי שעליו!

אבל השם יתברך רחום וחנון, ורחמיו רבים מאד, על-כן הזהיר ברחמיו: "עזב תעזב עמו" - שאפלו נפש כזאת צריכין לעזב ולעזר, להשתדל בכל כחו להגביה ולהעלותו.

וזהו: "עמו" דיקא, כמו שדרשו רז"ל (בבא-מציעא לב:): "יכול אפלו ישב לו ואמר הואיל ועליך מצוה וכו"? - תלמוד לומר: "עמו".

כי מבאר בהתורה הנ"ל (ח"א יג): "שהצדיק בגדל כחו, מגביה ומעלה בבחינת עבוד, גם הנפשות הרחוקים מאד, שלא יצאו עדין מחל אל הקדש אפלו כחוט-השערה!"

הינו: כי בודאי מצוה גדולה להטפל עמו, ולעזר לו גם-כן להעלות ולחדש נפשו, אבל בל-זה: "עמו" - דהינו: כשהוא בעצמו רוצה גם-כן לעסק בזה, לרחם על-עצמו להשתדל בתקנת-נפשו, לסלק המשאוי הגדולה שעליו.

רק שאי-אפשר לו בעצמו, והוא מצפה למי שיעזר לו לזה - אזי מצוה גדולה לעזר לו בכל כחו להטפל עמו להעלותו, כי יש כח לחדש נפשו גם-כן - אם הוא בעצמו יש לו איזה רצון אמתי לזה, לעסק בתקון נפשו.

אבל אם רוצה לסלק עצמו לגמרי, ואינו רוצה להשתדל בתקון-נפשו בכל - רק רוצה: שהצדיק בעצמו יעשה הכל עבורו, והוא לא יעשה בכל, ולא ישתדל בזה כלל - אזי בודאי אין הצדיק צריך

לעסק עמו! - כי אי-אפשר לעזר לו כשאינו רוצה לעסק בעצמו בתקונו בכל.

וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל לאחד (תיי-מוהר"ן של): "אתה בלעדי אינך יכול לעשות כלל (דהינו: לתקן נפשו בעצמו)! - אבל גם אני בלעדיך, איני יכול לעשות דבר!"

וזהו גם-כן בחינת 'מצות פריקה וטעינה' ממש בפשיטות! - כי זה שחמורו רובץ תחת משאו, ויש לו צער ויגיעה כזאת בדרך - זה נמשך מבחינת (בראשית ג יט): "בזעת אפיק תאכל לחם", בחינת (שם שם, יז): "בעצבון תאכלנה" - שמשם נמשכים כל הצער והיגיעות שיש לאדם בהעסקים שעוסק בשביל פרנסה.

ואי-אפשר לתקן זאת, ולהנצל מזה - כי אם על-ידי התקונים הנאמרים בהתורה הנ"ל (ח"א יג), דהינו: על-ידי שישבר 'תאות-ממון' על-ידי 'צדקה', שעל-ידי-זה יזכה לביטל בחינת "בזעת אפיק" וכו', ועל-ידי-זה יזכה ל'דעת' וכו'.

ועל-כן זה שרובץ תחת משאו, ויש לו יגיעה כזאת שנמשך מפגם 'תאות-ממון' וכו' - על-כן אפשר יעלה על דעתך: "שאי-אפשר לעזר לאיש כזה, מאחר שנפל כל-כך"?!

ועל-כן הזהירה התורה: "עזב תעזב עמו"! - כי באמת צריכין להשתתף בצערו, ולעזר לו בכל כחו.

ובזה שמסייע לו בגשמיות, ומקים המצוה: "עזב תעזב" (שמות כג ה), ו"הקם תקים" (דברים כב ד) - בזה החסד שעושה עמו, מכניע ומבטל מפנוי בחינת: "בזעת אפיק" וכו', פגם תאות-ממון' וכו'.

כי על כל אחד מישראל, מטל הדבר להשתדל בתקנת חברו בגשמיות ורוחניות, ולקיים בחברו "עזב תעזב" ו"הקם תקים"!

כי אף-על-פי שחברו רחוק מאד מהשם-יתברך, אף-על-פי-כן יכולין לעזור גם אותו, על-ידי כח הצדיק-האמת, שיש לו כח להעלות גם נפשו וכו'.

נמצא: שכל אחד ואחד, צריך לעזור ולהזכיר את חברו ביראת-שמים, אף-על-פי שהם כמו שהם, אף-על-פי-כן בכח הצדיק, כלם יכולים לעלות.

ועל-כן הזהירה התורה לעזר גם להשונא, דהינו: "שראוהו עובר עברה" - כי גם אותו צריכין לעזר הרבה, כי יש כח להעלותו גם-כן, בכח הצדיק הגדול העוסק בזה.

צא.

(לקוטי-הלכות, פריקה-וטעינה א, א-ג-ד)

"כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וכו', עזב תעזב עמו" (שמות כג, ה), ותרגומו: "משבק תשביק מה דבלבך עליה" וכו'.

כי 'כבדת המשאוי' שנכבדת ונופלת, הוא על-ידי ה'שנאה', כי 'שנאה' הוא 'פגם-הדעת'. וכשנפגם ה'דעת', אזי נכבדת ה'משאוי' ונופלת - כי ה'דעת' מרים כל הדברים.

ועקר ה'חיות' על-ידי ה'דעת', ועל-כן האדם על-ידי ה'דעת', יכול להרים כל ה'משאות' שבעולם בקל, על-ידי תחבולות ועצות. אבל כשנסתלק ה'דעת' - נסתלק ה'חיות', ואזי נופל ה'משאוי'.

וזה: "שנאך" דיקא - כי עקר נפילת המשאוי, היא על-ידי ה'שנאה'. ועל-כן צוּתה התורה לעזר לחברו לפרק ולטעון, כדי שיהיה 'אהבה וחבה' ביניהם! - ועל-ידי-זה נתתקן פגם נפילת המשאוי, שהוא על-ידי ה'שנאה'.

וזה שתרגם: "משבק תשביק מה דבלבך" וכו' - כי עקר מצוה זו בשביל ה'אהבה'. וכמו שאמרו רז"ל (תנחומא משפטים א) לענין מצוה זו: "שמי שרואה שונאו, שהוא פורק וטוען עמו - בודאי יחבקנו וינשקנו!" - כי עקר זאת המצוה, בשביל ה'אהבה'.

וזה שאמרו רז"ל (פסחים קיג): "שישונא האמור פאן, הוא שראוהו עובר עברה!" - ומזה בעצמו נעשה בחינת ה'נפילה', בבחינת (תהלים לח, ה): "כי עונתי עברו ראשי כמשא כבד" וכו' פנ"ל - כי אסור לשנא ישראל, אם לא שראוהו עובר עברה, שאז מצוה לשנאתו.

ואף-על-פי-כן צוּתה התורה: לכל יניחנו לכל לגמרי, רק צריך לעזב מה שבלבו עליו, ולהפך בזכותו - להביאו לבחינת 'אהבה', כמו שתרגם אונקלוס: "משבק תשבוק" וכו', ועל-ידי-זה מרים אותו מנפילתו, פנ"ל.

ועתה יש לרמז מצוה זו על האדם בעצמו: "כי תראה חמור שנאך רבץ" וכו' - שפשוטאין חמור וגופו של שונאו שעבר עברה פנ"ל, שהוא רבץ תחת משאו, ואינו יכול לשא עליו משאוי ועל-תורה, ונופל חסוֹשֶׁלֶם - כי ידוע: "שהאדם צריך להיות פשור לעל וכחמור למשאוי" (עבודה-זרה ה:).

וּכְשֶׁרוֹאִין הָאָדָם נוֹפֵל מֵעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם
חֶסֶד־שָׁלוֹם, וְזֶה עַל־יְדֵי
עֲבֹרוֹת' חֶסֶד־שָׁלוֹם, בְּחִינַת "שְׁנֵאָדָּךְ" כַּנ"ל -
צוֹתָהּ הַתּוֹרָה: "לְבָלִי לְהִתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ".

רק "עֵזֵב תֵּעֲזֹב עִמּוֹ" - שְׁצַרִיךְ לְרֹאוֹת
לְעֵזֵר לוֹ, וּלְקַרְבוֹ וּלְהַרְיִמוֹ מִנִּפְלִיתוֹ,
וְצַרִיךְ לְאַהֲבוֹ דוֹקָא, כְּמוֹ שֶׁתַּרְגֵּם: "מִשְׁבֵּק
תִּשְׁבּוֹק" וְכו'.

כִּי צַרִיךְ לְדוֹן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי־זְכוּת,
וְאִפְלוּ בְּרִשְׁעֵי גָמוֹר צַרִיךְ לְמַצֵּא בּוֹ
אֵיזָה זְכוּת! וְעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין אוֹתוֹ
מִרִשְׁעָתוֹ, וּמְכַנְיִסִין אוֹתוֹ בְּאַמֶּת לְכַפֵּי־זְכוּת,
וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ בְּסִימָן רפ"ב.

וְזֶהוּ מִצְוֹת: "עֵזֵב תֵּעֲזֹב" - שֶׁעַקֵּר הַמִּצְוָה
הִיא ה'אַהֲבָה', כְּמוֹ שֶׁתַּרְגֵּם כַּנ"ל - כִּי
גַם לְהַרִים הָאָדָם עֲצָמוֹ מִנִּפְלִיתוֹ, הוּא רַק
עַל־יְדֵי ה'אַהֲבָה' - דְּהֵינּוּ: עַל־יְדֵי שֶׁמְכַנְיִסִין
אוֹתוֹ לְכַפֵּי־זְכוּת וְאַהֲבָה, כַּנ"ל.

צב.

(לְקוֹטִי־הַלְכוּת, פְּרִיקָה־וְטַעֲיִנָּה ב)

"כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֵׁנֵאָדָּךְ רִבֵּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ,
וְחִדַּלְתָּ וְכו', עֵזֵב תֵּעֲזֹב עִמּוֹ" (שְׁמוֹת כג, ה).

אֵיִתָּא בְּמֵאמָר "כִּי מְרַחֵם יְנַהֵגֵם" (ח"ב ז):
"שֶׁעַקֵּר הִרְחַמְנוֹת הוּא: בְּשֵׁאֲחָד
מִיִּשְׂרָאֵל נוֹפֵל בְּעֹנֹת חֶסֶד־שָׁלוֹם.

כִּי זֶהוּ 'מִשָּׂא כְּבֵד', שְׂאִי־אֶפְשֵׁר לְאִישׁ
יִשְׂרָאֵלִי לְשָׂא כָּלִל 'מִשְׁאוֹי כְּבֵד' כְּזוֹ
וְכו', וְצַרִיךְ לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאֵם
מִעֹנֹת, וּלְהַכְנִיס בָּהֶם דַּעַת וְכו'.

וְזֶה מְרַמֵּז בְּמִצְוָה הַנ"ל: כִּי "שׁוֹנֵא" פִּרְשׁוּ
רז"ל (פְּסָחִים קיג): "מִי שֶׁרָאָה אוֹתוֹ
שֶׁעָבַר עֲבָרָה".

וְזֶהוּ בְּחִינַת: "רִבֵּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ" - כִּי
מִתְגַּבֵּר עָלָיו כְּבֵד הַמִּשְׁאוֹי, שֶׁהוּא
ה'מִשְׁאוֹי שֶׁל עוֹן, וּמִחֲמַת זֶה הוּא "רִבֵּץ
תַּחַת מִשְׁאוֹ", כִּי אִי אֶפְשֵׁר לוֹ לְשָׂא כָּלִל
'מִשְׁאוֹי' כְּזוֹ, כַּנ"ל.

כִּי כִשְׁמֵתְגַבֵּר חֶסֶד־שָׁלוֹם ה'מִשְׁאוֹי שֶׁל
עוֹן, אֲזִי אֵינּוּ נִקְרָא בְּשֵׁם 'אָדָם', כִּי
עַקֵּר ה'אָדָם' הוּא ה'דַּעַת', רַק הוּא בְּחִינַת
'חַיָּה בְּדַמּוֹת אָדָם', כְּמַבְאֵר בְּמֵאמָר הַנ"ל (ח"ב
ז).

וְהַזְהִירָה הַתּוֹרָה, עַל כָּל אֶחָד: שִׁירָאָה
אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁהִתְגַּבֵּר עָלָיו חֶסֶד
וְשָׁלוֹם ה'מִשְׁאוֹי שֶׁל עוֹן, כִּי רַק זֶה נִקְרָא
'מִשְׁאוֹי' כַּנ"ל - אֲזִי אֲסוּר לוֹ לְהַעֲלִים עֵינָי.

רַק מִטַּל עָלָיו לְרַחֵם עַל חֲבֵרוֹ וּלְעֵזֵר לוֹ,
לְקַיֵּם: "עֵזֵב תֵּעֲזֹב עִמּוֹ".

כִּי זֶה מִטַּל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: "לְרַחֵם
עַל חֲבֵרוֹ בְּרַחֲמָנוֹת הָאֱמֶתִית, הַגְּדוֹל
מִכָּל מִינֵי רַחֲמָנוֹת"! - דְּהֵינּוּ: לְעֵזֵר לוֹ לְפָרֵק
מֵעָלָיו ה'מִשְׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹן, אֲשֶׁר אִי־
אֶפְשֵׁר לוֹ לְשָׂא כָּלִל מִשְׁאוֹי כְּבֵד כְּזוֹ, כַּנ"ל.

כִּי כָּל אֶחָד מְחַיֵּב לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁגִּיחַ עַל
חֲבֵרוֹ, לְדַבֵּר עִמּוֹ בִּירְאַת־שָׁמַיִם,
לְהוֹצִיאֵם מִה'מִשְׁאוֹי הַכְּבֵד שֶׁל עוֹנֹת' -
שֶׁהוּא כְּבֵד מִכָּל הַמִּשְׁאוֹת, שֶׁזֶה עַקֵּר
הִרְחַמְנוֹת, כַּנ"ל. וְזֶהוּ: "עֵזֵב תֵּעֲזֹב עִמּוֹ"!

וְגַם הַמִּצְוָה בְּעֲצָמָהּ מִמֶּש, דְּהֵינּוּ 'פְּרִיקָה
וְטַעֲיִנָּה' מִמֶּש - לְעֵזֵר לְחֲבֵרוֹ לְפָרֵק
ה'מִשְׁאוֹי' מִמֶּשׁ מֵעַל חֲמוֹרוֹ - הוּא גַם־כֵּן
בְּחִינָה הַנ"ל.

כִּי ה'מִשְׁאוֹי שֶׁעַל הַבְּהֵמָה' שֶׁהוּא 'מִמּוֹנוֹ
וּפְרִנְסָתוֹ' - נִמְשָׁךְ מ'יָם־הַחֲכֵמָה', שֶׁבֵּא
עַל־יְדֵי 'כָּלִילוֹת בֵּן וְתַלְמִיד', עַל־יְדֵי ה'אָרֶת

הדעת' בבן ותלמיד, כפי מה שמוציאין אותן מ'משאוי הכבד של עון, כמובן שם במאמר הנ"ל.

ועל-כן מי שזוכה לצאת מ'משאוי הכבד של עונות, וזוכה ל'דעת', שהוא בחינת 'הארת בן ותלמיד' - כמזכר פרנסתו מעופפת לו בנקל, כי משם עקר ה'פרנסה' כנ"ל.

וכן להפך חסוֹשֵׁלֹם - מי שמתגבר עליו חסוֹשֵׁלֹם ה'משאוי של עון, ואין בו 'דעת' חסוֹשֵׁלֹם - אזי פרנסתו באה לו בכבדות גדול, וביגיעה גדולה מאד וכו'.

וזהו בחינת: "כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאוי" - שכבד עליו ה'משאוי' של 'מזונו ופרנסתו', ויש לו יסורים וכבדות גדול, וזה נמשך רק מ'משאוי הכבד של עונות', כנ"ל.

וזהו בחינת: "שנאך" - כי "אין שונא אלא זה שעבר עברה" (פסחים קיג).

והזהירה התורה: לבלי לחדל מעזב לו, רק צריכין לעזב מלב מה שעשה, ולעזר לו. כמו שתרגם אונקלוס: "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי, ותפרק עמיה".

ולכאזרה תמוה: מאחר ש'שונא' האמור בתורה, הוא מחמת "שראוהו עובר עברה" - איך שיה' לומר: "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי" וכו'?

אך באמת: מבאר בדברי רבנו ז"ל (ח"א רפב): "שצריך לדון את כל אדם לכף זכות, וצריך למצא זכות אפלו ברשע גמור! כי איך אפשר שלא עשה איזה מעט טוב מימיו? ועל-ידי-זה שמוצא בו איזה נקודה

טובה, מכניסו באמת לכף זכות, ויכול להחזירו בתשובה וכו'.

וזהו ענין הנ"ל: שאף-על-פי שהוא "שונאך", "שראית אותו עובר עברה" - אף-על-פי-כן אל תמנע מלעזר לו!

רק אדרבה! "משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי" - כי אתה

צריך למצא לו זכות, ולרחם עליו, ולמחל לו! - כי על-ידי שמוצא בו זכות, מכניסו באמת לכף זכות, ומחזירו בתשובה.

נמצא: שיש כח ביד כל אחד מישראל, למחל עונות חברו - כי יכול להכניסו לכף זכות, על-ידי שמוצא בו איזה זכות.

ועל-כן כשאחד רואה, שחברו יש לו יסורים בדרך, שחמורו רובץ תחת משאוי, וכבדת המשאוי' הזו הוא מחמת 'כבדת המשאוי של עון', כנ"ל - הוא מחיב לרחם עליו ולמחל לו, דהינו: למצא לו זכות, ולהכניסו לכף זכות, כנ"ל, שזהו עקר הרחמנות, ולעזר לו לפרק ה'משאוי'.

ועל-ידי-זה שעוזב השנאה ומרחם עליו, ומכניס בו רחמנות, מחמת שמבקש ומוצא בו איזה זכות - על-ידי-זה מכניסו באמת לכף זכות, ומפרק מעליו ה'משאוי הכבד של עונות'.

ועל-ידי-זה בעצמו, מפרק מעליו ה'משאוי' ממש - כי עקר 'כבדות המשאוי', הוא מחמת ה'משאוי של עון', כנ"ל.

כי באמת: עקר מצוה זו של פריקה וטעינה, הוא בשביל אהבה ורחמנות וכו' (תנחומא משפטים א) - כי עקר המצוה, כדי לפרק ה'משאוי של עון, שזהו נעשה על-ידי ה'אהבה' וה'רחמנות', כנ"ל.

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

- עניני דבורי שקר -

צג.

(ח"א ט, ג)

על-ידי 'שקר' - מסלק הקדוש-ברוך-הוא וכו', כי "דבר שקרים לא יבון לנגד עיניו" (תהלים קא, ז). אבל על-ידי 'אמת' - הקדוש-ברוך-הוא שוכן עמו, כמו שכתוב (תהלים קמה, יח): "קרוב ה' לכל קראיו, לכל אשר יקראהו באמת".

צד.

(ח"א כא, ב)

אי-אפשר להגיע לבחינת 'שפע אלקי' (רוח-הקדש, בחינת 'מקיפין'), אלא שיקדש את פיו וחסמו ועיניו ואזניו, והן הן מאירין לו 'שפע אלקי'. הינו: 'שישמר את עצמו מלהוציא 'שקר' מפיו' וכו'.

צה.

(ח"א כג, ה-בסוף)

וזו פרוש שאמרו 'סבי דבי אתונא' (בכורות ח): "אמר לנו מלי דכדיבא" - זה בחינת 'שקר', בחינת 'עבודה-זרה', כמו שאמרו חז"ל, (סנהדרין צב): "כל המחליף בדבורו, כאלו עובד עבודת-פוכבים" וכו'.

ואמר להם: "הוי לן פדניתא וילדה" - 'פדניתא' זו 'פרדה' - זה

בחינת 'עפוי' ד'שריא ב'פרודא', כפומבא בזהר (משפטים צה): "שאר' בחבורא וסיים בפרודא".

"וילדה" - זה בחינת 'רוח' המכנה בשם 'לדה'.

ואמרו לו: "וכדניתא מי ילדה" - כי "עפוי'ם אל אחר, אסתרס

ולא עבד פרוין" (זהר שם קג).

והשיב להם: "הי ניהו מלי דכדיבא" - הינו: ה'שקר' - שנדמה

להם שמרויחין, ובאמת אינם מרויחין.

וזהו בחינת (שבת קד): "קשטא קאי" - כי אמרו רז"ל (פסחים קיט - על דברים יא, ז): "ואת כל היקום אשר ברגליהם, זזה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו".

ועל-כן עקר ה'מעמד פרנסה', הינו "ממונו של אדם, שמעמידו על רגליו" - הוא על-ידי 'אמת', שהוא בחינת 'שבירת תאות-ממון'.

וזו בחינת: "קשטא קאי" - הינו: על-ידי 'אמת' - יש לו 'ממון', שהוא בחינת 'עמידה', 'שמעמידו על רגליו', כנ"ל.

אבל (שבת שם): "שקרא לא קאי" - כי 'שקר' הוא 'עבודה-זרה', 'תאות-ממון', כמו שאמרו רז"ל: "המחליף בדבורו, כאלו עובד עבודה-זרה".

ועל-כן על-ידי 'שקר', שהוא 'עבודה-זרה', 'תאות-ממון' - אין לו שום קיום ומעמד, הינו: שאין לו 'ממון' הנקרא 'יקום' וכו' כנ"ל.

וזהו: שקרא לא קאי" כנ"ל - כי 'עבודה-זרה אל אחר' אסתרס, ולא עבד פרוין".

צו.

(ח"א מז)

מי שהוא משקע ב'תאות-אכילה', סימן שהוא 'שקרן'!

וכן אפלו איש צדיק שכבר יצא מהתאוה, ונפל ממדרגתו ונפל ל'תאות-אכילה' - סימן שיצא 'שקר' מפיו! - כי המשקע ב'אכילה, הוא רחוק מ'אמת'! (עין הטעם בפנים).

צז.

(ח"א מז)

ה'אוחז ב'מדת-אמת', אזי פרנסתו ברוח! כי ה'השפעה' מ'מדת אמת'!

וזה רמז (שבת קד.): "קשטא קאי" - כי רז"ל דרשו (פסחים קיט) על פסוק (דברים יא, ו): "ואת כל היקום וכו', וזה ממונו של אדם שמעמידו" וכו'.

וזהו: "קשטא" - ה'אוחז ב'מדת-אמת' - אזי "קאי" - זה ממונו שמעמידו על רגליו, ופרנסתו ברוח. אך "שקרא לא קאי" - כי הוא ב'הסתרת-פנים' שהוא בבחינת 'אמת'.

צח.

(ח"א מח)

ה'דבורים שאינם דבורים-קדושים' - אזי גורם שנתעורר 'ספת נוצרים', 'ספת עפונים', כמו שכתוב (תהלים קמד, ח"א): "אשר פיהם דבר שוא, וימינם ימין שקר" - שהוא 'חבוק דסטרא-אחרא'.

ואזי גוברים 'אמות-העולם', וגובר 'ימין שקר', ונעשה מ'דב"י' - 'רי"ב'.

צט.

(ח"א נא)

ה'שקר' מזיק ל'עינים' בגשמיות וברוחניות, בבחינת (ישעיה ג, טז):

"ומשקרות עינים" - כי כשהעינים פהות, הם משקרין, כגון: על דבר גדול מראה שהוא קטן, ועל אחד שהוא שנים, הפך מן האמת וכו'.

כי "העינים נעשו פהות מן הדמעות" (שבת קנא:), ו'דמעות' הן מ'מותרי המרה-שחורה', וה'מרה-שחורה' שואבת מ'עכירת-הדמים', ו'עכירת-הדמים' הוא על-ידי ה'שקר', כי אי-אפשר לדבר שקר, עד שיעבר את דמיו. ו'אמת' אי-אפשר לדבר, כ-אם כשמזכך מקדם את הדמים וכו'.

ו'התהוות השקר', שהוא ה'רע', שהוא ה'טמאה', הוא: מחמת הרחוק מאחד, כי ה'רע' הוא 'נגדיות'. למשל: כל מה שהוא 'נגד רצונו' של אדם הוא 'רע'.

וב'אחד, אין שיך 'נגדיות' - אלא 'כלו טוב'. ועל-כן "לעתיד-לבוא, יהיה אז כלו אחד" (פסחים ג. על-פי זכריה יד, ט), "כלו טוב". כי 'אמת' הוא 'אחד'.

למשל: על 'פלי-כסף' כשאומרים עליו "שהוא 'פלי-כסף'" - הוא ה'אמת'. אבל כשאומרים עליו "שהוא 'פלי-זהב'" - הוא 'שקר'.

נמצא: שה'אמת' הוא 'אחד'. אבל ה'שקר' הוא 'הרבה' - כי אפשר לומר שהוא 'פלי-זהב', ו'כלי-נחשת', ושאר שמות.

ובשבי-לזה: ל'עתיד-לבוא יתבטל ה'רע' ו'ההתנגדות', ויתבטל

ה'דמעות' וכו', ויתבטל ה'טמאה' - כי אז יהיה 'כלו אחד' וכו' וכו'. נמצא: שעקר אחיזת ה'שקר', שהיא ה'טמאה' וכו', הוא מחמת ה'רחוק מאחד', מבחינת 'אחר-הבריאה' וכו'.

קב.

(ח"א קנב)

זֶה יְדוּעַ: שְׁמֵדַת-הַנְּצַחוֹן אֵינָהּ סוֹבֶלֶת הָאֱמֶת - כִּי אִם יֵרָאֶה לְעֵינַיִם דְּבַר-אֱמֶת, יִדְחָה אוֹתוֹ מִחֲמַת הַנְּצַחוֹן.

אֵךְ לֹא כְּמֵדַת בְּשֻׁר־וֹדֵם, מֵדַת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא - כִּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא אִם

בְּהַנְּצַחוֹן הוּא אֱמֶת, וְאֵינוֹ מְשַׁקֵּר חֶסֶךְ וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ (שְׁמוּאֵל-א טו, כט): "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר".

קג.

(ח"א רנא)

אֱמֶת הוּא אֶחָד! - כִּי אֶחָד הוּא רַק אֶחָד וְכוּ', וְכֵן הָאֱמֶת הוּא רַק אֶחָד. כִּי בְּשֵׁאוֹמְרִים הָאֱמֶת עַל אֵיזָה דְּבַר - אֵי-אֶפְשָׁר לֵאמֹר כִּי אִם אֶחָד, דְּהֵינּוּ: הָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהוּא. אָבֵל שְׁקֵר, אֶפְשָׁר לֵאמֹר דְּבָרִים רַבִּים עַל דְּבַר אֶחָד.

קד.

(ח"ב ב.ד)

"קוֹשֵׁטָא קֵאִי" (שְׁבַת קד.), "וְאֶפְלוֹ שְׁקֵר", אֵין לֹו קִיּוּם רַק עַל-יַדֵּי אֱמֶת" (רש"י בַּמִּדְבָּר יג, כז), נִמְצָא: שֶׁעַקֵּר קִיּוּם וְשִׁלְמוֹת הַדְּבוּר, הוּא עַל-יַדֵּי הָאֱמֶת.

קה.

(חיי-מוהר"ן תקנ)

אָמַר: כְּשֶׁחֹזְרִין הַשְּׁקֵר שְׁתֵּי פְעָמִים, נַעֲשֶׂה אֱמֶת! - כְּלוֹמַר: שֶׁנַּעֲשֶׂה אֶצְלוֹ כְּאֱמֶת! עַל-יַדֵּי שֶׁחֹזֵר הַדְּבָרִים שֶׁל שְׁקֵר שְׁתֵּי פְעָמִים.

גַּם אָמַר: שֶׁיֵּשׁ אֶחָד שֶׁשׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ, וּבּוֹדָה מְלִבּוֹ דְּבַר-שְׁקֵר עַל חֲבֵרוֹ - שֶׁחֲבֵרוֹ דְּבַר עָלְיוֹ, אוֹ עֲשֶׂה לוֹ שְׁלֵא כְּהֵגֵן

וְעַל-יַדֵּי אֱמֶת - הַשְּׁגָחַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עָלָיו וְכוּ'. וְעַל-יַדֵּי הַשְּׁקֵר שֶׁהוּא הָרָע - מִסִּיר מִמֶּנּוּ הַשְּׁגָחַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קא, ז): "דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִפּוֹן לִנְגַד עֵינַי". וְעַל-יַדֵּי הַשְּׁגָחָה - "כָּלוּ אֶחָד", כְּמוֹ שֶׁהִיא קִדְּם-הַבְּרִיאָה.

וּבְשִׁבְלֵי-זֶה: הַשְּׁקֵר מְזִיק לְעֵינַיִם כַּנ"ל - כִּי עַל-יַדֵּי הַשְּׁקֵר, מְסַלֵּק הַשְּׁגָחַת עֵינַי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וּפּוֹגֵם בְּעֵינַיִם, בְּבַחֲיַנַת הַשְּׁגָחָה כַּנ"ל - כִּי הַשְּׁקֵר נִמְשָׁךְ מִרְחוֹק מְאֹד, שֶׁמֶשֶׁם עַקֵּר אֶחֱזִיזַת הַטְּמָאָה, שֶׁהוּא הָרָע, שֶׁהוּא הַשְּׁקֵר וְכוּ' (עֵינֵן בְּפָנִים).

ק.

(ח"א פו)

כְּשֶׁאָדָם מֵתְחִיל בְּשִׁבְתוֹ לִילֵךְ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - צָרִיךְ עוֹד 'סַעַד' לְתַמְכוֹ. וְהַסַּעַד הַזֶּה, הוּא בַּחֲיַנַת אֱמֶת.

וּבַחֲיַנַת אֱמֶת הַזֶּה, הוּא בַּחֲיַנַת דְּגָל שְׁלִישִׁי, כְּדֹאִיתָא בְּגִמְרָא (שְׁבַת קד.): "קִשְׁטָא קֵאִי".

וְשִׁבְתוֹ הוּא בַּחֲיַנַת אֱמֶת, כְּדֹאִיתָא (ירושלמי דְּמַאי פ"ד ה"א): "אֶפְלוֹ עִם הָאָרֶץ יֵרָא לְשֵׁקֵר בְּשִׁבְתוֹ". וְכִשְׁמַדְבַּק עֲצָמוֹ בְּמִדָּה זוֹ - הוּא 'סַעַד' לְתַמְכוֹ, וּבַחֲיַנַת דְּגָל שְׁלִישִׁי.

קא.

(ח"א קיז)

"אֵין אֵלֵיהוּ בָּא, אֶלָּא לְרַחֵק הַמְּקַרְבִּין בְּזָרוּעַ, וּלְקַרְבַּי הַמְּרַחֲקִין בְּזָרוּעַ" (עֲדִיּוֹת פ"ח מ"ז), הֵינּוּ: לְרַחֵק הַשְּׁקֵר וּלְקַרְבַּי הָאֱמֶת. כִּי אָמְרוּ רַז"ל (שְׁבַת קד.): "שְׁקֵר מְקַרְבִּין מְלֵא, וְאֱמֶת מְרַחֲקִין מְלֵא", וְהֵבִין.

לְהַכְעִיסוֹ, וְכִיּוֹצֵא בָּזָה, וּמִתְחִיל לְהִתְרַגֵּז עַל־
זֶה, וּבוֹעֵר כְּעֶסוֹ עַל חֲבֵרוֹ. וְנִתְמַלֵּא רָגֶז עָלָיו
הַנֶּגֶם עַל לֹא דָבָר - כִּי הוּא בְּעֵצְמוֹ חָשָׁב וּבָדָה
זֹאת עַל חֲבֵרוֹ, וּבְאַמֶּת חֲבֵרוֹ נָקִי מִזֶּה לְגַמְרֵי.

קו.

(ספר-המדות, ענין "מדבר שקר תרחק")

[א] מִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּק אֶת־עַצְמוֹ בְּהַשֵּׁם־
יִתְבָּרַךְ, עַד שִׁילֵךְ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ מֵהֵיכַל אֵל
הֵיכַל וְיִרְאֶה אֶת הַהֵיכָלוֹת בְּעֵינֵי הַשֶּׁכֶל -
יִשְׁמַר אֶת־עַצְמוֹ מִלּוֹמַר שְׁקֵר אֶפְלוּ בְּטָעוֹת
(אמֶת א).

[ב] מִ'רוּחַ פִּי' שֶׁל ה'שִׁקְרָן נַעֲשֶׂה ה'יִצְרֵ־
הָרַע', וּכְשִׁיבָא מְשִׁיחַ, אִז לֹא יִהְיֶה 'שִׁקְר',
וּבְשִׁבִיל־זֶה לֹא יִהְיֶה 'יִצְרֵ־הָרַע' בְּעוֹלָם (אמֶת
ה; אמונה נד).

[ג] מִי שֶׁהוּא 'אִישׁ אֶמֶת' - אִזִּי הוּא מְבִיר
בְּאַחֵר, אִם אַחֵר 'דוֹבֵר שְׁקֵר' אִם לֹא (אמֶת ט;
אמונה נה).

[ד] ה'שִׁקְרָן' - שׁוֹנֵא 'עֲנִיּוֹת' (אמֶת טז).

[ה] אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁרְגִילֵין לּוֹמַר 'שְׁקֵר' -
הַבְּנִים שֶׁלָּהֶם יִהְיוּ 'מִתְנַגְּדִים'; גַּם יִהְיוּ
'פּוֹגְמִים בְּבְרִית' (אמֶת כו).

[ו] מִי שֶׁאֵין לוֹ 'בְּטָחוֹן', הוּא 'דוֹבֵר שְׁקָרִים';
וְעַל־יְדֵי 'שְׁקָרִים', אֵין יָכוֹל לְבַטֵּחַ בְּ'אֶמֶת'
(אמֶת כט; בטחון ה).

[ז] מִי שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר 'שְׁקֵר' - הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא מוֹשִׁיעַ לוֹ בְּעֵת צָרָתוֹ; גַּם 'בְּנִים' יִהְיוּ לוֹ
(אמֶת לב).

[ח] מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת־עַצְמוֹ מִ'שְׁקֵר', הוּא
מְנַצֵּחַ תָּמִיד (אמֶת לט).

[ט] מִי שֶׁדוֹבֵר 'כְּזָבִים', הוּא אוֹבֵד (אמֶת מב).

[י] מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת־עַצְמוֹ וְדוֹבֵר תָּמִיד
'אֶמֶת' - כְּאֵלוֹ "עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְאֵת הַיָּם

וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּם" (שְׁמוֹת כ, י; תְּהִלִּים קמו, ו) (אמֶת
מט).

[יא] כְּשֶׁאֵין 'אֶהְבָּה' בֵּין בְּנֵי־אָדָם, עַל־יְדֵי־
זֶה הֵם 'הוֹלְכֵי רְכִיל'; וְעַל־יְדֵי 'רְכִילוֹת',
בָּאִים ל'לִיצְנוֹת'; וְעַל־יְדֵי 'לִיצְנוֹת', הֵם
'דוֹבְרִים שְׁקֵר' (אֶהְבָּה א).

[יב] כָּל שֶׁהוּא מְפַנֵּי 'דְרָכֵי שְׁלוֹם', אֵין בוֹ
מִשׁוֹם (שְׁמוֹת כג, ז): "מְדַבֵּר שְׁקֵר תִּרְחַק"
(שְׁלוֹם ג).

[יג] עוֹד הִרְבֵּה עֲנִינֵי 'אֶמֶת וְשְׁקֵר' ב'סִפְרֵ־הַמְּדוֹת', רַבּוֹ
מִסִּפְרֵי כִי אֵין מִסְפֵּר, וְהַבְּאֵנוּ רַק מֵה שְׁכַתוֹב מִפְּרֵשׁ 'דְּבַר
שְׁקֵר', וְכִדּוּמָה].

"כִּי לֹא אֶצְדִּיק רָשָׁע" (שְׁמוֹת כג, ז)

קז.

(ח"א נה, ג)

הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא מְלַמֵּד זְכוֹת עַל
הָרָשָׁע, בְּשִׁבִיל
לְהַצִּיל אֶת הַצְּדִיק מ'דַּע־עֵינֹן שֶׁל הָרָשָׁע.

וְזֶה שֶׁאִמְרוּ חז"ל (בְּרַכּוֹת ז): "וְלֹא עוֹד אֶלָּא
שְׁזוּכָה בְּדִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים י, ה):
מְרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְּגִדוֹ". וְזֹאת הַזְכִּיָּה שְׁזוּכָה
בְּדִין, שֶׁמְלַמְּדִין עָלָיו זְכוֹת - עַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹל
הַצְּדִיק מ'דַּע־עֵינֹן שֶׁל הָרָשָׁע.

וּכְשֶׁנִּתְגַּלָּה "יַד הַשֵּׁם" - אִזִּי נַעֲשֶׂה 'צֶל',
שֶׁבוֹ נִתְפָּסֵה הַצְּדִיק מ'אָרֶס'
שֶׁל ה'דַּע־עֵינֹן שֶׁל הָרָשָׁעִים, שֶׁאֵין ה'אָרֶס'
שֶׁלָּהֶם יָכוֹל לְהַזִּיק.

וְהַצְּדִיקִים, עַל־יְדֵי ה'צֶל' - נִתְחַזַּק
'מֵאוֹר־עֵינֵיהֶם', כְּדֶרֶךְ
'חֲלוֹשֵׁי־הָרְאוֹת' שֶׁאֵינֶם יְכוֹלִים לְרְאוֹת הַיָּטֵב
כְּשֶׁאוֹר חֲזַק וְגָדוֹל - שֶׁצָּרִיכִים ל'צֶל'.

וְעַל-יְדֵי הַצֵּל - נִתְחַזַּק מְאוּרְעֵינֵינוּ שֶׁל הַצַּדִּיק פְּנ"ל, וְיִכּוֹל לְרֹאוֹת לְמַרְחוֹק, וְרוֹאֶה וּמְשִׁיג 'צַדְקַתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ'.

וְיִכּוֹל לִידַע וּלְהִבִּין כִּי "ה' הַצַּדִּיק" (שְׁמוֹת ט, כז) - אִף-עַל-פִּי שֶׁהֲרִשָׁע זֹכֶה בְּדִין, וְאִין זֶה מְמַדַּת הַצַּדִּיק'.

וְרוֹאֶה: שֶׁהַצַּדִּיק שֶׁהִקְדוּשְׁתּוֹ הוּא מְצַדִּיק אֶת הָרָשָׁע בְּמִשְׁפָּט, זֶהוּ 'צַדְקַתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁתוֹ הוּא' - "כִּי לֹא אֶצַּדִּיק רָשָׁע" (שְׁמוֹת כג, ז).

"וְאַתֶּם יֹדְעֵתֶם אֶת נַפְשׁ הַגֵּר, כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שְׁמוֹת כג, ט)
- עֲנִינֵי גֵרִים -

וְעַל-יְדֵי 'זְווג הַנְּשָׁמוֹת, נִבְרָאִים נְשָׁמוֹת גֵּרִים' וְכו' (עֵינן זָהר שֶׁלַח קסח).

וְהַתְּנוּצָצוֹת שֶׁהַנְּשָׁמוֹת מְתַנוּצָצִין וּמְאִירִין וּמְעוֹרְרִין אֶת הַפּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, וּמוֹלִידִין נְשָׁמוֹת גֵּרִים' - זֶה מְכַנֶּה בְּשֵׁם "פְּלִגָּא".

כִּי עֲדִין רְחוּקִים מִהַקְּדוּשָׁה מְאֹד, וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת לָהֶם מְנִיעוֹת רַבּוֹת, וְצָרִיךְ לָהֶם יְגִיעוֹת רַבּוֹת בְּדִי לְהַפְשִׁיט מֵהֶם הַבְּגָדִים צוֹאִים' שֶׁהַלְבִּישׁוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה ג, ד): "הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים".

אַבֵּל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁתִּלְמִידֵי-חֻכְמַיִם מְמַשִּׁיכִין לְבַנְיָהֶם - זֶה מְכַנֶּה בְּשֵׁם "פְּרָסָה שְׁלֵמָה", כִּי אִין לָהֶם מְסַכִּים-הַמְבַדִּילִים'.

וְזֶה עֵקֶר 'כְּבוֹד הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, אִם "תּוֹצִיא יָקָר מְזוּלָל" (דְּרָמָה טו, יט), לְהַחֲזִיר בְּנֵי-אָדָם בְּתִשׁוּבָה, וּלְהַמְשִׁיךְ נְשָׁמוֹת הַגֵּרִים'.

וְגֵרִים שֶׁמְתַגִּירִין, הֵם בָּאִים תַּחַת 'בְּנִפְי-הַשְּׂכִינָה, וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא "גֵּר-צַדִּיק" (הַקְּדוּמַת-הַזָּהָר ו).

וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹדוֹ: שֶׁיְכַנֵּים 'גֵּרִים' תַּחַת 'בְּנִפְי-הַשְּׂכִינָה, פְּנ"ל'.

קט

(ח"א יז, ד-ה)

עַל-יְדֵי צַדְקָה לְצַדִּיקִים-אֲמִתִּיִּים וְלְעֲנִיִּים-הַגּוֹנִים' - נַעֲשִׂין גֵּרִים; וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְתַּקֵּן 'פְּגַם-הָאֲכִילָה, דְּהֵינּוּ שְׂזוּכִין לְאָכַל בְּקִדְשָׁה; וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלָם וְנִתְתַּקֵּן הַשְּׂכָל; וְזוֹכִין לְרֹאוֹת אֹרֶת-הַצַּדִּיק; וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ 'רָאֶה וְאַהֲבָה'.

קח

(ח"א יז, ב-ג-ה)

כְּשֶׁבְנֵי-אָדָם שֶׁהֵם מַחוּץ לְקִדְשָׁה, מְקַרְבִּין אֶת-עַצְמָן לְפָנִים מִהַקְּדוּשָׁה, הֵן גֵּרִים שֶׁמְגִירִין, הֵן 'בְּעַל־יְתִשׁוּבָה' שֶׁגַם הֵם הֵיוּ מִבְּחוּץ. כְּשֶׁמְקַרְבִּין וּמְכַנִּיסִים אוֹתָם לְפָנִים - זֶהוּ עֵקֶר 'כְּבוֹד הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ'.

ו"כִּדִּין, אִסְתַּלַּק וְאִתְיַקַּר שְׁמָא דְקִדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא עֵילָא וְתַתָּא" (זָהָר יְתִירו סט), וּמַעֲלִין אֶת הַכְּבוֹד לְשָׂרְשׁוֹ, הֵינּוּ לִירָאָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיכִים 'שְׁלוֹם' בְּעוֹלָם.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְקַרֵּב אֶת הַגֵּרִים עִם 'בְּעַל־יְתִישׁוּבָה' - אֵלָּא עַל-יְדֵי 'תּוֹרָה' וְכו'. וְאִי-אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְהַתְּעוֹרְרוֹת-הַתִּשׁוּבָה, הֵן לְרִשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל, הֵן לְגֵרִים' - אֵלָּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁמְאִירִין לָהֶם אֵל מְקוֹם שֶׁהֵם שָׂם וְכו'.

ומאין בא שאלו דיקא ומצאו ויחזרו ויכירו אמונת ישראל, ואחרים אינם מוצאים כלל?

זה מחמת בחינת ה'טוב-הפבוש' תחת ידם, הינו בחינת 'חלקי נשמות ישראל' וכו'. ועל-ידי ה'דבור הישראלי' שיוצא ונכתב בספריהם, אזי זה הטוב מוצא אותו שם, שמוצא שם 'הפך אמונתם'.

ואזי נזכר זה הטוב את מעלתו: איך שבא ממקום קדוש ועליון מאד, דהינו שהוא 'חלק נשמות ישראל', שכל העולמות נבראו בשבילם" וכו', ומתחיל להצטער ולהתגעגע ולרחם על-עצמו: "על שנפל ממקום גבוה כזה, למקום עמוק כזה!" - ועל-ידי-זה שב ויחזר אל הקדשה.

[חיי-מותו"ן ז: כשאמר התורה "ויחי הם מריקים שקיהם" בסימן י"ז ב'שבת-חנכה' תקס"ו - באותה השנה נתגירו גרים הרבה, מחמת שמצאו בספריהם הפך אמונתם, וזה הענין מבאר היטב שם מהיכן בא זאת.

ובאור הענין כפשוטו: כי כבר נשמעו דברים כאלו מפי פמה גרים, ובפרט באותה השנה שאמר רבנו ז"ל המאמר הזה - אז היו בעולם מעשיות הרבה כאלו. שפתאם אחר 'שבת חנכה' שאמר רבנו ז"ל אז המאמר הנ"ל, אז נתגיר פתאם כמר אחד מכפר, והוא היה אחר כך אצלו ז"ל, וספר לפניו: "שמצא בדבריהם הפך אמונתם!"

וכן אשה אחת עם בניה נתגירו אז, וספרה: "שבגיי משפחתה נתגירו גם-כן, מחמת שמצאו מבאר בספריהם הפך אמונתם!" - וכן היה פמה פעמים.

גם מהגרצדק [פאטאצקי] שהיה בדורות הקודמים הסמוכים שהוא מפרסם מאד, מספרים מקונו גם-כן: "שנתגיר, מחמת שמצא בספריהם הפך אמונתם!" - גם אנכי דברתי עם גר אחד, וספר לי מעין הנ"ל: "שמצא בספריהם הפך אמונתם!" - ובימים ההם שאמר רבנו ז"ל התורה הנ"ל - אז נתגירו גרים הרבה מאד בעולם].

קי

(ח"א נג)

בשביל-זה אברהם ושרה' טרחו עצמן לגיר גרים' (בראשית-רבה לט, יד)

- כי על-ידי-זה השלימו דעתם, ונתקרבו לדעת השם-יתברך, וזכו לה"א [שנתוספו ה"א על שם, עין עוד בפנים], הינו: לדעת השם-יתברך, וזכו ל'בנים' - כי על-ידי גרים', נתגדל דעתם'.

קיא

(ח"א נט, ה"ו)

ה'אבות' היו מגירים גרים - כמו שכתוב גבי אברהם' (בראשית יב, ה): "ואת הנפש אשר עשו".

וכתיב (שם לז, א): "וישב יעקב בארץ מגורי אביו", ואיתא במדרש (בראשית-רבה פד, ד): "מלמד שיצחק גיר גרים". וזה: "מגורי אביו" [מגירי אביו. מדרש שם].

וכתיב ב'יעקב' (בראשית לה, ב): "ויאמר יעקב אל ביתו ולאשר עמו" - הינו: ה'גרים' - "הסירו את אלקי הנכר".

ודע: שיש פמה רשעים שאסור לקרבם תחת פני עבודתו, כי הם מזרידים את המקרבם ממדרגתו. כמו שמצינו גבי 'משה', שקרב את הערבי-רב, ואחר-כך על-ידי-זה אמר לו הקדוש-ברוך-הוא (שמות לב, ז): "לך רד כי שחת עמו" וכו'.

קיב

(ח"א קמב)

'אברהם' שהיה "ראש לגרים" (סכה מט: חגיגה ג), ולא היה לו ממי ללמד, ולא היה לו רק ה'לב', שהשק מאד לעבודת-הבורא - קבל מה'לב של מעלה, שנקרא: "ספר הזכרון" (מלאכי ג, טז).

ואז לא היו שום צדיקים בעולם, והיה נכתב על ה'לב, מה שחדשו הנשמות קדם הבריאה.

וְעַל-כֵּן כָּל הַגֵּרִים נִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ,
וְנִקְרְאוּ (תהלים מז, י): "נְדִיבֵי עַמִּים
עִם אֱלֹקֵי אַבְרָהָם", בְּחִינַת (שמות לה, כב):
"נְדִיב לֵב" (אַבְרָהָם נִקְרָא נְדִיב, הַיָּדוּד מִה דַּאת אָמַר:
נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹקֵי אַבְרָהָם. שִׁיר-הַשִּׁירִים-רַבָּה
ג, ה) - כִּי אֵין לָהֶם רַק מִה שְׁלֵבָם נִכְסָף
לְהַשִּׁם-יִתְבָּרָה, כְּמוֹ אַבְרָהָם.

קִיג.

(ח"א רטו)

יֵשׁ כ"ד מִיָּנִי פְדִיּוֹנוֹת, לְהַמְתִּיק הַדִּין מִכָּל
ה'כ"ד בְּתִי-דִינִים. וְכַנְגֵּד כָּל 'בֵּית-דִּין,
יֵשׁ 'פְּדִיּוֹן מִיָּחָד.

וַיֵּשׁ 'פְּדִיּוֹן אֶחָד, שְׂכֹלֶל כָּל ה'כ"ד בְּתִי-
דִּינִים. וְלָזֶה הַפְּדִיּוֹן צָרִיד 'עֵת-רְצוֹן,
בְּחִינַת 'הַתְּגַלּוֹת מִצַּח-הַרְצוֹן, כְּמוֹ בְּשַׁבַּת
בְּמַנְחָה. וְלֹא נִמְצָא כִּי-אִם 'חַד בְּדָרָא שִׁידַע
זֶה הַפְּדִיּוֹן.

וּפְעָמִים אֶפְלוּ כְּשֶׁזֶה הַצַּדִּיק עוֹשֶׂה
'פְּדִיּוֹן, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ
מוֹעִיל - מַחְמַת כִּי לֹא בְּכָל-פַּעַם בָּא לָהֶם
מִלְמַטָּה, 'פְּדִיּוֹן כְּזֶה שִׁיּוּכֵל לְהַמְתִּיק כָּל
ה'כ"ד בְּתִי-דִינִים בְּבֵת-אֶחָת. וְעַל-כֵּן כְּשָׁבָא
לָהֶם ה'הַמְתָּקָה הַזֹּאת, מִשְׁתַּמְשִׁין עִמָּה
לְצַרְף דָּבָר אַחֵר, הֵינּוּ לְעֵשׂוֹת גֵּרִים.

כִּי "כָּל-זְמַן שֵׁישׁ עֲבוּדָה-זָרָה בְּעוֹלָם,
חֲרוֹן-אַף בְּעוֹלָם" (סנהדרין קיא: ספרי ראה
מד), וְכִשְׁמַמְתִּיקִים ה'דִּין וְה'חֲרוֹן-אַף, נִמְתָּק
ה'עֲבוּדָה-זָרָה, וְנַעֲשִׂין גֵּרִים.

וְזֶה הָיָה 'עֲבוּדַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ 'עֲלִי-הַשְּׁלוֹם,
כָּל יָמֵי חַיָּיו, וְגַם לְאַחַר מוֹתוֹ - כִּי
הַשְּׁתַּדֵּל לְקַרְבַּ ה'עֲרַב-רַב' כְּדִי לְעֵשׂוֹת גֵּרִים,
וְגַם בְּמוֹתוֹ נִקְבַּר "מוֹל בֵּית פְּעוֹר" (דברים לד, ו),
כְּדִי לְהַמְתִּיק ה'עֲבוּדָה, כְּדִי שִׁיְהִיו נַעֲשִׂין
גֵּרִים.

וְעַל-כֵּן נִסְתַּלַּק בְּשַׁבַּת בְּמַנְחָה, שְׂאֵז הוּא
'עֵת-רְצוֹן, כְּדִי לְהַמְתִּיק כָּל
ה'כ"ד בְּתִי-דִינִים 'כַּנְגֵּד - כְּדִי לְעֵשׂוֹת גֵּרִים.

כִּי כָּל עֲבוּדַת מֹשֶׁה: לְהַמְתִּיק ה'חֲרוֹן-אַף
שֶׁל ה'עֲבוּדָה לְרְצוֹן. וְעַל-כֵּן מֹשֶׁה
עוֹמֵד בֵּין 'שְׂמֹד לְרְצוֹן - כִּי מִסְפָּר 'מִשְׁ"ה'
הוּא מְמָצֵעַ בֵּין מִסְפָּר 'שְׂמֹד לְמִסְפָּר
רְצוֹן, כִּי הוּא עוֹמֵד תָּמִיד לְהַמְתִּיק
ה'שְׂמֹד לְהַפְּכָה לְרְצוֹן.

וְעַל-כֵּן מְצִינוּ בְּמִדְרָשׁ: "שְׂרָבֵי אֱלִיעֶזֶר
הַגָּדוֹל גֵּיר גֵּרִים" (עין בְּרַאשִׁית-רַבָּה ע,

ה; בְּמִדְבַר-רַבָּה ה, ט; קַהֲלַת-רַבָּה ג, טז; תְּנַחֲוּמָא מְשַׁפְּטִים
ה), וְזֶה מַחְמַת: "שֶׁהָיָה גְּלוּל בְּנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה"
(עין גְּלוּלֵי-נַשְׁמוֹת לְהַרְמ"ע מִפָּאנּוּ; וְעַיִן יִלְקוּטֵי-רַאבֵּנִי
בְּפִרְשָׁתוֹן מִה שְׂמַבִּיא מ'עֲשָׂרָה-מְאֻמְרוֹת' לְהַנ"ל; וְעַיִן
שְׁעַר-הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה לו) - כִּי עָלָיו נֶאֱמַר (שְׁמוֹת
יח, ד): "וַיִּשֶׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר", כְּמוֹבֵא (בְּמִדְבַר-
רַבָּה יט, ז), וְעַל-כֵּן בְּכַח זֶה גֵּיר גֵּרִים.

וְכֵן 'יִתְרוֹ, מַחְמַת שֶׁהָיָה 'חֹתֵן מֹשֶׁה, עַל-
יְדִי-זֶה נִתְגַּיֵר, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (שְׁמוֹת יח, א):
"וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה - כִּי מַחְמַת שֶׁהָיָה
'חֹתֵן מֹשֶׁה, זֶה גָּרַם לוֹ שִׁשְׁמַע וְנִתְגַּיֵר - כִּי
כָּל עֲבוּדַת מֹשֶׁה בְּחַיָּיו, וְעַכְשָׁיו לְאַחַר מוֹתוֹ,
הוּא רַק לְעֵשׂוֹת גֵּרִים, כַּנְגֵּד.

קִיד.

(ח"א רכח)

דַּע: שְׂכַשְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִסְתַּכֵּל
בְּנִשְׁמָה שְׂתוּכֵל לְהַחְזִיר בְּנֵי-אָדָם
בְּתַשׁוּבָה וְלְעֵשׂוֹת גֵּרִים - אֲזִי הוּא יִתְבָּרָךְ
בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל, מִבְּקֵשׁ וְרוֹאֵה שִׁיְהִיָּה
מַחְלֶקֶת עָלָיו.

כִּי "אֵין מְקַבְּלִין גֵּרִים לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ, וְלֹא
בִּימֵי שְׁלֹמֹה, מִשּׁוּם שְׁלַחַן מְלָכִים"

(יבמות כד:) - כי אז אינן מתגזרין מאהבה, רק מחמת שרואין גדלת ישראל.

ועקר הגרים הוא: בפשתגזרין בעת שיששראל סחופים בעני ודחק, כמו שכתוב (ישעיה נד, טו; יבמות שם): "מי גר אתך" - "בעניותך" וכו' (רש"י ישעיה ויבמות שם).

ועל-כן בהכרח שיהיה מחלקת על מי שמתחזיר בני-אדם למוטב ומגזיר גרים - כדי שלא יהיה לו שום 'שלוחה' - כי אז מי שמתקרב אליו, הוא באמת, ואזי יכול לגזיר גרים באמת, לא משום שלום ונחת פנ"ל.

וזהו (בראשית לו, א): "וישב יעקב בארץ מגורי אביו". ואיתא במדרש (בראשית רבה פד, ד): "מגורי אביו - שהיה מגזיר גרים כמו אבותיו, כמו מגזירי אביו".

וזה שאמרו רז"ל (שם פד, א): "וישב יעקב - בקש יעקב לישב בשלוחה, מיד קפץ עליו רגזו של יוסף".

הינו: מחמת שיעקב היה מגזיר גרים, בחינת "מגורי אביו", על-ידי-זה לא היה יכול לישב בשלוחה - כדי שיהיו הגרים באמת. ואם יהיה לו שלוחה, לא יוכל לעשות גרים, כי "אין מקבלין גרים לימות הפשיח", פנ"ל.

קטו.

(ח"ב ה, ה'זז-טו)

על-ידי נפילת האמונה הקדושה - נעשה ונתחזק אמונות-כזביות. וכן להפוך: כשמעלין ומתקנין האמונה הקדושה - נחלשין ונופלין האמונות-כזביות, וחוזרים ושבים העכו"ם מאמונות-כזביות שלהם, לאמונתנו הקדושה, ונעשין גרים.

ולפעמים נעשין גרים בכח - דהינו: אף-על-פי שאינם באים להתגזיר ממש בפעל, אף-על-פי-כן מפירים שם במקום שהם, את השם-יתברך. ויודעים ומאמינים שיש יחיד קדמון יתברך. ולפעמים נעשין גרים בפעל ממש - שבאים ומתגזרים ממש.

ומחמת שאלו הגרים נעשין מלקיטת נפילת האמונה - הם קשים ומזיקים לישראל, כי הם מכניסין גאווה בישראל, מ'גאווה' שהיתה אצלם.

ועל-ידי-זה מקבלין 'חרב הגאווה' - מנהיגי הדור של שקר, שמתגאים על הדור בחנם, ו"מושלים על עם דל" (משלי כח, טו) בחנם.

ועל-כן נקראים גרים, על-שם (תהלים סג, יא): "יגירהו על-ידי חרב" - כי על-ידי הגרים, נעשה חרב הגאווה, פנ"ל.

ועל-ידי-זה מתגבר חס-ושלום תאות-נאוף בעולם. ואי-אפשר להנצל ממנה, ב-אם על-ידי פח המגנים שבדור, שהם הצדיקים והכשרים שנקראים (תהלים מז, י): "מגני ארץ".

ועל-כן הגרים שנעשין על-ידי קבוצי האמונה, במבאר לעיל - הם נקראים על-שם 'שיבה', כמו שכתוב (במדבר כד, כא): "וירא את הקיני, ויאמר איתן מושבך"; "איתן, תני"א דמסיע לך" (זהר משפטים קי: פנחס רלח: תצא רעח: תקוני-זהר מד:).

כי למוד הישיבה הוא מסיע לגרים, כי הם נתגזרין על-ידי בחינת הישיבה.

כי על-ידי רבי עם תלמידים שהוא בחינת 'שיבה', על-ידי-זה נעשין גרים, על-

ידי שנתקבצין ונתלקטין חלקי האמונה.

ועל-כן נקרא למוד הרב עם התלמידים, 'שיבה', על שם קבוץ חלקי האמונה, שהוא בחינת (שמות טז, לה): "ארץ נושבת", בחינת (תהלים לז, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה".

ועל-ידי תקון הגרים, נעשה תקון הברית.

קטז.

(ח"ב ח, ג"ד יא)

כשה'בעל-בח' מתפלל תפלה בבחינת דין, הסטרא-אחרא רוצה לבלע אותה, ואזי זאת התפלה עומדת בבית-הבליעה שלו, ואזי הסטרא-אחרא מכרח לתן הקאות, להקיא ולהוציא כל הקדשות של הדעת והרחמנות והתפלות שבלע.

ולא די שהוא מקיא ומוציא כל הקדשה שבלע, אף גם הוא מכרח להקיא ולהוציא, עצמות החיות שלו ממש. וזהו בחינת גרים שמתגירין, שהם היו תחלה מעצמות הסטרא-אחרא ממש, ועכשו חוזרין אל הקדשה.

ועל-ידי גרים שנעשין על-ידי שהסטרא-אחרא מכרחת להחזיר כל הקדשה שבלעה, עם עצמות חיותה כנ"ל - על-ידי-זה נתרבה ונתגדל כבודו יתברך, ונתפשט הנבואה, ונתתקן האמונה הקדושה, ונתבטל אמונות-כזביות.

והרעש והפרסום שנתפרסם כבודו יתברך על-ידי הגרים, זה בחינת רעמים וכו' (עין בפנים), ועל-כן צרוף גרי"ם הוא ראשי-תבות (איוב כו, יד): "רעם גבורתו מי יתבונן".

וזה בחינת ראשי-השנה, שאז התפלה בבחינת דין ומשפט, בבחינת מטה עז' וכו'. ועל-ידי-זה מוציאין כל החיות של הסטרא-אחרא, שינק מדעת ומתפלות-ישראל.

וזה בחינת תשר"י, בחינת (תהלים עד, יג): "אתה פוררת בעוז ים, שברת ראשי תנינים על המים" (בחינת מטה עז', שהוא משבר ראשי תנינים על המים, הינו: הסטרא-אחרא והנחש, שהיתה יונקת מן הרחמנות והדעת, שהיא בחינת (ישעיה יא, ט): "כמים לים מכסים"). "ים שברת ראשי תנינים", ראשי-תבות הוא צרוף תשר"י.

וכשמוציאין מהסטרא-אחרא מה שבלע, אז מוציאין גם עצמות חיותו, שהוא בחינות גרים. וזהו בחינת תשר"י, בחינת (שמות כג, ט): "ואתם ידעתם את נפש הגר פי גרים הייתם" וכו' - ספייתבות תשר"י.

קיז.

(ח"ב ח, יב)

גרים - זה בחינת: "הבל נחת, הבל סלק", הנאמר בהראה (תקוני-זהר צו).

פי יש הבלים בעולם, שהם בחינת (ירמיה י, נא): "הבל המה מעשה תעתעים", הינו: הבל-יעולם של שטות. וכשמקבלין אלו הבלים, ומכניסין אותם בתוך תורה ותפלה, ונעשה מהם הבלים-דקדשה - זה בחינת גרים.

פי מ"הבל מעשה תעתועים", נעשה הבל-דקדשה של תורה ותפלה, שזה הוא בחינת גרים.

קיה.

(ח"ב לג)

מי שהוא צדיק, ואפלו גופו נקי וקדוש מאד, אזי יכול לשמח גם עם גופו, אפלו אם מסתכל על הסוף, מאחר שגם גופו טהור וקדוש.

אבל מי שאין גופו קדוש כל-כך, בפרט 'גר', שאף-על-פי שנשמתו גבוהה מאד, אף-על-פי-כן גופו נוצר מטפה טמאה, ואיך אפשר לשנות זאת. נמצא: שזה האיש שאין גופו קדוש כל-כך, בפרט 'גר', אי אפשר לו לשמח עם גופו פשמסתכל על התכלית.

קיט.

(ח"ב ס)

רבי עקיבא לא היה לו מצד האב, 'חסדים' - פי היה 'בן גרים', ולא היה לו זכות-אבות, כמו שאמרו רז"ל (ברכות כז:), "שלא רצו למנותו נשיא לרבי עקיבא, משום דלית ליה זכות-אבות".

קכ.

(ח"ב עב)

'יתרו' היה 'גר', ו'הגרים באים מקדשת הזנוג של הצדיקים" (זהר שלח קסח.). ועל-כן 'יתרו' שהיה 'גר', הוא יודע גדל יקר קדשת הצדיקים, שלגדל קדשתם, נעשה מזונגם נפשות הגרים.

מכל-שכן [שהוא יודע] קדשת פרישותם, ועל-כן הוא יודע, שלגדל קדשת ופרישות משה, הוא יכול לחזות בעם, ועל-ידי דאיתו לבד, יתן להם ה'גדלה' (עין בפנים). ועל-כן 'יתרו' דיקא אמר למשה (שמות יח, כא): "ואתה תחזה".

קכא.

(ח"ב קכא)

היה מחזק את אנשיו, שקבלו לפניו בקבלנא גדולה: "על שהם רחוקים מתפלה מאד, וקשה עליהם מאד להתפלל!" - והיה מחזק אותם ומנחם אותם בכמה לשונות, שלא יפלו בדעתיהן בשביל-זה.

ואמר: "הלא אצל ה'גר' שנתגיר, פמה זכיה הוא אצלו, בשזוכה לידע אמירת התבות לבד עד 'ברוך שאמר'!

על-כן ראוי לאדם לנחם את-עצמו, ולשמח את-עצמו, על אשר על-כל-פנים הוא זוכה לומר ה'תבות של התפלה וכו'.

קכב.

(חיי-מוהר"ן שיד)

אמר: ה'מפרסמים' יתקרבו גם-כן אלי, וצריך להם ממון הרבה. והם בחינת "גרים גרורים שנתגירו מחמת גזרת שמד" (יבמות עט. עבודה זרה גי כד. עין רש"י עבודה-זרה ג. שם).

קכג.

(ספר-המדות, עניני 'גרים')

[א] מי שמחזיר 'אבדה' לבעלים, בכח הזה מגיר 'גרים' (אבדה ח"ב א.).

[ב] על-ידי 'גרים', נתוסף ה'דעת' בעולם (דעת ח"ב יב.).

[ג] על-ידי 'הדושין-דאורייתא', נתוסף 'גרים' (הדושין-דאורייתא ח"ב ה.).

[ד] כשהקדוש-ברוך-הוא רואה איזה צדיק, שיש פח בידו לקרב בני-אדם לעבודתו - אזי מעמיד עליו 'שונאים', כדי שיוכל לקרב בני-אדם. פי ה'צדיק' שאין לו

שונאים, אין יכול לקרב - כמו בעת
 ביאת המשיח, ישבו בשלוח, ואז אין
 מקבלים גרים" (יבמות כד:; מריבה ח"ב יח; צדיק
 ח"ב יז - עין לקוטי מוהר"ן ח"א רכח המובא לעיל).

"ישחד לא תקח, כי השחד יעור פקחים,
 ויסלף דברי צדיקים" (שמות כג, ח)

קנד.

(ח"א, ב, ה)

עקר המהשבות זרות, הם על-ידי
 קלקול-המשפט - כי משפט הוא
 בחינת ענין, כמו שכתוב (בראשית יד, ז):
 "ויבאו אל עין משפט", זה בחינת (דברים לג,
 כח): "עין יעקב".

ועל-ידי קלקול-משפט, בא קלקול
 לענין, כמו שכתוב (דברים טז,
 ט): "כי השחד יעור עיני חכמים" - זה
 בחינת מהשבות זרות שבתפלה, שהם
 ענין דמכסין על ענין" (זהר פנחס רנב:), כמו
 שכתוב (איכה ג, מד): "סבתה בענן לך" [מעבור
 תפלה] וכו'.

קנה.

(ספורי מעשיות, מעשה ו ממלך ענו)

ולקח החכם עמו ממון רב, והלך לשם,
 וראה שעושים פמה מיני ליצנות
 וצחוק.

והבין בה' קאטאוועס' (עניני צחוק):
 "שהמדינה בלה מלאה שקרים
 מתחלה ועד סוף!"

כי ראה שעושין צחוק איך מאנים
 ומטעים בני אדם במשאומתן, ואיך

הוא בא לדון בהמאניס טראט [ערפאה נמוכה]
 ושם בלו שקר, ומקבלין שחד. והלך
 להסאנד [ערפאה גבוהה יותר] הגבוה יותר, וגם
 שם בלו שקר, והיו עושים בדרך צחוק,
 אנשטעלן [פעין הצגה] מכל הדברים הללו.

והבין החכם באותו הצחוק: "שהמדינה
 בלה מלאה שקרים ורמאות, ואין
 בה שום אמת!"

והלך ונשא ונתן בהמדינה, והניח עצמו
 להונות אותו בהמשאומתן, והלך
 לדון לפני הערפאות, והם כלם מלאים
 שקר ושחדים, וביום זה נתן להם שחד,
 למחר לא הפירוהו.

והלך לערפאות גבוה יותר, וגם שם בלו
 שקר. עד שבא לפני הסאנאט
 [ערפאה עליונה יותר], וגם הם מלאים שקר
 ושחדים. עד שבא אל המלך בעצמו.

וכשבא אל המלך, ענה ואמר: "על מי
 אתה מלך? שהמדינה מלאה
 שקרים בלה, מתחלה ועד סוף, ואין בה
 שום אמת!?! - והתחיל לספר כל השקרים
 של המדינה וכו'.

קנו.

(ספורי מעשיות, מעשה יג משיבעה בעטלערוס -
 הבעטלערוס החרש ביום השני)

וראיתי ששני בני אדם מריבים זה עם זה
 מחמת איזה משאומתן. והלכו
 אל הבית דין לדין וכו'.

אחר כך חזרו ונתקוטטו וכו', ואמרו:
 "שאינם רוצים זה הבית דין,
 רק בית דין אחר" וכו'. אחר כך חזרו
 ונתקוטטו וכו'. וכן היו מריבים ומתקוטטים
 שם, ובחרו להם פמה בתי דינים.

"וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרַיִם לֹא תִזְכְּרוּ".

וַיֵּשׁ 'צַדִּיקִים-אֲמִתִּיִּים' שְׁנֵתֵעֵלֶם שָׁמַם, דְּהִינּוּ: שְׂאִין לָהֶם שֵׁם וּפְרָסוּם כְּרֹאֵי לָהֶם, שְׂזָה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ג, טו): **"זֶה שְׁמִי לְעֵלָם"**. [לְעֵלָם כְּתִיב, לְשׁוֹן הָעֵלְמָה - פְּסָחִים ג. וּבְרֵשִׁי].

"שְׁלֹשׁ רְגָלִים תִּחַג לִי בַשָּׁנָה" (שְׁמוֹת כג, יד)

כָּל עֲנִינֵי 'שְׁלֹשׁ-רְגָלִים' - נִמְצָאִים: בְּהַמְּפֻתָח לְמוֹעֲדֵי-הַשָּׁנָה, עֲנִינֵי 'כָּלִיּוֹת שְׁלֹשׁ-רְגָלִים'

"שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב, כִּי בּוֹ יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם, וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם" (שְׁמוֹת כג, טו)

קנט.

(ח"ב עד)

עַל-כֵּן צְרוּף שָׁל 'פּוֹרִים', מְרֻז בְּפֶסַח, בְּפֶסֶח (שְׁמוֹת כג, טו): **"שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב, כִּי בּוֹ יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם"**.

"מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם" - רַאשֵׁי-תְבוּת: 'פּוֹרִי"ם'.

כִּי 'פּוֹרִים' הוּא דְרָךְ לְפֶסַח, שְׂיֵהִיזוּ כְּכֹלִים לְהִיּוֹת נִזְהָרִין מִחֻמֵּי.

כִּי בַתְחִלָּה הָיוּ כָּל הַהֲתַחֲלוֹת מִפֶּסַח, וְעַל-כֵּן כָּל הַמִּצְוֹת הֵם זָכָר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַכְשָׁיו... (וּרְבִנּוּ ז"ל לֹא סִיֵּם אֶת דְּבָרָיו).

עַד שֶׁכָּל הָעִיר הָיְתָה מְלֵאָה מִבְּתֵי-דִינִים. וְהִסְתַּכְּלַתִּי: שְׂזָה מִחֻמַּת שְׂאִין שָׁם אֲמַת. וְעַתָּה זֶה מִטָּה דִּין וְנוֹשָׂא פָּנִים לָזָה, וְאַחֲרֵכֶךָ חִבְרוּ נוֹשָׂא פָּנִים לוֹ - כִּי הֵם מְקַבְּלִים שִׁחַד, וְאִין בָּהֶם אֲמַת וְכו'.

וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ שִׁחַד בְּמִדְיָנָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְשְׁכוּ הָעֵינִים, וְנִתְקַלְקַל ה'מְרָאָה', **"כִּי הַשִּׁחַד יַעֲזֹר עֵינֵי חֲכָמִים"** (דְּבָרִים טז, יט). וְכו'.

עַל-כֵּן תֵּרְאוּ לְתַקֵּן הַמִּדְיָנָה מִ'שְׁלֹש־עֶבְרוֹת' אֵלּוּ וְכו', וְאַז, לֹא דִי שְׂיִתְתַּקֵּן ה'טַעַם' וְה'מְרָאָה' וְה'רִיחַ', כִּי אִם גַּם ה'גִּנְנֵי שְׁנֵאָבֵד' יִוָּכַל לְהִמְצֵא וְכו'.

קנז.

(סֵפֶר הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'שִׁחַד')

[א] עִיר שְׂיֵשׁ בָּהּ 'גִּנְבִים' - בִּידוּעַ שְׁהָרַב אוֹהֵב 'שִׁחַד' (גִּנְבָּה וּגְזֵלָה יב).

[ב] מִי שְׂמַנִּיחַ 'צָרְכֵי צְבוּר', וְעוֹסֵק בְּצָרְכֵי עֲצָמוֹ - כָּאֵלּוּ לֹזְקֵי 'שִׁחַד' (הַתְנַשְּׂאוֹת ח"ב י).

[ג] עַל-יְדֵי 'שְׂתִית יִין' - לְסוּף שְׂמֻקְבֵּל 'שִׁחַד' (שְׁכָרוֹת ב).

[ד] עִיר שְׂיֵשׁ בָּהּ 'קַבְּלַת שִׁחַד' - חִיּוֹת כָּאִין עָלֶיהָ (שִׁחַד א).

[ה] עַל-יְדֵי 'שִׁחַד' - גְּדַלְתוֹ מִסְתַּלְקֵת (שִׁחַד ב).

[ו] עַל-יְדֵי שִׁחַד - בָּא שְׂרָפָה (שִׁחַד ג).

"וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרַיִם לֹא תִזְכְּרוּ" (שְׁמוֹת כג, יג)

קנח.

(חֲגִי-מוֹתֵר"ן ריב)

עַל ה'מִפְרָסְמִים שָׁל שְׂקָר' שְׂיֵשׁ לָהֶם שֵׁם וּפְרָסוּם בְּעוֹלָם, נְאֻמָּר (שְׁמוֹת כג, יג):

[לקוטי הלכות, ברפת הרי"ח ז, כה: פי עכשוו
ההתחלה של הגאולה ותקון כל העולמות, הוא מפורים!
כמו שמוברך מרמזי דבוריו הקדושים של רבנו ז"ל, בעת
שאמר התורה על פסוק: "ממצרים ולא יראו פני
ריקם" וכו', ועכשוו" וכו'. ופסק באמצע ולא סים דבריו.

ומתוך דבריו הבנתי: "שעכשוו ההתחלה מ'פורים', שהוא
מחית עמלק, שהיא עקר הגאולה של משיח" וכו'.

שם). ועל כן אז צריכין 'שמחה' לחזק את
ה'מלאך', שזהו 'תקון המאכלים' - ועל כן
אז הוא 'זמן שמחתנו' (עין בפנים).

**"שלוש פעמים בשנה, יראה כל זכורך
אל פני האדן ה'" (שמות כג, יז)**

**"וחג האסף בצאת השנה, באסףך
את מעטיך מן השדה" (שמות כג, טז)**

קלב.

(ח"א ל, ה)

קל.

(ח"ב א, ה)

עקר ה'חיות' הוא מ'אור הפנים', בחינות
(משלי טז, טז): "באור פני מלך חיים".
ועל כן צריכין להעלות ה'מלכות', בחינות
'חכמה תתאה', אל 'אור הפנים' המאיר
ב'שלוש דגלים'.

ב'ספות' נתתקן תאות אכילה, פי 'ספות'
נקרא "חג האסף" (שמות כג, טז;
לד, כב), "שאוסף כל מיני מאכל" (רש"י שם).

פי עקר 'אור הפנים' הוא 'שמחה' וכו',
ועקר ה'שמחה' הוא מן ה'מצוות' וכו',
ועקר ה'שמחה' הוא ב'לב' וכו', וה'לב של
כל השנה' הם ה'שלוש דגלים' וכו'.

וזזהו בחינת 'תקון תאות אכילה', פי "אינו
דומה מי שיש לו פת בסלו, למי
שאינו לו" וכו' (יומא עד:).

בשביל זה נצטוינו (דברים טז, טז): "שלוש
פעמים בשנה יראה כל
זכורך את פני ה' אלקיך" - בשביל לקבל
'אור הפנים'.

קלא.

(ח"ב ה, יד)

וזזה (תהלים פה, יד): "צדק לפניו יהלך",
"צדק מלכותא קדישא" (פתח אליהו),
כשמוזליכין אותה אל 'אור הפנים'. העקר
על ידי בחינות (תהלים שם): "וישם לדרך
פעמיו" - הינו: "שלוש פעמים בשנה"
וכו' - שעל ידיהם מקבלין מ'אור הפנים'
בנ"ל.

'ספה', זה בחינת 'תקון המלאך' - פי
'סופ"ה' בגימטריא 'מלאך' ו'
בחינת "חלום על ידי מלאך" (ברכות נה:),
שנעשה על ידי 'תקון המחין והתפליו',
בחינת 'תקון הברית'.

ועל כן 'ספות' הוא 'זמן שמחתנו', בחינת
'שמחה של תפליו' - לתן חזוק
לה'מלאך', כדי שלא יזיקו ה'מאכלים'
לקלקל את ה'חלום', שלא לבא לידי
'טמאת קרי' חסו שלום על ידי ה'מאכלים'.

'התגלות הרצון', הוא על ידי 'מים'
טובים, פי כל אחד

פי 'ספות', הוא "חג האסף" (שמות כג, טז;
לד, כב), "שאוסף כל מיני מאכל" (רש"י

מה'ימים-טובים' מכריז וקורא ומגלה את ה'רצון', שהכל מתנהג רק על-פי 'רצונו' בלבד, בבחינת (ויקרא טז): "מקרא קדש" - שהיום-טוב קדש קורא ומכריז את הרצון.

כי בכל יום-טוב עשה השם-יתברך עמנו אותות נוראות הפך הטבע, שעל-ידיה נתגלה שהכל ברצונו, ואין שום 'חייב-הטבע' כלל.

וכל-אחד לפי מה שמרגיש ושומע את 'קול הקריאה של יום-טוב' שמכריז וקורא את ה'רצון', כמזכר יש לו 'שמחת יום-טוב'.

כי בשנתגלה ה'רצון' שהכל ברצונו יתברך - אזי יודעים: שכל השעבודים והגלות, וכל ההכפדות של העבדים שהם מכבידים עלינו, על כלם ינקם בהם הוא יתברך ויגאלנו מידם.

אבל כשסוברים שהכל על-פי 'חייב-הטבע' - אין שיה נקמה בהם, מאחר שהכל מתנהג רק על-פי 'סדר-הטבע'.

וזה בחינת (תהלים נח, יא): "ישמח צדיק כי חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע". "פעמיו" דיקא. הינו: על-ידי "שלוש פעמים" בשנה" (דברים טז, טז), על-ידיה: "ישמח צדיק כי חזה נקם" וכו'.

אך לא כל אחד ואחד שומע 'קול הקריאה הנ"ל של יום-טוב', כי יש 'חיות-רעות' דורסים וטורפים, 'חכמי-הטבע', שמראין בחכמתם המטעית שהכל על-פי ה'טבע', וכאלו אין שום 'רצון' חסו-שלו, ואפלו ה'אותות נוראות' משימים הכל בתוך 'דרך-הטבע'.

וכשהם מתגברים - אזי 'קול שאגתם' עולה ומתגבר על 'קול הקריאה

של יום-טוב', שקורא את ה'רצון', ואזי נשבת 'שמחת יום-טוב' חסו-שלו וכו'.

והכנעתם של אלו ה'חיות-רעות' 'חכמי-הטבע' - הוא על-ידי 'חכם גדול שבקדשה', שיכול לקשר כל ה'רצונות' ב'שרש הרצון', בחינת 'מצה-הרצון'.

אך כנגד זה יש בחינת 'מצה-הנחש', 'שרש חכמת-הטבע', וניקתו מ'זקני-הדור שאין בהם שלמות'. ו'צדקה' מועיל לזה.

ועל-כן כשרצה 'יעקב' לעשות רצון ב'עשו', אמר (בראשית לג, י): "ולקחת מנחתי מידי, כי על-כן ראיתי פניך בראת פני אלקים ותרצני" - פי גם מה שנותנין לעכו"ם, הוא גם-כן בחינת 'צדקה' (בבא-בבטרא ט).

ועל-ידי 'צדקה' נעשה 'רצון'. וזהו: "ולקחת מנחתי מידי" - הינו 'צדקה', בחינת (מלאכי ג, ג): "מגישי מנחה בצדקה".

"כי על-כן ראיתי פניך בראות פני אלקים" - הינו: כמו 'ראות פני אלקים', שהוא בחינת (דברים טז, טז): "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה'", דהינו 'ימים-טובים', שעל-ידם נתגלה ה'רצון' - ועקר 'התגלות-הרצון' על-ידי 'ימים-טובים', הוא על-ידי ה'צדקה' - כמו-כן יהיה נעשה אצלו 'רצון' על-ידי ה'צדקה'.

וזהו: "ותרצני" - כי מאחר שה'מנחה' וה'צדקה' שנתן לעשו' היא בחינת 'צדקה ממש', נמצא: שעל-ידיה נתגלה ה'רצון-העליון', שנתגלה על-ידי 'צדקה' - ומשם משתלשל ה'רצון' למטה, ונעשה 'רצון' גם ב'עשו'.

"ראשית בפורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך, לא תבשל גדי בחלב אמו" (שמות כג, יט)

אותו מהשם-יתברך, צריך לסלקה מדעתו וכו'.

קלד.

(ספר-המדות, עניני בפורים)

[א] מי שאין לו 'בן-זכר', ירגיל את-עצמו להביא מתנות לתלמידי-חכמים, ויאמר 'פרשה של בפורים' (דברים כו, א"י) (בנים ח"ב יט).

[ב] המביא דורון לתלמידי-חכם, באלו מקריב בפורים (צדיק סז).

קלה.

(לקוטי-הלכות בשר-בחלב ד, גיג"ד)

וזהו בחינת 'אסור בשר-בחלב' - "שאסור לבשל ולאכל בשר-בחלב".

כי 'חלב-אם' - זה בחינת החיות והשכל שנמשך ממעי אמו, שהוא מחיה ומקים את הולד, אבל אף-על-פי שהוא עקר חיות וקיום הולד, אף-על-פי-כן צריכין אחר-כך לברר ולזכך את הולד, מהזקמא הנאחז בה'חלב-אם' מ'חטא אדם-הראשון'.

ועל-כן "אסור לבשל ולאכל בשר-בחלב" - כי אסור לערבם יחד, כי

כל אחד ואחד הוא ברור בפני-עצמו. ועל-כן כל אחד באנפי נפשיה שרא, ותרויהו כחדא אסורין [כל אחד בפני-עצמו מתר, ושניהם כאחד אסורים], כי הברור נעשה בכל דור ודור, וכן בכל יום ויום, כפי הדור וכפי היום.

ומחמת-זה בעצמו, צריך האדם לזהר מאד, כשרוצה להתקרב להשם-יתברך - שישליך מאתו הסברות והחכמות שיש בו מכבר. כי אפלו אם נדמה לו: "שנמשכה לו סברא זאת מאיזה ספר" - אף-על-פי-כן מאחר שסברא זאת מרחקת

כי בכל דור ובכל יום משתנים העולמות וכו', וכן נשתנים הברורים של הניצוצות, שצריכין לברר בכל-פעם, כל אחד ואחד כפי מדרגתו. וכפי הברור שבכל דור, משם נמשך החיות והקיום של כל החיות והעופות והבהמות ושל כל הדברים שבעולם.

ועל-כן 'החלב והבשר', הם בחינת 'שני מיני פורים', שנמשכין מ'שני דורות' - ועל-כן אסור לערבם יחד וכו'.

וזה שנאמר 'אסור בשר-בחלב' ל'מצות בפורים', כמו שפתיב (שמות כג, יט): **"ראשית בפורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך, לא תבשל גדי בחלב אמו".**

כי 'בפורים' - הם בחינת 'התחדשות', שצריכין להביא הפרי המתבפרת ומתחדשת בכל שנה, להביאה מיד לבית השם, ולהודות עליו להשם, ולספר עליו את כל הצרות שעברו על ישראל מתחלתם, ובחסדו ונפלאותיו הנוראים הצילנו.

כמו שנאמר בודוי בפורים (דברים כו, ה"ו): **"וענית ואמרת, ארמי אבד אבי, וירד מצרימה ויגד שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול עצום ורב; וירעו" וכו'.**

כי עקר חיוב 'בפורים', מרמז על 'התחדשות', שצריכין להתחדש בכל-פעם, ולהתחיל בכל-פעם מחדש. ואל יבהלחו רעיונים, על כל ההרפתקאות והמניעות והתגברות היצר-הרע וכו' וכו', וכל מה שעובר עליו - כי יזכר חסדי-השם

וּנְפֹלְאוֹתָיו, אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּנוּ בְּכָל־לַיִת וּבַפְּרֻטִיּוֹת, "מִמְצָרִים וְעַד הִנָּה" (במדבר יד, ט).

וְגַם מִקֹּדֶם שִׁירְדוּ לְמִצְרַיִם, בָּעֵת שֶׁרָדָף לִבָּן הָאָרֶמִי אֶת יַעֲקֹב וְכוּ', וְכָל מִה שֶׁעָבַר עַל יִשְׂרָאֵל מֵאִז "וְעַד הִנָּה" (תהלים עא, יז) - אִין כָּל פֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְכוּ'.

וְכֵן בַּפְּרֻטִיּוֹת עוֹבְרִים כָּל אֵלוֹ הַבְּחִינוֹת עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי כָּל אֶחָד עוֹמְדִים עָלָיו בְּחִינַת 'לִבָּן', וְעֵשׂוֹ, וְ'מִצְרַיִם', וְ'אַרְבַּע-מַלְכֵיּוֹת' וְ'חִילוֹתֵיהֶם'.

וְכָל־עוֹמְדִים עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּכָל־לַיִת, וְכֵן בַּפְּרֻטִיּוֹת עוֹמְדִים כָּל־עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַלּוֹתוֹ חֲסִי-וְשָׁלוֹם, וְהַקְדוּשָׁה-בְרוּךְ-הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם - דְּהִינּוּ: כָּל הַרְדִּיפוֹת וְהַהֲסָתוֹת וְהַהֲתַגְרוֹת שֶׁהַיִּצְרָר-הָרַע וְחִילוֹתָיו מִתְגַּרְרִים, בְּכָל אָדָם, בְּכָל יוֹם, וּבְכָל-עֵת, שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַ'קְלָפוֹת' הַנִּלְכָּד, לִבָּן וְעֵשׂוֹ וְכוּ'.

וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים שׁוֹנְאִים בְּגַשְׁמִיּוֹת וְרוּחַנִיּוֹת - לְמַנַּע וּלְבַטֵּל מִמְּלֶאכֶת שָׁמַיִם וְכוּ'. וְהַקְדוּשָׁה-בְרוּךְ-הוּא עוֹזְרֵנוּ בְּכָל-פַּעַם וְכוּ'.

וְאִין שׁוֹם עֵצָה לְהַנְצִיל מִכָּל-זֶה, כִּי-אִם 'אֶמוּנַת-שְׁלֵמָה' בְּהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'הַתְּחַדְּשׁוֹת', בְּחִינַת (אִיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֶמוּנַתְךָ" וְכוּ'.

וְאֵל יִבְלַגַּל אוֹתוֹ שׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ', שֶׁאִפְלוּ אִם עָבַר הָאָדָם מִה שֶׁעָבַר, אִפְלוּ אִם עָבַר עַל כָּל הַתּוֹרָה בְּלֶה אֲלָפִים פְּעָמִים רַחֲמָנָא-לְצַלְךָ - אַף-עַל-פִּי-כֵן "אִין שׁוֹם יֵאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּל־ל", וְצָרִיךְ לְהַתְּחִיל בְּכָל-פַּעַם מִחֲדָשׁ, כִּי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מִקְבֵּל תַּעֲנוּג וְשִׁעֲשׂוּעִים מִהַגְרוּעֵי-שִׁבְרוּעִים וְכוּ'.

עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל-פַּעַם בְּבְחִינַת 'בְּפוּרִים', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'הַתְּחַדְּשׁוֹת', כַּנִּלְכָּד.

וְזֶה שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית" וְכוּ', וְדָרְשׁוּ רַז"ל (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה א, ד): "בְּשִׁבִיל 'בְּפוּרִים' שֶׁנִּקְרָאִים 'רֵאשִׁית', בָּרָא הָעוֹלָם".

כִּי עֵקֶר 'בְּרֵיאַת-הָעוֹלָם' הִיָּה - בְּשִׁבִיל בְּחִינַת זו, בְּחִינַת 'הַתְּחַדְּשׁוֹת', שֶׁהִיא בְּחִינַת 'בְּפוּרִים', בְּחִינַת 'רֵאשִׁית', בְּחִינַת: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים" וְכוּ' - שֶׁ"בְּשִׁבִיל רֵאשִׁית", "בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם" וְכוּ'.

שֶׁעֵקֶר 'בְּרֵיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ' הִיָּה, 'בְּשִׁבִיל רֵאשִׁית' - דְּהִינּוּ: שִׁיתְחִיל הָאָדָם בְּכָל-פַּעַם מִרֵּאשִׁית, כְּאֵלוֹ 'הַיּוֹם' הוּא 'רֵאשִׁית הַתְּחַלְתּוֹ' כַּנִּלְכָּד.

כִּי זֶה עֵקֶר תְּקוּנַת הָעוֹלָמוֹת, כִּי גַם הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ מִחֲדָשׁ אוֹתָם בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ מִמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים (בְּרַכַּת יוֹצֵר): "וּבְטוּבוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית", וְכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם (שָׁם): "עוֹשֵׂה חֲדָשׁוֹת" וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ אִסּוּר 'בְּשִׁר-בְּחֵלֶב' לְ'מִצְוֹת בְּפוּרִים' - כִּי עֵקֶר 'אִסּוּר בְּשִׁר-בְּחֵלֶב' הוּא, שֶׁלֹּא יִפְלֵ לְזַקְנָה דְּסִטְרָא-אַחְרָא, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַ'בְּלִבוֹלִים', שֶׁכָּל-זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת "חֵלֶב אֵם" כְּשֶׁמֶתְעַרֵּב עִם הַבֶּשֶׂר.

וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ לְ'מִצְוֹת בְּפוּרִים' - כִּי כָּל-זֶה הוּא בְּחִינַת 'מִצְוֹת בְּפוּרִים', שֶׁהוּא הַ'הַפָּךְ מִהַזְקְנָה דְּסִטְרָא-אַחְרָא, כִּי 'בְּפוּרִים' הוּא בְּחִינַת 'רֵאשִׁית', בְּחִינַת 'הַתְּחַדְּשׁוֹת' בְּכָל יוֹם וְכוּ', כַּנִּלְכָּד.

וַיֵּשׁ לְרַמּוּז: שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מִה שֶׁאִמְרוּ רַז"ל (פְּסָחִים מֵד): "בְּשִׁר-בְּחֵלֶב חֲדוּשׁ הוּא"

– "חדוש" דיקא. פי עקר אסור בשר-בחלב הוא – פדי שלא יפל על-ידי אכילה זו לזקנה דסטר-אחרא' חסו-שלום, פנ"ל, רק יזכה להתחדש בכל-פעם.

וזוהו בחינת "בשר-בחלב חדוש הוא" – פי עקר מצוה זו, פדי שיזכה להתחדש בכל-פעם, פנ"ל.

קלו.

(לקוטי-הלכות בשר-בחלב ה, טו-טז)

"ראשית בפורי אדמתך, תביא בית ה' אלקיך" (שמות כג, יט) – פי גוף האדם נקרא אדמה, כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "ויצר ה' אלקים את האדם, עפר מן האדמה"; וכל המעשים טובים שעושה בחייו, הם בבחינת ראשית ובפורים – פי האדם צריך להעלות ולהביא להשם-יתברך, ראשית ובפורים, מאדמתו שהוא גופו.

פי מכל דבר שהגוף אוכל ונהנה – צריך מתחלה להביא הראשית והבפורים להשם-יתברך.

פי "אסור לאכל קדם שיתפלל על דמיו" (ברכות י:); וגם צריך להפריש בפורים ממש; וכל מתנות-כהנה ועניים; ושאר תקוני המאכל; ולברך עליו קדם שיאכל ויהנה גופו ממנו. וכל-זה בכלל ראשית ובפורים, שהם בחינת 'כלל-התורה'.

וכמו שאמרו רז"ל (בראשית-דבא א, ד – על בראשית א, א): "בראשית", "בשביל בפורים שנקראים ראשית"; וגם אמרו (שם): "בשביל התורה שנקראת ראשית".

פי הכל אחד – פי ה'בפורים' שנקראים ראשית, הם בחינת 'כלל התורה והמצוות', פי זה 'כלל-התורה', שיביא

ראשית והבפורים, מאדמתו וגופו, להשם-יתברך – פדי שעל-ידי-זה יתקדש גופו, שלא יהנה שום הנאה בעולם-הזה, פיאם בשביל השם-יתברך.

וזוהו (שמות כג, יט): "ראשית בפורי אדמתך" – שהם המעשים טובים של האדם. "תביא בית ה' אלקיך" (שם) – שהוא ה'בית-המקדש', ששם מאיר אור-הפנים שמחיה את השכל של השגות-אלקות שממשיך הצדיק-האמת. ולמסרם לה'כהן' שהוא בחינת ה'צדיק-האמת', שרק הוא יכול לתקנם.

הינו: פי באמת גם המעשים טובים של האדם, צריכין תקון גדול, קדם שיהיו ראויין לעלות לפניו יתברך, שיזכה על-ידם לתכלית הנצחי המקוה, שהוא השגת-אלקות. וזה אי-אפשר, פיאם על-ידי הצדיק-האמת הגדול במעלה, שיכול להמשיך החיות מאור-הפנים וכו'.

אבל (שם): "לא תבשל גדי בחלב אמו" – שלא תרצה לתקן מעשיך על-ידי בחינת "חלב אמו", שהוא בחינת ה'קטן במעלה', שלא יקלקל אותם יותר – פי עקר התקון על-ידי אור-הפנים שממשיך ה'צדיק-האמת', שזהו בחינת: "ראשית בפורי וכו', תביא בית ה'", וכנ"ל.

ועל-כן נסמך פסוק זה לפסוק (שם כג, יז): "שלוש פעמים בשנה, יראה כל זכורך אל פני האדן ה'" – שזהו בחינת מה שצריכין להעלות השכל הנ"ל לאור-הפנים, שבשביל-זה צריכין להתקרב להרבי הגדול במעלה ביותר, שזהו בעצמו בחינת: "ראשית בפורי וכו', תביא בית ה'; לא תבשל גדי בחלב אמו", וכנ"ל.

וְזָהוּ בְּחִינַת מַה שְּׂאֵמְרוּ רַז"ל (פסחים מד:):
 "בְּשֶׁר־בְּחֶלֶב חֲדוּשׁ הוּא" - הֵינּוּ:
 שְׂמֻצוֹת 'אֶסוּר בְּשֶׁר־בְּחֶלֶב', טַעְמוֹ הוּא חֲדוּשׁ
 גָּדוֹל. כִּי טַעַם 'אֶסוּר בְּשֶׁר־בְּחֶלֶב', נִמְשָׁךְ
 מֵהַשְּׂכָל שֶׁל הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד,
 שֶׁהוּא 'חֲדוּשׁ־שִׁבְחֵי־הַדְּוָשִׁים', 'חֲדוּשׁ נִפְלָא
 וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד'.

"כִּי שְׂמִי בְּקֶרְבוֹ" (שְׁמוֹת כג, כא)

זֶה מְטַטְרוּן שְׂשֵׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ. 'מְטַטְרוּן'
 בְּגִימְטְרִיא 'ט"ד'י'. (רש"י: סנהדרין לח:)

קלז

(ח"א יא, ה)

שְׂמִירַת הַבְּרִית' - יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת.

(א) יֵשׁ מִי שְׂזוּגוֹ בְּשִׁשְׁתַּיִם יְמֵי הַחֹל, וְאִף־
 עַל־פִּיכֵן הוּא שׁוֹמֵר אֶת בְּרִיתוֹ עַל־פִּי
 הַתּוֹרָה, שְׂאִינוֹ יוֹצֵא מְדִינֵי הַתּוֹרָה.

(ב) וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר הַבְּרִית, שְׂזוּגוֹ
 מִשְׁבֶּת לְשִׁבֶת. וְהוּא בְּחִינַת: 'יְחוּדָא
 עֲלָא', וְ'יְחוּדָא תַּתָּא'.

וְזָה בְּחִינַת 'שְׂדֵי שָׁל שִׁבְת' - 'שְׂאֵמֹר
 לְעוֹלָמוֹ דִּי" (תְּגִיגָה יב), שְׂצִמְצִים אֶת־
 עֲצָמוֹ מִכָּל הַמְּלָאכּוֹת, וְזָה בְּחִינַת 'יְחוּדָא־
 עֲלָא'.

וַיֵּשׁ בְּחִינַת 'שְׂדֵי שָׁל חֹל' - שְׁגָם בְּחֹל יֵשׁ
 צְמֻצוּמִים מִמְּלָאכָה לְחִבְרַתָּהּ. וְזָה
 בְּחִינַת 'מְט"ט', "שְׂשִׁלְטָנוּתָהּ שִׁשְׁתַּיִם יְמֵי
 הַחֹל" (זֵהר פְּנִחָס רַמְג: תְּקוּנֵי־זֵהר ב: לד. סא.),
 "בְּחִינַת שְׁשֵׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה" (זֵהר מְשַׁפְּטִים קטו.
 צו כט:): - "שְׂשֵׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ" (סְנֵהֲדְרִין לח:),
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת כג, כא): "כִּי שְׂמִי בְּקֶרְבוֹ".

וְזָה בְּחִינַת 'יְחוּדָא־תַּתָּא' - הֵינּוּ:
 שֶׁהַקְּדוּשָׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְלָבִישׁ עֲצָמוֹ
 בְּמַט"ט בְּשִׁשְׁתַּיִם יְמֵי הַחֹל, וּמְנַהִיג הָעוֹלָם
 עַל־יָדוֹ.

קלח

(ח"א לא, ה)

**יֵשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת 'בְּרִית': 'אֲבֵרָהם',
 וְ'אֱלִיעֶזֶר'.**

'אֲבֵרָהם' - הוּא 'בְּרִית־עֲלָא'.

וְ'אֱלִיעֶזֶר' - הוּא 'בְּרִית־תַּתָּא'. בְּבְחִינּוֹת
 (שְׁמוֹת כג, כא): "כִּי שְׂמִי

בְּקֶרְבוֹ", "שְׂמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ" (רש"י שם; סְנֵהֲדְרִין
 לח:), שֶׁהוּא 'חֲנוּךְ' מְט"ט' (זֵהר בְּרֵאשִׁית כז. בְּלֶק
 קפּט: תְּקוּנֵי־זֵהר קיט: זֵהר־קְדוּשׁ רוּת). בְּבְחִינּוֹת
 (בְּרֵאשִׁית יד, יד): "וַיִּרַק אֶת הַנִּיכָיוֹ", בְּבְחִינּוֹת
 (מְשָׁלִי כב, ו): "חֲנוּךְ לְנַעַר" וְכו'.

"וְשִׁבְרַת תִּשְׁבֵּר מִצְבַּתֵּיהֶם" (שְׁמוֹת כג, כד)

קלט

(ח"ב ח, יא)

'שְׂבָרִים' (שֶׁל 'תְּקִיעַת־שׁוֹפָר'), זֶה בְּחִינַת
 'בְּטוֹל אֱמוּנוֹת־כְּזָבִיּוֹת', בְּבְחִינַת
 (שְׁמוֹת כג, כד): "שִׁבְרַת תִּשְׁבֵּר מִצְבַּתֵּיהֶם"
 (תְּקוּנֵי־זֵהר לו.). הֵינּוּ: בְּחִינַת 'בְּטוֹל אֱמוּנוֹת־
 כְּזָבִיּוֹת', וְתִקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת
 (תְּהִלִּים קמח, טז): "עֵינַי כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ".

"וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךְ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וְהִסְרֵתִי מִחֻלָּה מִקֶּרְבְּךָ" (שְׁמוֹת כג, כה)

וְזָהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת כג, כה): "וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךְ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וְהִסְרֵתִי מִחֻלָּה מִקֶּרְבְּךָ"

קמ.

(ח"ב א, ח"ט י"א)

ה'תפלה' היא גבוה מאד, ובני-אדם מזלזלין בה. וכשעומדים להתפלל, הפצים לפטר התפלה מעליהם, כמאמר רז"ל (ברכות ו: על תהלים יב, ט): "פרם זלת לבני אדם - אלו דברים העומדין ברומן של עולם, ובני-אדם מזלזלין בהם" וכו'.

וכשנגאלת ונפדיית ה'תפלה' - אזי נוכל כל ה'דאקטירי', כי אין צריכין לרפואות.

כי כל ה'רפואות' הם על-ידי 'עשבים', ו'כל עשב ועשב - מקבל פח מבוכב ומזל המיוחד לו" (בראשית רבה י, ו), וכל בוכב ומזל - מקבל פח מבוכבים שלמעלה ממנו. והעליון - מהעליון ממנו, עד השרים-העליונים - עד שכלם מקבלים מ'שרש הכל', שהוא "דבר ה'" (תהלים לג, ו).

ועל-פן כשזוכין ל'תפלה', אין צריכין ל'רפואת העשבים' - כי ה'תפלה' היא ב'חִינַת "דבר ה'", שהוא 'שרש הכל'.

וזה ב'חִינַת (תהלים קז, כ): "ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם".

"ישלח דברו וירפאם" - הינו: שמקבלין כל ה'רפואות' רק על-ידי "דבר ה'", דהינו 'תפלה'.

אזי: "וימלט משחיתותם" - הינו: 'עשבים' - בב'חִינַת (פא"ב מ"א; מנחות פ"י מ"ח): "הקוצר לשחת" - כי אין צריכין ל'רפואת העשבים', כנ"ל.

"וְעַבַּדְתֶּם אֶת ה'" - "עבודה זו תפלה" (בבא-קמא צב:).

אזי: "וברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך" - הינו: שיהיה לך 'רפואה' על-ידי 'לחם ומים', על-ידי שיתברכו מן 'שרש הכל', דהינו: "דבר ה'", ב'חִינַת 'תפלה' - ויהיה ל'לחם ומים' פח לרפאות כמו 'עשבים'.

כי 'התחלקות הפחות', שזה העשב יש לו פח לרפאות חולאת פלוני, וזה חולאת פלוני, וכיוצא בזה - כל חלוקי פחותם הוא רק למטה.

אבל למעלה ב'שרש הכל', דהינו "דבר ה'" - הכל אחד - ואין חלוק בין 'לחם ומים' ובין 'עשבים'.

וכשאוהזין בה'שרש', דהינו "דבר ה'", ב'חִינַת 'תפלה' - יכולין להמשיך פחות הרפואה לתוך 'לחם ומים', ויהיה לו 'רפואה' על-ידי 'לחם ומים', ב'חִינַת: "וברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך", כנ"ל.

אך יש 'שלש עבודות דסטרוא-אחרא', שמפסידין 'עבודות התפלה' - והם 'שלש מדות':

(א) שלא לבזות שום אדם, ב'חִינַת 'שפיכות דמים'.

(ב) עבודה-זרה. ואפילו 'קלקול האמונה' שאין האמונה בשלמות, הוא גם-כך ב'חִינַת 'עבודה-זרה'.

ג) 'שמירת-הברית' - הינו: מי שאין שומר הברית פראוי, בחינת 'גלוי-עריות'.

וצריך לצאת משלש 'עבודות', שלש מדות' אלו - ואז זוכין ל'עבודת התפלה' - ואז יכולין להתרפאות בכל דבר שבעולם, אפלו ב'לחם ומים, כנ"ל.

וזוה פרוש (פסחים כה.): "בכל מתרפאין" - בכל דבר שבעולם יכולין להתרפאות. "חויץ מעבודה-זרה וגלוי-עריות ושפיכות-דמים" - דהינו: 'שלש מדות' הנ"ל.

הינו: פשיוצא מ'שלש מדות' אלו - אזי: "בכל מתרפאין" - אפלו ב'לחם ומים, כנ"ל.

ודע: שיש חלוק בין ה'חולאת':

כי יש 'חולאת' - שהוא בחינת 'צומח', כמו שזרעין גרעין בארץ והוא נרקב, ויוצא ממנו שמנונית ונעשין גידין וכו', עד שצומח הפרי.

כמו-כן יש 'חולאת' - שגדל באדם פמה שנים.

ויש 'חולאת' - שהוא באדם בתולדה מאביו ואמו, ואינו נתגלה אלא לעת זקנותו, ובשעת צמיחתו, הוא נסתר ונעלם מעין כל חי, ואין שום אדם יודע ממנו, רק שיש 'מחושים' שנולדים באדם אז, בעת גדול החולאת, שהם סימנים על ה'חולאת'.

וכן ברפואת-העשבים יש גם-כן חלוקים: שיש 'חולאת' - שיוכל להתרפאות על-ידי עשב אחד.

ויש 'חולאת' גדול מזה - שצריכין לרפואתו להרביב 'פמה עשבים' לרפואה.

ויש - שצריכין רפואות מ'מרחקים'.

ויש 'חולאת' - שאין מועיל לו שום רפואה' - פי 'כח החולאת' גדול מ'כח העשבים'. ובתחלת צמיחת החולאת, קדם שנצמח ונתגלה - היו יכולין לרפאות אותו בקל, רק שאז היה נעלם ונסתר מעיני כל, ואין יודע ממנו רק השם-יתברך לבד.

אבל בפאוזין בבחינת 'דבר ה"', בחינת 'תפלה, כנ"ל - שאזי מקבלין הרפואה מפל הדברים שבעולם אפלו מ'לחם ומים, בבחינת: "בכל מתרפאין" - אזי יכולין להתרפאות אפילו בעת צמיחת החולאת, בעת שהוא נסתר מעין האדם, מאחר שאין צריך לרפואות כלל, רק רפואתו על-ידי לחם ומים, כנ"ל.

על-כן גם אז בעת שעדין לא נתגלה ה'חולאת' - יוכל גם-כן להתרפאות על-ידי לחם ומים שאוכל אז.

וגם פשנולד ונצמח המחלה, כגון פשאין זוכה להתרפאות מקדם - אזי גם-כן יוכל להתרפאות על-ידי בחינת 'דבר ה"', גם מ'מחלה גמורה, בבחינת: "וברך את לחמך וכו', והסירותי מחלה מקרבך" - הינו: 'מחלה גמורה'.

כי על-ידי "דבר ה" - יוכל להתרפאות לעולם, בכל דבר שבעולם, כנ"ל.

וזוה שאמר חזקיה: "והטוב בעיניך עשיתי" (מלכים-ב כ, ג; ישעיה לח, ג), "שפמך גאלה לתפלה, וגנז ספר הרפואות".

והכל אחד - פי על-ידי 'שפמך גאלה לתפלה', הינו: שגאל את התפלה מן הגלות - על-ידי-זוה 'גנז ספר הרפואות' - פי פשנאלת התפלה, אז

נופלים כל הרפואות, כנ"ל - כי נתרפאין
על-ידי "דבר ה'", כנ"ל.

ואזי: כל הדאקטורים מתביישין ברפואות
שלהם - כי אזי אין פח לשום
רפואה, כי כל העשבים חוזרים פחם לתוך
התפלה, שהוא בחינת "דבר ה'", שהוא
'שרשם העליון'.

קמא.

(ספר-המדות, אמונה ח"ב ה; רפואה ח"ב א)

דע: שיש לכל עשב ועשב, פח מיוחד
לרפאות איזה חולאת מיוחדת.

וכל-זה אינו אלא למי שלא שמר
אמונתו ובריתו, ולא שמר את-
עצמו מלעבר על (אבות פ"ד מ"ג): "אל תהי בז
לכל אדם".

אבל: א) מי שיש לו 'אמונה' בשלמות.
ב) והוא גם-כן 'שומר הברית'. ג)
ומקיים: "אל תהי בז לכל אדם!" - אין
רפואתו תולה בחלקי עשבים המיוחדים
לחולאתו, אלא נתרפא בכל מאכל
ומשקה, בבחינת (שמות כג, כה): "ויברך את
לחמך" וכו'. ואין צריך להמתין עד
שיתרמו עשבים המיוחדים לרפואתו.

"מעט מעט אגרשנו מפניך, עד אשר
תפרה ונחלת את הארץ" (שמות כג, ל)
- הענין לילך בהדרגה 'מעט מעט' -

קמב.

(ח"א ב)

באמת: כל התפלות - הצדיקים שבכל
דור ודור מעלים ומקימים אותם,

כמו שכתוב (שמות מ, יח): "ויקם משה את
המשכן". "ומעלין כל שיפא ושיפא
לדוכתיה" (זהר פקודי רלח:), ובנין קומתה של
השכינה "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז,
כב), עד שישתלם שעור קומתה, אז יבוא
"משיח, דא משה" (זהר בראשית כה: לא: תקוני-
זהר-חדש), וישלים ויקים אותה בשלמות.

קמג.

(ח"א ס, ב)

היום בתחלתו הוא קצר, כי צריך
להתחיל "מעט מעט" (שמות כג, ל;
דברים ז, כב), ואחר-כך מתרחב והולך
בעבודתו.

וצריך האדם לראות להגדיל ולהרחיב
ולהאריך כל שעה ושעה שבא
אחר-כך, להגדילה ולהרחיבה בתוספות
קדשה.

וכן כשבא יום השני, יהיה הולך ומתרחב
בתוספות קדשה יתרה. וכן בכל פעם
ופעם, יהיו ימיו מתרחבין בתוספות קדשה.
וזה בחינת 'אריכות-ימים'.

קמד.

(ח"א עח)

כל אחד יתקן בחינות 'משיח' שלו, וילך
ממדרגה אל מדרגה "מעט מעט"
(שמות כג, ל; דברים ז, כב), עד שיתקן הארת
'פרצוף מלכות' בשלמות, וזהו בחינות
'משיח'.

קמה.

(ח"א צו)

מעת השבירה, נפלו הניצוצות מפל
העולמות. ועל-ידי תפלות
הצדיקים - עולין "מעט מעט" (שמות כג, ל;
דברים ז, כב), מדרגה אחר מדרגה.

קמו.

(ח"ב ה, ב)

עקר גדול האמונה, הוא בבחינת (תהלים צב, ג): "ואמונתך בלילות" - דהינו: כל מה שנדחה והולך חלק מהלילה ונתקרב אל אור היום, נתגדל האמונה ביותר.

וכן הולכת ונגדלת "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז, כב), כפי מה שנדחה מהלילה ונתקרב יותר אל היום, עד שבאור היום אז נתגדל האמונה בשלמות, בבחינת (איכה ג, כג): "חדשים לבקרים רבה אמונתך".

קמז.

(ח"ב מח)

איש כזה שהוא מגשם כל-כך - כל תנועה ותנועה שהוא מנתק עצמו "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז, כב) מן גשמיותו, ופונה להשם-יתברך, היא גדולה ויקרה מאד מאד.

ואפלו נקדה קטנה מאד, שהוא נעתק מגשמיותו אליו יתברך - הוא רץ בזה כמה וכמה אלפים פרסאות בעולמות עליונים.

קמח.

(ח"ב קנא)

היה מחזק את אנשיו, שקבלו לפניו בקבלנא גדולה, על שהם רחוקים מתפלה מאד וקשה עליהם מאד להתפלל, והיה מחזק אותם ומנחם אותם בכמה לשונות, שלא יפלו בדעתיהן בשביל זה וכו'.

והפלו: שלא יבלבל דעתו בתחלה בכל התפלה, כי יהיה קשה וכבד עליו, רק יתאמץ בכל פעם לומר "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז, כב) בכונה, כי מעט

יכולין להתפלל בכונה, ואחר-כך עוד מעט וכו'.

קמט.

(שיחות-הר"ן כז)

אל תהי נבהל פשאתה רואה בספרים-קדושים עניני עבודות הרבה - אל תהי נבהל מפני זה לאמר: "מתי אוכל לקיים אחת מהנה מכל הענינים הללו, מכל-שכן בלם"!?

כי צריך לבל יהיה מבהל לחטף הכל בבת אחת - רק לילך בנחת, בהדרגה "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז, כב).

ולא שיהא מבהל ומבלבל שרוצה לקיים ולחטף הכל בבת-אחת, ומחמת זה נתבלבל לגמרי, כמו שיש בשרפה חס-ושלום, שמחמת הבהלה חוטפין מה שאין צריכין. רק צריך לנהוג בהדרגה בנחת "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז, כב).

קנ.

(שיחות-הר"ן עט)

היה אפשר להוציא הפסלות והרפש מיד, מהאנשים שהיו בגשמיות מתחלה ונתקרבו להשם-יתברך. אך מה יהיה, אם יהיה מוציא הרפש, יוציא הרפש עם המוח, מאחר שמערב הכל יחד. על-כן ההכרח להיות מתון, עד שיזדבב "מעט מעט" (שמות כג, ל; דברים ז, כב).

קנא.

(חיי-מוהר"ן שפח)

שמענו מפיו הקדוש כמה פעמים: שצריכין לילך עם אותם התורות, דהינו לילך איזה זמן עם זאת התורה, וכל העבודות שלו מבקר עד ערב, יהיו עם הלוח של אותה התורה שהוא הולך בה בעת

ההוא. ואחר-כך ילך איזה זמן עם תורה ממאמר אחר, וכן יתנהג תמיד, עד אשר יעבר וילך עם כל התורות שאמר. והשם-תברך יעזר לזה.

והעקר: לבל יהיה מבהל ומבלבל, שלא ירצה לחטף הכל בבת-אחת, ורק צריך להתנהג בנחת בהדרגה "מעט מעט" וכו' (שמות כג, ל; דברים ז, כב). ועל-ידי-זה יוכל לזכות למה שיזכה עד, שיזכה לקיים הכל.

קנב

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל סה)

מוהרנ"ת ז"ל ספר: שקדם שנתקרבתי לרבנו ז"ל, כמעט הייתי רחוק מלמוד. בשביל שרצוני היה להיות מן המתמידים, וכיון שבאתי לבית-המדרש, ונזדמן לי איזה מניעה, ולא הייתי יכול תכף ללמד, למדתי מעט, ועבר איזו מניעה.

כשעבר זאת פעם פעמים ושלוש, כבר התיאשתי מיום זה, והתמדה יתחיל מיום שני. וכן ארע לי ביום שני באפנים אחרים, וכן ביום שלישי, עד שנפלתי ליאוש, ונעשיתי בטלן גמור.

אמנם כשנתקרבתי לרבנו ז"ל, ואמר לי אודות זה: "אביסעל איז אויף גוט!" [מעט גספן טוב] - כשבאתי אחר-כך לבית-המדרש, וראיתי שאינני יכול ללמד הרבה כי אם מעט, ונזפרתי בדברי רבנו ז"ל: "אביסעלע איז אויף גוט!" - ובכן למדתי מעט.

אחר-כך אמרתי אלמד עוד מעט, ולמדתי עוד מעט. ו"מעט מעט" יצאתי מידי היאוש, ונעשיתי מתמיד.

קנג

(ימי-התלאות, בסוף)

ספר מוהרנ"ת ז"ל: שקדם איזה רגל ואיזה יום-טוב, שהעקר הוא השמחה כמפרש בתורה (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך" וכו', ובפרט על-פי ענין רבנו ז"ל - ובכן נפל למרה-שחורה, מי יודע אם יוכל לקיים זאת, ובפרט בעת המחלקת!?

אבל עם דרך ההתחזקות של "עוד מעט" [אביסעלע איז אויף גוט - מעט גספן טוב]

שהודיעו רבנו ז"ל בהתורה [לענין למוד התורה]. אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל סה] - אז מיד עלה בדעתי: "אויף אפשר שלא יזכה לשמחה מעט, ואולי עוד מעט, ועוד מעט!" - עד שיצא מה'מרה-שחורה' לגמרי.

"ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"
(שמות כד, ז)
- עניני "נעשה ונשמע" -

קנד

(ח"א כב, ט"י-יא; ח"א לג, ג; ח"א לח, ז; ח"א סה, ד; ח"א קכ)

נמצאים ב'פרשת יתרו' - בפסוק (שמות כד, ז): "כל אשר דבר ה' נעשה".

"ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר"
(שמות כד, י)

קנה

(ח"א נו, ה"ז)

על-ידי ה'דמימה' וה'שתיקה', נעשה בחינת 'חירי"ק', כפונא בתקונים

ז. - על שמות כד, י): "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", "דא חיריק".

וזוה בחינת (ישעיה סו, א): "והארץ הדם רגלי" - 'הדם' זה בחינת 'דמימה'.

וזוה פרוש (תהלים מז, ד): "ידבר עמים תחתינו, ולאמים תחת רגלינו" - זה בחינת 'חיריק', נקודה התחתונה של אלה, שהוא בחינת: "ותחת רגליו", בחינת: "והארץ הדם רגלי".

קנו.

(ח"א קא)

"יצב גבלת עמים למספר בני ישראל" (דברים לב, ח). "למספר", הוא לשון 'ספיר ונהיר', בחינת (שמות כד, י): "לבנת הספיר".

הינו: אחר 'אנפין נהירין', שהם בחינת "מספר בני ישראל" - דהינו: על ידי "שקבל עליו על תורה" (אבות פ"ג מ"ה), שהיא בחינת 'אנפין נהירין' - אחריהם: "יצב גבולות עמים", שהם בחינת 'אנפין השוכין' - הינו: ש'מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ" (אבות שם).

ב'אחד', אין שיך 'נגדיות', נמצא: ש'אחד' הוא טוב'.

וכשהוציא את ישראל ממצרים אל הפעל - אזי יצאו מבחינת 'אחד', כי נתפסים ב'מנין', כי שיך לומר שם 'שנים', והם נחשבים במספר בפני עצמם.

ומפעלה הזאת שהוציא אל הפעל - נעשה ה'בחירה', כי ה'בחירה' שיך ב'שני דברים', ועכשו שהם 'שנים', 'אב' ו'בן' - שיך 'בחירה'.

וזוה בחינת 'טהור' - כי ה'טהרה', היא בין ה'קדשה' ובין ה'טמאה', ויכולין לעלות על ידי ה'טהרה', מ'טמאה' ל'קדשה' - על ידי שהוא בוחר ב'טוב'. וגם חסו שלום להפך - להפך.

וזוה בחינת (שמות כד, י): "כעצם השמים לטהר" - כי ה'טהרה' היא בחינת שנעשה 'מספר' בפני עצמו, שהוציא אותנו ממצרים אל הפעל. (עיין בפנים; ובתורה ח"א נ"א השיך לזה).

"ואתנה לך את לחת האבן" (שמות כד, יב)

קנת.

(ח"א סא, ו)

על ידי ה'ספרים' שנתחדשים על ידי ה'מחלקת' (עיין בפנים) - נשלם התורה.

ואזי התורה בבחינת (שמות כד, יב): "לחת האבן" - שמקבלת הארה מבחינת 'אבן שתיה', ומשפעת בכל החכמות, ונמתקים כל הדינים.

"וכעצם השמים לטהר" (שמות כד, י)

קנו.

(פתב"ד רבנו ז"ל, השיך לתורה נא, הנדפס בסוף הספר)

עקר ה'רע', הוא מחמת הרחוק מ'אחד' - כי ה'רע' הוא נגדיות, הוא נגד רצונו של אדם; ו'נגדיות' אין שיך ב'אחד' - אלא ב'שנים', שאחד מתנגד לשני. אבל

כי כל דבר שבעולם - יש לו צמצום אחר
בכמות ואיכות. וכל הצמצומים
שבעולם - כלם נרשמים ב'אבן שתיה',
"שממנו השתת העולם" (יומא נד:), וכלם
מקבלים ממנו, ושם המתקת כל הדינים, כי
הוא בחינת 'חכמה-עלאה', בחינת 'קדשי'
קדשים'.

שאר עניני הלוחות' - נמצאים בפרשת 'פי תשא'

"ומראה כבוד ה' באש אכלת" (שמות כד, יז)

קנט.

(ח"א נט, א)

מי שמשתדל תמיד לקרב בני-אדם
לעבודת השם-יתברך, צריך לשמור
עצמו שלא יתאחזו בו הקלפות וחרע של
אלו בני-אדם וכו'.

כי זה האיש, המשתדל לקרב ולעשות
נפשות - הוא בונה בחינת 'היכל-
הקדש'.

'קדש' - זה בחינת (ישעיה ד, ג): "והנותר
בירושלם קדוש יאמר לו". הינו:
זה שבני-אדם נשארים דבוקים ב'יראה-
שלמה' על-ידו, אף-על-פי שיש פמה וכמה
שנפלו מקדשתם, אף-על-פני-כן מאלו
שנשארו ב'יראה-שלם, על-ידי-זה: "קדוש
יאמר לו".

ו'היכל' - זה בחינת: ה'כבוד' שנתכבד
השם-יתברך וכו'. שעל-ידי
שמקורבים עצמן לעבודת השם-יתברך אלו
הרחוקים - זהו 'כבודו' יתברך שמו.
וה'כבוד' זהו בחינת 'היכל', בבחינת (תהלים
כט, ט): "ובהיכלו כלו אמר כבוד".

ו'היכל-הקדש' הזה - מושך עצמו
תמיד לשרשו, הינו ללב
של עושהו, כי שם שרשו. כי מחמת הדברים
שיצאו מעמק לבו של האיש הכשר, נכנסו
בלבם וחזרו להשם-יתברך.

ו'היכל-הקדש' הזה - שורה ומלביש
הרוח החיוני שבלב
האיש הכשר וכו'.

ומחמת ש'היכל' הנ"ל, נעשה מהנפשות
אשר היו רחוקים עד הנה, ויש
קלפות רבות השוכנים סביבם, ואפשר עכשו
כשמלביש ה'היכל' את ה'לב' כנ"ל - אפשר
שיתאחזו הסיושלום ה'חיצונים', ב'יצר
מחשבות לבו" (בראשית ג, ה) של הכשר הזה.

והעצה על-זה: שיזמין מלאכי לבו,
שהוא בחינת 'התלהבות הלב'!
שה'התלהבות' הוא בחינת 'מלאכים',
בבחינת (שמות ג, ט): "וירא אליו מלאך ה'
בלבת אש" - ו'אש' הזה הוא שורף אותם!

ואז: גם 'היכל-הקדש' מקבל 'כח האש',
ושורף את הקלפות גם מלהתאחזו בו
- בבחינת (שם כד, יז): "וכבוד ה' באש
אכלת".

ו'אש המלאך' הזה - נעשה מבחינת
'משפט' שאדם שופט
את-עצמו וכו'.

קס.

(ח"א סז, ח)

'רעמים' נעשין, על-ידי מה שנותנין
'כבוד' ל'זקן' ששכח תלמודו,
כמו שאמרו רז"ל (ברכות ח:): "הזהרו בזקן
ששכח תלמודו".

כי ה'רעמים' נעשין: על-ידי שיוצאין
'אדים' וקיטורים חמים, ובאים בתוך

ה'עֵנָן, וְנִתְלַהֲבִים שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִקְרַע ה'עֵנָן, וּמָזָה נִשְׁמַע קוֹל הָרַעַם'.

כְּמוֹ-כֵן בְּשָׁנוֹתַיִן 'כְּבוֹד' לְזִמְנֵן שֶׁשָּׁכַח תִּלְמוּדוֹ, וְהַשְּׂכַחָה הוּא בְּחִינַת "עֵנָן דְּמִכְסֵּין עַל עֵינָיִן" (זוהר פנחס רנב), וּכְשָׁנוֹתַיִן לוֹ 'כְּבוֹד', וְהַכְּבוֹד הוּא בְּחִינַת 'אֵשׁ', בְּבְחִינַת (שמות כד, יז): "וּכְבוֹד ה' כָּאֵשׁ אֲכָלָת", וְהוּא בָּא בְּתוֹךְ ה'עֵנָן, בְּבְחִינַת (שם טז, י): "וּכְבוֹד ה' נִרְאָה בְּעֵנָן", הֵינּוּ: בְּתוֹךְ בְּחִינַת ה'עֵנָן דְּמִכְסֵּין עַל עֵינָיִן".

וְאִזִּי נִקְרַע ה'עֵנָן, וּמָזָה נִעֲשִׂין בְּחִינַת 'רַעְמִים', בְּבְחִינַת (תהלים כט, ג): "אֵל הַכְּבוֹד הָרַעִים" - שְׁעַל־יְדֵי ה'כְּבוֹד' נִעֲשִׂין 'רַעְמִים' (עין בפנים).

"וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הָהָר" (שמות כד, טו)
- עֵנָן מֹשֶׁה עָלָה לְמָרוֹם -

קסא.

(שיר-נעים של רבנו ז"ל, בתחלת הספר)

"מֹשֶׁה עָלָה לְמָרוֹם", וְעֵנָן לְבוֹשׁוֹ. נִמְצָא הַמְּחַיֵּב דְּבַר עֲמוֹ בְּכָל פַּעַם, וּפְרָשׁ מִן הָאִשָּׁה.

קסב.

(ח"א רפ)

"וּשְׁבִית שְׁבִי" (דברים כא, י) - זֶה בְּחִינַת ה'תּוֹרָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים סח, יט): "עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי".

קסג.

(ח"ב א, ב)

"בְּשַׁעָה שְׁעָלָה מֹשֶׁה לְמָרוֹם, אָמְרוּ מַלְאָכֵי-הַשָּׁרֵת: מַה לִּילֹד אִשָּׁה

בֵּינֵינוּ, אָמַר לָהֶם: לְקַבֵּל תּוֹרָה בָּא. אָמְרוּ: 'אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם' (תהלים ח, ב) וְכו'. אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה: הַחֲזֵר לָהֶם תְּשׁוּבָה. אָמַר: אֲנִי מֵתִירָא שְׁלֵא יִשְׂרָפוּנִי בְּהַבֵּל פִּיהֶם. אָמַר לוֹ: אַחֲזֵ בְּכַסָּא כְּבוֹדֵי וְכו'" (שבת פח:).

הֵינּוּ: שְׁנָתָן לוֹ הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ עֲצָה: לְאַחֲזֵ וּלְהַתְקַשֵּׁר ב'שְׁרִישֵׁי-הַנְּשֻׁמוֹת', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'כַּסָּא-הַכְּבוֹד' - שְׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נִצּוֹל מִן 'קִנְיַת הַמַּלְאָכִים'.

קסד.

(ח"ב ז, ח)

"בְּשַׁעָלָה מֹשֶׁה לְמָרוֹם, מִצָּאוּ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהִיָּה קוֹשֵׁר פְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת. אָמַר לוֹ: רְבוּנוּ-שְׁלֵי-עוֹלָם מִי מַעֲכָב עַל יָדֶךָ. אָמַר לוֹ: עֲתִיד אֶחָד לְעַמְד וְיַעֲקִיבָא בֵּן יוֹסֵף שְׁמוֹ, שִׁיְהִיָּה דוֹרֵשׁ עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תְּלִין תְּלִין שְׁל הַלְכוֹת. אָמַר לוֹ: רְבוּנוּ-שְׁלֵי-עוֹלָם רְאוּי שְׁתַּנְתָּן תּוֹרָה עַל־יְדוֹ. אָמַר לוֹ: שְׁתַּק כְּךָ עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה" (מנחות כט:).

וְלִכְאוּרָה קָשָׁה: מַה אָמַר לוֹ הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ 'שְׁתַּק' וְכו', הֲלֵא כְּבָר אָמַר הַקְּשִׁיא? וּמַה זֶה שְׁתִּיקָה, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הַקְּשָׁה מַה שֶׁהַקְּשָׁה!?

אֵךְ תִּכְפֵּה בְּשֵׁאֲמַר מֹשֶׁה הַקְּשִׁיא, נִפְלֵ בְּשִׁכְלוֹ תִּרְוִץ עַל הַקְּשִׁיא. אֵךְ אִם הָיָה אוֹמֵר אֵת הַתִּרְוִץ, הָיָה נִכְנָס בּוֹ מִקִּיף אַחַר, וְהָיָה בָּא עַל קְשִׁיא יוֹתֵר חֲזָקָה וּרְחֻבָּה מִבְּתַחֲלָה.

עַל־כֵּן אָמַר לוֹ הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ "שְׁתַּק" עַל ה'תִּרְוִץ' - הֵינּוּ: שִׁישְׁתַּק וְלֵא יַגְלָה אֵת ה'תִּרְוִץ' - כְּדֵי שְׁלֵא יָבוֹא עַל 'קְשִׁיא' יוֹתֵר חֲזָקָה מִבְּתַחֲלָה.

וְזָהוּ: "שֵׁתְּךָ, כִּן עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה" - הִינּוּ:
שֵׁתְּךָ בְּשִׁמְנֵלִין ה'שָׁכַל הַפְּנִימִי,
אֲזִי עוֹלָה בְּמַחְשָׁבָה שֵׁכַל אַחַר חֲדָשׁ - כִּי
נִכְנַס 'מְקִיף אַחַר' לַפְּנִים - וְעַל־כֵּן צָרִיכִין
לְשֵׁתְּךָ, כִּי שְׁלֵא יָבֹא לְמְקִיפִים שְׁאִין
צָרִיכִין לְהַשְׁיֵגָם.

'מִשָּׁה' הִיָּה לְמַעְלָה מִן ה'מַחְשָׁבָה' - לְכַף
הִיָּה יוֹדֵעַ אֵת ה'תְּרוּץ', כִּי הַשִּׁיג
בְּחִינַת 'פְּתִירֵי אוֹתִיּוֹת'.

קסה.

(ח"ב פב)

כָּל דְּבַר שֶׁנִּמְשָׁךְ מ'מְקוֹם גְּבוּהָ' נִקְרָא
'שְׁבִי', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים סח, יט):
"עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי".

קסו.

(טִיחוֹת־הַר"ן פו)

מָה שֶׁנּוֹתְנִין לְהַחֲתוֹן מְעוֹת שְׁקוֹרִין
'דְּרָשָׁה־גַעֲשָׂאֲנָךְ' [דוֹרוֹן־דְּרָשָׁה], לְרַמֵּז:
"עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי" (תְּהִלִּים סח, יט),
בְּשִׁבְלִי־זָה: "לְקַחְתָּ מִתְּנוּת" (שם).

קסז.

(סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יב מ'בַּעַל־תְּפִלָּה')

וְכֵן הִיָּה נִרְשָׁם [עַל ה'יָד' שֶׁל ה'מְלֹךְ'] ה'דְּרָךְ'
מַעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי יֵשׁ דְּרָךְ וְנִתְיָב'
שֶׁעַל־יָדוֹ יְכוּלִין לְעֲלוֹת מֵאָרֶץ לְשָׁמַיִם (כִּי אִי־
אֶפְשָׁר לְעֲלוֹת לְשָׁמַיִם, מִחֲמַת שְׁאִין יוֹדְעִין הַדְּרָךְ, וְשֵׁם
הִיָּה נִרְשָׁם הַדְּרָךְ לְעֲלוֹת לְשָׁמַיִם).

וְהִיָּה נִרְשָׁם שֵׁם כָּל הַדְּרָכִים שֶׁיֵּשׁ מַעוֹלָם
לְעוֹלָם.

כִּי 'אֲלִיָּהוּ' עֲלָה לְשָׁמַיִם בְּדָרֶךְ פְּלוּגִי, וְהִיָּה
כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדְּרָךְ.

ו'מִשָּׁה רַבְּנֵי עֲלָה לְשָׁמַיִם בְּדָרֶךְ אַחַר,
וְהִיָּה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדְּרָךְ גַּם־כֵּן.

וְכֵן 'חֲנוּךְ' עֲלָה לְשָׁמַיִם בְּדָרֶךְ אַחַר, וְהִיָּה
כְּתוּב שֵׁם גַּם אוֹתוֹ הַדְּרָךְ וְכוּ'.

"וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן" (שְׁמוֹת כד, יח)

קסח.

(ח"א נח, א"ב)

'מִשָּׁה' הִיָּה נִשְׁמָתוֹ כְּלוּל מ'שְׁלֵשָׁה אַבוֹת'
(תְּקוּנֵי־זָהָר קיב. הַשְּׁמֹטוֹת־הַזָּהָר ח"א רסו:),
וְהִיָּה לוֹ כַּח לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו ה'שְׁלֵשָׁה
הַשְּׁפָעוֹת': (א) 'בְּאֵר' (ב) 'וְעֵנָן' (ג) ו'מֶן'. כִּי
"כָּלֵם [כָּל הַשְּׁלֵשָׁה הַשְּׁפָעוֹת] חֲזָרוּ בְּזִכּוֹת מִשָּׁה"
(תְּעֵנִית ט.).

"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" (בְּרֵאשִׁית כו, יט) - זָה
בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', 'מִימֵי הַחֶסֶד'.
ו"אַבְרָהָם הִתְחִיל לְחַפֵּר בְּאֲרוֹת" (שָׁם כא, כה;
כו, טוֹיַח).

'עֵנָן' - זָה בְּחִינַת 'צַחֲקוּ', בְּחִינַת (דְּבָרִים ד,
יא): "חֲשׂוּ עֵנָן וְעַרְפֵּל", בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית כז, א): "וַתִּכְהֵן עֵינָיו מִרְאֵת".

'מֶן' - זָה בְּחִינַת 'עֵקֵב', בְּחִינַת (תְּהִלִּים עח,
עא): "לְרַעוֹת בִּיעֵקֵב עֵמוֹ".

ו'מִשָּׁה' שֶׁהִיָּה כְּלוּל מ'אַבוֹת', נֹאמֵר בּוֹ
(שְׁמוֹת ב, טו): "וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה עַל
הַבְּאֵר", וְכִתְיֵב בָּהּ (שָׁם כד, יח): "וַיָּבֵא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעֵנָן"; וְכִתְיֵב בָּהּ (שָׁם טז, טז): "וַיֵּאמֶר
מֹשֶׁה אֱלֹהִים, 'הוּא' הַלְּחָם". 'הוּא' דִּיקָא,
קָאִי עַל 'מִשָּׁה' בְּעֵצְמוֹ - שֶׁבְּזִכּוֹתוֹ אָכְלוּ
ה'מֶן'.

וְיְהִי מִשָּׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה" (שמות כד, יח) - ענין 'ארבעים יום של התורה'

ומי שיש לו בחינת 'משה-משיח' - יוכל לקבל 'תורה', ויכול להמשיך 'הארת התורה' ללמד שאר בני-אדם.

קסט.

(ח"א ג)

התקון שיוכל לשמע נגינה מפל אדם, הוא על-ידי שילמד בלילה תורה שבעל-פה, הינו: 'זמרא' שהיא בחינת 'לילה'.

כדאיתא במדרש (מדרש תהלים יט): "כשהיה משה בהר 'ארבעים יום וארבעים לילה' (שמות כד, יח) - כשהיה לומד 'תורה שבכתב' היה יודע שהוא יום, וכשילמד 'תורה שבעל-פה' היה יודע שהוא 'לילה'."

קע.

(ח"א ח, ב-בסוף)

עקר 'רוח-החיים' הוא בהתורה, כמו שכתוב (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים", הוא ה'תורה'. והצדיקים דבקים בתורה, ועל-כן עקר ה'רוח-החיים' הוא אצלם וכו'.

וזה בחינת (בבא-בבא עד): "וזקיה רמחא" - 'רומח' הוא בחינת רוח מ"ם, בחינת (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" - הינו: 'התורה שנתנה לארבעים יום', ששם ה'רוח-החיים' - כלומר: שה'צדיק' היה לו בחינת ה'רוח' שמקבל מה'תורה'.

קעא.

(ח"א יג, א-ב-ג-הו)

עקר 'קבלת-התורה', על-ידי ה'שכל', שהוא 'משה-משיח' וכו'.

כי 'התגלות-התורה' בא מ'יחודא דקדשא-בריך-הוא ושכינתה'. ו'יחודם' על-ידי 'העלאת נפשות ישראל', בבחינת 'מייך-נוקבין'. וה'חכם' יכול לקח ה'נפשות' ולהעלותם בבחינת 'מייך-נוקבין', בבחינת (משלי יא, ל): "ולקח נפשות חכם". ועל-ידי ה'יחוד' הנה נולד ה'תורה'.

וכשעולה ה'חכם' עם ה'נפשות', בבחינת (שם כא, כב): "עיר גברים עלה חכם" - ו'נפש' זה בחינת 'רצון', שכל אלו הבאים ל'חכם-הדור', כל אחד יש לו איזהו רצון.

והצדיק לוקח כל הרצונות ועולה עמהם - על-ידי-זה (שם): "וירד עז מבטחה".

בבחינת (יחזקאל א, יד): "והחיות רצוא ושוב". "רצוא" - ב'עליות-הנפשות', ו'שוב' - ב'חזרת-הנפשות', עם 'התגלות-התורה'.

וזהו בחינת תקונא ד'מרפבתא עלאה' ו'מרפבתא תתאה' - שעל-ידי ה'חכם' שלוקח ה'נפשות' ועולה עמהם - נתתקנו 'שני המרכבות'. כי יש 'ארבע חיות בבחינת נפש' וכו', ויש 'ארבע חיות בתורה' וכו'.

וזה פרוש (בבא-בבא עג): "אשתעו לי נחותי ימא, בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיא דגלא תלת מאה פרסי. זמנא חדא הוי אזלינן בארמא, ודלינן גלא, עד דחזינן בי מרבעתא דפוכבא זוטא, דהוי כמבזר ארבעין גריזא בזרא דחרדלא".

[ספרו לִי יוֹרְדֵי-הַיָּם: בֵּין גַּל לְגַל יֵשׁ שְׁלֹש־מֵאוֹת פְּרָסָה, וְגוֹבֵה הַגַּל שְׁלֹש־מֵאוֹת פְּרָסָה. פַּעַם אַחַת הָיִינוּ מֵהַלְכִים בְּדֶרֶךְ הַיָּם, וְהִגְבִּינָה אוֹתֵנוּ הַגַּל לְרַקִּיעַ, עַד שֶׁרְאִינוּ מְקוֹם שְׂכִיבָתוֹ (מוֹשְׁבוֹ) שֶׁל כּוֹכַב קֶטָן שֶׁבְקִטְנִים. שָׁהִיָּה בְּגֹדֶל שִׁטָּח, שֶׁל זָרִיעַת אַרְבָּעִים כּוּר חֲרָדָל].

"נְחוּתֵי יָמָא" - הֵינּוּ 'מִמְשִׁיכֵי יָמָא' - דְּאֲזוּרֵיתָא' לְזֶה הָעוֹלָם וְכוּ'. וְהַ'צְלִים' הֵם הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ'.

"וּדְלִינָן גַּלָּא" - הֵינּוּ: שְׂדֵלִינָן הַנְּפָשׁוֹת לְמַעְלָה, בְּבַחֲיִנַת: "עִיר גְּבוּרִים עָלָה חֲכָם".

"עַד דְּחִזִּינָן בֵּי מַרְבַּעְתָּא דְּכוּכְבָּא זוּטָא" - הֵינּוּ: שְׁגַרְמָנוּ זְוִיגָא עַלְמָה'.

"מַרְבַּעְתָּא" - זֶה בְּחִינַת 'זְוִיג', כְּמוֹ שְׂכַתוּב (תְּהִלִּים קל"ט, ג): "אַרְחֵי וְרַבְעִי". 'שְׂכִינְתָא' נִקְרְאת בְּשַׁעַת 'זְוִיג': "כּוּכְבָּא זוּטָא, כְּמוֹכָא בְּזַהַר (בְּלֶק קצ"א): "אַתְעֵבִידַת נִקְדָּה זְעִירָא מְגוֹ רְחִימְתָא, כְּדִין אַתְחַבְרָא בְּבַעְלָה".

"וְהָוָה כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִיזָא בְּזָרָא דְּחֲרָדָלָא" - כְּמוֹכָא בְּזַהַר (פְּנִיחָס רמ"ט): "הֵאֵי חִיָּה כַּד אַתְעֵבְרָא, אִסְתַּתְמַת וְלֹא יִכִּילַת לְאוּלְדָּא, עַד דְּאַתְיָא נְחָשׁ וְנִשְׁדַּף בְּעִרְיָתָא, כְּדִין אַתְפַּתַּחַת וְנִפְקַ מִנָּה דְמָא, וְהִיא שְׁתִּית לְדָמָא - וְאַחַר־כֵּן אוֹלִידַת".

[אוֹתָהּ חִיָּה - בְּשַׁעָה שְׂמַתְעַבְרַת, נִסְתַּמַּת, וְאִינָה יִכּוֹלָה לִילֵד. עַד שֶׁמִּגִּיעַ 'נְחָשׁ', וְנוֹשֵׁךְ לָהּ בְּאוֹתוֹ-מְקוֹם פְּעָמִים - וְאִזְ נִפְתַּחַת וְיוֹצֵא מִמֶּנָּה דָם, וְהִיא שׁוֹתָה הַדָּם - וְנִפְתַּחַת וְיוֹלְדַת. (עִירָשׁ בְּזַהַר)].

וְזֶה בְּחִינַת "בְּזָרָא דְּחֲרָדָלָא" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'טַפַּת דָּם בְּחֲרָדָל' דְּנִפְקַ מִנָּה, מִחֲמַת הַנְּשִׁיכָה בְּבֵית-הַזֶּרַע. "בְּזָרָא" - פִּרְשׁ רַש"י: "בֵּית זָרַע".

"וְאַחַר־כֵּן אוֹלִידַת" - וְהַ'תּוֹלְדָה' הַזֹּאת הִיא הַ'תּוֹרָה' כְּנ"ל, וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא הוֹלְכַת דְּרָךְ 'אַרְבַּעִים יוֹם', הֵינּוּ בְּחִינַת: "שְׁאָר חֵיוֹתָא, שְׁהֵם 'אַרְבַּעִים', עֲשָׂרָה לְכָל סְטוּר", כְּמוֹכָא שָׁם (בְּזַהַר הַנ"ל).

וְזֶה בְּחִינַת: "אַרְבַּעִין גְּרִיזָא", בְּחִינַת **"אַרְבַּעִין חֵיוֹתָא"**, שְׁהֵם 'אַרְבַּעִים יוֹם שֶׁל הַתּוֹרָה'.

קַעֲב.

(ח"א לו, ב)

גַּם אוֹתִיּוֹת 'בְּלַע"ם' מְרַמְזִין: שְׁהוּא בְּקַלְפָּה כְּנֻגַד הַתּוֹרָה.

כִּי ב' - הִיא הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה. וְל' - הִיא 'סוּף הַתּוֹרָה'. וְע' - כְּנֻגַד 'שְׁבַעִים-פָּנִים'. וּמ' - כְּנֻגַד 'אַרְבַּעִים יוֹם שְׁנַתְנָה תּוֹרָה'.

הפטרות פרשת משפטים

– בפשינו חל שבת שקלים –

”הנני קורא לכם דרור נאם ה' אל החרב”
(ירמיה לד, יז)

”אם לא בריתי יומם ולילה, חקות
שמים וארץ לא שמתי” (ירמיה לג, כה)

א.

(לקוטי הלכות, הפקר ונכסי הגר ג, א)

מי שאינו מקבל על עצמו על תורה ומצוות – הוא בחינת 'מפקר'. ובאמת הוא 'הפקר' – פי נסתלק ממנו 'שמירתו' יתברך, והכל יכולין לשלט בו.

וכמו שמצינו ב'כלליות ישראל', כשחטאו ב'ימי בית ראשון', שנבאו להם הנביאים שיהיה כמו 'הפקר', וישלטו בהם העכו"ם, כמו שכתוב בירמיה (לד, יז): ”הנני קורא לכם דרור נאם ה' אל החרב” וכו', ופרש רש"י שם: ”הנני קורא לכם דרור מאתי, שאיני אדון לכם, ותהיו הפקר אל החרב” וכו'. וכיוצא בזה בכמה פסוקים.

וזהו בחינת 'חרבן הבית המקדש' – פי מחמת עונותיהם, הפקיר השם-יתברך את ה'בית המקדש', עד ששלטו בו ידי זרים.

פי 'קדם קבלת התורה', וכן כשעוזבין את התורה ואין מקימין אותה חסוּשָׁלוֹם – אזי העולם חסוּשָׁלוֹם בבחינת 'הפקר'. פי עקר 'קיום העולם', הוא על-ידי ה'תורה'.

ב.

(ח"א לא, ג-ד)

ודע: שאין 'קיום אמונה', אלא על-ידי בחינות 'ברית', בבחינות (תהלים פט, כט): ”ובריתי נאמנת לו”.

וזהו שנאמר 'ברית ב'שבת', כמו שכתוב (שמות לא, יז): ”ברית עולם, ביני ובין בני ישראל” וכו'.

וזה (ירמיה לג, כה): ”אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמתי” – פי ”חקות שמים וארץ”, הינו: ה'צלגלים', תלויים ב'ברית'.

ודע: שה'יסורים' שיש לאדם ב'דרכים' – היא בסבת 'צלגלי-הרקיע'. פי "אין לה דבר מלמטה, שאין לו פוכב מלמעלה" (בראשית י, ז). יש 'פוכבים' שהם מגדלים מיני 'עשבים', באיזהו מקומות שהם מאירים; ויש שהם מחיבים שיהא 'דרך בני-אדם' במקומות שהם מאירים; ויש שהם מחיבים שיהיה 'מדבר'; ויש שהם מחיבים שיהא 'ישוב'.

ולפי ה'התנוצצות הפוכבים' על המקום, כן המקום מתנהג.

והכל תלוי ב'ברית', בבחינות: ”אם לא בריתי” וכו'.

הָעוֹלָם בְּחֶסֶד-חַנּוּם לְבַד, שֶׁהוּא בְּחִינַת
'הַתּוֹרָה-הַנֶּעְלָמָת'.

וּבְזָה הָרְאָה לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: שֶׁאֵף-עַל-פִּי
שֶׁעָקַר 'בְּרִיאַת-הָעוֹלָם', הָיָה רַק
בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה וְכוּ' - אֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא
בְּרַחֲמָיו יָכוֹל לְקַיֵּם הָעוֹלָם 'עֲשׂוּרִים-וְשֵׁשָׁה
דוֹרוֹת', בְּלֹא הַתּוֹרָה'.

וְעַל-כֵּן גַּם עֲכָשׁוּ שְׁנֵתְנָה 'תּוֹרָה' - אֵף-
עַל-פִּי-כֵן, בְּעֵת שֶׁבִטְלִין מִן
הַתּוֹרָה, אוֹ אֶפְלוּ בְּשֶׁאֶחָד עוֹבֵר חֲסוּשָׁלוֹם
עַל 'דְּבַר-יִתְוֹרָה', אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵין הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ מַחְרִיב הָעוֹלָם, רַק מְקַיֵּם הָעוֹלָם
בְּחֶסֶד, בְּהַחֲסֵד-חַנּוּם שֶׁהָיָה מְקַיֵּם הָעוֹלָם
'קִדְּם קַבְּלַת-הַתּוֹרָה'.

וְזָה בְּחִינַת "תְּשׁוּבָה שֶׁקִּדְּמָה לְעוֹלָם"
(פְּסָחִים נד.) - כִּי 'תְּשׁוּבָה' הִיא 'לְמַעַלְהָ-
מֵהַתּוֹרָה', בְּחִינַת 'חֶסֶד-חַנּוּם' הַנִּלְוֵל, בְּחִינַת
'הַתּוֹרָה-הַנֶּעְלָמָת' הַנִּלְוֵל שֶׁהָיָה מְקַיֵּם הָעוֹלָם
'קִדְּם מִתְּוֹרָה'.

ג.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, מִיֵּלָה ג, ב)

זֶה פְּלִיאָה גְּדוֹלָה, מְדוּעַ לֹא נָתַן הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ אֶת הַתּוֹרָה, מִיַּד תַּכְּף בְּעֵת
'בְּרִיאַת-הָעוֹלָם', בְּשָׁעָה הָרֵאשׁוֹנָה, כִּי הֲלֹא
בְּאֵמַת אֵין שׁוּם חִיּוֹת לְעוֹלָם בְּלֹא הַתּוֹרָה,
וְעָקַר 'קִיּוּם-הָעוֹלָם' הוּא רַק עַל-יְדֵי
הַתּוֹרָה וְכוּ', וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב (יִרְמְיָה לג, כה): "אִם
לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה, חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ
לֹא שָׁמַתִּי"!

אֲךְ בְּאֵמַת: הַכֹּל הָיָה לְטוֹבָתָנוּ. כִּי אִם הָיָה
נוֹתֵן אֶת הַתּוֹרָה, מִיַּד בְּעֵת 'בְּרִיאַת-
הָעוֹלָם', וְלֹא הָיָה שׁוּם קִיּוּם לְעוֹלָם בְּלֹא
הַתּוֹרָה, וְאַחַר-כֵּן תַּכְּף בְּשֶׁהָאֵדָם הָיָה עוֹבֵר
חֲסוּשָׁלוֹם עַל 'דְּבַר-יִתְוֹרָה' - לֹא הָיָה יָכוֹל
לְהִתְקַיֵּם אֶפְלוּ שָׁעָה אַחַת, וְכֹל הָעוֹלָם לֹא
הָיָה יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם כְּלָל, וְהָיָה נֶחְרַב הָעוֹלָם
חֲסוּשָׁלוֹם וְכוּ'.

בְּשִׁבִיל-זֶה הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה, מַה שֶׁהָיָה
הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם 'עֲשׂוּרִים-
וְשֵׁשָׁה דוֹרוֹת' בְּלֹא הַתּוֹרָה, וְהָיָה מְקַיֵּם

לקוטי תפלות

פרשת משפטים

מפתח התפלות

[ו] "ורפא ירפא" - שנוצפה ל'בטחון' בשלמות, שהשם יתברך יכול לרפאות אותנו בלי שום עסקי רפואות (ח"א סב).

[ז] "ורפא ירפא" - שנוצפה שלא נצטרך לעסק עם דאקטורים ורופאים, כי אין לנו שום סמיכה עליהם, פ"אם עליך לבד בורא רפואות (ח"א קז).

[ח] "ורפא ירפא" - שנוצפה להנצל מפל מיני חלאים ומכאובים, ותשלח רפואה שלמה לכל חולי ישראל (ח"א קלו).

[ט] "ורפא ירפא"; "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" - שנוצפה לגאל התפלה מן הגלות; ועל-ידי נצפה להכניע ולבטל כל הרפואות של הרופאים, ויתגלה האמת: שכל הרופאים הם רק על-ידי "דבר ה'" לבד; ונצפה להמשיך כל הרפואות על-ידי "דבר השם" של התפלה לבד, ללחם ולמים, ולתוך כל המאכלים ומשקאות שנאכל ונשתה; ונצפה לרפואה קדם למכה (ח"א בא).

[י] "ורפא ירפא"; "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך" - שנוצפה להנצל מהרופאים ודאקטורים הרוצחי-נפשות; ונצפה לתן ממון על פדיון, ועל-ידי נצפה לרפואה שלמה (ח"א בג).

[א] "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - שנוצפה ל'משפט דקדשה' - לישוב דעתנו בכל יום, ולשפט עצמנו על כל הענינים והמעשים שאנו עושים, אם ראוי לעשות ככה, ולבלות ימינו במעשים פאלה; ועל-ידי נצפה ל'יראת-השם' בשלמות, ולהנצל מ'יראות-נפולות', שלא נירא ונפחד משום דבר, רק את ה' אלקינו (ח"א טו).

[ב] "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - שנוצפה לעסק במשאומתן באמונה; ושתהיה מחשבתנו דבוקה בהתורה, בשעת המשאומתן - ועל-ידי נצפה להנצל, שלא נצטרך לבא ל'דין-תורה' (ח"א קמח).

[ג] "רק שבתו יתן, ורפא ירפא" - שנוצפה על-ידי 'קדשת שבת קדש', ל'רפואת-הנפש' ו'רפואת-הגוף' (ח"א נח).

[ד] "ורפא ירפא" - שנוצפה שתפלותינו, יהיו רק בשביל נשמתנו, אפלו התפלות של רפאנו ו'ברך עלינו', תהיה פונתנו, בשביל רפואת נשמתנו ופרנסתה; ונצפה להאמין, שאתה "טוב לכל", לכל הדברים הנצרכים (תפלות-ותחנונים, השמטה ל'לקוטי-תפלות' ח"א יד).

[ה] "ורפא ירפא" - שנוצפה להקים האמונה הנפולה, ונצפה לתקן 'אמונת-חכמים' בשלמות באמת; ועל-ידי נצפה ל'רפואה שלמה' (ח"א נז).

[ית] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְשַׁלֵּם מִהֶרָה כָּל הַהֲלוֹאוֹת וְהַחֻבוֹת, וְלִהְנַצֵּל מֵעֲבֹשׁוֹ מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת (ח"א סו).

[יט] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְפָרְנֶסָה בְּרוּחַ, וְלִהְנַצֵּל מֵעֲבֹשׁוֹ מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת; וְלִסְלַק וְלְשַׁלֵּם כָּל הַחֻבוֹת שְׂאֵנוּ תִּיבִים מִפְּבֵר, וְגַם לְשַׁלֵּם כָּל הַגְּזֻלוֹת (ח"א סח-טט).

[כ] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְפָרְנֶסָה בְּהִרְחָבָה גְּדוּלָה, וְלִהְנַצֵּל מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת לְעוֹלָם, וְלִסְלַק וְלְשַׁלֵּם כָּל הַחֻבוֹת שְׂאֵנוּ תִּיבִים מִפְּבֵר (ח"ב ה).

[כא] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְפָרְנֶסָה וְלִכְלֵל צְרִכֵינוּ, בְּכַבּוּד וּבִנְחֻת וּבְהִרְחָבָה, וְלִהְנַצֵּל מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת, וְלִסְלַק וְלְשַׁלֵּם מִהֶרָה כָּל הַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת שְׂאֵנוּ תִּיבִים מִפְּבֵר (ח"ב יז).

[כב] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְפָרְנֶסָה בְּהִרְחָבָה גְּדוּלָה, וְלִהְנַצֵּל מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת, וְלִסְלַק וְלְשַׁלֵּם כָּל הַחֻבוֹת שְׂאֵנוּ תִּיבִים מִפְּבֵר (ח"ב נג).

[כג] "וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי, וּבִשׂוֹר בְּשׂוּדָה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִכָּל מִינֵי מֵאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת, שֶׁלֹּא יִפְגְּסוּ לְתוֹךְ פִּינוּ, וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ (ח"א יז).

[כד] "וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי, וּבִשׂוֹר בְּשׂוּדָה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִמֵּאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת; וְשֶׁלֹּא נִבְשָׁל לְעוֹלָם בְּנִבְלוֹת וּטְרֵפוֹת; וְשְׂנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִשׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים; וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ שְׁפַע טוֹבָה וּבִרְכָה (ח"א לז).

[כה] "מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחַק" - שְׂנֹזֶפֶה לְמַדַּת הָאֱמֻת, וְלְדַבֵּר דְּבָרֵי אֱמֻת' תְּמִיד; וְשֶׁלֹּא יֵצֵא שׁוֹם דְּבַר שֶׁקֶר' מִפִּינוּ, אֲפִלּוּ בְּטַעוֹת (ח"א מז).

[כו] "מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחַק" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִן הַשֶּׁקֶר, שֶׁלֹּא יֵצֵא שׁוֹם דְּבַר שֶׁקֶר' מִפִּינוּ לְעוֹלָם, אֲפִלּוּ בְּטַעוֹת (ח"א נא).

[כז] "מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחַק" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִדְּבַר שֶׁקֶר, אֲפִלּוּ בְּטַעוֹת; וְרַק לְדַבֵּר דְּבָרֵי אֱמֻת' תְּמִיד (ח"ב ב).

[יא] "וְרַפָּא יִרְפֵּא" - שְׂנֹזֶפֶה בְּזִכּוֹת ה'צְדָקָה, לְרַפּוֹאָה שְׁלֵמָה, וְלִהְיוֹצִיא הַקְּלָקוּלִים וְהַלְחוֹת וְהַדָּמִים הַעֲבוּרִים מִתּוֹךְ מַכּוֹת חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל (ח"ב ד).

[יב] "וְרַפָּא יִרְפֵּא" - שְׂנֹזֶפֶה לְאִמּוּנָה-שְׁלֵמָה בְּאֱמֻת, וְלִהְנַצֵּל מִפְּגַם-הָאִמּוּנָה; וְנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִמַּכּוֹת הַמִּפְּלְאוֹת, הַבָּאִים עַל פְּגַם-הָאִמּוּנָה, שְׂאִין מוֹעִיל לָהֶם שׁוֹם רְפוּאוֹת, וְלֹא תִפְלֶה וּזְכוֹת-אָבוֹת; וְתִבְטַל וְתִסִּיר כָּל הַמַּכּוֹת הַמִּפְּלְאוֹת וְחָלִים רְעִים וְנֶאֱמָנִים; וְנֹזֶפֶה שֶׁכָּל אֶחָד יֵאָכֵל וְיִשְׁתֶּה מֵהַ שְׁהוּא צְרִיךְ לְרַפּוֹאָתוֹ, וְיִהְיֶה מְלַבֵּשׁ בָּהֶם כָּל הַרְפוּאוֹת (ח"ב ה).

[יג] "וְרַפָּא יִרְפֵּא" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד, וְלִהְמַשִּׁיךְ הַרְפוּאָה עַל-יְדֵי-זֶה; וְשְׂנֹזֶפֶה לְהַשְׁמֵר וְלִהְנַצֵּל מִכָּל מִינֵי חֲלָאִים, שְׂבָאִים עַל-יְדֵי מְרָה-שְׁחוּרָה וְעֲצָבוּת (ח"ב נא).

[יד] "וְרַפָּא יִרְפֵּא" - שְׂנֹזֶפֶה לְרַחֵק עֲצָמֵנוּ מִרוּפָאִים וְדַאקְטוּרִים, וְלִסְמֹךְ רַק עַל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ; וְלִהְרַבּוֹת בְּאֱמִירַת תְּהִלָּים, וְלִבְטַח עַל אֱמִירַת הַתְּהִלָּים, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל-יְדֵי-זֶה (ח"ב מט).

[טו] "וְכִי יִנְצוּ אֲנָשִׁים, וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה, וְיֵצְאוּ יְלָדֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה אֶסוֹן, עֲנוּשׁ יַעֲנֹשׁ וְגו'. וְאִם אֶסוֹן יִהְיֶה וְנִתְתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִנְצִיל מִמַּחְלָקוֹת; וְשֶׁלֹּא יִגְרַם ה'מַחְלָקוֹת, לְפָרְסֵם מִפָּרְסָמִים קֹדֶם זְמַנָּם; וְשְׂנֹזֶפֶה שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִגְלֶה בְּעוֹלָם, ה'דְּרֹךְ-הַקֹּדֶשׁ' שְׁלוֹ; וְשֶׁלֹּא יִתְפָּרְסֵם שׁוֹם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קֹדֶם זְמַנוּ, עַד שֶׁיִּגִיעַ הַזְּמַן הָרְאוּי, לְגֻלוֹת ה'דְּרֹךְ-הַקֹּדֶשׁ' שְׁלוֹ בְּעוֹלָם; וְלֹא יָמוּת שׁוֹם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קֹדֶם זְמַנוּ; וְשֶׁלֹּא יִגְרַם ה'מַחְלָקוֹת, לְהַפִּיל נַפְלִים חֲלִילָה, וְלֹא יִגִיעַ שׁוֹם הַזֶּקֶק, לֹא לְדְרֹךְ-הַקֹּדֶשׁ' בְּעֲצָמוֹ, וְלֹא לְהֶאֱנָשִׁים הַנִּכְנָסִים בּוֹ לְגֻלוֹתוֹ (ח"ב יט).

[טז] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ בְּחֻלְקָנוּ, וְלִהְנַצֵּל מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת, וּמְלַרְדֵּף אַחֲרֵי מוֹתְרוֹת (ח"א כג).

[יז] "אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי" - שְׂנֹזֶפֶה לְפָרְנֶסָה, וְלִהְנַצֵּל מַחֻבוֹת וְהֲלוֹאוֹת (ח"א נו).

בַּאֲמַת בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְעָשָׂה אֶת אֲשֶׁר
בְּחֻקֶּיךָ אֵלֶיךָ וְאֶת מִשְׁפָּטֶיךָ אֲשָׁמֵר.

וְזָכַנִי לְמִשְׁפָּט דְקָדְשָׁה בַּאֲמַת, שְׁאֲזָכָה
לְיֹשֵׁב דְעָתִי בְכָל יוֹם תְּמִיד,
וְאֲשַׁפֵּט אֶת-עֲצָמֵי הַיָּטֵב, וְאֶדְוֶן בְּעֲצָמֵי
אֶת כָּל הָעֲסָקִים וְהָעֲנִינִים וְהַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר
אָנִי עוֹשֶׂה, אִם כֶּף רָאוּי לִי לַעֲשׂוֹת,
לְבַלּוֹת יָמַי בְּמַעֲשִׂים כְּאֵלֶּה חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְאֲזָכָה לְאַחֵז אֶת דְעָתִי הַיָּטֵב זְמַן
מְסִים, בְּיִשׁוּב־הַדַּעַת הַזֶּה,
וּבְמִשְׁפָּט הַזֶּה. וְלֹא אָנִיחַ אֶת דְעָתִי
וּמִחֲשַׁבְתִּי לְבָרַח מִזֶּה מְהֵרָה, רַק אֲזָכָה
לְכַנֵּס בְּיִשׁוּב־הַדַּעַת הַזֶּה, וּבְמִשְׁפָּט הַזֶּה
הַיָּטֵב הַיָּטֵב.

עַד שְׁאֲזָכָה, שְׁיִתְחַזֵּק יִשׁוּב־דְעָתִי בַּאֲמַת,
בְּתַקְּףָה גְדוֹל, וּבְהַתְגַּבְרוֹת חֲזָקָה.
בְּאִפְּן שְׁאֲזָכָה לְסוּר וּלְשׁוּב מֵעֲתָה תְּכַף-
וּמִיד, מִכָּל הַמַּעֲשִׂים-הָרָעִים וּמִכָּל
הַמִּחְשָׁבוֹת-הָרָעוֹת, וּלְאַחֵז רַק בְּמַעֲשִׂים-
טוֹבִים תְּמִיד.

וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכַּנִּי בְּרַחֲמֶיךָ לְיִרְאָה
שְׁלָמָה, "לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם
הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, אֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ".
וְתִהְיֶה יִרְאָתִי בְּרָה וְנִקְיָה בְּלִי שׁוֹם פְּסֻלָּת,
וְיִהְיֶה לִי רַק יִרְאָת יְהוָה לְבַד.

וְתִגְדַּל חֲסִדְךָ עָמִי, וְתִמְתִּיק וְתִבְטַל
מֵעָלַי, וּמֵעַל זָרְעִי, וּמֵעַל כָּל
עַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל, כָּל-מִינֵי דִינִים
שְׁבָעוֹלָם. וְאֵל תְּדִינֵנִי כְּמַעֲשֵׂי, וְאֵל
תִּשְׁפָּטֵנִי כְּמַפְעָלִי. "אֵל תְּבוֹא בְּמִשְׁפָּט
עָמִי, כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי".

א [א] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א טו

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א טו,
'מי שרוצה לטעם טעם אור-הגנוז')

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיהֶם"
(שמות כא, א)

שְׁזָכָה לְמִשְׁפָּט דְקָדְשָׁה - לְיֹשֵׁב דְעָתָנוּ בְכָל
יוֹם, וְלִשְׁפֵט עֲצָמָנוּ עַל כָּל הָעֲנִינִים וְהַמַּעֲשִׂים
שְׁאָנוּ עוֹשִׂים - אִם רָאוּי לַעֲשׂוֹת כְּכֹה, וּלְבַלּוֹת
יָמֵינוּ בְּמַעֲשִׂים כְּאֵלֶּה; וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְיִרְאָת-
הַשֵּׁם בְּשָׁלוֹמוֹת, וְלִהְיוֹת מְיֻרְאוֹת-נְפוּלוֹת, שְׁלֹא
נִירָא וְנִפְחָד מִשׁוּם דְבַר, רַק אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ

אָנִי יְהוָה, זָכַנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
וְחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים, לְבַל אֲאָבֵד אֶת
עוֹלָמִי חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְלֹא אֵיגַע לְרִיק וְלֹא
אֵילֵד לְבַהֲלָה.

וְאֲזָכָה לְהִסְתַּכַּל עַל-עֲצָמֵי תְּמִיד,
וְלִיִּשֵׁב דְעָתִי הַיָּטֵב הַיָּטֵב, מָה
אָנִי עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם-הַזֶּה, עוֹלָם הָעוֹבֵר
כְּהַרְף-עֵינַן.

וְלִחְשֹׁב דְרָכֵי, וְלִשְׁפֵט בְּעֲצָמֵי אֶת כָּל
הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר אָנִי עוֹשֶׂה בְכָל
עַתָּה וּבְכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, לְהִשְׁפֵּט בְּעֲצָמֵי
עָלִיהֶם בְּכָל-עַתָּה, אִם אָנִי עוֹשֶׂה כְּהוֹגֵן,
אִם לָאוּ חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

לְמַעַן אֲזָכָה עַל-יְדֵי-זֶה לְרַחֵם עָלַי-
עָצָמִי, וּלְשׁוּב מִמַּעֲשֵׂי הָרָעִים
וּמִמִּחְשָׁבוֹתֵי הַמְּגַנּוֹת, לְהִיּוֹת סוּר מִרַע
בַּאֲמַת, הֵן בְּמִחְשָׁבָה, הֵן בְּדַבּוּר, הֵן
בְּמַעֲשֵׂה. וְלַעֲשׂוֹת רַק הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ תְּמִיד.

עָנִנִי יְהוָה עָנִנִי, עָזְרֵנִי עָזְרֵנִי, חָנִּנִי
חָנִּנִי, הוֹשִׁיעֵנִי הוֹשִׁיעֵנִי, תֵּן לִי
חָנִּינָה וְלֹא אֲבַד, זָכַנִי וְעָזְרֵנִי לְשׁוּב אֵלֶיךָ

בַּאֲמַת, וְאִירָא מִמֶּךָ תָּמִיד, וְאַזְכָּה לִירְאָה
עֲלָאָה, יִרְאֵת הַרוּמָמוֹת.

רַק תִּגְזֹר בְּחִסְדֶּיךָ הַגְּדוֹלִים וְהַמְּרַבִּים,
לְבַטֵּל מֵעָלַי כָּל הַמְּשַׁפְּטִים וְכָל
הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם, שְׁלֹא יִהְיֶה לָּהֶם שׁוּם
פְּתִחוֹן-פֶּה לְעוֹרֵר דִּין וּמְשַׁפֵּט חֵסֶ-
וְשָׁלוֹם.

רַק תִּזְכְּנִי, שְׁאַנִּי בְּעַצְמִי אֲשַׁפֵּט עַצְמִי
הַיָּטֵב בְּכָל-עֵת, לְעוֹרֵר עַצְמִי
לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בַּאֲמַת תָּמִיד, עַד שְׁאֲזַכָּה
לְהִיּוֹת כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בַּאֲמַת לְאַמְתּוֹ.

וְתִצְיַלְנֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, מִכָּל מִינֵי
יִרְאוֹת חֲצוֹנִיּוֹת, מִיִּרְאוֹת
נְפוּלוֹת, שְׁלֹא אִירָא וְאַפְחַד מִשׁוּם שׁוֹר
וְאָדוֹן, וְלֹא מִשׁוּם מִיֵּן חָיָה רְעָה וְלִסְטִים,
וְלֹא מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם.

כִּי-אִם מִמֶּךָ לְבַד אִירָא וְאַפְחַד, וְתִהְיֶה
יִרְאֲתְךָ עַל-פְּנֵי תָּמִיד לְבִלְתִּי
אַחֲטָא. וְאַזְכָּה לְהַעֲלוֹת הִירְאָה לְשִׁרְשָׁה
לְדַעַת הַקְּדוֹשׁ.

וְאַזְכָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַעֲצוּמִים, לְהַשְׁלִים
דַּעַתִּי בְּשִׁלְמוֹת בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה,
לְמַעַן אֲדַע מִמִּי אֲתִירָא, לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ
הַגְּדוֹל לְבַד.

וְיִמְשַׁךְ הִירְאָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל אַבְרִי,
בְּרַמ"ח אַבְרִי וּבִשְׁס"ה גִּידֵי.
וְאַזְכָּה לְהִיּוֹת מְלֵא אֵימָה וּפְחַד וִירְאָה
גְּדוּלָּה בַּאֲמַת, מִשְׁמֶךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ,
בְּכָל-עֵת וּבְכָל שְׁעָה תָּמִיד.

אָנָּה יְהוָה, מְלֵא רַחֲמִים. חֲמַל עָלַי
וְחַנְּנִי מֵאַתָּךְ דַּעַה שְׁלֵמָה, שְׁאֲזַכָּה
לְדַעַת שָׁלוֹם דְּקִדְשָׁה, לְמַעַן אֲדַע אֶת שְׁמֶךָ

❁ [ב] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א קמח ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רפ,
'מי שצריך לדון בדין-תורה')

"וְאַלֶּה הַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיהֶם"
(שמות כא, א)

שְׁנִזְכָּה לַעֲסֹק בְּמִשְׁאֵ-וּמִתָּן בְּאֲמוּנָה; וְשִׁתְּהִיָּה
מִחֲשַׁבְתָּנוּ דְּבוּקָה בְּהַתּוֹרָה, בְּשַׁעַת הַמִּשְׁאֵ-וּמִתָּן -
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַנְצִיל, שְׁלֹא נִצְטָרְךָ לְבֹא לְדִין-תּוֹרָה

וּבְנֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, לַעֲסֹק בְּמִשְׁאֵ-
וּמִתָּן בְּאֲמוּנָה. וְתִהְיֶה פְּנִימִיּוֹת
מִחֲשַׁבְתָּנוּ, דְּבוּקָה וְקִשׁוּרָה בְּהַתּוֹרָה, גַּם
בְּשַׁעַת עֲשִׂית הַמִּשְׁאֵ-וּמִתָּן.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה, שֶׁתִּצְיַלְנֵנוּ וְתִשְׁמְרֵנוּ,
שְׁלֹא נִצְטָרְךָ לְעוֹלָם, לְבֹא
לְזִילוּתָא דְּבֵי דִינָא', שְׁלֹא נִצְטָרְךָ לְבֹא
לְפָנֵי דִינִים, לְדוֹן לְפָנֶיהֶם בְּדִין-תּוֹרָה.

רַק יִהְיֶה כָּל מִשְׁאֵינֵנוּ וּמִתְּנֵינוּ בְּאֲמוּנָה,
וְכָל מִי שֶׁנַּעֲסֵק עִמָּהֶם בְּמִשְׁאֵ-וּמִתָּן,
יִשְׂאוּ וְיִתְּנוּ עִמָּנוּ בְּאֲמוּנָה בַּאֲמַת.

וְנִדְעַ וְנִבְיֵן וְנִאֲמִין, שֶׁבְּכָל הַמִּשְׁאֵ-וּמִתָּן,
מְלַבֵּשׁ תּוֹרָה. וְיִהְיֶה הַמִּשְׁאֵ-וּמִתָּן
מְקַשֵּׁר תָּמִיד אֶל הַתּוֹרָה, בְּאִפְּן שְׁלֹא
נִצְטָרְךָ לְתַקֵּן הַמִּשְׁאֵ-וּמִתָּן עַל-יְדֵי הַדִּין-
תּוֹרָה לְפָנֵי הַדִּינִים.

☪ [ג] לקוטי תפלות ח"א נח ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א נח, 'תלת נפקין מחד')

"רק שבתו יתן, ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

שנזכה על-ידי קדשית שבת קדש'

- ל'רפואת הנפש' ו'רפואת הגוף'

ותעזרנו ותושיענו, לקבל שבת קדש
בשמחה גדולה, ביראה
ואהבה ובקדשה וטהרה גדולה, ולענג
את השבת בכל מיני ענג.

ועל-ידי 'קדשת שבת', יהיה נמשך
'רפואת הנפש' ו'רפואת הגוף',
לנו ולכל ישראל.

ותרפאנו מכל מכאובינו ומכל
תחלואינו, ותעלה רפואה-
שלמה לכל מפותינו (ובפרט להחולה פלוני
בן פלוני וכו').

אל נא רפא נא לנו, כי אתה ידעת את
מכאובינו בגוף ונפש. רפאנו יהוה
ונרפא, הושיענו ונושעה, כי תהלתנו
אתה.

ותמשיך עלינו על-ידי 'קדשת שבת',
'הארץ התשובה-עלאה',
ונזכה מהרה לשוב בתשובה שלמה
לפניך באמת, ותזכנו ל'תשובה-מאהבה'
כרצונך הטוב.

ותמשיך חן וחסד והוד והדר
ותפארת, על כל פשרי הדור
האמתיים, ותתן להם חן וחסד ורחמים
בעיניך, ובעיני כל רואם, ותרפאם מכל
תחלואיהם ומכל מכאוביהם.

ונזכה לחיים אמתיים, חיים דקדשה,
ולרפואה שלמה בגוף ונפש,
ולתשובה שלמה מאהבה, הנמשך
מ'קדשת שבת-קדש'.

☪ [ד] תפלות-זתחנונים ☪

השמטה ל'לקוטי תפלות' ח"א יד

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א יד, 'להמשיך שלום בעולם')

"ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

שנזכה שתפלותינו, יהיו רק בשביל נשמתנו, אפלו
התפלות של 'רפאנו' ו'ברך עלינו', תהיה פונתינו,
בשביל רפואת נשמתנו ופרנסתה; ונזכה להאמין,
שאתה "טוב לכל", לכל הדברים הנצרכים

רבנו של עולם, זפני שלא ארצה
להשתדל בשום עסק מעסקי
עולם-הזה, רק בשביל נשמתני. וכן כל
תפלותי, יהיו רק בשביל שלמות תקון
נשמתני.

ואפלו אלו התפלות שיסדו לנו
חכמינו הראשונים זכרונם-
לברכה, ומפרש בהם לצרכי הגוף, כגון:
'ברכת רפאנו', ו'ברך עלינו', שבתפלת
שמונה-עשרה - גם באלו התפלות לא
תהיה פונתי, אלא בשביל רפואת נשמתני
ופרנסתה ושלמותה.

ואאמין ואדע באמת: כי כאשר יתקן
ברוחניות, ממילא יתקן גם
בגשמיות, ואזכה ממילא לקבל על-ידי-
זה, גם כל ההשפעות וטובות וברכות
הנצרכים לי גם בגשמיות.

שְׁלוֹם-הַכֶּלֶל, שְׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,
וַיִּתְקַרְבוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת לְשִׁלְמוֹתָן. וְכֵן
יְהִי נִמְשָׁךְ שְׁלוֹם בֵּין כָּל הַבְּרוּאִים, שְׁכַל
הַבְּרוּאִים יִרְחֲמוּ זֶה עַל זֶה וַיְהִי שְׁלוֹם
בֵּינֵיהֶם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא, תִּמְשִׁיךְ חֶסֶדֶיךָ
וּרְחֻמֶיךָ עַל כָּל הַבְּרוּאִים,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם-לְבִרְכָה:
"כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֵמִין עָלָיו
מִן הַשָּׁמַיִם". וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכַתוֹב: "טוֹב
יְהוּה לְכָל, וּרְחֻמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו".

☪ [ה] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א נז ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נז,
'שאלו את רבי יוסי בן קסמא'
"ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

שְׁנֵזֶכָה לְהַקִּים הָאֲמוּנָה הַנְּפוּלָה, וְנִזְכָּה לְתַקֵּן
'אֲמוּנַת-חַכְמִים' בְּשִׁלְמוֹת בְּאֵמֶת - וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה ל'רְפוּאָה שְׁלֵמָה'

וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנו, שְׁנֵזֶכָה לְהַקִּים אֶת
הָאֲמוּנָה הַנְּפוּלָה, וְנִזְכָּה לְתַקֵּן
אֲמוּנַת-חַכְמִים בְּשִׁלְמוֹת בְּאֵמֶת.

וְעַל-יְדֵי-זֶה תַחֲזִיר וְתַתֵּן כַּח הַיָּדַיִם
לְהַמְלֵאכִים הַקְּדוּשִׁים,
לְקַבֵּל וּלְהַשְׁפִּיעַ, לְכָל הָעֹשֵׁבִים וּלְכָל
הַדְּבָרִים שְׁבָעוּלִים.

וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מְכוּתֵינוּ,
בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּרְוַחַנִיּוֹת, רְפָאנוּ יְהוּה וְנִרְפָא, הוֹשִׁיעֵנו
וְנִשְׁעָה כִּי תִהְיֶה אִתָּה.

וְזִכְנֵי לְהֶאֱמִין בְּךָ, בְּאֵמֶת וּבְאֲמוּנָה
שְׁלֵמָה, שְׁאֵתָה "טוֹב לְכָל",
הֵינּוּ: לְכָל הַדְּבָרִים הַנִּצְרָכִים לְהָאָדָם, הֵן
'רְפוּאָה' או 'פְּרִנְסָה', וְכָל כִּיּוּצָא בְּזֶה,
מִכָּל אֲשֶׁר יַחֲסֹר לוֹ לְהָאָדָם, אֵתָה "טוֹב
לְכָל", לְמַלְאוֹת לוֹ כָּל מִשְׁאֲלוֹתָיו
וּמְחֻסּוֹרָיו, כְּאֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ עֲלֵיהֶם
בְּאֵמֶת בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים.

וְנִזְכָּה, שְׂיִהְיֶה כָּל הַשְּׁתַדְּלוּתֵנוּ רַק אַחַר
הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְעַל כָּל אֲשֶׁר
יִצְטָרֵךְ לָנוּ, נִתְפַּלֵּל רַק לְפָנֶיךָ תִּתְבָּרֵךְ
בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים, וְלֹא נִרְדֵּף אַחַר
תַּחֲבוּלוֹת רַבּוֹת.

כִּי מָה לָנוּ לְהַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֵיהֶם, אֲשֶׁר
עַל-פִּירֹב אִי-אֶפְשָׁר וְקָשָׁה מְאֹד
לְהַשִּׁיגֵם, כְּגוֹן: הַסַּמִּים הַצָּרִיכִים
לְרְפוּאָה, וְכֵן בְּעֵינֵי פְּרִנְסָה וְכִיּוּצָא.

הֲלֹא טוֹב לָנוּ, לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן עַל
הַכֹּל, רַק לְפָנֶיךָ תִּתְבָּרֵךְ. אֲשֶׁר
אֵתָה בְּנִמְצָא תְּמִיד, וְקָרוֹב אֵלֵינוּ מְאֹד,
כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ
אֱלֹהִים קְרִבִּים אֵלָיו, כִּי־הוּא אֱלֹהֵינוּ בְּכָל
קְרָאנוּ אֵלָיו".

וְאֵתָה יָכוֹל לְמַלְאוֹת כָּל מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ,
בְּסִפָּה קְלָה וְקָרוֹבָה מְאֹד, כִּי
מִמֶּךָ יִתְבָּרֵךְ "לֹא יִפְּלֵא כָּל דְּבָר".

וְעַל-יְדֵי-זֶה יְהִי כָּל הַשְּׁתַדְּלוּתֵנוּ, רַק
לְהַרְבּוֹת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּגִים
תְּמִיד.

וְנִזְכָּה לְהַתְפַּלֵּל בְּכוּנָה גְדוּלָה תְּמִיד,
עַד אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה יְהִי נִמְשָׁךְ

וּתְעַלֶּה מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה, לְכֹל
תַּחֲלוּאֵינוּ, וּלְכֹל מַכְאוּבֵינוּ,
וּלְכֹל מַכּוֹתֵינוּ, (ובפרט וכו').

כִּי אֵל מְלֹךְ רוּפֵא נְאֻמָּן וְרַחֲמָן אַתָּה,
וְאֵין לָנוּ שׁוּם סְמִיכָה, עַל שׁוּם
רְפוּאָה שֶׁל הַרוּפְאִים וְהַדַּאקְטוֹרִים, כִּי
אִם עָלֶיךָ לְבַד, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. רְפְאֵינוּ
יְהוָה וְנִרְפֵא, הוֹשִׁיעֵנו וְנִשְׁעָה, כִּי
תִּהְיֶה לָנוּ אַתָּה.

☪ [ח] לקוטי-תפלות ח"א קלו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ריב, 'דע שיש שם')

"וּרְפֵא יִרְפֵא" (שמות כא, יט)

שְׂנֵזֶפֶה לְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי חֲלָאִים וּמַכְאוּבִים -
וּתְשַׁלַּח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכֹל חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל

בְּעַל הַרְחָמִים, בְּעַל הַיְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת, נוֹרֵא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן
הַנְּפִלְאוֹת. זָכַר לְעִבְדֶיךָ, אֲבוֹתֵינוּ
וְרַבּוֹתֵינוּ הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהָיוּ בְּכֹל
דוֹר וָדוֹר, מִיָּמֵי אַבְרָהָם אֲבִינוּ עַד הַנְּהַ.

לְמַעַנְם, וּלְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, רַחֵם
עָלֵינוּ, וְשִׁמְרֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ,
אוֹתָנוּ וְכֹל עַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל, מִכָּל מִינֵי
חֲלָאִים וּמַכְאוּבִים וּמַחּוּשִׁים, שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ
עַל שׁוּם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

וּתְשַׁלַּח מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן
הַשָּׁמַיִם, לְכֹל אוֹתָם אֲשֶׁר כָּבַר
הַפִּתְיָת אוֹתָם בְּאִיזָה חֲלִי אוֹ מַכְאוּב.

רַחֵם עָלֵיהֶם וְרַפֵּאֵם מְהֵרָה רְפוּאָה
שְׁלֵמָה, רְפוּאֵת הַנְּפֵשׁ וְרְפוּאֵת

☪ [ו] לקוטי-תפלות ח"א סב ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סב, 'זייסב אלקים')

"וּרְפֵא יִרְפֵא" (שמות כא, יט)

שְׂנֵזֶפֶה לְבִטְחוֹן בְּשִׁלְמוֹת - שְׁהִשִּׁיב יְתִבְרַךְ
יְכוֹל לְרַפְאוֹת אוֹתָנוּ בְּלִי שׁוּם עֶסְקֵי רְפוּאוֹת

וְנִהְיֶה חֲזָקִים בְּמִדַּת הַבְּטָחוֹן בְּשִׁלְמוֹת
תָּמִיד, וְלֹא נִתְּלֶה שׁוּם דְּבַר
בְּשׁוּם סִפֵּה וּבְשׁוּם אֲמִצְעֵי כָּלֵל, רַק נִדְעַ
וְנִאֻמִּין שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתְךָ לְבַד.

הֵן פְּרִנְסָה, וּבָנִים, וְרְפוּאָה, וְכֹל שְׂאָר
הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, בְּכֹלֵם לֹא
נִשְׁתַּמֵּשׁ וְלֹא נִתְּלֶה בְּשׁוּם סִפֵּה כָּלֵל.

וְנִדְעַ וְנִאֻמִּין וְנִבְטַח בְּאַמֶּת שְׂאֵתָה יְכֹל
לְשַׁלַּח לָנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, בְּלִי
שׁוּם עֶסְקֵי רְפוּאוֹת וְסַמִּים, כִּי אַתָּה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, עֲלֵת כָּל הָעֲלוֹת, וְסַבַּת כָּל
הַסְּבוֹת.

☪ [ז] לקוטי-תפלות ח"א קז ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רעז, 'צדיק פתמר יפרח')

"וּרְפֵא יִרְפֵא" (שמות כא, יט)

שְׂנֵזֶפֶה שְׁלֵא נִצְטָרַךְ לְעֶסֶק עִם דַּאקְטוֹרִים
וְרוּפְאִים - כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם סְמִיכָה עָלֵיהֶם, כִּי-אִם
עָלֶיךָ לְבַד בּוֹרֵא רְפוּאוֹת

רַחֵם עָלֵינוּ, שְׁלֵא נִצְטָרַךְ לְעֶסֶק חֶסֶת-
וְשָׁלוֹם, עִם שׁוּם דַּאקְטוֹרִים
וְרוּפְאִים שֶׁבְּעוֹלָם.

רַק תְּבָרַךְ אֶת כָּל יְכוֹל הָאָרֶץ, וְתִשְׁפִיעַ
בָּהֶם כַּח, לְרַפְאוֹת כָּל תַּחֲלוּאֵי
וּמַכְאוּבֵי עַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל.

הגוף, אל נא רפא נא להם למען שמך
(ובפרט לחולה פב"פ), כי אל מלך רופא
נאמן ורחמן אתה. אל חי וקים, מחיה
חיים, תן לנו חיים ונחיה ולא נמות,
גאלנו ממות פדנו משחת.

☉ [ט] לקוטי תפלות ח"ב א ☉

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו ממשלה')

"ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

"ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת
מימך, והסירותי מחלה מקרבך" (שמות כג, כה)

שנזכה לגאל התפלה מן הגלות - ועל-ידי-זה נזכה
להכניע ולבטל כל הרפואות של הרופאים - ויתגלה
האמת, שכל הרופאים הם רק על-ידי "דבר ה'" לבד -
ונזכה להמשיך כל הרפואות על-ידי "דבר השם" של
התפלה לבד, ללחם ולמים, ולתוף כל המאכלים
ומשקאות שנאכל ונשתנה - ונזכה לרפואה קדם למפה

ובכן תרחם עלינו מלא רחמים, ותחוס
ותחמל על ימינו ושנותינו, ותטיב
לנו מטובך האמתי, ותזכנו לתפלה
בשלמות.

ונזכה להתפלל כל תפלותינו לפניך,
בכל לב ונפש. ולא נזלזל חס-
ושלום בדברים העומדים ברומו של
עולם, שהיא התפלה.

ולא נעשה תפלתנו קבע, אלא רחמים
ותחנונים. ולא תדמה עלינו
תפלתנו, כמשאוי חס-ושלום. רק נזכה
ברחמיך הרבים, להתאמץ ולהתחזק
ולהתגבר, בכל כח ועוז ותעצומות, בכל
מיני כחות, להתפלל תפלה-שלמה
לפניך, בכונות-הלב באמת פראוי.

כי אתה יודע אבינו שבשמים, כמה
וכמה קשה וכבד עלינו, לפתח פינו
בתפלתנו, ותפלתנו פגומה מאד. חוסה
עלינו כרב רחמיה, וזכנו לגאל ולפדות
את התפלה, מן הגלות הגדולה והמרה,
שנפלה אצלנו עכשיו בעונותינו הרבים.

"ארני שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך.
תכין לבי תקשיב אזנה". עזרנו
מלא רחמים, יושב תהלות ישראל,
שתהיה תפלתנו שגורה בפינו תמיד.
ויקים מקרא שכתוב: "בורא ניב שפתיים,
שלום שלום לרחוק ולקרוב, אמר יהוה
ורפאתיו".

ונזכה בכח תפלותינו, להכניע,
ולהשפיל, ולשבר, ולבטל, כל
הרפואות הטבעיים של הרופאים.
ויתגלה האמת בעולם, שאין שום רופא
בעולם יודע כלל לרפאות שום חולאת.

רק כל הרפואות בלז, הן רק על-ידי
דבר יהוה לבד, על-ידי תפלות
ובקשות ותחנונים של הצדיקים בעלי-
התפלה המתפללים על ישראל ומרצין
ומפיסין אותך, וממשיכין רפואות
בעולם.

כי כל העשבים והסמים של הרפואות,
וכל הפוכבים ומזלות הממנים
עליהם, כלם מקבלים כחם מהמלאכים
אשר עליהם. ואלו המלאכים, מקבלים
כחם מהמלאכים הגבוהים עליהם.

ובכל מקבלים ולוין זה מזה, וזה
מזה, עד למעלה למעלה, עד
שכלם מקבלים כח מהמלוה הגדול,

שהוא ה'בעל-תפלה' שזוכה לדבר יהוה,
שהוא שרש כל הבריאה כלה מראש ועד
סוף, כמו שכתוב: "בדבר יהוה שמים
נעשו, וברוח פיו כל צבאם".

על-כן אי-אפשר להמשיך שום רפואה
בעולם, כי-אם על-ידי תפלה
ותחנונים לבד. ותזכנו לדעת זאת, באמת
גמורה, ובאמונה-שלמה. וברחמיך
הרבים נזכה, להמשיך ולקבל כל
הרפואות, לנו ולכל עמך ישראל, על-ידי
דבר יהוה של התפלה לבד.

ותעזרנו ותושיענו, שנזכה להמשיך
כל הכחות של כל הרפואות,
לתוך כל הדברים שבעולם, ללחם
ולמים, ולכל דבר מאכל ומשקה שתזמין
לתוך פינו לאכל ולשתות, יהיה מה
שיהיה, ימשך לתוכם כח וסגלת
הרפואות של כל העשבים והסמים.

עד שיהיה לנו רפואה-שלמה, בכל-עת
שנצטרך, על-ידי לחם ומים לבד.
ויקיים בנו מקרא שכתוב: "וברך את
לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה
מקרבך".

ותרפאנו ברחמיך רפואה-שלמה,
בגוף ונפש, לכל רמ"ח
אברינו ושם"ה גידינו, כי אתה לבד ידעת
את כל מכאובינו, ואת מחלותינו הגליות
לנו והנסתרות מאתנו.

אנא יהוה, רפאנו יהוה ונרפא,
הושיענו ונושעה כי תהלתינו
אתה, והעלה רפואה שלמה, לכל
תחלואינו ולכל מכאובינו ולכל מכותינו.

ונזכה על-ידי תפלותינו, שכל
העשבים וכל שיח השדה, כלם
באחד יחזרו וישובו כל כחותם לתוך
דבורי התפלה שלנו, שהוא דבר השם -
יתברך, שהוא שרשם העליון.

ויבללו כל הכחות של כל הרפואות,
של כל העשבים והסמים
שבעולם בתוך תפלותינו.

ותהיה תפלתנו בשלמות גדולה,
כלולה מכל טוב, מכל הכחות
של כל העשבים וכל שיח השדה
למיניהם.

ותזכנו להעלותם כלם לפניך לריח
ניחוח, להחזירם ולהשיבם
לשרשם העליון, על-ידי תפלתנו שתהיה
כלולה מכלם.

ועל-ידי-זה נזכה להמשיך הכחות של
כל הרפואות שבעולם,
לתוך לחם ומים, ולתוך כל הדברים אשר
נאכל ונשתה.

עד שיהיה לנו רפואה שלמה לכל
תחלואינו ולכל מכאובינו, על-ידי
כל הדברים שבעולם, בלי שום רופאים
ודאקטורים כלל.

רק אתה בעצמך ובכבודך, תרפאנו
רפואה שלמה, כמו שכתוב: "כי
אני יהוה רופאך".

ונזכה לקבל מאתך רפואה שלמה בעת
צמיחת המחלה, בעת שהחולאת
סתום וטמון בקרבנו, ואין יודעים ממנו
כלל, כי אתה לבד יודע כל התעלומות
שבקרבנו.

רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתִקְדִים
רְפוּאָה לְמַכָּה, וְתִרְפְּאֵנוּ קִדְם
צְמִיחַת הַמַּחְלָה, בְּעֵת שְׁמֵת־חֵיל אִיזָה
מִחוּשׁ לְהַתְגַּדֵּל וְלַצְמִחַ מִמֶּנּוּ מָה שְׁיִצְמַח
חֲלִילָה, אֶתְּךָ בְּרַחֲמֶיךָ לְבַד תִּרְפְּאֵנוּ מִכָּל
זֶה.

כִּי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוּם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה,
וְשׁוּם רְפוּאָה לְשׁוּם מַחְלָה וּמַכָּה
וּכְאֵב. הֵן בְּעֵת שְׁנִסְתְּרָה הַמַּחְלָה, הֵן בְּעֵת
שְׁכָבְר נִתְגַּלָּה חֲלִילָה.

בְּכֻלָּם אֵין לָנוּ שׁוּם תְּקוּהָה, עַל שׁוּם
רְפוּאָה שְׁבַעוּלָם בְּדֶרֶךְ-הַטֵּבַע.
כִּי אָנוּ יוֹדְעִים וּמֵאֲמִינִים בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה,
שְׁאֵין מוֹעִילִים כָּלֵל שׁוּם רְפוּאוֹת שֶׁל כָּל
הַדְּאִקְטוֹרִים, הֵן רוֹפְאֵי אֵלִיל כָּלֵם תְּהוּ
"הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד, לֹא יוֹעִילוּ וְלֹא יִצִּילוּ
כִּי תְהוּ הֵמָּה.

כִּי-אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים,
וְלִרְפוּאוֹתֶיךָ אָנוּ מְקוּיִים
וּמִיִּחְלִים, כִּי אֶתְּךָ רוֹפֵא נְאֻמָּן, רוֹפֵא
אֱמֶת, רוֹפֵא חָנּוּם, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

וְתַעֲזוֹר וְתוֹשִׁיעַ וְתִגַּן עָלֵינוּ, וְתִרְחִיקֵנוּ
מִרוֹפְאִים וְדְאִקְטוֹרִים תָּמִיד,
וְתִכְנִיעַ וְתַפִּיל וְתִשְׁפִּיל כָּל הַדְּאִקְטוֹרִים,
עִם כָּל הַרְפוּאוֹת שְׁלֵהֶם.

כִּי אֶתְּךָ יָדַעְתָּ, אֲשֶׁר הֵם מִזִּיקִים הָעוֹלָם
מְאֹד מְאֹד, וְהוֹרְגִים נַפְשׁוֹת רַבּוֹת
בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בְּשׁוֹגֵג וּבְמִזִּיד.

הַצִּילֵנִי מֵהֶם אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׁמֵרְנוּ
מֵהֶם, אוֹתָנוּ וְאֶת זֶרְעֵנוּ וְאֶת

זֶרַע זֶרְעֵנוּ וְאֶת כָּל זֶרַע עֲמֻךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

וּבְנֵינוּ לְקַבֵּל כָּל הַרְפוּאוֹת שְׁבַעוּלָם עַל-
יְדֵי תַפְלָה לְבַד, וְתַתְּגִלָּה הָאֱמֶת
בְּעוֹלָם, שְׁאֵין שׁוּם רְפוּאוֹת בְּעוֹלָם כִּי אִם
עַל-יְדֵי תַפְלָה לְבַד.

וְנִזְכָּה לְקַיֵּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: "וַיֹּאמֶר
אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ, וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזַנְתָּ
לְמִצְוֹתָיו, וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו. כָּל הַמַּחְלָה
אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בַּמִּצְרַיִם, לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי
אֲנִי יְהוָה רַפְּאֵךְ.

❁ [י] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ג ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ג, 'פדיון-נפש')

"וּרְפֵא יִרְפֵא" (שמות כא, יט)

"וְעַבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת
מִימֶךָ, וְהִסִּירוּתִי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ" (שמות כג, כה)
שְׁנִזְכָּה לְהַנְצִיל מִהַרְפוּפָאִים וְדְאִקְטוֹרִים הַרוֹצְחִי-
נַפְשׁוֹת - וְנִזְכָּה לְתַן מִמוֹן עַל פְּדִיוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה

רוֹפֵא חוּלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, רוֹפֵא אֱמֶת,
רוֹפֵא נְאֻמָּן וְרַחֲמָן, רַחֵם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל עַמֻּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְשְׁמֵרְנוּ
מִרוֹפְאִים וְדְאִקְטוֹרִים.

וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תִּקְדִים תָּמִיד רְפוּאָה
לְמַכָּה, וְתִשְׁמֵרְנוּ וְתִצִּילֵנוּ
שֶׁלֹא נִבְא לִיְדֵי שׁוּם מַחְלָה וּמִחוּשׁ וּכְאֵב
כָּלֵל.

וְאִפְלוּ בְּעֵת אֲשֶׁר תִּשְׁלַח לָנוּ חֵס-
וְשָׁלוֹם, אִיזָה חוֹלָאֵת אוּ מִחוּשׁ,

על-פי גזרת דיניך הקדושים והאמתיים, אנא רחום ברחמיך הרבים, שמרנו והצילנו, שלא נטעה חסוֹשְׁלוֹם, למסר עצמנו חלילה, ליד הרופאים והדאקטורים, כי הן "רופאי אליל כלם", "המה מהבל יחד".

כי אתה יודע האמת: שאין שום רופא יודע לרפאת החולאת והמחוש כראוי באמת לאמתו, אפלו הרופאים הממחים הבקיאים ומפלגים בחכמתם מאד.

כי אין שום רופא ממחה וחקם, שיוכל לידע ולכוון הסם המיוחד לרפאת אותו החולה, כפי גזרת דיניך שגזרת: "שלא יתרפא החולה, פיאם על-ידי איש פלוני, וסם פלוני, ביום פלוני".

אשר על-כן, אי-אפשר בשום-אופן שיתרפא החולה, פיאם על-ידי סבות אלו דיקא שנגזרו על רפואתו. ומי הוא החכם שידע כל-זה.

מכל-שכן שרב הרופאים והדאקטורים, הם נבערים מדעת חכמת הרפואות, ואינם בקיאים היטב בחכמת-הרפואה.

כי היא חכמה עמוקה, ויש בה חלוקים ושנויים רבים לאין שעור ותכלית, אשר על-פירב אי-אפשר לכוון האמת לאמתו.

ובתנועה קלה הם מזיקים הרבה, ומפסידים ומקלקלים, יותר ממה שמתקנים לפעמים, והם הורגים

ורוצחים נפשות בידיים, וכמה וכמה נפשות שקעו על-ידם.

כי רבים אשר מתו על-ידי הרופאים והדאקטורים, מאשר מתו מיתת עצמן, כאשר נגלה לפניך אדון כל.

ובאשר הרופאים האמתיים מודים על-זה בעצמן: "שאי-אפשר לידע חכמה זאת על בוריה". והודו ולא בושו: "שטוב יותר למנוע מרפואות".

רבנו של עולם, מלא רחמים, בורא רפואות, אדון הנפלאות. אתה יודע, שכבר נשתקע העולם הרבה בטעות זה לעסק ברפואות, מימים ושנים הרבה, עד אשר קשה להוציאם ממבוכה זאת.

ובפרט מחמת גדל הצער והמכאוב של כל סובלי חולאים רחמנא-ליצלן, הם מוסרים עצמן ליד הרופאים, לבקש תעלה ותרופה למכותם.

אבל רבם ככלם תוחלתם נכזבה, והרופא לא יגהה מהם מזור, כי אם ברחמיך וחסדיך העצומים, כאשר רחמיך גוברים עליהם, להגהות מזורם ולחבש חלים.

על-כן באתי לפניך מלא רחמים, רופא אמת. רחם עלינו, ותן בלבנו בינה, להבין ולהשפיל, בכל-עת אשר נצטרך לאיזה רפואה, לנו או לבני-ביתנו חסוֹשְׁלוֹם - לבל נלך ונדרש אחר הרופאים, רק נדרש ונבקש את פני יהוה תמיד.

וּתְחַוֶּק אֶת לְבַבְנוּ, לְהֶאֱמִין וּלְכַטֵּחַ בְּךָ,
וּבְצַדִּיקֶיךָ וּיִרְאֶיךָ הָאֱמֵתִים.
וּתְעֹזֵר לָנוּ וּתוֹשִׁיעֵנוּ, שְׁנֹזְפָה לְתֵן מָמוֹן
עַל פְּדִיוֹן נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד.

וּתְזַמֵּן לָנוּ בְּכָל-עֵת, אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים
וּיִרְאִים בְּאֵמֶת, אֲשֶׁר יִהְיֶה לְאֵל
יָדָם לַעֲשׂוֹת 'פְּדִיוֹן-נַפְשׁ', מֵהַכֶּסֶף אֲשֶׁר
נָתַן לָהֶם, בְּאִפְּן שְׂיִמְתִּיקוּ הַדִּין, מֵעַלֵּינוּ
וּמֵעַל זֵרַעֲנוּ וּבְנֵי-בֵיתֵנוּ, עַל-יְדֵי ה'פְּדִיוֹן-
נַפְשׁ' שְׂיַעֲשׂוּ עִבּוּרֵנוּ.

וְאַתָּה תִּמְלֵא רַחֲמִים עָלֵינוּ, וּתְרַפְּאֵנוּ
רְפוּאָה-שְׁלֵמָה, רְפוּאָת-הַנַּפְשׁ
וּרְפוּאָת-הַגּוּף. רְפְּאֵנוּ יְהוָה וְנִרְפָּא,
הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה, כִּי תִהְלֹתֵנוּ אִתָּה.
וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מִכּוֹתֵינוּ,
וּלְכָל מִכְּאוּבֵינוּ, וּלְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, (וּבִכְרֵט
לְהַחֲוֶלָה פְלוֹנִי בֶן פְלוֹנִי), כִּי אֵל רּוֹפֵא נֶאֱמָן
וּרְחַמָּן אַתָּה.

כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם סְמִיכָה, עַל שׁוּם
רְפוּאָה, שֶׁל שׁוּם רּוֹפֵא שְׁבַעוּלָם, כִּי
אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ נִשְׁעָנִים.

אֵל נָא רְפָא נָא לָנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
וּבְחֶסְדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, כִּי אַתָּה לְבַד
יּוֹדַע, גְּדֹל הַצַּעַר וְהַמְּכָאוֹב, שֶׁל כָּל
הַסּוֹבְלֵי חוּלָאִים וּמִכְּאוּבוֹת.

מְלֵא רַחֲמִים, רַחֵם עָלֵיהֶם, וְאֵל תְּסַתֵּר
פְּנֵיהֶם מֵהֶם, וְתִרְאֵה וְתִשְׁגִּיחַ בְּעַנְיָם
וּמִכְּאוּבָם, וְתִמְלֵא רַחֲמִים עָלֵיהֶם,
לְהַחֲלִימָם, וּלְרַפְּאֵתָם, לְהַחֲזִיקָם,
וּלְהַחֲיוֹתָם, חֵישׁ קָל מְהֵרָה.

וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "וְהִסִּיר יְהוָה
מִמֶּךָ, כָּל חֲלִי, וְכָל מַדּוּי מִצָּרִים
הָרְעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָ לֹא יִשְׁיִמָּם בְּךָ וּנְתַנֶּם
בְּכָל שְׁנָאֶיךָ."

וַיֹּאמֶר: "וְעַבַּדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם,
וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶךָ,
וְהִסִּירוּתִי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ."

וַיֹּאמֶר: "וַיֹּאמֶר, אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע
לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִישָׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו, וְשָׁמַרְתָּ
כָּל חֻקָּיו. כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
בְּמִצְרַיִם, לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי יְהוָה
רְפָאֶךָ." אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

❁ [יא] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ד ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד,

וְאֵת הָעֲרָבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלְךָ)

"וּרְפָא יִרְפָּא" (שְׁמוֹת כ"א, יט)

שְׁנֹזְפָה בְּזָכוֹת ה'צְדָקָה' לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה -
וְלַהּוֹצִיא הַקְּלָקוּלִים וְהַלְחָוֹת וְהַדְּמִים הָעֲכוּרִים
מִתּוֹךְ מִפְּנוֹת חוּלֵי יִשְׂרָאֵל

וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תִּמְשִׁיךְ רְפוּאָה
שְׁלֵמָה, לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ,
וּלְכָל מִכְּאוּבֵינוּ, וּלְכָל מִכּוֹתֵינוּ. וְתִרְפָּא
כָּל מִכּוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל תְּקוּנֵי
רְפוּאוֹתֵיהֶם, בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

וּבְזָכוֹת וְכַח הַצְּדָקָה, תִּרְחַם עַל כָּל
חוּלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר
שָׁלַחְתָּ עָלֵיהֶם מִכּוֹתֶיךָ בְּעוֹנוֹתֵינוּ-הָרַבִּים.

וְתַעֲזֹר לָהֶם, שְׂיִהְיוּ נִפְתָּחִין פִּי כָּל
הַמִּכּוֹת, וְתִמְשִׁיךְ וְתוֹצִיא כָּל

הקלקולים, וכל הלחות רעות, וכל הדמים העכורים והמקלקלים, מתוך כל מפות עמך ישראל.

באפן שנוזפה כלנו אנחנו וכל עמך בית ישראל, לרפואה שלמה מן השמים לכל מכותינו.

כי אין אנו סומכים על שום רפואה וסבה בדרך הטבע כלל, כי אם עליך לבד אנו נשענים, ולרפואותיך אנו מקוים ומיחלים, כי אתה "רופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם".

רפא נא את כל מכותינו בכל הבחינות, בגשמיות ורוחניות, כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה.

☪ [יב] לקוטי תפלות ח"ב ה ☪

(על פי לקוטי מוהר"ן ח"ב ה, תקעו אמונה)

"ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

שנוזפה לאמונה שלמה באמת, ולהנצל מ'פגם-האמונה; ונזפה להנצל מ'מפות המפלאות', הבאים על 'פגם-האמונה', שאין מועיל להם שום רפואות, ולא תפלה וזכות-אבות - ותבטל ותסיר כל המפות המפלאות וחלים רעים ונאמנים - ונזפה שכל אחד יאכל וישתה מה שהוא צריך לרפואתו; ויהיה מלבש בהם כל הרפואות

שמע יהוה קולי אקרא וחנוני וענני".
ועזרנו והושיענו וזכנו, לאמונה שלמה באמת. הצילנו נא אבינו שבשמים, מפגם-אמונה.

שמרנו ברחמיך הרבים, והצילנו, ממפות המפלאות, הבאים חס-

ושלום על פגם-האמונה, שאין מועיל להם שום דבר, לא רפואות, ולא תפלה, ולא זכות-אבות. ואפלו כל הקולות של אה ואבוי וגניחות ואנחות, גם-כן אין מועיל להם.

כי הכל נפגם ונתקלקל, על-ידי פגם האמונה הקדושה, אשר היא יסוד כל התורה פלה, ויסוד כל העולמות כלם, עם כל אשר בהם, שהכל תלויים ועומדים ומתקיימים, רק על האמונה הקדושה.

ונזפה להמשיך רפואה שלמה, לכל חולי עמך בית-ישראל (ובפרט לפלוני בן פלוני), אל נא רפא נא לו, רפואת-הנפש ורפואת-הגוף.

והעלה ארוכה ומרפא, לכל תחלואינו, ולכל מכאובינו, ולכל מכותינו. ותבטל ותסיר, כל המפות המפלאות, וחלים רעים ונאמנים, מעלינו, ומעל כל עמך בית-ישראל, לעולם.

ותשלח רפואה שלמה מן השמים, לכל אותן הנפשות מעמך בית-ישראל, אשר כבר הפלאת את מכותם, ובאו עליהם המפות המפלאות, שאין מועיל להם שום רפואה בעולם, ולא תפלה וזכות-אבות, ולא שום קול צעקה ואנחה, אשר כל-זה נמשך מפגם-האמונה.

אנא יהוה, רחם עליהם ועלינו למענה, למענה לבד עשה ולא לנו. כי

❁ [יג] לקוטי-תפלות ח"ב כא ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב כד,
'מצנה גדולה להיות בשמחה תמיד')
"ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

שנזכה להיות בשמחה תמיד, ולהמשיך הרפואה
על-ידי-זה - ושינזכה להשמר ולהנצל מפל מיני
חלאים, שבאים על-ידי מרה-שחורה ועצבות

ואזכה להיות בשמחה תמיד. ועל-ידי-
זה יהיה נמשך עלי רוח-חיים
דקדשה, לתוך כל העשרה מיני דפיקין
שבקרבי.

ועל-ידי-זה תשמרני ותצילני, מפל
מיני חלאים ומכאובים
ומחוישים בגשמיות ורוחניות, אשר כלם
באים על-ידי מרה שחורה ועצבות חס-
ושלום.

ותרפאני אותי ואת כל עמך ישראל,
ותחלימני ותחיניני על-ידי
שמחה וחדוה שתמשיך עלי תמיד, אשר
משם כל הרפואות של כל מיני חלאים
שבעולם, כי שמחה היא עקר חיות האדם.

רפאנו יהוה ונרפא הושיענו ונושעה
כי תהלתנו אתה, והעלה ארוכה
ומרפא לכל תחלואינו ולכל מכאובינו
ולכל מפותינו, רפואת הנפש ורפואת
הגוף.

אתה לבד יודע, גדל הרחמנות אשר
עליהם ועלינו, ועשה כגדל נפלאותיך
הנוראות, ותשלח להם רפואה שלמה מן
השמים, ותסיר מחלה מקרבנו, כי אל
מלך רופא נאמן ורחמן אתה, כי אין
כחנו אלא בפה לבד.

רופא חולים, רופא חנם, רפאנו יהוה
ונרפא, הושיענו ונושעה, כי
תהלתנו אתה. ותתן המטר בעתו, לחיים
ולברכה ולשבע, ותגדל ברחמיך צמחים
ועשבים, שיהיה להם כח לרפאת תחלואי
עמך בית ישראל.

ותשפיע ברחמיך, ותמשיך הסדר
הנכון והאמת של כל הזרעים
והצמחים שבעולם, כפי סדר הזמן
והמקום הראוי להם, ולא נתלש שום פרי
ועשב שלא בזמנו, ותסבב ברחמיך סבות
לטובה, באפן שיזכה כל אחד לאכל
ולשתות מה שהוא צריך לרפואתו באמת,
ויקבלו לפי תמם, כל מה שצריכים
לרפואתם באמת.

ותתן לנו ולכל ישראל, את אכלם
בעתו במועדו ובזמנו, באפן
שיהיה מלבש בהם כח כל הרפואות
שאנו צריכין כל אחד ואחד בגשמיות
וברוחניות, בגוף ונפש.

כי אין רופא בעולם שידע לכוון כל-
זאת, כי אם אתה לבד, כי אתה עלת
כל העלות, וסבת כל הסבות, ויודע כל
התעלומות. ויקים מקרא שכתוב: "אז
יבקע פשח אורך, וארכתך מהרה תצמח".

☪ [יד] לקוטי תפלות ח"ב מט ☪

(על-פי שיחות-הר"ן צח, 'תהלים מסגל לרפואה')

"ורפא ירפא" (שמות כא, יט)

שנזכה לרחק עצמנו מרופאים ודאקטורים, ולסמך רק על השם-יתברך - ולהרבות ב'אמירת תהלים', ולבטח על 'אמירת התהלים', שיהיה לנו רפואה שלמה על-ידי-זה

ועזרנו והושיענו, שנזכה לרחק את עצמנו מרופאים ודאקטורים בתכלית הרחוק. ותשמרנו ותצילנו מכל מיני חולאים ומכאובים ומחוששים.

ואם ברחמיה נצטרך לפעמים לאיזה רפואה, תרחם עלינו, ותחזק את לבבנו, שלא יעלה על דעתנו להשתמש עם שום רופא ודאקטיר. רק לסמך עליך לבד, ולהרבות באמירת תהלים בשביל החולה.

ולהיות נכון ובטוח ונשען על אמירת תהלים, שעל-ידי-זה תשלח רפואה שלמה, לכל הצריכים רפואה.

וישובו כל חולי עמך בית-ישראל לאיתנם, ותרפאם ותחלימם ותחיים בחיים טובים וארפים באמת.

☪ [טו] לקוטי תפלות ח"ב יט ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב כ, 'כי ינצו אנשים')

"וכי ינצו אנשים, ונגפו אשה הרה, ויצאו ילדיה, ולא יהיה אסון, ענוש יענוש וגו'. ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש" (שמות כא, כב-כג)

שנזכה להנצל מ'מחלקת'; ושלא יגרם ה'מחלקת', לפרסם מפרסמים קדם זמנם - ושנזכה שכל אחד ואחד יגלה בעולם, ה'דרך-הקדש' שלו - ושלא יתפרסם שום אחד מישראל קדם זמנו, עד שיגיע הזמן הראוי, לגלות ה'דרך-הקדש' שלו בעולם - ולא ימות שום אחד מישראל קדם זמנו - ושלא יגרם ה'מחלקת', להפיל נפלים חלילה, ולא יגיע שום הזק, לא ל'דרך-הקדש' בעצמו, ולא להאנשים הנכנסים בו לגלותו

רבנו של עולם, רחם עלינו ועל כל ישראל, ושמרנו והצילנו מן הריב ומחלקת, כי אתה יודע כמה שנאוי המחלקת וגדול השלום.

ותרחם עלינו ותשמרנו, שלא יגרם המחלקת שבעולם, לפרסם חס-ושלום מפרסמים קדם זמנם. כי אתה הודעתנו ברחמיה, גדל הפגם וההפסד המגיע מזה חס-ושלום.

רחם עלינו למען שמך, וזכנו אותנו ואת כל עמך בית ישראל, ועזרנו והושיענו בכל-עת, שכל אחד ואחד ילך בדרך הישר, בדרך האמת, בדרך הקדש, כפי אשר הורנו ולמדנו אבותינו ורבותינו הקדושים.

עד אשר כל אחד ואחד יזכה, לגלות ולהאיר בעולם, את הדרך הקדש האמת שהוא הולך בו, לגלות בכל פעם עצות ודרכים חדשים, קדושים וטהורים

אמתיים, איך לזכות להתקרב להשם
יתברך באמת.

ותגן עלינו, ותשמרנו תמיד, שלא
יתפרסם שום אחד מישראל קדם
זמנו. רק כל אחד ואחד יזכה, לילך
ולכנס בדרך הקדש באמת. ולילך ולדרך
בו ימים ושנים, באמת ובלב שלם,
בתוספת קדשה וטהרה, וחיית חדש,
והתעוררות חדש ונפלא, בכל-עת.

ונזכה להתמהמה ולשהות שם בדרך
הקדש האמתי, זמן הראוי
באמת, ולהתחמם שם בהתלהבות
דקדשה פראוי. עד שיגיע הזמן והעת
הראוי באמת, לגלות ולהודיע ולפרסם
הדרך הקדש בעולם. ולא יתפרסם שום
אחד מישראל קדם זמנו.

ותשמרנו ותצילנו, מכל מיני הזיקות
וצער ויסורין הבאים על-
ידי-זה חסוּשֶׁלוֹם. ותמשיך עלינו חיים
טובים וארוכים, ולא ימות שום אחד
מישראל קדם זמנו.

רק כל אחד ואחד יזכה, להאריך ימים
ושנים טובים, בתורה ותפלה
ומעשים טובים, עד שיזכה לגלות הדרך
הקדוש בעולם, כפי חלקו שיש לו
בהתורה הקדושה, כפי שרש נשמתו.

באפן שיתגלו דרכי הקדשה בעולם,
ויתגלו ויאירו בעולם, כל
העצות העמוקות, וכל הדרכים החדשים
והנפלאים, שהמשיכו הצדיקים בעולם,
מיום מתן-תורה עד היום הזה, כלם
יאירו על פני תבל.

ותגן עלינו תמיד, שלא יגרם המחלקת
חסוּשֶׁלוֹם, להפיל נפלים חלילה.
ולא יגיע שום הזק ופגם, לא לדרך-
הקדש' בעצמו שצריכין הצדיקים
והכשרים לגלות בעולם בכל עת, ולא
להאנשים הנכנסים בו לגלותו. ולא תפיל
אשה פרי בטנה (בפרט וכו'), ו"לא יעדי
עביד שולטן מדבית יהודה".

⊗ [טז] לקוטי-תפלות ח"א כג ⊗

(על-פי לקוטי-מוֹתֵרֵן ח"א כג, 'צוית צדק')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

שנזכה להיות שמח בחלקנו - ולהנצל מחובות
והלואות, ומלרדף אחרי מותרות

ותזמין לי פרנסתי קדם שאצטרך לה,
בסבה קלה, בלי שום יגיעה
ועצבות כלל. ואזכה לשפע עשירות
דקדשה, להיות שמח בחלקי תמיד.

ואל תצריכני, לא לידי מתנת בשר-
ודם, ולא לידי הלואתם. ותצילני
ברחמך שלא אהיה בעל-חוב כלל
לעולם, ולא אצטרך ללות מאחרים כלל,
ולא ארדף אחר מותרות חסוּשֶׁלוֹם,
ללות מאחרים חסוּשֶׁלוֹם, בשביל
להנהיג משא-ומתן גדול.

רק תרחם עלי, ותשפיע עלי ברחמך,
ותזמין לי פרנסתי בסבה קלה, בלי
שום הלואה מאחרים כלל. ותשלח ברכה
והצלחה והרוחה, בכל מעשי ידי.

רַחֵם עָלַי לְמַעַן שְׁמַךְ, וּמִלֵּא מִשְׁאֲלוֹתַי לְטוֹבָה בְּרַחֲמִים, וְתֵן לִי פְרִנְסַתִּי מֵאֲתָךְ, בְּרוּחַ וְלֹא בְצַמְצוּם, בְּהִתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר, בְּנִחַת וְלֹא בְצַעַר, בְּאִפֶּן שְׂאֲזֹכָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּאֵמֶת.

☪ [יט] לקוטי תפלות ח"א סח-סט ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א סח-סט,
'חומר אסור פעם וגזלה')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

שְׂנִיזָבָה לְפְרִנְסָה בְּרוּחַ - וְלִהְנַצֵּל מֵעֲכָשׁוּ מַחֻבּוֹת וְהִלּוּאוֹת - וְלִסְלַק וְלִשְׁלֵם כָּל הַחֻבּוֹת שְׂאֵנִי חֲיִיבִים מִכֶּבֶד, וְגַם לִשְׁלֵם כָּל הַגְּזֻלוֹת

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲמַל עָלַי וְהוֹשִׁיעֵנִי, וְתֵן לִי פְרִנְסָה בְּרוּחַ, מִתַּחַת יָדְךָ הִרְחַבָה וְהַמְלֵאָה. וְאֵל תְּצַרִיכְנִי, לֹא לִיָּדִי מִתַּנַּת בְּשׂוֹרֵדִים, וְלֹא לִיָּדִי הִלּוּאָתָם.

וְעֲזָרְנִי לְסַלֵּק כָּל הַחֻבּוֹת שְׂאֵנִי חֵיב מִכֶּבֶד, וּמֵעֵתָה תְּצִילֵנִי שְׁלֹא אָבֹא לִיָּדֵי שׁוֹם חוֹב וְהִלּוּאָה כָּלֵל.

וְתִהְיֶה בְּעֲזָרִי, שְׂאֲזֹכָה מְהֵרָה לְתַקֵּן פָּגַם כָּל הַגְּזֻלוֹת שְׂבִידִי, מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְאֲזֹכָה לְהָשִׁיב אֶת כָּל הַגְּזֻלוֹת אֲשֶׁר גְּזַלְתִּי, אוֹ אֶת הָעֶשֶׂק אֲשֶׁר עָשִׂקְתִּי, בֵּין בְּשׁוּגֵג, בֵּין בְּמִזִּיד, בֵּין בְּאִנְסָה, בֵּין בְּרִצּוֹן.

וְכָל מִיָּנִי סְכֻסוּכִים בְּעֶסְקֵי מָמוֹן, שֶׁנִּשְׁאָר בְּיָדֵי אֵיזָה מָמוֹן שֶׁל חֲבֵרִי, עַל-יָדֵי אֵיזָה טָעוֹת וְהַעֲלָמָה, מֵאֵיזָה מִשְׁאֲוֵמֶתֶן וְחוֹב וְכַדוּמָה, הֵן מֵה שְׂאֵנִי זוֹכֵר עֲדִין, הֵן מֵה שֶׁנִּשְׁכַּח מִמֶּנִּי, הַכֹּל

☪ [יז] לקוטי תפלות ח"א נו ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א נו, 'זביום הבכורים')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

שְׂנִיזָבָה לְפְרִנְסָה - וְלִהְנַצֵּל מַחֻבּוֹת וְהִלּוּאוֹת

מִלֵּא רַחֲמִים, אָמַר לְצָרוֹתַי דִּי, חֲמַל עָלַי בַּחֲמִלְתְּךָ הַגְּדוֹלָה, זַכְּנִי נָא לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ מְהֵרָה, וְתֵן לִי פְרִנְסַתִּי מֵאֲתָךְ קֹדֶם שְׂאֲצַטְרֶךְ, וְהַצִּילֵנִי מַחֻבּוֹת וְהִלּוּאוֹת.

☪ [יח] לקוטי תפלות ח"א סו ☪

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א סו, 'זיהי נא פי שנים')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

שְׂנִיזָבָה לְשֵׁלֵם מְהֵרָה כָּל הַהִלּוּאוֹת וְהַחֻבּוֹת - וְלִהְנַצֵּל מֵעֲכָשׁוּ מַחֻבּוֹת וְהִלּוּאוֹת

וְאֵל תְּצַרִיכְנִי, לֹא לִיָּדִי מִתַּנַּת בְּשׂוֹרֵדִים וְדָם, וְלֹא לִיָּדִי הִלּוּאָתָם. וְתִרְחַם עַל עֵינַי וְאֶבְיוֹן כְּמוֹנִי, הִרְחֹק מִפְּרִנְסָה כְּמוֹנִי, וְתַעְזָרְנִי מְהֵרָה חוֹשָׁה, לְסַלֵּק וְלִשְׁלֵם כָּל הַהִלּוּאוֹת וְהַחֻבּוֹת שְׂאֵנִי חֵיב עַד הַנֶּה.

אָבִי רַחוּם צְדִיק, רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, "נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ". פֶּתַח יָדְךָ לְעֵנִי וְאֶבְיוֹן וְדַל כְּמוֹנִי, וְתִמְלֵא לִי כָּל מַחְסוּרֵי בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

וְתַעְזָרְנִי מְהֵרָה, לְסַלֵּק כָּל הַחֻבּוֹת שְׂאֵנִי חֵיב מִכֶּבֶד, כִּי "הִשְׁתַּרְגּוּ עָלַי עַל צְוֹאֲרֵי הַכְּשִׁילוֹ כַחֲי", וְאֵינִי יוֹדֵעַ מֵה לַעֲשׂוֹת. וְתַצִּילֵנִי מֵעֵתָה מַחֻבּוֹת וְהִלּוּאוֹת.

אֲזָכָה לְסֵלֶק וּלְשֵׁלֶם לְבַעֲלֵיהֶם חֵישׁ קָל
מֵהָרָה.

וְתִשְׁפִיעַ לִי בְרַחֲמֶיךָ מִמּוֹן הַרְבֵּה,
בְּאִפְן שְׁאֲזָכָה לְצֵאת יָדֵי
חֻבְתִּי, לְסֵלֶק לְכָל מִי שֶׁנִּגְעַתִּי בְּמִמוֹנִי
וְחִפְצִיו, שׁוֹם צַד נִגְיעָה בְּעוֹלָם.

וְאִם חִסְו־שְׁלוֹם יֵשׁ בְּיָדֵי אֵיזָה גְזֹלָה
וְחֹב, שְׁאִינִי יוֹדֵעַ בְּעֲצָמֵי לְמִי
גְזֹלְתִּי, תַּעֲזֹרְנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁאֲזָכָה
לַעֲשׂוֹת מֵהֶם צְרִכֵי רַבִּים, כַּאֲשֶׁר צְוִיתָנוּ
עַל-יָדֵי חֲכָמֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. בְּאִפְן שְׁאֲזָכָה
מֵהָרָה בְּחַיִּי, לְתַקֵּן וּלְהַחֲזִיר כָּל הַגְּזֻלוֹת
וְהַחֻבוֹת שֶׁבְּיָדֵי.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ חֲמַר אֶסוּר גְּזֹלָה,
”שֶׁנֶּחֱשַׁב כְּאִלוֹ גּוֹזֵל נַפְשׁוֹ וְנִפְשׁ
בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, וְכֹאֲלוֹ בָּא עַל אִשֶׁת-אִישׁ”.

מִלֵּא רַחֲמִים, חוֹס וְחַמֵּל עַל נַפְשֵׁי,
וְעֲזֹרְנִי לְתַקֵּן פָּגַם כָּל הַגְּזֻלוֹת
וְהַחֻבוֹת שֶׁבְּיָדֵי.

וְאֵל תִּצְרִיכֵנוּ, לֹא לְיָדֵי מִתְנַת בְּשָׂר-
וְדָם, וְלֹא לְיָדֵי הַלְוָאָתָם, וְתִצְיָלְנוּ
מִחֻבוֹת וְהַלְוָאוֹת לְעוֹלָם. וְתִזְכְּנוּ מֵהָרָה,
לְסֵלֶק וּלְשֵׁלֶם כָּל הַהַלְוָאוֹת וְהַחֻבוֹת,
שְׁאָנוּ חַיִּבִים מִכֶּבֶר.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, כִּי קָשָׁה
וְכָבֵד עָלֵינוּ מְאֹד, לִשְׂאֵא עָלֵינוּ עוֹל
הַחֻבוֹת, אֲשֶׁר הִשְׁתַּרְגּוּ עָלֵינוּ עַל צְוֹאֲרֵינוּ,
הַכְּשִׁילוֹ כַּחֲסִינוּ, וְהֵם מְבַלְבְּלִים אוֹתָנוּ
הַרְבֵּה, מִמַּעַט הָעֲבוּדָה שְׁאָנוּ חֹפְצִים
לְהַתְחִיל לְעַבֵּד אוֹתְךָ בְּאַמֶּת.

☪ [כא] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב יז ☪

(על-פי לקוטי-מוה"ר"ן ח"ב טז, 'הקשוד')

”אם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי” (שְׁמוֹת כב, כד)

שְׁנֵזֶכָה לְפָרְנֶסָה וּלְכָל צְרִכֵינוּ, בְּכָבוֹד וּבִנְחַת וּבְהִרְחָבָה
- וְלִהְיוֹת מִחֻבוֹת וְהַלְוָאוֹת - וְלִסְלֵק וּלְשֵׁלֶם מֵהָרָה
כָּל הַחֻבוֹת וְהַלְוָאוֹת שְׁאָנוּ חַיִּבִים מִכֶּבֶר

אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ, וְרַחֵם
עָלֵינוּ, וְתִסַּבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה,
בְּאִפְן שֶׁתִּגְיַע לָנוּ הַפָּרְנֶסָה קֶדֶם שְׁנַצְטָרְךָ
לָהּ, וְתִזְמִין כָּל צְרִכֵינוּ, בְּכָבוֹד וּבִנְחַת
וּבְהִתַּר, וּבְקִדְשָׁה גְּדוֹלָה, וּבְהִרְחָבָה וּבִנְחַת
גְּדוֹלָה.

וְתִצְיָלְנוּ מִחֻבוֹת וְהַלְוָאוֹת, וְתַעֲזֹרְנוּ
לְסֵלֶק מֵהָרָה, כָּל הַחֻבוֹת
וְהַלְוָאוֹת שְׁאָנוּ מְחַיִּבִים מִכֶּבֶר. וְתִשְׁמְרֵנוּ
מֵעַתָּה, מִלְּבַא לְיָדֵי חוֹב עוֹד לְעוֹלָם.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁהַחֻבוֹת וְהַהַלְוָאוֹת
מְבַלְבְּלִים אוֹתָנוּ מְאֹד, מִמַּעַט

☪ [כ] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב ה ☪

(על-פי לקוטי-מוה"ר"ן ח"ב ה, 'תקעו אמונה')

”אם כֶּסֶף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי” (שְׁמוֹת כב, כד)

שְׁנֵזֶכָה לְפָרְנֶסָה בְּהִרְחָבָה גְּדוֹלָה - וְלִהְיוֹת מִחֻבוֹת
וְהַלְוָאוֹת לְעוֹלָם - וְלִסְלֵק וּלְשֵׁלֶם כָּל הַחֻבוֹת
שְׁאָנוּ חַיִּבִים מִכֶּבֶר

עֲזֹרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. וְתֵן
לָנוּ פָּרְנֶסוֹתֵינוּ מֵאִתְּךָ, קֶדֶם
שְׁנַצְטָרְךָ לָהֶם בְּהִרְחָבָה גְּדוֹלָה, בְּהִתַּר
וְלֹא בְּאֶסוּר, בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבוּזִי, בְּנְחַת וְלֹא
בְּצַעַר.

עבודתיך שאנו מכינים עצמינו בכל-עת, להתחיל בעבודתך באמת.

רחם עלי ועלינו אבינו אב הרחמן, הזן את העולם כלו בטובו בחן ובחסד וברחמים, ותן לי, ולכל חברתנו, ולכל ישראל, פרנסה בכבוד, קדם שנצטרך לה. באפן שלא נצטרך להטריד דעתנו בהפרנסה כלל.

ואל תצריכנו, לא לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם, כי אם לידי המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

והצילנו מעתה מחובות והלואות, ולא נצטרך ללוות שום הלואה מאחרים. רחם עלינו מלא רחמים זן ומפרנס לכל, ואל תצריכנו לידי מתנת בשר-ודם, ולא לידי הלואתם.

☪ [כג] לקוטי-תפלות ח"א יז ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז, זיהוי הם מריקים שקיהם)

"ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה

טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל)

שנזכה להנצל מפל מיני מאכלות-אסורות - שלא יבנסו לתוך פינו, ולא יטמאו את נפשותינו

ותהיה בעזרנו, ותשמרנו ברחמיך הגדולים, ותצילנו מפל מיני 'מאכלות-אסורות', הן מ'אסורין דאורייתא', הן מ'אסורין דרבנן'.

ותשמר אותנו תמיד, שלא יארע לנו שום מכשול לעולם חס-ושלום, ולא יבא לתוך פינו, שום מאכל האסור לנו.

כי אתה ידעת רבוננו דעלמא כללא, שאי-אפשר לבשר-ודם, להזהר ולהשמר בעצמו מפל מיני 'מאכלות-אסורות' ומתערובותיהם, אשר פרטיהם ודקדוקיהם רבים מאד ועצמו מספר. ואתה יודע גדל הפגם העצום הפוגם בנפש ישראל על-ידי 'מאכלות-אסורות' חס-ושלום.

על-כן רחם עלינו למענה, ועזרנו והושיענו, ושמר את נפשנו, שנזכה להיות נצולים ופרושים ומבדלים לגמרי, מפל מיני 'מאכלות-אסורות'.

☪ [כב] לקוטי-תפלות ח"ב נג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ס, 'כשיש מלחמות')

"אם כסף תלוה את עמי" (שמות כב, כד)

שנזכה לפרנסה בהרחבה גדולה - ולהנצל מחובות והלואות - ולסלק ולשלם כל החובות שאנו חיבים מפבר

רבוננו של עולם, רחם עלינו, וברכנו בכל מעשי ידינו, ותן לנו פרנסתינו מאתך, בהרחבה גדולה, בקדשה ובטהרה. ותתן לנו כל מחסורינו, וכל הצטרכותינו, קדם שנצטרך להם.

ותצילנו ותשמרנו תמיד מחובות והלואות, כי הם מטרידים ומבלבלים את דעתנו מאד. רחם עלי ועלינו מעתה, ועזרנו והושיענו בישועתך הנוראה, לסלק כל החובות שאנו חיבים מפבר.

☪ [כד] לקוטי-תפלות ח"א לו ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לו, 'דרשו ה' ועזו')

"ואנשי קדש תהיון לי, ובטור בשדה

טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל)

שנזכה להנצל ממאכלות-אסורות - ושלל נפשל לעולם בנבלות וטרפות - ושנזכה להנצל מ'שוחטים שאינם הגונים' - ועל-ידי-זה יהיה נמשך עלינו שפע טובה וברכה

ותשמרנו ותצילנו ברחמיך הרבים, מ'מאכלות-אסורות', ולא יבא לתוך פינו שום דבר האסור לנו, ולא נפשל לעולם בנבלות וטרפות, אפלו בשוגג ובאנס.

ותציל אותנו ברחמיך, מ'שוחטים שאינם-הגונים', ותפריש אותנו ותבדיל אותנו, מכל מיני נבלות וטרפות דאורייתא ודרבנן.

ותזמין לנו ברחמיך תמיד, שוחטים הגונים וכשרים, ותהיה עמם תמיד, ותשמר אותם ואותנו, שלא יפשלנו עמך ישראל על-ידם לעולם בנבלות וטרפות חס-ושלום.

ונזכה, שיהיה נמשך על-ידי-זה עלינו, שפע טובה וברכה ורחמים וחיים ושלום, ונזכה לפרנסה טובה בכבוד, בלי שום יגיעה וטרחה וטרדא כלל.

רבנו של עולם, רחם עלינו למען שמך, ולמען שכינת עזך, ולמען אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ולמען כל הצדיקים-אמתים. ועזרנו, והושיענו, והצילנו, ומלטנו, משוחטים רעים, משוחטים שאינם-הגונים.

מ'נבלות', ו'טרפות', מ'שקצים', ומ'רמשים', מ'בשר-בחלב', ומ'יין-נסף', מ'חלב-ודם', מ'גיד-הנשה', ו'אבר מן החי', ומ'פת של עכו"ם', ומ'בשולי עכו"ם', ומ'שאר כל מיני 'מאכלות-אסורות', מהם ומתערובותיהם, ו'ממשהו חמץ בפסח.

מכלם תשמרנו ותצילנו ברחמיך העצומים, שלא יכנסו לתוך פינו, ולא יטמאו את נפשותינו.

ונהיה אנחנו וצאצאינו, נקיים וטהורים ומבדלים מהם לגמרי, ותקדשנו בקדשתך העליונה. ותקים בנו מקרא שכתוב: "והייתם לי קדושים, כי קדוש אני".

חום וחסל עלינו, ופדנו והצילנו ומלטנו, מכל מיני טומאות, ומכל הדברים המשקצין את הנפש, וקדשנו בכל מיני קדשות.

ונזכה על-ידי אכילתנו בקדשה, להכניע ולבטל כסילות דעתנו, וכעור מעשינו, ותעזרנו שיהיה נשלם דעתנו על-ידי אכילתנו, בקדשה ובטהרה כרצונך הטוב.

וְשָׁמְרָנוּ תָּמִיד, שְׁלֵא יבֵא לְתוֹךְ פִּינוּ,
שׁוּם מְכָשׁוּל נִבְלָה וּטְרָפָה, פִּי
אַתָּה "כֹּל תֹּכֵל, וְלֹא יבְצֹר מִמֶּךָ מְזֻמָּה",
וּבִידֶךָ הַכֹּל, וְאַתָּה יָכוֹל לְשָׁמֵר אוֹתָנוּ גַם
עַכְשָׁיו בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, מִנִּבְלוֹת וּטְרָפוֹת,
וּמְשׁוּחָטִים שְׂאִינִם-הַגּוֹנִים.

חֹם וְחַמַּל עָלֵינוּ, לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנְנוּ,
וְקִדְשָׁנוּ בְּקִדְשֶׁךָ, וְהַבְדִּילָנוּ מִן
'מֵאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת', כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "וְאַבְדִּיל
אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי".

וְנִזְכָּה לְקִיָּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: "וְאֲנִשִּׁי
קִדְשׁ תִּהְיוּן לִי, וּבִשָּׂר בְּשֹׁדֵה
טְרָפָה לֹא תֹאכְלוּ, לְפֶלֶב תִּשְׁלַכוּן אֹתוֹ".
וְכַתִּיב: "וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים, פִּי
קְדוֹשׁ אָנִי". וַיְקִיָּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: "טָרֶף
נָתַן לִירְאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ".

וְתִשְׁמְרֵנִי וְתִצִּילֵנִי, שְׁלֵא אֶהְיֶה נִכְשָׁל
בְּשׁוּם דְּבַר שְׁקֵר, אֶפְלוּ
בְּטָעוֹת. וְאַזְכָּה לְהִרְחִיק עֲצָמֵי מַדְבְּרֵי
שְׁקֵר, בְּתַכְלִית הֶרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁכָתוּב:
"מִדְּבַר שְׁקֵר תִּרְחֹק".

וְתִזְכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, לְהִיּוֹת אִישׁ
אֱמֶת בְּכֹל הָעֲנִינִים, לְהִתְנַהֵג
בְּדֶרֶךְ-הָאֱמֶת, וּלְדַבֵּר אֱמֶת בְּלִבְכִי, וְלֹא
אֶטָּה וְלֹא אֶסוּר מ'מֶרְכֹּז נִקְדַּת-הָאֱמֶת',
יְמִין וּשְׂמָאל.

☪ [כו] לקוטי-תפלות ח"א נא ☪
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נא, 'אמר רבי עקיבא')
"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)
שְׁנִזְכָּה לְהַנְצִיל מִן ה'שְׁקֵר', שְׁלֵא יֵצֵא שׁוּם
'דְּבַר שְׁקֵר' מִפִּינוּ לְעוֹלָם, אֶפְלוּ בְּטָעוֹת

יְהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת, עֲזָרְנִי בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים, וְהִצִּילֵנִי מִן הַשְׁקֵר, וְהִיָּה
עִמִּי תָּמִיד, וְשָׁמְרֵנִי שְׁלֵא יֵצֵא שׁוּם דְּבַר
שְׁקֵר מִפִּי לְעוֹלָם, בֵּין בְּשׁוּגְג, בֵּין בְּמִזִּיד,
בֵּין בְּאִנְס, בֵּין בְּרִצּוֹן.

וְתִעֲזָרְנִי, שְׁלֵא אֶהְיֶה נִכְשָׁל בְּשׁוּם דְּבַר
שְׁקֵר, אֶפְלוּ בְּטָעוֹת. זְכֵנִי
לְאֱמֶת בְּרַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים. "יְהוָה הִצִּילָה
נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שְׁקֵר, מִלְּשׁוֹן רְמִיָּה. דֶּרֶךְ
שְׁקֵר הָסַר מִמֶּנִּי, וְתוֹרְתֶךָ חֲנִנִי. לֹא יֵשֵׁב
בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֶׂה רְמִיָּה, דוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא
יְכוּן לְנַגֵּד עֵינָי".

חֲנִנִי וְעֲנִנִי, וּפְדָה נַפְשִׁי הָאֲמִלְלָה, מִן
הָרַע, וּמִן הַטְּמָאָה, וּמִן הַשְׁקֵר.

☪ [כה] לקוטי-תפלות ח"א מז ☪
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מז, 'ואכלתם אכול ושבוע')
"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)
שְׁנִזְכָּה ל'מִדַּת הָאֱמֶת', וּלְדַבֵּר 'דְּבָרֵי אֱמֶת' תָּמִיד -
וְשְׁלֵא יֵצֵא שׁוּם 'דְּבַר שְׁקֵר' מִפִּינוּ, אֶפְלוּ בְּטָעוֹת

וּבִבְנֵי תִעֲזָרְנִי וְתִזְכְּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים,
שְׂאִזְכָּה לְהִיּוֹת נִכְלָל בְּמִדַּתוֹ שֶׁל
יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלְיוֹ-הַשְּׁלוֹם, שְׁמִדַּתוֹ אֱמֶת.

וְאַזְכָּה לְדַבֵּר דְּבָרֵי אֱמֶת תָּמִיד, וְלֹא
יֵצֵא שׁוּם דְּבַר שְׁקֵר מִפִּי לְעוֹלָם,
בֵּין בְּשׁוּגְג, בֵּין בְּמִזִּיד, בֵּין בְּאִנְס, בֵּין
בְּרִצּוֹן.

ותן לי במתנת-חנם, אמת וחסד. ותשפיע עלי מאתך, קדשה וטהרה, אמת וטוב.

החזירני בתשובה-שלמה לפניך באמת, וזכני מעתה, לצאת מהרה

מרע לטוב, מטמאה לטהרה, משקר לאמת, ואזכה לעצם האמת לאמתו.

יחיד ומיוחד, קרבנו אליך באמת, ותדחה ותעביר ותבטל, השקר והרע והטמאה מן העולם. ותקים מהרה מקרא שפתוב: "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ".

ותגלה האמת בעולם, חיש קל מהרה, ותקים בימינו: "שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר. הדריכני באמתך, ולמדני כי אתה אלהי ישעי, אותך קויתי כל היום".

"תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. השיבנו יהוה אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם". אמן ואמן.

☪ [כז] לקוטי-תפלות ח"ב ב ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ב, 'ימי חנכה')

"מדבר שקר תרחק" (שמות כג, ז)

שנזפה להנצל מ'דבר שקר', אפלו בטעות - רק לדבר 'דברי אמת' תמיד

ותשמרנו ותצילנו, שלא יצא שום דבר שקר מפינו כלל, אפלו בטעות. רק כל דבורינו, יהיו דבורי אמת, תמיד לעולם ועד.

מבאר בהתורה הנ"ל (ה"א רד): "שצריך כל אחד לקשר את-עצמו,
להנקדה השיך ללבו בעת הזאת" וכו'.

כי הנקדה מאירה כפי העת והיום, ועקר הנקדה הוא התורה.
ועל-כן צריכין לקרות ולגמר הסדרא בכל שבוע,
עד שיגמרו כל התורה בכל השנה, וכן לעולם.

**כי הסדרא שבכל שבוע, מנהגת כל השבוע.
כי כל ימות השבוע, מקבלין חיות מהנקדה
שמאירה בהם, על-ידי קריאת אותו הסדרא.**

**כי כפי הנקדה שצריכין לקבל באותו השבוע –
כן היא הסדרא שהולכת באותו השבוע.
וכן מתנהג כל ימות השנה, וכן לעולם.**

נמצא: שכל ימות השנה, מקבלין חיות מהתורה, שהיא כלל הנקדה. וכל
שבוע ושבוע מקבלת מסדר מיוחד, וכן כל יום ויום מפרשה מיוחדת.
כי 'שבעה פרשיות' שבכל סדר, הם בנגד 'שבעת ימי השבוע'. שבכל יום
ויום צריכין לקבל הנקדה מפרשה מיוחדת, וכן בכל שבוע מסדר מיוחד.
וכן בכל שנה מ'כלל-התורה', שהוא 'כלל הנקדה', 'כלל השנה'.

(לקוטי-הלכות, נשיאת-כפים ה, כז)

*

דקדק רבנו ז"ל וכתב שם בהתורה הזאת (ה"א רד): "שעקר התקון, על-ידי שמקשר
את לבו, להנקדה השיך ללבו בעת הזאת", עין-שם.

וזה בחינת ה'סדרים של התורה', שקורין בכל שבוע ושבוע סדר אחר
בתורה; וגם הסדר נחלק ל'שבע פרשיות', כנגד 'שבעת ימי השבוע'.
הכל, כדי לקבל בכל שבוע ובכל יום, אור הנקדה השיך ללבו בעת ההיא דיקא, כנ"ל.

(לקוטי-הלכות, מלמדים ד, ו-ז)